

PREZYDENT MIASTA PRZEMYŚLA

**LOKALNY
PROGRAM REWITALIZACJI
MIASTA PRZEMYŚLA**

PRZEMYŚL, 2005 r.

SPIS TREŚCI:

1. WPROWADZENIE	5
1.1 Misja i wizja rewitalizacji Przemysła.....	6
1.2 Cele rewitalizacji w Przemyslu.....	10
1.3 Priorytety rewitalizacji Przemysła.....	12
1.4 Oczekiwane efekty	13
2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA PRZEMYSŁA.....	14
2.1 Położenie miasta Przemysła w regionie i historia	14
2.2 Powierzchnia i struktura własnościowa gruntów i budynków mieszkalnych	18
2.3 Sytuacja demograficzna	21
2.4 Struktura społeczna – wskaźniki problemów.....	24
2.4.1 Pomoc społeczna	24
2.4.2 Grupy społeczne wymagające wsparcia	24
2.4.3 Struktura organizacji pozarządowych	24
2.4.4 Bezrobocie	25
2.4.5 Inicjatywy i programy realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Przemyslu.....	26
2.5 Mieszkalnictwo	29
2.6 Gospodarka.....	39
2.6.1 Struktura i trendy	39
2.6.2 Główni pracodawcy.....	41
2.6.3 Potencjał gospodarczy i społeczny	42
2.6.4 Pakiet Przedsiębiorczość.....	43
2.6.5 Instytucje i organizacje wspierające rozwój przedsiębiorczości w Przemyslu.....	44
2.7 Ochrona zdrowia	48
2.8 Szkolnictwo, oświata i wychowanie	50
2.9 Turystyka.....	53
2.9.1 Zabytki Przemysła	53
2.9.2 Okolice Przemysła.....	61
2.9.3 Szlaki turystyczne	62
2.10 Sport i rekreacja	63
2.11 Kultura.....	65
2.12 Bezpieczeństwo publiczne.....	68
2.13 Komunikacja i transport.....	71
2.13.1 Drogi.....	71
2.13.2 Linie kolejowe	72
2.13.3 Komunikacja pasażerska	72
2.13.4 Przewozy.....	73
2.14 Infrastruktura techniczna i gospodarka komunalna.....	74
2.14.1 Gospodarka wodna.....	74
2.14.2 Strefy ochrony ujęcia wody	75
2.14.3 Gospodarka ściekowa	75
2.14.4 Gazownictwo	77
2.14.5 Ciepłownictwo.....	77
2.14.6 Strefy bezpieczeństwa urządzeń gazowniczych	79
2.14.7 Gospodarka odpadami	79
2.15 Środowisko przyrodnicze.....	81
2.15.1 Rzeźba terenu	81
2.15.2 Budowa geologiczna.....	81
2.15.3 Surowce mineralne i budowlane	82

2.15.4 Charakterystyka warunków wodnych.....	82
2.15.5 Gleby.....	83
2.15.6 Zieleń urządzona.....	84
2.15.7 Ochrona przyrody.....	84
2.15.8 Charakterystyka warunków klimatycznych.....	85
2.15.9 Ocena warunków fizjograficznych.....	85
2.15.10 Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego.....	86
2.15.11 Hałas.....	87
2.16 Zagospodarowanie przestrzenne.....	89
2.16.1 Podstawowe założenia rozwoju.....	89
2.16.2 Uwarunkowania rozwoju przestrzennego.....	89
2.17 Kierunki działań.....	91
2.18 Granice stref ochrony konserwatorskiej.....	95
3. KLUCZOWE PROBLEMY UTRUDNIAJĄCE ROZWÓJ I PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI OBSZARÓW MIASTA.....	99
4. ANALIZA SWOT (Silne i Słabe strony, Szanse i Zagrożenia).....	101
5. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	104
6. ZASIĘG TERYTORIALNY (WYZNACZENIE GRANIC) WRAZ Z UZASADNIENIEM.....	110
6.1. Kryteria wyboru obszaru rewitalizacji.....	110
6.2 Obszary Problemowe.....	112
6.2.1 OBSZAR Nr 1.....	112
6.2.2 OBSZAR Nr 2.....	115
7. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA PRZEMYSŁA.....	119
8. WYKAZ PLANOWANYCH ZADAŃ DO WYKONANIA NA OBSZARACH REWITALIZOWANYCH MIASTA PRZEMYSŁA W LATACH 2005 - 2015.....	120
8.1 OBSZAR Nr 1.....	120
8.2 OBSZAR Nr 2.....	151
8.3 OBSZAR Nr 1, OBSZAR Nr 2 – PROJEKTY WSPÓLNE.....	155
8.4 Działania nieinwestycyjne.....	161
8.4.1 Projekty mające na celu integrację mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.....	161
8.4.2 Projekty o charakterze strategicznym.....	162
8.4.3 Projekty o charakterze promocyjnym mające na celu wzmocnienie rozwoju miasta w oparciu o potencjał turystyczny i wartości kulturowe.....	166
8.4.4 Projekty o charakterze gospodarczym.....	167
9. PLAN FINANSOWY REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA PRZEMYSŁA W LATACH 2005 – 2006.....	168
9.1 Planowane do wykonania zadania w podokresie 2004 – 2006 (rzeczowa realizacja możliwa do 2008 r.).....	168
9.2 Planowane do wykonania zadania w podokresie 2007 – 2013.....	170
9.3 Zadanie realizowane przez pozostałych inwestorów.....	172
9.4 Kolejność realizacji inwestycji.....	176
10. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ NA OBSZARACH OBJĘTYCH LOKALNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI.....	177
11. SYSTEM MONITOROWANIA, OCENY, AKTUALIZACJI I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ.....	180
12. DOKUMENTY WYKORZYSTANE PRZY OPRACOWYWANIU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	183
ZAŁĄCZNIKI.....	185

1. WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone w celu określenia i zidentyfikowania potrzeb w zakresie rewitalizacji zdegradowanych społecznie i ekonomicznie obszarów i obiektów, znajdujących się na terenie miasta Przemysła w kontekście wykorzystania funduszy strukturalnych w latach 2005 - 2013.

Powyższe opracowanie stanowi podstawę do ubiegania się przez Gminę Miejską Przemysł oraz innych wskazanych beneficjentów z terenu miasta o środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR), na realizację działań ujętych w Priorytecie 3 - Rozwój Lokalny, w ramach Działania 3.3 "Zdegradowane obszary miejskie, poprzemysłowe i powojkowe" oraz Poddziałania 3.3.1 – "Rewitalizacja obszarów miejskich".

Celem działania w tym obszarze jest zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez oferowanie infrastruktury do prowadzenia działalności dostosowanej do potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny. Zasadniczym więc celem tego działania jest ożywienie gospodarcze i społeczne, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych.

Rewitalizacja będzie realizowana z wykorzystaniem współfinansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zgodnie z zapisami ZPORR w ramach tego poddziałania wspierane będą projekty, które wynikają z Lokalnych Programów Rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej zdegradowanych dzielnic miejskich, zespołów mieszkaniowych w miastach. W tym celu gminy, które chcą uzyskać wsparcie w ramach tego poddziałania, muszą przygotować kilkuletnie Lokalne Programy Rewitalizacji, w których wyznaczą obszary miejskie poddawane rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji to zintegrowany, interdyscyplinarny, kilkuletni, program operacyjny bazujący na współpracy różnych podmiotów. Obejmuje równocześnie działania infrastrukturalne wraz z działaniami przygotowywanymi na rzecz rozwoju handlu i usług oraz kwestii społecznych dla mieszkańców wyznaczonych obszarów.

1.1 Misja i wizja rewitalizacji Przemysła

Nowoczesne rozumienie pojęcia rozwoju miast kojarzone jest z dwoma celami: budowaniem konkurencyjności miasta w skali ponadlokalnej i podnoszeniem jakości życia mieszkańców.

Rewitalizacją możemy więc określić podejmowany w interesie publicznym proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, mający na celu wyprowadzenie danego obszaru ze stanu kryzysowego, przywrócenie obszarowi jego funkcji i stworzenie warunków do jego rozwoju z wykorzystaniem jego charakterystycznych cech endogenicznych.

Rewitalizacja jest kompleksowym programem remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranych obszarach miasta, bezpośrednio powiązanych z rozwojem gospodarczym i społecznym. To połączenie działań technicznych – wyburzeń, remontów, adaptacji, ulepszeń itp. – z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, występujących we wskazanych obszarach: bezrobociem, przestępczością, zanikiem więzi rodzinnych i ucieczką wykształconej młodzieży do innych, lepiej rozwiniętych gospodarczo miast.

Rewitalizacja to kompleksowy program, który odnosi się do wybranych przez samorząd terytorialny obszarów w dawnych, często zabytkowych, lecz podupadłych dzielnicach mieszkaniowych, poprzemysłowych, czy powojaskowych w miastach, a także poza nimi.

Obszary wymagające rewitalizacji to obszary o szczególnej kumulacji problemów społeczno-gospodarczych, w tym oczywiście związanych z procesami przeprowadzenia kapitalnych remontów obiektów zabytkowych, ale przede wszystkim mających na celu przezwyciężenie kryzysu społecznego i zastoju gospodarczego, zmianę nieciekawego wizerunku danego obszaru, ponowne uruchomienie procesów rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Przez proces rewitalizacji tworzy się szansę zwiększenia bezpieczeństwa społecznego, przełamania impasu gospodarczego oraz stworzenia warunków ekonomicznych dla potencjalnych inwestorów, jak również dzięki atrakcyjności miasta przyciągnięciu ludzi operatywnych i otwartych na nowe wyzwania, jakie po wejściu do Unii Europejskiej i w nowej rzeczywistości ekonomicznej, stawia nam codzienność.

Działania, które mogą wystąpić w procesie rewitalizacji:

- rewaloryzacja,
- restauracja,
- rekonstrukcja,
- renowacja,
- remonty i konserwacja,
- przebudowa niesprawnych układów komunikacyjnych,
- inwestycje o charakterze uzupełniającym, w takich dziedzinach jak infrastruktura techniczna, usługi, miejsca pracy, itd.

Harmonijny oraz trwały rozwój obszarów miejskich jest kluczem do osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Dlatego też idea harmonijnego rozwoju miast aglomeracji jest szeroko propagowana na forum wspólnotowym oraz poszczególnych państw członkowskich.

Komisja Europejska w „Drugim Raporcie Kohezyjnym” stwierdziła, iż: „Kwestia rozwoju obszarów miejskich (...) jest sercem przemian gospodarczych, społecznych i terytorialnych. Miasta są kluczowym czynnikiem dla prowadzenia strategii spójności i zrównoważonego rozwoju”.

Komitet Regionów w opinii dotyczącej ram działań, podkreślił: „decydującą rolę miast we wdrażaniu głównych celów UE - spójności gospodarczej i społecznej, zatrudnienia, konkurencyjności i równowagi środowiskowej”. Zdaniem Komitetu Regionów „(...) demonstruje to potrzebę bliższego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w formułowaniu przyszłej polityki i poznania, że miasta (...) powinny być prawdziwymi partnerami w tym procesie”.

Problemy degradacji gospodarczej, przestrzennej i społecznej obserwowane są zarówno na szczeblu wspólnotowym, jak i poszczególnych państw członkowskich. Dlatego też przygotowywanie kompleksowych programów rewitalizacji, łączących powyższe elementy jest nieuniknioną drogą w kierunku poprawy jakości życia oraz rozwoju lokalnego miast i aglomeracji w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Program rewitalizacji ma służyć koncentracji środków i efektywności ich wykorzystania. Mając przygotowany program w tym okresie programowania można w niego wpisać zadania z poszczególnych działań (poddziałów). Ideą programu jest jego kontynuacja. Oznacza to, iż wybrane zadanie może zostać zrealizowane w tym okresie programowania. Natomiast inne

planowane zadanie w następnym (wybór należy do beneficjenta). Tylko poprzez strategiczne działanie oraz długofalowe programowanie i konsekwentną realizację możemy przy „szczupłości” środków - rozwiązać podstawowe problemy lokalne.

Program Rewitalizacji Miasta Przemysła jest wizją „pomysłu na miasto” skonkretyzowaną poprzez propozycje realizacji zapisanych projektów inwestycyjnych i tzw. projektów „miękkich” dotyczących m.in. przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom tj. np. wykluczenie społeczne, alkoholizm.

Jest to dokument spójny ze Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Przemysła do 2015 roku, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta, a także uwzględnia założenia następujących polityk i programów:

1. Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych na lata 2003 – 2008.
2. Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Strategii Integracji i Polityki Społecznej Miasta Przemysła.
4. Programu Współpracy Gminy Miejskiej Przemysł z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
5. Programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli dla miasta Przemysła i powiatu przemyskiego.

Lokalny Program Rewitalizacji obejmuje działania we wszystkich dziedzinach życia miasta, a jego celem jest rozwój miasta poprzez wzrost gospodarczy, stopniową likwidację problemów społecznych oraz rozwiązanie problemów przestrzennych.

Lokalny Program Rewitalizacji umożliwi Gminie Miejskiej Przemysł aplikowanie o środki finansowe Unii Europejskiej na realizację zadań, które w programie zostały ujęte. Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem strategicznym na podstawie, którego będą realizowane zadania inwestycyjne, jak również inne działania gminy w zakresie polityki społecznej, turystyki, kultury i edukacji. W miarę potrzeb będzie istniała możliwość modyfikacji programu jak również wprowadzania zmian w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym.

Założeniem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest, że będzie to program oparty na realnych potrzebach społeczności lokalnej i w związku z tym powinien być dostosowywany do aktualnych potrzeb mieszkańców.

Przedstawiona w „Programie rewitalizacji...” diagnoza stanu terenów wyznaczonych do rewitalizacji jak i charakterystyka sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Przemyśla upoważnia do przyjęcia tezy, iż podjęcie realizacji zadań programu może stanowić czynnik sprawczy pobudzenia gospodarczego miasta, skutkującego przede wszystkim wzrostem nowych i trwałych miejsc pracy, i tym samym ograniczeniem skali zjawiska bezrobocia, zmniejszeniem patologii społecznych, poprawą bezpieczeństwa.

Podsumowując możemy stwierdzić, iż rewitalizacją w ramach Działania 3.3 ZPORR możemy nazwać kompleksowe, zintegrowane, kilkuletnie, lokalne programy inicjowane przez samorząd terytorialny (głównie gminny) dla realizacji działań technicznych, gospodarczych i społecznych - przy uwzględnieniu zasad: spójności terytorialnej i ochrony środowiska naturalnego – na zróżnicowanych obszarach, takich jak: zdegradowane dzielnice miast lub obszary poprzemysłowe i powojkowe.

1.2 Cele rewitalizacji w Przemysłu

Głównym celem rewitalizacji Przemysła jest wyprowadzenie wskazanych obszarów ze stanu kryzysowego poprzez zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy, rozwój i modernizację infrastruktury służącej rozwojowi funkcji kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych oraz edukacyjnych przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo – społeczny.

Powyższy cel główny zostanie zrealizowany poprzez:

- ożywienie gospodarcze i społeczne rewitalizowanych terenów,
- zwiększenie potencjału turystycznego rewitalizowanych obszarów poprzez wsparcie kompleksowych projektów dotyczących działań technicznych,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenów rewitalizowanych (w tym bezpieczeństwa),
- rozwiązywanie problemów społecznych.

Niezwykle ważnym elementem działań jest:

- zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez budowę i przebudowę infrastruktury (dróg, budynków, parkingów, targowisk) aby dostosować się do działalności i potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny,
- współpraca różnych środowisk i instytucji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w mieście, poprawy bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości,
- aktywizacja organizacji kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych dla rozwoju czy usprawnienia ich działalności poprzez remont lub przebudowę obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego lub kulturalnego.

Cele te zostaną osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów i zadań, ukierunkowanych na usuwanie zjawisk kryzysowych.

Program rewitalizacji będzie realizowany w sferach:

- gospodarczej,

- społecznej,
- przestrzennej.

W sferze gospodarczej należy doprowadzić do:

- wzrostu aktywności regionu, atrakcyjności dla turystów, inwestorów i mieszkańców,
- rozwoju nowych funkcji zdegradowanych obszarów,
- zwiększenia wykorzystania potencjału turystycznego i kulturalnego,
- wsparcia wyznaczonych obszarów, które w znaczący sposób wpływają na ekonomiczną i społeczną aktywność otoczenia,
- tworzenia przyjaznego środowiska dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- wykorzystania możliwości związanych z realizacją inwestycji infrastrukturalnych i wsparcia dla zasobów ludzkich oraz przedsięwzięć realizowanych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, jak również działań realizowanych w ramach Sektorowych Programów Operacyjnych.

W sferze społecznej należy doprowadzić do zapobiegania i przeciwdziałania niepożądanym zjawiskom w tym:

- zwalczania patologii społecznej,
- poprawy stanu bezpieczeństwa,
- tworzenie stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miasta - przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego,
- podniesienia kwalifikacji mieszkańców terenów zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- zwiększenia możliwości zatrudnienia, w tym przez intensyfikację funkcji usługowych i handlowych w obsłudze mieszkańców oraz ruchu turystycznego, poprawy jakości środowiska.

W sferze przestrzennej należy doprowadzić do:

- poprawy jakości i atrakcyjności przestrzeni miejskiej (place, ulice, skwery, wnętrza posesji),
- stworzenia wizerunku miasta atrakcyjnego turystycznie i generującego dochody,
- zwiększenia konkurencyjności przestrzeni jako potencjalnych lokalizacji,
- stworzenia społecznie i wizualnie atrakcyjnego środowiska o silnej tożsamości miejsca.

1.3 Priorytety rewitalizacji Przemysła

Priorytety projektu rewitalizacji Przemysła zdefiniowano przede wszystkim w oparciu o zebrane do ujęcia w Lokalnym Programie Rewitalizacji propozycje projektów zgłoszone zarówno przez poszczególne wydziały jak i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Przemyslu oraz partnerów lokalnych tj. zarządy osiedli, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe, Zrzeszenie Właścicieli i Zarządców Domów, szkoły wyższe, kościoły i związki wyznaniowe, stowarzyszenia, policję, straż pożarną.

Wyniki powyższych działań wskazują na konieczność **priorytetowego podejścia do następujących działań:**

- prace konserwatorskie i remonty zabytków, odnowienie fasad i dachów budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu przyczyniające się do rozwoju kultury, turystyki i tworzenia stałych miejsc pracy,
- remonty nieruchomości i modernizacja infrastruktury umożliwiające rozwój działalności społecznej, kulturalnej i zdrowotnej, w tym mające za zadanie rozwój działalności społeczno-opiekuńczej, odbudowę więzi społecznych wśród mieszkańców terenów zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- przebudowa i remonty publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą,
- poprawa warunków oraz bazy kulturalno – sportowej umożliwiającej rozwój aktywności mieszkańców,
- adaptacja, przebudowa i remonty budynków oraz przestrzeni użyteczności publicznej wraz z przyległym otoczeniem na cele edukacyjno – społeczne,
- poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych oraz tworzenie stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska.

Są to działania niezbędne dla rozwoju gospodarczego rewitalizowanego terenu, a także mające wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych wskazanych obszarów.

1.4 Oczekiwane efekty

Realizacja programu rewitalizacji przyczyni się do:

- powstrzymania degradacji obiektów i terenów objętych ochroną konserwatorską,
- rozwoju małych i średnich przedsiębiorców poprzez wprowadzenie dodatkowych funkcji usługowych, umożliwiających utworzenie nowych miejsc pracy,
- poprawy estetyki przestrzeni miejskiej,
- ożywienia pustych przestrzeni,
- poprawy stanu bezpieczeństwa mieszkańców i odwiedzających miasto turystów,
- poprawy stanu zasobów kulturowych miasta,
- poprawy stanu środowiska naturalnego.

Realizacja poszczególnych projektów przyczyni się do:

- wyremontowania obiektów zabytkowych, których stan techniczny w szybkim tempie pogarsza się, a miasto nie posiada dostatecznych środków na ich adaptację do właściwych funkcji,
- wprowadzenia nowych funkcji kultury i turystyki adekwatnych do struktury przestrzennej obiektów zabytkowych, co pozwoli wykorzystać ekonomicznie obiekty nie przynoszące obecnie dostatecznego zysku i tymczasowo nieprawidłowo użytkowane,
- wzmocnienia atrakcyjności i funkcji centralnej Starego Miasta, uatrakcyjnienia Starówki zarówno dla turystów jak i dla mieszkańców,
- intensyfikacji działań na rzecz rozwoju kultury i turystyki w mieście, działań podejmowanych nie tylko przez miasto, ale też przez inwestorów, których realizacja programu przyciągnie do inwestowania w mieście,
- rozpoczęcia długofalowego procesu stworzenia z miasta i regionu obszaru atrakcyjnego turystycznie, co pozwoli mieszkańcom czerpać zyski z usług turystycznych,
- zmniejszenia bezrobocia dzięki nowym podmiotom gospodarczym działającym w dziedzinie turystyki i w usługach okołoturystycznych oraz inwestorom, co z kolei stworzy nowe miejsca pracy dla mieszkańców.

Miarą sukcesu rewitalizacji będzie wzrost wartości nieruchomości, atrakcyjności inwestycyjnej danego terenu oraz zahamowanie wzrostu problemów społecznych. Wzrośnie liczba firm zainteresowanych lokowaniem swoich inwestycji na rewitalizowanym terenie oraz wzrośnie liczba turystów odwiedzających rewitalizowane obiekty zabytkowe, nastąpi poprawa stanu środowiska i wzrost bezpieczeństwa publicznego, dzięki czemu zwiększą się dochody gminy oraz mieszkańców.

2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA PRZEMYŚLA

2.1 Położenie miasta Przemysła w regionie i historia

Miasto Przemysł – obecnie regionalny ośrodek rozwoju, mający predyspozycje do stania się ośrodkiem ponadregionalnym, należy do miast, które swoją historię i rozwój zawdzięczają położeniu geograficznemu. Decyduje to o wiodących funkcjach Przemysła: jako centrum handlowego, ważnego węzła komunikacyjnego i ośrodka kulturalno – turystycznego o znacznym nasyceniu obiektami i zespołami zabytkowymi. W perspektywie może się stać jednym z ważniejszych ośrodków o znaczeniu międzynarodowym dla obsługi polsko – ukraińskiego obszaru transgranicznego.

Przemysł położony jest we wschodniej części województwa podkarpackiego, w odległości ok. 78 km na południowy wschód do Rzeszowa i 12 km na zachód od granicy państwowej z Ukrainą. Przemysł jest miastem na prawach powiatu, jest też stolicą i siedzibą władz Powiatu Ziemskiego (jego jedynym miastem), w skład którego wchodzi 10 gmin: Bircza, Fredropol, Dubiecko, Krasiczyn, Krzywca, Medyka, Orły, Przemysł, Stubno i Żurawica.

Miasto Przemysł graniczy od wschodu i zachodu z Gminą Przemysł, od południowego zachodu z Gminą Krasiczyn, od północy z Gminą Żurawica i od północnego wschodu z Gminą Medyka.

Przemysł należy do najstarszych miast na ziemiach polskich. Liczne znaleziska archeologiczne dokumentują ślady istnienia tu osadnictwa od epoki górnego paleolitu (25 000 - 22 000 p.n.e.) poprzez wszystkie okresy kulturowe: mezolit, neolit, epokę brązu i żelaza, aż po późne średniowiecze i czasy nowożytne. Na wzgórzu zamkowym ustalono istnienie w końcu X wieku grodu warownego u podnóża którego, na tarasie wokół dzisiejszej katedry, rozwinęła się związana z nim osada. W czasach od końca XI w. do XII w. na ziemi przemyskiej toczyły się walki o wpływy polityczne pomiędzy Polakami, Rusinami, Węgrami i Tatarami. Miasto było przejściowo stolicą księstwa halickiego. Dopiero Kazimierz Wielki, podczas wyprawy na Ruś przyłączył Ziemię Przemyską do Polski.

Rozpoczęło to nowy okres w życiu miasta. W latach 1345 - 1366 powstaje murowany zamek na miejscu dawnego grodu. Wielocłonowy zespół osadniczy, składający się z zamku, obronnych osad, położonych na niższych tarasach oraz przedmieść o luźnej zabudowie, otoczony był umocnieniami drewniano-ziemnymi. W to przedlokacyjne rozplanowanie wpisany został regulamy, szachownicowy układ miasta średniowiecznego, dla którego akt lokacyjny wystawił w 1389 roku Władysław Jagiełło. Nowe stosunki gospodarcze (renta gruntowa) wpłynęły na przemianę struktury przestrzennej.

W 1499 roku miasto zostało zdobyte i ograbione przez hospodara wołoskiego Stefana Wielkiego. Klęska ta spowodowała podjęcie prac nad nowym systemem obronnym miasta, którego realizację rozpoczęto w 1527 roku i kontynuowano przez blisko 100 lat. Ostatecznie, ten nowożytny system bastejowy uformowany został w latach 30-tych XVII wieku. Wyzaczył on granice rozwoju miasta aż do wieku XIX. System wzmacniały położone poza murami miasta inkastelowane klasztory. Wieki XVI i XVII były okresem rozkwitu. Dzięki rozwijającemu się handlowi i licznym przywilejom królewskim Przemysł stał się jednym z najbogatszych miast w Polsce.

Po pierwszym rozbiore Polski, Przemysł znalazł się w zaborze austriackim. Wtedy to nastąpił upadek gospodarczy, a także została okaleczona struktura przestrzenna miasta. Rozpoczęto bowiem likwidację murów obronnych, nastąpiła kasata klasztorów i wyburzenia kościołów, rozebrano ratusz, zaś zamek popadł w ruinę. Przeprowadzono nową arterię komunikacyjną o znaczeniu militarnym, co spowodowało znaczne wyburzenia, w tym usunięcie części zachodniej pierzei rynku. Dalsza destrukcja układu przestrzennego miasta - położonego na strategicznym dla zaborcy obszarze - nastąpiła poprzez doprowadzenie w 1859 roku linii kolejowej i realizację potężnej twierdzy pierścieniowej wznoszonej od 1873 roku z przerwami do 1914 roku.

W miarę bogacenia się miasta następowała przebudowa kamienic XVI i XVII w., a zwarta, intensywna zabudowa zaczęła wypełniać całe kwartały oraz tereny po usuniętych murach obronnych. Po wyczerpaniu się terenów w obszarze miejskim, procesy inwestycyjne przeniosły się na tereny dawnych przedmieść: Lwowskiego, Podzamcza i Zasania. Tu też powstają zaplecza techniczne i mieszkaniowe dla potrzeb wojskowych oraz liczne koszary.

Zróznicowana struktura narodowościowa i wyznaniowa a także gospodarcza miasta spowodowały powstanie odrębnych obszarów (kwartałów), a mianowicie:

- rynek i okoliczne ulice tworzyły centrum administracyjno-handlowe, skupiające najzamożniejszych mieszczan,
- część północno-wschodnia - powstała tu dzielnica żydowska,
- część południowo-wschodnia - dzielnica zwana Władycze, zamieszкана przez ludność narodowości ruskiej, z własną cerkwią katedralną i siedzibą biskupa obrządku greckokatolickiego,
- część południowa i zachodnia miasta - znajdowały się tu klasztory i kanonie związane z katedrą obrządku rzymsko-katolickiego i siedzibą biskupa.

Ta struktura przestrzenna odbijała się w rozmieszczeniu i charakterze zabudowy: centralne kwartały były zwarte, gęsto zabudowane, a w pozostałych przeważała zabudowa luźna, zwykle

---

drewniana, w krajobrazie miasta dominowały bryły obiektów sakralnych. W wieku XVIII, mimo upadku gospodarczego miasta, wznoszono nowe i przebudowywano istniejące obiekty sakralne, co wzbogaciło wnętrza urbanistyczne miasta i jego panoramę, niezmiennie rysującą się na tle wzgórza Zniesienie i Kopca Tatarskiego.

Pierwsza wojna światowa nie dotknęła substancji, natomiast II wojna światowa przyniosła znaczne straty w substancji zabytkowej i w strukturze przestrzennej: wyburzenie dzielnicy żydowskiej wraz z synagogą, pożar katedry, uszkodzenie i likwidacja szeregu obiektów. Liczba ludności zmalała do 40 700 osób w 1945 roku stosunku do 65 750 w 1939 roku.

Przez cały okres swego istnienia miasto pełniło ważną rolę ośrodka administracji państwowej i religijnej. We wczesnym średniowieczu Przemysł był metropolią udzielnego księstwa. W okresie późniejszym - do rozbiorów Rzeczypospolitej - był stolicą ziemi, w skład której wchodziło dziewięć powiatów. Prócz tego był siedzibą starostwa grodowego. Od wieków także był i jest miastem wielonarodowościowym.

Po II wojnie wraz z rozwojem przemysłu powstawały osiedla mieszkaniowe, głównie wielorodzinne i jednorodzinne, reaktywowano liczne instytucje edukacyjne i kulturalne.

Ustawą z dnia 28 maja 1975 roku o dwustopniowym podziale administracyjnym Państwa oraz o zmianie ustawy o radach narodowych powołane zostało województwo przemyskie. Powstanie struktur wojewódzkich oraz podniesienie rangi Przemysła było ważnym i korzystnym czynnikiem w powojennych dziejach miasta. Bardzo pożyteczne okazały się dlań także przemiany ustrojowe w Polsce ostatnich lat, dzięki którym samorządom przywrócona została w 1990 roku władza, na szczeblu lokalnym. Równocześnie z postępującą demokratyzacją życia zaznaczył się wzrost znaczenia Przemysła jako ośrodka administracji kościelnej. W roku 1992 Jan Paweł II dokonał reformy organizacji terytorialnej kościoła rzymskokatolickiego w Polsce, w wyniku czego powstała archidiecezja przemyska.

W związku z wprowadzoną z dniem 1 stycznia 1999 roku reformą podziału administracyjnego kraju nastąpiła likwidacja szeregu województw, w tym i województwa przemyskiego. Tym samym Przemysł przestał pełnić funkcję stolicy województwa. Jest to dla miasta sytuacja niekorzystna, gdyż funkcje administracyjne (w tym przypadku wojewódzkie) są istotnym czynnikiem miastotwórczym, wpływającym zarówno na procesy rozwoju społeczno-gospodarczego, jak i rangę miasta w otoczeniu terytorialnym (krajowym i regionalnym). Kolejnymi istotnymi problemami są niski popyt konsumpcyjny i inwestycyjny. Ogranicza to w znacznym stopniu rozwój społeczno-gospodarczy.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej otwiera przed miastem wiele nowych możliwości. Usytuowanie przy najdalej wysuniętej na wschód granicy Unii Europejskiej stwarza korzystne warunki do rozwoju międzynarodowego handlu i turystyki. Sąsiedztwo chłonnych rynków oraz położenie na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych powoduje, że Przemyśl jest atrakcyjnym miejscem do lokowania nowych inwestycji. Doświadczenia w kontaktach z Ukrainą, znajomość przepisów oraz istniejące więzi gospodarcze i kulturalne stawiają Przemyśl w roli pośrednika w nawiązywaniu współpracy innych miast i państw z Ukrainą. Rozwojowi Przemyśla, a także jego promocji na arenie międzynarodowej sprzyja partnerska współpraca z miastami w krajach europejskich tj.: Paderborn (Niemcy), Lwów (Ukraina), Kamieniec Podolski (Ukraina), Eger (Węgry), Truskawiec (Ukraina). Dotychczasowe działania związane ze współpracą partnerską oraz wszelkie przedsięwzięcia, zmierzające do popularyzowania idei jedności europejskiej zostały docenione przez Komisję ds. Środowiska, Planowania Regionalnego i Władz Lokalnych Rady Europy, która przyznała Przemyślowi w 1994 roku Dyplom Europejski, zaś w roku 1995 Flagę Europy.

2.2 Powierzchnia i struktura własnościowa gruntów i budynków mieszkalnych

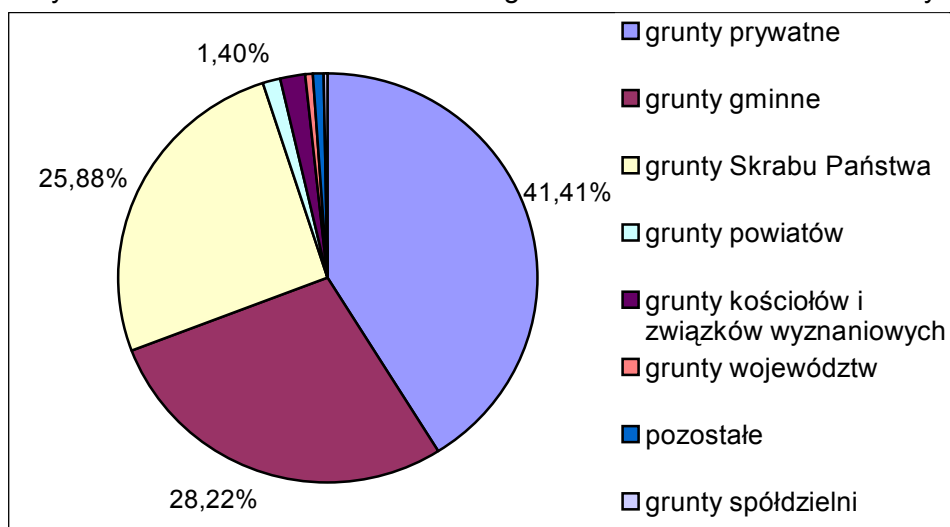
Miasto Przemysł zajmuje powierzchnię 44 km² (4 366 ha). Zagospodarowanie tej powierzchni przedstawia się następująco:

- użytki rolne: 2 421 ha – 24,21 km²,
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione: 262 ha - 2,62 km²,
- grunty zabudowane i zurbanizowane: 1 437 ha – 14,37 km²,
- grunty pod wodami: 136 ha – 1,36 km²,
- nieużytki: 32 ha – 0,32 km²,
- inne: 78 ha – 0,78 km².

Struktura własności gruntów przedstawia się następująco:

- grunty prywatne: 1 808 ha – 41,41%,
- grunty gminne: 1 232 ha – 28,22%,
- grunty Skarbu Państwa: 1 130 ha – 25,88%,
- grunty powiatów: 61 ha – 1,40%,
- grunty kościołów i związków wyznaniowych: 56 (ha) – 1,28%,
- grunty województw: 36 ha – 0,82%,
- pozostałe: 30 ha – 0,69%,
- grunty spółdzielni: 13 ha – 0,30%.

Wykres Nr 1. Struktura własnościowa gruntów na terenie miasta Przemysła.

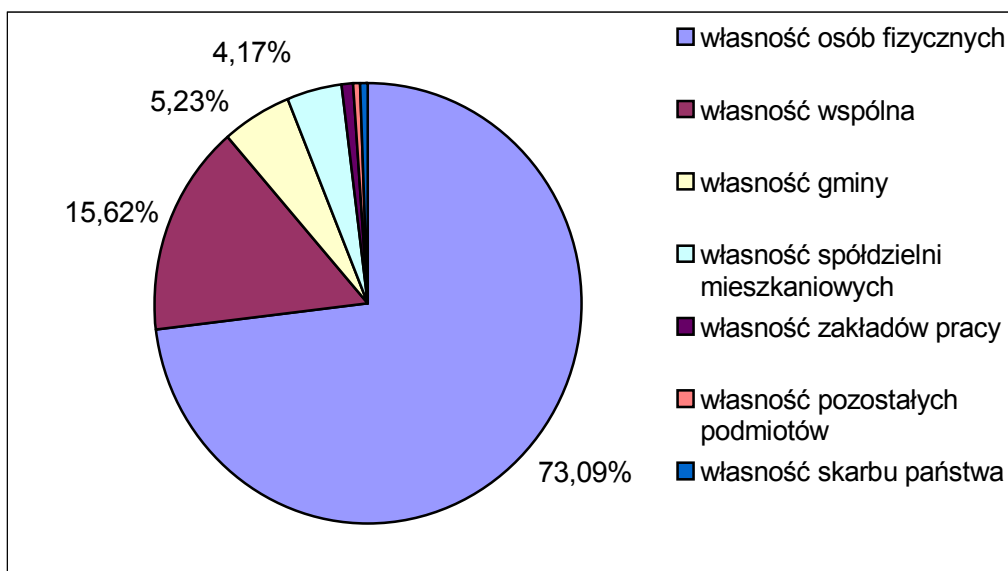
Struktura własnościowa budynków mieszkalnych na terenie miasta kształtuje się następująco:

Budynki mieszkalne - 4 340 (100%),

Stanowiące własność:

- osób fizycznych – 3 172 (73,09%),
- spółdzielni mieszkaniowych – 181 (4,17%),
- gminy – 227 (5,23%),
- Skarbu Państwa – 19 (0,44%),
- zakładów pracy – 33 (0,76%),
- pozostałych podmiotów – 30 (0,69%),
- wspólną – 678 (15,62%), w tym:
  - z wyodrębnionymi własnościami lokali mieszkalnych – 592,
właścicielami lokali są:
    - osoby fizyczne – 229,
    - osoby fizyczne i gmina – 300,
    - osoby fizyczne i zakłady pracy – 21,
    - osoby fizyczne i spółdzielnie mieszkaniowe – 27,
    - pozostałe – 15,
  - bez wyodrębnionych własności lokali mieszkalnych – 86.

Wykres Nr 2. Struktura własnościowa budynków mieszkalnych w Przemyslu.

Struktura budynków mieszkalnych wg okresu ich zabudowy przedstawia się następująco :

Ogółem - 4 340

Budynki wybudowane w latach:

– przed 1918	790 (18,20%),
– 1918 - 1944	1 180 (27,19%),
– 1945 - 1970	751 (17,30%),
– 1971 - 1978	473 (10,90%),
– 1979 - 1988	585 (13,48%),
– 1989 - 2002	474 (10,92%),
– będące w budowie	57 (1,31%),
– nie ustalono	30 (0,70%).

(Źródło: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych – Urząd Statystyczny w Rzeszowie, 2003 rok).

Z powyższych danych wynika,

że blisko połowa (45,39%) zasobów mieszkaniowych została wybudowana przed 1945 rokiem. Zabudowa ta charakteryzuje się wysokim stopniem dekapitalizacji oraz niskim wskaźnikiem wyposażenia w urządzenia komunalne.

2.3 Sytuacja demograficzna

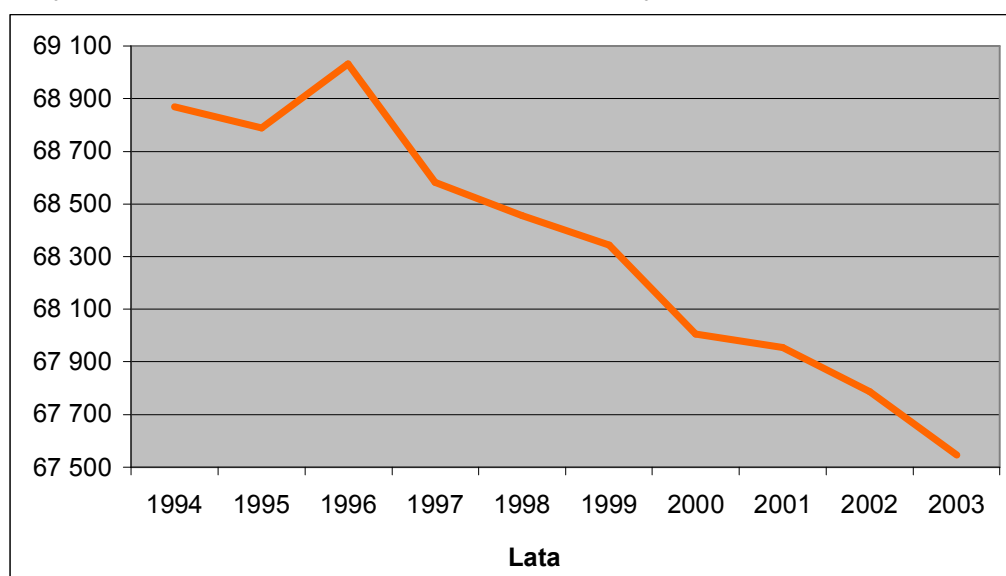
Przemysł liczy 67 547 mieszkańców. W ogólnej liczbie mieszkańców mężczyźni jest 31 796 tj. 47,07%, a kobiet 35 751 co stanowi 52,93%. Wskaźnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) jest jednym z największych w województwie i wynosi 112 (woj. 104). Wskaźnik gęstości zaludnienia dla miasta wynosi 1 535 osób/km² (woj. 117). Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców miasta Przemysła w ostatnich latach prezentuje Tabela Nr 1.

Tabela Nr 1. Liczba mieszkańców miasta Przemysła w latach 1994 - 2003.

Lata	Ogółem	Mężczyźni	%	Kobiety	%	Kobiety na 100 mężczyzn	Gęstość zaludnienia na 1 km ²
1994	68 869	32 407	47,06	36 462	52,94	113	1 565
1995	68 789	32 386	47,08	36 403	52,92	112	1 563
1996	69 033	32 468	47,03	36 565	52,97	113	1 569
1997	68 582	32 275	47,06	36 307	52,94	112	1 559
1998	68 455	32 137	46,95	36 318	53,05	113	1 556
1999	68 345	32 092	46,96	36 253	53,04	113	1 553
2000	68 007	32 009	47,07	35 998	52,93	112	1 546
2001	67 955	31 990	47,08	35 965	52,92	112	1 544
2002	67 787	31 889	47,04	35 898	52,96	113	1 541
2003	67 547	31 796	47,07	35 751	52,93	112	1 535

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

Wykres Nr 3. Liczba mieszkańców miasta Przemysła w latach 1994 - 2003.

Od początku lat 90 obserwuje się znaczące zahamowanie przyrostu liczby mieszkańców miasta, na co miały wpływ m.in. następujące przyczyny:

- spadek stopy życiowej części gospodarstw domowych,
- zmniejszanie się liczby zawieranych małżeństw,
- bariera mieszkaniowa w postaci znacznego niedoboru tańszych mieszkań przeznaczonych na wynajem lub kupno, zwłaszcza w zasobach komunalnych,
- zmiana postaw i zachowań prokreacyjnych rodzin, zwłaszcza kobiet (większe zainteresowanie podnoszeniem poziomu wykształcenia, karierą zawodową, obawa przed utratą pracy, co osłabia potrzebę posiadania dzieci) – efektem jest spadek liczby urodzeń,
- zmniejszanie się napływu migracyjnego do miasta ze względu na trudności mieszkaniowe oraz brak atrakcyjnej pracy,
- przenoszenie się na stałe części mieszkańców miasta do gmin sąsiednich.

Analizę struktury ekonomicznej ludności w mieście przeprowadzono w trzech przedziałach:

- wiek przedprodukcyjny,
- wiek produkcyjny,
- wiek poprodukcyjny.

Szczegółowe dane prezentuje Tabela Nr 2.

Tabela Nr 2. Struktura ekonomiczna mieszkańców Przemysła w latach 1994 - 2003.

Lata	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny		Wskaźnik obciążenia
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	
1994	20 073	29,15	40 155	58,31	8 641	12,55	71,51
1995	19 467	28,30	40 543	58,94	8 779	12,76	69,67
1996	19 116	27,69	40 940	59,30	8 977	13,00	68,62
1997	18 557	27,06	40 945	59,70	9 080	13,24	67,50
1998	17 928	26,19	41 321	60,36	9 206	13,45	65,67
1999	17 296	25,31	41 660	60,96	9 389	13,74	64,05
2000	16 651	24,48	41 840	61,52	9 516	13,99	62,54
2001	16 041	23,61	42 316	62,27	9 598	14,12	60,59
2002	15 368	22,67	42 281	62,37	10 138	14,96	60,32
2003	14 583	21,59	42 708	63,23	10 256	15,18	58,16

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

Z powyższych danych wynika, że największy odsetek ludzi w mieście jest w wieku produkcyjnym. W roku 2003 stanowili 63,23% całkowitej liczby mieszkańców miasta.

Średni wskaźnik obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla miasta Przemysła jest niższy od wskaźnika demograficznego dla województwa i wynosi 58,16 (woj. 64,75).

Miasto ma niski wskaźnik udziału ludzi młodych w populacji (21,59%). Jest to zjawisko niekorzystne w strukturze demograficznej. Na przestrzeni ostatnich lat wyraźnie widać problem starzenia się społeczeństwa. Spada bowiem udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, wzrasta zaś udział ludności w wieku produkcyjnym oraz poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców miasta.

Niekorzystna jest również analiza przyrostu naturalnego i salda migracji w Przemyslu – Tabela Nr 3.

Tabela Nr 3. Ruch naturalny i migracje w latach 1994 - 2003.

Rok	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Napływ	Odływ	Saldo migracji
1994	842	759	83	840	637	203
1995	801	749	52	579	580	-1
1996	765	711	54	551	503	48
1997	761	760	1	523	505	18
1998	620	657	-37	474	638	-164
1999	659	639	20	556	678	-122
2000	641	710	-69	657	635	22
2001	596	717	-121	654	651	3
2002	606	649	-43	614	780	-166
2003	602	647	-45	607	838	-231

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

W 2003 roku w Przemyslu odnotowano ujemny przyrost naturalny (-45) oraz ujemne saldo migracji (-231). Biorąc pod uwagę poprzednie lata można zauważyć, że te dwa wskaźniki demograficzne nie kształtowały się pozytywnie. Występowały duże wahania, ale widać tendencje malejącą. Podsumowując, sytuacja ta nie daje podstaw do rokowania na dynamiczny rozwój demograficzny miasta.

Według prognozy demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego w mieście Przemyslu do roku 2030 przewidywany jest spadek liczby mieszkańców. Wyniki prognozy przedstawia Tabela Nr 4.

Tabela Nr 4. Prognozy liczby ludności miasta Przemysła do roku 2030.

Rok	2003	2005	2010	2015	2020	2025	2030
w tys.	67,5	67,4	66,7	65,8	64,4	62,3	59,6

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

2.4 Struktura społeczna – wskaźniki problemów

2.4.1 Pomoc społeczna

Na terenie miasta objętych pomocą społeczną jest około 9 000 osób. Średnia dochodów mieszkańca Przemysła korzystającego z opieki społecznej wynosi 210,00 zł. Największe zagęszczenie osób żyjących w ubóstwie koncentruje się w okolicach ulic:

- Dworskiego – 455,
- Słowackiego – 343,
- Grunwaldzka – 357,
- Mickiewicza – 321,
- Rogozińskiego – 211,
- Jagiellońska – 242,
- Grodzka – 207,
- Rakoczego – 176.

Na wymienionych obszarach mieszka 2 312 osób, co stanowi 25,05% wszystkich podlegających pomocy społecznej w Przemyslu.

2.4.2 Grupy społeczne wymagające wsparcia

Grupy społeczne wymagające wsparcia zdefiniowano jako:

- bezrobotni,
- rodziny patologiczne,
- osoby samotnie wychowujące dzieci,
- osoby niepełnosprawne,
- bezdomni,
- młodzież.

2.4.3 Struktura organizacji pozarządowych

Aktualnie na terenie miasta funkcjonuje 131 organizacji pozarządowych, które realizują różne zadania i działają w imieniu różnych grup społecznych. Liczba organizacji działających w poszczególnych zakresach/dziedzinach kształtuje się następująco:

- oświata, edukacja, wychowanie – 15 organizacji,
- pomoc społeczna, działalność charytatywna – 4 organizacje,

- ochrona zdrowia, rehabilitacja – 18 organizacji,
- rodzina, dzieci, młodzież – 7 organizacji,
- sztuka, kultura, ochrona zabytków – 31 organizacji,
- ekologia, ochrona środowiska – 10 organizacji,
- seniorzy, organizacje kombatanckie – 9 organizacji,
- organizacje kobiece – 5 organizacji,
- sport, rekreacja – 6 organizacji,
- ratownictwo, pożarnictwo – 1 organizacja,
- mniejszości narodowe – 2 organizacje,
- inne – 23 organizacje.

2.4.4 Bezrobocie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w mieście w 2003 roku wynosiła 6 153 osoby. Stopa bezrobocia rejestrowanego wynosiła 20,5%. W rzeczywistości wskaźnik bezrobocia jest wyższy, gdyż znaczna liczba mieszkańców nie jest zarejestrowana w urzędzie pracy. Szczegóły prezentuje tabela Nr 5.

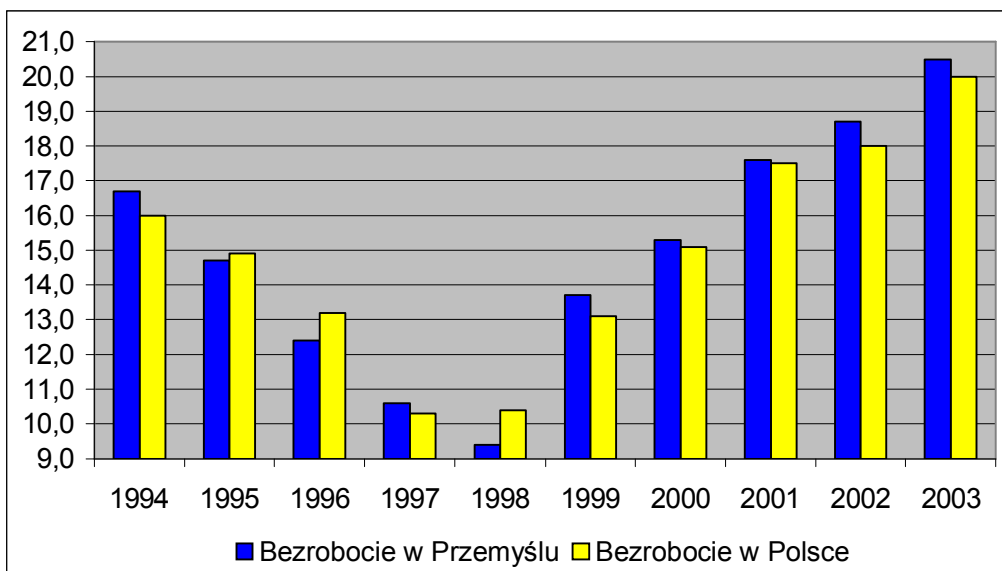
Tabela Nr 5. Rynek pracy w Przemysłu w latach 1994 - 2003.

Rok	Pracujący ogółem	W tym kobiety	Sektor prywatny	Zarejestrowani bezrobotni	Stopa bezrobocia	Bezrobocie w Polsce
1994	23 012	11 365	b.d.	5 235	16,7	16,0
1995	22 452	11 176	b.d.	4 324	14,7	14,9
1996	22 915	11 099	b.d.	3 665	12,4	13,2
1997	23 290	11 266	b.d.	3 002	10,6	10,3
1998	23 489	11 374	b.d.	2 931	9,4	10,4
1999	21 505	10 633	8 379	5 172	13,7	13,1
2000	19 277	9 743	7 446	5 147	15,3	15,1
2001	20 045	9 650	9 135	5 613	17,6	17,5
2002	17 601	8 944	7 229	6 018	18,7	18,0
2003	17 024	8 479	6 877	6 153	20,5	20,0

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Przemysłu stopa bezrobocia w roku 2004 wyniosła 21,3%.

Wykres Nr 4. Stopa bezrobocia w Przemysłu i w Polsce w latach 1994 - 2003.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Przemysłu najczęściej bezrobotnych zamieszkuje następujące obszary ulic tj.: Grunwaldzka, Dworskiego, Słowackiego, Sikorskiego, Opalińskiego, Mickiewicza, Lwowska, Paderewskiego, Rogozińskiego, Glazera, Borelowskiego, Smolki, 3-go Maja i Ofiar Katynia.

2.4.5 Inicjatywy i programy realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Przemysłu

Roboty publiczne - zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac mających na celu reintegrację zawodową i społeczną określoną na podstawie przepisów o zatrudnieniu socjalnym.

Prace interwencyjne - zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej z Prezydentem Miasta Przemysła i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Prezydent miasta zwraca pracodawcy, który zatrudnił w ramach prac interwencyjnych na okres do 6 miesięcy:

- bezrobotnych do 25 roku życia, - bezrobotnych długotrwale,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych,
- bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia,
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

a) w pełnym wymiarze czasu pracy, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, nie przekraczającej jednak kwoty ustalonej jako iloczyn liczby zatrudnionych w miesiącu w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy oraz kwoty zasiłku obowiązującej w ostatnim dniu zatrudnienia każdego rozliczanego miesiąca i składek na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

b) co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy, część kosztów poniesionych na wynagrodzenia w wysokości nie przekraczającej kwoty połowy minimalnego wynagrodzenia za pracę i składek na ubezpieczenie społeczne od refundowanego wynagrodzenia.

Szkolenia i przekwalifikowania - polegają na udzielaniu pomocy osobom bezrobotnym, jak i zagrożonym utratą pracy w uzyskaniu kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy i obejmują: przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie zawodowe z możliwością zmiany dotychczas wykonywanego zawodu, doskonalenie zawodowe w zawodzie dotychczas wykonywanym.

Pośrednictwo pracy - polega w szczególności na:

- udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych,
- pozyskiwaniu ofert pracy,
- udzielaniu pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłoszoną ofertą pracy,
- informowaniu bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy,
- inicjowaniu i organizowaniu kontaktów bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami,
- współdziałaniu powiatowych urzędów pracy w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia i szkolenia na terenie ich działania,
- informowaniu bezrobotnych o przysługujących im prawach i obowiązkach.

Powiatowy Urząd Pracy w Przemyslu w roku 2004 realizował dwa projekty współfinansowane przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach działania 1.2 i 1.3 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.

W ramach działania 1.2 - Perspektywy dla młodzieży - projekt "Dobry start w powiecie przemyskim". W ramach tego projektu pomoc została skierowana do bezrobotnej młodzieży poniżej 25 roku życia, którzy pozostawali bez pracy do 24 miesięcy oraz absolwentów wszystkich typów szkół.

Całkowity koszt projektu: 884 244,00 zł; w tym:

- wkład Europejskiego Funduszu Społecznego: 641 961,00 zł,
- wkład Funduszu Pracy: 242 283,00 zł.

W ramach działania 1.3 Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia - projekt "Aktywny powrót w powiecie przemyskim". W ramach tego projektu pomoc została skierowana do osób:

- pozostających bez pracy do 12 miesięcy, w wieku powyżej 25 lat (ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych bez kwalifikacji, z których oboje małżonkowie są bezrobotnymi i rodziców samotnie wychowujących dzieci),
- pozostających bez pracy przez okres od 12 - 24 miesięcy w wieku powyżej 25 roku życia.

Program przewidywał głównie organizację zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych.

Całkowity koszt projektu: 875 305,00 zł; w tym:

- wkład Europejskiego Funduszu Społecznego: 412 631,00 zł,
- wkład Funduszu Pracy: 147 248,00 zł,
- wkład prywatny: 315 426,00 zł.

2.5 Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe miasta Przemysła na koniec 2003 roku obejmowały 23 062 mieszkania o 77 415 izbach i powierzchni użytkowej 1 354 804 m² tzn., że na 1 izbę przypadało średnio 0,87 osoby. Wskaźnik ten jest zbliżony do średniej w województwie podkarpackim tj. 0,90 osoby na izbę.

Charakterystykę zasobów mieszkaniowych na terenie miasta przedstawia tabela Nr 6.

Tabela Nr 6. Zasoby mieszkaniowe w Przemysłu w latach 1994 - 2003.

Rok	Liczba mieszkań	Izby	Pow. użytkowa w m ²	Przeciętna			
				liczba osób		pow. użytkowa w m ²	
				na 1 mieszkanie	na 1 izbę	na 1 mieszkanie	na 1 izbę
1994	22 126	69 852	1 167 741	3,11	0,99	52,8	16,7
1995	22 231	70 331	1 175 851	3,09	0,98	52,9	16,7
1996	22 294	70 621	1 181 456	3,10	0,98	53,0	16,7
1997	22 407	71 099	1 191 740	3,06	0,96	53,2	16,8
1998	22 563	71 818	1 206 875	3,03	0,95	53,5	16,8
1999	22 722	72 416	1 219 578	3,01	0,94	53,7	16,8
2000	22 797	72 785	1 228 233	2,98	0,93	53,9	16,9
2001	22 989	73 505	1 243 694	2,96	0,92	54,1	16,9
2002	22 101	74 473	1 296 234	3,07	0,91	58,7	17,4
2003	23 062	77 415	1 354 804	2,93	0,87	58,7	17,5

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

Zasoby mieszkaniowe miasta rosną. W analizowanym okresie ich liczba zwiększyła się o 936 mieszkań. Rośnie również liczba izb i powierzchni użytkowej (ilość izb zwiększyła się o 7 563, a powierzchnia użytkowa o 187 063 m²). Przy niekorzystnej sytuacji demograficznej wpłynęło to na poprawę wskaźników zasobów mieszkaniowych przedstawionych w tabeli. Zanotowany wzrost jest jednak niewystarczający w zestawieniu z bardzo dużym zapotrzebowaniem na mieszkania na terenie miasta.

O nienajlepszej sytuacji mieszkaniowej w Przemysłu i potrzebach w tym zakresie świadczy liczba osób, które oczekują na lokale komunalne. Na koniec 2004 roku było to 448 osób, a na mieszkania z zasobów TBS Sp. z o.o. w 2004 roku oczekiwało 389 osób.

W Tabeli Nr 7. przedstawione zostały dane zebrane podczas Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 r. Dostarczają one najbardziej aktualnych informacji, które pomogą oszacować ogólny stan gospodarki mieszkaniowej w Przemysłu.

Tabela Nr 7. Mieszkania (w tys.) według wyposażenia w urządzenia techniczno - sanitarne w 2002 roku

		Ogółem	22,1	100,00%
W tym mieszkania wyposażone w	wodociąg	razem	21,7	98,19%
		w tym z sieci	21,4	96,83%
	ustęp splukiwany	razem	20,6	93,21%
		w tym z odprowadzeniem do sieci	19,7	89,14%
	łazienkę		19,7	89,14%
	ciepłą wodę		19,4	87,78%
	gaz	z sieci	15,9	71,95%
		z butli	4,0	18,10%
	centralne ogrzewanie	zbiorowe	10,9	49,32%
		indywidualne	5,1	23,08%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

Stan wyposażenia w urządzenia techniczno - sanitarne jest zróżnicowany. Podłączenie do wodociągu ma około 98 % mieszkań. W ustęp splukiwany wyposażonych jest około 93 % mieszkań, łazienkę posiada około 89%, a ciepłą wodę niecałe 88% mieszkań. Z gazu korzysta ogółem ponad 90% mieszkań. Ze wszystkich urządzeń techniczno – sanitarnych najgorzej wypada wyposażenie w centralne ogrzewanie - 72,4%.

Na terenie miasta funkcjonują następujące spółdzielnie mieszkaniowe:

- Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa „Energetyk”,
- Przemyska Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Metalowiec”,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Płyta”,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „San”,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Domgaz”,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Samopomoc”,

oraz Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

Zasoby spółdzielni mieszkaniowych i TBS Sp. z o.o. prezentuje Tabela Nr 8.

Tabela Nr 8. Zasoby spółdzielni mieszkaniowych i TBS Sp. z o.o. w latach 2000 - 2003.

Nazwa spółdzielni	Wyszczególnienie	Lata			
		2000	2001	2002	2003
Młodzieżowa Spółdzielnia Mieszkaniowa „Energetyk”	Budynki Mieszkalne	5	6	7	7
	Ilość mieszkań	184	208	236	236
Przemyska Spółdzielnia Mieszkaniowa	Budynki mieszkalne	144	144	144	144
	Ilość mieszkań	6 466	6 467	6 467	6 469
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Metalowiec”	Budynki mieszkalne	26	27	27	27
	Ilość mieszkań	589	653	653	653
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Płyta”	Budynki mieszkalne	6	6	6	6
	Ilość mieszkań	234	234	234	234
Spółdzielnia mieszkaniowa „San”	Budynki mieszkalne	3	3	3	3
	Ilość mieszkań	66	66	66	66
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Domgaz”	Budynki mieszkalne	3	3	3	3
	Ilość mieszkań	68	68	68	68
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Samopomoc”	Budynki mieszkalne	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	Ilość mieszkań	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Ogółem	Budynki mieszkalne	187	189	190	190
	Ilość mieszkań	7 607	7 696	7 724	7 726
Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Budynki mieszkalne	0	1	1,5	2
	Ilość mieszkań	0	18	42	82

Źródło: Opracowanie na podstawie danych spółdzielni mieszkaniowych.

Zasoby spółdzielni mieszkaniowych zwiększają się w analizowanym okresie, ale nie jest to duży przyrost. W ciągu czterech lat zaledwie o 119 mieszkań i 3 budynki. Zdecydowanie największą część ze wszystkich zasobów posiada Przemyska Spółdzielnia Mieszkaniowa (ponad 80%).

Stan zasobów mieszkaniowych Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. na koniec 2004 roku wyniósł 4 budynki i 154 mieszkania.

W strukturze własnościowej zasobów mieszkaniowych w Przemyslu największy udział, bo 73,09 % ogólnej liczby budynków, stanowiły zasoby osób fizycznych natomiast ok. 5% ogólnej liczby budynków stanowiły zasoby komunalne.

Systematycznie rośnie ilość wspólnot z większościowym udziałem osób fizycznych. Oznacza to, że osoby fizyczne mogą w coraz większym stopniu decydować o sposobach rozwiązywania problemów dotyczących nieruchomości i jej bieżącego utrzymania, ale również w coraz większym stopniu muszą współfinansować konserwacje i remonty.

Tabela Nr 9. Zasoby mieszkaniowe w budynkach stanowiących własność lub współwłasność Gminy Miejskiej Przemysł w latach 2001 – 2003.

Wyszczególnienie		2001	2002	2003
Liczba budynków				
Ogółem		396	418	414
Wspólnoty mieszkaniowe w tym:	Z większościowym udziałem gminy	191	194	187
	Z większościowym udziałem osób fizycznych	61	66	81
	Razem liczba budynków stanowiących wspólnotę mieszkaniową	252	260	268
Gminy		154	158	146

Źródło: Opracowanie własne.

Na koniec 2003 roku z 268 budynków stanowiących wspólnotę mieszkaniową 14 było zarządzanych bezpośrednio przez Zarządy Wspólnot zaś zarząd pozostałymi 254 budynkami był prowadzony przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Przemysłu.

Ponadto w 2003 roku ze względu na brak udziałów Gminy Miejskiej Przemysł w nieruchomości, 10 budynków zostało przekazanych współwłaścicielom.

Tabela Nr 10. Zasoby mieszkaniowe i lokale użytkowe stanowiące własność i będące w zarządzie Gminy Miejskiej Przemysł w latach 2001 – 2003.

Wyszczególnienie	2001	2002	2003
Mieszkania			
razem	3 020	3 088	2 966
w tym wyposażone w centralne ogrzewanie	646	646	526
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²			
razem	146 882	137 699	131 383
w tym wyposażone w centralne ogrzewanie	24 817	27 325	22 256
Liczba lokali użytkowych			
stanowiących własność GMP	288	292	290
stanowiących własność osób fizycznych	22	23	-
Powierzchnia lokali użytkowych w m²			
stanowiących własność GMP	21 206	20 683	18 545
stanowiących własność osób fizycznych	2 060	1 802	-

Źródło: Opracowanie własne.

Na koniec 2003 roku zasoby mieszkaniowe stanowiące własność Gminy Miejskiej Przemysł obejmowały 2 966 mieszkań z których 526 wyposażonych było w centralne ogrzewanie zbiorowe czyli 17,7% mieszkań, natomiast mając na uwadze wyniki spisu powszechnego, 49,3% wszystkich mieszkań w Przemysłu jest wyposażonych w tę instalację.

Powierzchnia użytkowa tych mieszkań wynosiła 131 383 m², z czego 22 256 m² mieszkań wyposażonych było w centralne ogrzewanie zbiorowe.

Ponadto Gmina Miejska Przemyśl była właścicielem 290 lokali użytkowych, które zajmowały łączną powierzchnię 18 545 m². Tylko 39 lokali użytkowych było wyposażonych w centralne ogrzewanie zbiorowe. Lokale te zajmowały łącznie powierzchnię 3 204 m².

Usytuowanie większości mieszkań komunalnych w budynkach przedwojennych obciążonych skutkiem ponad 50-letnich zaległości remontowych decyduje o występowaniu dużego deficytu jakościowego komunalnych zasobów mieszkaniowych.

Gmina Miejska Przemyśl dysponowała również:

- 592 lokalami mieszkalnymi o powierzchni 28 839 m²,
- 49 lokalami użytkowymi o powierzchni 3 287 m²,

które to zasoby były w tzw. przymusowym zarządzie gminy, a stanowią własność osób fizycznych nie znanych z miejsca pobytu.

Nadmienić należy, że co roku kilka budynków wraz z lokalami mieszkalnymi i użytkowymi jest przekazywana prawowitym właścicielom, tym samym ulega zmniejszeniu liczba lokali mieszkalnych, które pozostają w dyspozycji Gminy Miejskiej Przemyśl.

Powyższe jest po części równoważone poprzez przyjmowanie do zasobów mieszkaniowych Gminy Miejskiej Przemyśl lokali mieszkalnych wraz z budynkami od zlikwidowanych lub prywatyzowanych zakładów pracy.

Tabela Nr 11. Zasoby lokalowe przejęte od zlikwidowanych lub sprywatyzowanych zakładów pracy w latach 2001 - 2003.

Wyszczególnienie	Mieszkania	Lokale użytkowe	Powierzchnia użytkowa w m ²	
			mieszkań	lokali użytkowych
Ogółem	89	8	4 195	454
z tego w roku	2001	33	1 743	54
	2002	13	513	140
	2003	43	4	1 939

Źródło: Opracowanie własne.

Na ilość lokali mieszkalnych będących w dyspozycji Gminy Miejskiej Przemyśl ma również wpływ prywatyzacja zasobów mieszkaniowych.

Z informacji posiadanych przez Wydział Gospodarki Lokalowej Urzędu Miejskiego w Przemyślu wynika, że w ciągu ostatnich 10 lat 1 792 mieszkania zostały sprzedane ich dotychczasowym najemcom.

Administrowanie zasobami mieszkaniowymi Gminy Miejskiej Przemysła jak i zasobami mieszkaniowymi przejętymi w tzw. zarząd przymusowy, zgodnie z zawartą umową, zostało zlecone Przedsiębiorstwu Gospodarki Mieszkaniowej Spółka z o.o. w Przemyslu.

Nadmienić należy, że zasoby mieszkaniowe Gminy Miejskiej Przemysła znajdują się w budynkach:

- będących w 100 % własnością Gminy,
- tworzących wspólnotę mieszkaniową,
- będących własnością, z reguły w częściach nie wydzielonych, osób fizycznych i Gminy Miejskiej Przemysła,
- będących własnością, z reguły w częściach nie wydzielonych, Gminy Miejskiej Przemysła i Skarbu Państwa.

Tabela Nr 12. Lokalizacja zasobów mieszkaniowych według kategorii własności administrowanych przez PGM Sp. z o.o. w Przemyslu (30 września 2004 rok).

Wyszczególnienie	Ilość budynków	Ilość mieszkańców	Udział ilości mieszkańców w poszczególnych kategoriach
Razem	555	15 114	100%
GMP	146	2 120	14,03%
GMP - WM	286	10 209	67,55%
Prywatne	73	1 308	8,65%
GMP - Prywatne	35	647	4,28%
GMP - SP	1	9	0,06%
Prywatne - SP	1	18	0,12%
GMP – WM (w zarządzie WM)	13	803	5,31%

Źródło: Opracowanie własne

Powyższa tabela przedstawia stan na dzień 30 września 2004 roku i wynika z niej, że jedynie 3,0% wszystkich mieszkańców miasta mieszka w budynkach stanowiących w 100% własność Gminy Miejskiej Przemysła, natomiast w budynkach, co do losu których ma wpływ Gmina Miejska Przemysła, zamieszkuje 13 788 mieszkańców, czyli 20,5% wszystkich mieszkańców miasta.

Na koniec 2004 roku zasób mieszkaniowy miasta stanowiły lokale mieszkalne znajdujące się w budynkach stanowiących 100% własność gminy (146 budynków), w budynkach stanowiących współwłasność gminy i wspólnot mieszkaniowych (286 budynków), gminy i osób fizycznych (35 budynków) oraz gminy i Skarbu Państwa (1 budynek). Ponadto miasto posiada ułamkowe udziały w budynkach stanowiących współwłasność z osobami fizycznymi. Ilości mieszkań w tych budynkach nie można określić z uwagi na ułamkowe udziały. Gospodarowanie powyższymi lokalami mieszkalnymi regulują przepisy Kodeksu Cywilnego.

Stan techniczny budynków stanowiących własność lub współwłasność gminy (stan na 31 grudnia 2004 rok) prezentuje Tabela Nr 13.

Tabela Nr 13. Ocena stanu technicznego budynków mieszkalnych (31 grudnia 2004 rok)

Własność	Ogółem	Stan techniczny		
		zły	średni	dobry
GMP	145	43	95	7
GMP - WM	299	4	203	92
GMP - Prywatne	37	21	16	-
Ogółem	481	68	314	99
Udział procentowy	100%	14,14%	65,28%	20,58%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PGM Sp. z o.o.

Stan techniczny budynków:

- zły – istnieje pilna potrzeba wykonania remontu w ciągu najbliższego roku (np. wymiana pokrycia dachowego lub remontu przewodów kominowych i wentylacyjnych),
- średni – potrzeba wykonania remontu w ciągu najbliższych 3 lat,
- dobry – nie zachodzi potrzeba remontu budynku w ciągu najbliższych 5 lat.

Ponad połowa budynków (około 65%) znajduje się w średnim stanie technicznym, a 20,58% budynków jest w dobrym stanie technicznym. Około 14% budynków znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga przeprowadzenia pilnego remontu.

W następnych trzech tabelach przedstawiono wielkość przyznanych dodatków mieszkaniowych w latach 2002, 2003 oraz w pierwszym półroczu 2004. Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na okres 6-ciu miesięcy i faktyczna ilość przyznanych dodatków w danym roku musi sięgać miesiąca sierpnia roku wcześniejszego, który to dodatek jest wypłacany jeszcze w miesiącu styczniu roku następnego. Prawo do dodatków mieszkaniowych mają najubożsi lokatorzy mieszkań komunalnych i spółdzielczych, których nie stać na miesięczne opłaty czynszu. Osoby ubiegające się o dodatek mieszkaniowy muszą posiadać tytuł prawny do zajmowanego lokalu i spełniać kryterium dochodowe.

Zasady przyznawania dodatków mieszkaniowych reguluje ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71 poz. 734 z 2001 r. z późn. zm.), rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz. U. Nr 156 poz. 1817), rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika uprawnionego do przeprowadzenia wywiadu (Dz. U. Nr 156 poz. 1828).

Tabela Nr 14. Przyznane dodatki mieszkaniowe na 2002 rok.

Miesiąc ' rok	Łączna ilość wniosków		Ilość przyznanych dodatków	Łączna kwota dodatku
	Ogółem	Pozytywnych		
sierpień ' 01	690	661	661	114 647,31 zł
wrzesień ' 01	549	528	1 056	178 809,72 zł
październik ' 01	502	486	1 458	233 527,62 zł
listopad ' 01	441	428	1 712	298 810,64 zł
grudzień ' 01	425	410	2 050	339 816,65 zł
styczeń ' 02	251	247	1 482	234 529,14 zł
luty ' 02	802	724	4 344	573 791,70 zł
marzec ' 02	651	599	3 594	509 161,92 zł
kwiecień ' 02	515	486	2 916	378 900,78 zł
maj ' 02	521	486	2 916	400 578,18 zł
czerwiec ' 02	436	404	2 424	353 201,52 zł
lipiec ' 02	432	314	1 884	241 839,90 zł
sierpień ' 02	675	651	3 255	459 130,40 zł
wrzesień ' 02	556	536	2 144	306 568,88 zł
październik ' 02	494	474	1 422	197 306,37 zł
listopad ' 02	552	532	1 064	149 551,62 zł
grudzień ' 02	453	430	430	61 877,19 zł
Razem :	8 945	8 396	34 812	5 032 049,54 zł

Źródło: Opracowanie własne.

W samym tylko 2002 roku wpłynęło 6 338 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego z czego 5 883 wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie zaś 455 wniosków z różnych przyczyn załatwiono odmownie wydając w tych sprawach stosowne decyzje.

Jak wynika z powyższej tabeli na przyznane dodatki mieszkaniowe w 2002 roku wpływ miało 8 945 wniosków z czego 8 396 wniosków załatwiono pozytywnie poprzez przyznanie dodatku mieszkaniowego zaś 549 wniosków załatwiono odmownie z różnych przyczyn. W 2002 roku przyznano łącznie 34 812 dodatków mieszkaniowych na łączną kwotę 5 032 049,54 zł.

Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego w 2002 roku wyniosła około 144,55 zł.

Tabela Nr 15. Przyznane dodatki mieszkaniowe na 2003 rok.

Miesiąc ' rok	Łączna ilość wniosków		Ilość przyznanych dodatków	Łączna kwota dodatku
	Ogółem	Pozytywnych		
sierpień ' 02	675	651	651	90 948,04 zł
wrzesień ' 02	556	537	1 074	152 746,80 zł
październik ' 02	494	474	1 422	197 306,37 zł
listopad ' 02	552	532	2 128	296 820,36 zł
grudzień ' 02	453	433	2 165	306 407,35 zł
styczeń ' 03	361	348	2 088	274 956,54 zł
luty ' 03	731	695	4 170	612 756,30 zł
marzec ' 03	624	585	3 510	504 354,60 zł
kwiecień ' 03	537	514	3 084	469 215,66 zł
maj ' 03	550	523	3 138	458 374,74 zł
czerwiec ' 03	451	435	2 610	392 384,40 zł
lipiec ' 03	371	355	2 130	291 452,40 zł
sierpień ' 03	653	630	3 150	476 005,00 zł
wrzesień ' 03	577	550	2 200	330 770,92 zł
październik ' 03	571	545	1 635	238 238,88 zł
listopad ' 03	526	503	1 006	152 343,32 zł
grudzień ' 03	448	433	433	67 070,02 zł
Razem :	9 130	8 743	36 594	5 312 151,70 zł

Źródło: Opracowanie własne

W samym tylko 2003 roku wpłynęło 6 400 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego z czego 6 025 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie zaś 375 wniosków z różnych przyczyn załatwiono odmownie wydając w tych sprawach stosowne decyzje.

Jak wynika z powyższej tabeli na przyznane dodatki mieszkaniowe w 2003 roku wpływ miało 9 130 wniosków z czego 8 743 wnioski załatwiono pozytywnie poprzez przyznanie dodatku mieszkaniowego zaś 387 wniosków załatwiono odmownie z różnych przyczyn. W 2003 roku przyznano łącznie 36 594 dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę 5 312 151,70 zł.

Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego w 2003 roku wyniosła około 145,16 zł.

Tabela Nr 16. Przyznane dodatki mieszkaniowe na 2004 rok.

Miesiąc ' rok	Łączna ilość wniosków		Ilość przyznanych dodatków	Łączna kwota dodatku
	Ogółem	Pozytywnych		
sierpień ' 03	653	630	630	95 201,00 zł
wrzesień ' 03	577	550	1 100	165 385,46 zł
październik ' 03	571	545	1 635	238 238,88 zł
listopad ' 03	526	504	2 016	305 218,12 zł
grudzień ' 03	448	433	2 165	335 350,10 zł
styczeń ' 04	335	332	1 932	283 698,30 zł
luty ' 04	618	604	3 020	472 135,60 zł
marzec ' 04	584	569	2 276	365 941,08 zł
kwiecień ' 04	525	513	1 539	236 383,11 zł
maj ' 04	535	513	1 026	157 855,24 zł
czerwiec ' 04	464	451	451	70 069,98 zł
Razem :	5 836	5 644	17 790	2 725 476,87 zł

Źródło: Opracowanie własne

W pierwszym półroczu 2004 roku wpłynęło 3 061 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego z czego 2 982 wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie zaś 79 wniosków z różnych przyczyn załatwiono odmownie wydając w tych sprawach stosowne decyzje.

Jak wynika z powyższej tabeli na przyznane dodatki mieszkaniowe w pierwszym półroczu 2004 roku wpływ miało 5 836 wniosków z czego 5 644 wnioski załatwiono pozytywnie poprzez przyznanie dodatku mieszkaniowego zaś 79 wniosków załatwiono odmownie z różnych przyczyn. W pierwszym półroczu 2004 roku przyznano łącznie 17 790 dodatków mieszkaniowych na łączną kwotę 2 725 477 zł.

Średnia wysokość dodatku mieszkaniowego w pierwszym półroczu 2004 roku wyniosła około 153,20 zł.

2.6 Gospodarka

2.6.1 Struktura i trendy

Przemysł jest miastem o zróżnicowanej strukturze gospodarczej. Wiodącymi działami jego gospodarki są handel i naprawy oraz obsługa nieruchomości i firm. Znaczący jest również udział transportu, gospodarki magazynowej i łączności. Przemysł jest także ważnym ośrodkiem usług medycznych i edukacyjnych.

Na koniunkturę gospodarczą Przemysła w latach dziewięćdziesiątych istotny wpływ wywierał handel ze wschodnimi sąsiadami Polski, zwłaszcza z Ukrainą. Miał on w przeważającej mierze charakter przygraniczny. Był to istotny czynnik rozwoju gospodarczego miasta, spadku poziomu bezrobocia, wzrostu małej i średniej przedsiębiorczości oraz wzrostu dochodów budżetu miasta. Niestety wobec kryzysu na Wschodzie, który rozpoczął się w połowie 1998 roku oraz „uszczelnienia” granicy z Ukrainą (wprowadzenie obowiązku wizowego po 1 maja 2004 roku) handel ten znacznie się zmniejszył, prowadząc w rezultacie do dekoniunktury gospodarczej w Przemysłu.

Zasadniczy wpływ na poziom rozwoju gospodarczego miasta wywiera sfera produkcji materialnej. Decyduje ona o aktywności gospodarczej, a tym samym o właściwym funkcjonowaniu całego organizmu miasta zarówno w aspekcie społecznym jak i gospodarczym. Szeroko rozumiana działalność gospodarcza angażuje zdecydowaną większość potencjału ludzkiego, środków finansowych i materiałowych jak również infrastrukturę techniczną. Aktualnie ukształtowana struktura podmiotowa gospodarki miasta jest wynikiem procesu transformacji systemowej polskiej gospodarki. Efektem tego procesu jest wyraźny wzrost znaczenia sektora prywatnego. Sektor ten w chwili obecnej znacznie przewyższa sektor publiczny pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Wśród podmiotów prywatnych przeważającą część stanowią podmioty powstałe w wyniku transformacji systemowej i budowy gospodarki rynkowej. Stosunkowo niewielką grupę stanowią sprywatyzowane były przedsiębiorstwa państwowe.

Podział poszczególnych podmiotów gospodarczych według sektorów własności w mieście Przemysłu w latach 1994 - 2003 przedstawia Tabela Nr 17.

Tabela Nr 17. Jednostki zarejestrowane w systemie REGON w latach 1994 - 2003.

Rok	Ogółem	Na 1 000 mieszkańców	Sektor prywatny	Sektor publiczny
1994	4 842	70,31	b.d.	b.d.
1995	5 522	80,27	b.d.	b.d.
1996	6 031	87,36	5 870	161
1997	6 525	95,14	6 368	157
1998	6 875	100,43	6 712	163
1999	6 955	101,76	6 774	181
2000	6 654	97,84	6 457	197
2001	6 433	94,67	6 217	216
2002	6 428	94,83	6 179	249
2003	6 581	97,43	6 168	413

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

Według rodzaju działalności największy odsetek firm funkcjonował w handlu i naprawach (40,09%). Duży odsetek stanowi pozostała działalność (18,11%) oraz obsługa nieruchomości i firm, nauka (16,03%). W następnej kolejności jest transport, gospodarka magazynowa i łączność (8,25%), przemysł (5,82%), budownictwo (4,29%), hotele i restauracje (3,71%), pośrednictwo finansowe (3,27%) oraz rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo (0,44%).

Tabela Nr 18. Jednostki zarejestrowane w systemie REGON według wybranych sekcji PKD w roku 2003

Wyszczególnienie	Ilość
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	29
Przemysł	383
Budownictwo	282
Handel i naprawy	2 638
Hotele i restauracje	244
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	543
Pośrednictwo finansowe	215
Obsługa nieruchomości i firm, nauka	1 055
Pozostała działalność usługowa, komunalna, socjalna i indywidualna	1 192

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

Atuty Przemysła w zakresie wytwórczości przemysłowej:

- bliskość granicy stwarzająca szansę na wykorzystanie potencjalnie chłonnego rynku Ukrainy - eksport produktów przy niskich kosztach transportu. Z drugiej strony istnieje możliwość korzystania z usług kooperacyjnych relatywnie tanich firm ukraińskich,
- wieloletnie tradycje przemysłowe pozwalające firmom działającym na terenie miasta lokować swoje produkty na rynku krajowym, a także na rynkach eksportowych, między

- innymi Ukrainy, Czech, Słowacji, Węgier, Danii, Holandii, Niemiec, Austrii, Nigerii, Indii, Gambii, Liberii, Burundi, Tanzanii,
- możliwość pozyskania w otoczeniu miasta produktów rolniczych dla przetwórstwa spożywczego,
  - lokalne zasoby pracy pozwalają podejmować produkcję zaawansowaną technologicznie - automatyka przemysłowa, elektrotechnika itp.,
  - znaczne lokalne zasoby pracy cechują się dobrym przygotowaniem zawodowym, co w warunkach niskich przeciętnych płac na Podkarpaciu stwarza korzystne warunki inwestowania.

2.6.2 Główni pracodawcy

W Przemysłu działa kilkanaście znaczących firm produkcyjnych, wśród których można wymienić:

Fibris S.A. (dawne Zakłady Płyt Pilśniowych S.A.)

- przedmiot działania - przemysł drzewny;
- liczba zatrudnionych – 409;
- eksport stanowi około 58% wartości sprzedaży;

Zakłady Wyrobów Powlekanych „Sanwil” S.A.

- przedmiot działania - przemysł włókienniczy;
- liczba zatrudnionych - 181 osób;
- eksport stanowi około 25% wartości sprzedaży;

Zakłady Automatyki „Polna” S.A.

- przedmiot działania - produkcja sprzętu do sterowania procesami przemysłowymi;
- liczba zatrudnionych - 387 osób;

„Furnel” S.A. Oddział w Przemysłu

- przedmiot działania - produkcja i sprzedaż mebli;
- liczba zatrudnionych - 390 osób;
- eksport stanowi około 80% wartości sprzedaży;

Pollena – Zenit

- przedmiot działania - produkcja artykułów szkolno - biurowych;
- liczba zatrudnionych - 90 osób;
- eksport stanowi około 2% wartości sprzedaży;

Pollena – Astra

- przedmiot działania - produkcja chemii gospodarczej;
- liczba zatrudnionych - 17 osób;
- eksport stanowi około 0,4% wartości sprzedaży;

Fanina S.A.

- przedmiot działania - produkcja aparatury elektromechanicznej;
- liczba zatrudnionych - 92 osoby;
- eksport stanowi około 4% wartości sprzedaży;

Szpak S.C.

- przedmiot działania - produkcja sprzętu oświetleniowego;
- liczba zatrudnionych - 55 osób;
- eksport stanowi około 20% wartości sprzedaży.

2.6.3 Potencjał gospodarczy i społeczny

O potencjale gospodarczym i społecznym miasta stanowi liczba ludności pracującej, bo ona przysparza dochodu do budżetu miasta. W 2003 roku na 42 708 osób w wieku produkcyjnym zatrudnionych było ogółem 17 024 osoby w tym 8 479 kobiet, a w sektorze prywatnym 6 877 osób.

Tabela Nr 19. przedstawia dochody i wydatki miasta Przemysła oraz dochody i wydatki przypadające na jednego mieszkańca. W Tabeli Nr 20. zestawione jest przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Przemysłu, na Podkarpaciu i w Polsce w latach 2000 - 2003.

Tabela Nr 19. Budżet miasta Przemysła w latach 2000 - 2003.

Rok	Dochody	Wydatki	Liczba mieszkańców	Dochodu na 1 mieszkańca	Wydatki na 1 mieszkańca
2000	145 800 346	149 158 677	68 007	2 144	2 193
2001	164 385 322	164 038 137	67 955	2 419	2 414
2002	160 924 102	157 031 743	67 787	2 374	2 317
2003	148 196 288	152 630 360	67 547	2 194	2 260

Źródło: Opracowanie własne

W analizowanym okresie dochody i wydatki miasta Przemysła rosną do roku 2001. W roku 2002 następuje ich spadek. W dwóch latach (2000 i 2003) występuje deficyt budżetowy. W pozostałych analizowanych latach (2001 i 2002) nadwyżka. Dochody i wydatki przypadające na jednego mieszkańca miasta utrzymują się na podobnym poziomie.

Tabela Nr 20. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w latach 2000 - 2003.

Rok	Przemysł	Podkarpacie	Polska
2000	1 583,00	1 690,00	1 923,81
2001	1 755,00	1 811,00	2 061,85
2002	1 883,00	1 875,00	2 097,83
2003	1 953,04	1 950,01	2 201,47

Źródło: Opracowano na podstawie danych GUS.

Z Tabeli Nr 20. wynika, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie na terenie miasta rośnie. W ciągu czterech lat zwiększyło się z 1 583,00 zł do 1 953,04 zł czyli o 370,04 zł. Pozostaje jednak niższe od przeciętnego wynagrodzenia w Polsce. Do roku 2001 było także niższe w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia województwa podkarpackiego.

Wartość „koszyka dóbr” na terenie miasta Przemysła w roku 2003 przedstawiała się następująco:

- cena 0,8 kg chleba baltonowskiego - 2,30 zł
- cena 1 kg schabu środkowego - 13,61 zł
- cena jednej sztuki jaja świeżego - 0,33 zł
- cena 1 l mleka w folii 2 – 2,5 % tłuszczu - 1,35 zł
- cena 1 kg ziemniaków - 0,66 zł
- cena 1 kg marchwi - 1,08 zł
- cena 1 kg jabłek - 1,65 zł
- cena naprawy klejonego buta - 5,00 zł

2.6.4 Pakiet Przedsiębiorczość

Inwestorzy zainteresowani tworzeniem nowych miejsc pracy w mieście mogą liczyć na fachową opiekę pracowników samorządowych oraz instytucji wspierających inicjatywy gospodarcze. Służą temu uchwały Rady Miejskiej w Przemysłu (Nr 49/2003 i Nr 50/2003) regulujące formy i sposoby udzielania ulg inwestorom, włącznie ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości.

Zwolnieniem takim są objęte grunty, budynki i budowle lub ich części:

- zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej podejmowanej po raz pierwszy na terenie miasta Przemysła; zwolnienie przysługuje na okres jednego roku,
- stanowiące inwestycje związane z uruchomieniem działalności produkcyjnej lub usługowej bądź też z rozszerzeniem prowadzonej działalności pod warunkiem utworzenia co

najmniej 5 nowych miejsc pracy i utrzymania zwiększonego poziomu zatrudnienia przez cały okres zwolnienia.

Zgodnie z § 2 uchwały Nr 49/2003 zwolnienie przysługuje na okres:

- 1 roku, jeżeli w wyniku inwestycji utworzono co najmniej 5 miejsc pracy,
- 2 lata, jeżeli w wyniku inwestycji utworzono co najmniej 15 miejsc pracy,
- 3 lata, jeżeli w wyniku inwestycji utworzono co najmniej 25 miejsc pracy,
- 4 lata, jeżeli w wyniku inwestycji utworzono co najmniej 35 miejsc pracy,
- 5 lat, jeżeli w wyniku inwestycji utworzono co najmniej 45 miejsc pracy.

2.6.5 Instytucje i organizacje wspierające rozwój przedsiębiorczości w Przemysłu

Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. powołana do życia 9 lipca 2004 roku przejęła zadania z zakresu informacji turystycznej w wyniku likwidacji Centrum Informacji Turystycznej w Przemysłu. Zakres działalności PARR S.A. w dziedzinie promocji miasta obejmuje zarówno promocję turystyczną, jak i gospodarczą realizowaną przez jednostkę organizacyjną Agencji, tj. Przemyski Ośrodek Informacji Turystycznej i Gospodarczej.

Do celów statutowych spółki należą:

- wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Przemysła i regionu,
- tworzenie i prowadzenie inkubatorów przedsiębiorczości,
- inicjowanie i wspomaganie inicjatyw gospodarczych i organizacyjnych na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy i redukcji bezrobocia,
- realizowanie zadań o charakterze publicznym, zleconych przez organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
- uczestnictwo w programach współpracy europejskiej,
- współpraca w ramach programów pomocowych,
- promowanie postępu technicznego w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- prowadzenie działalności wydawniczej, promocyjno - informacyjnej dotyczącej lokalnego rynku gospodarczego oraz miasta Przemysła i Powiatu Przemyskiego.

Cele te są realizowane poprzez wszelkiego rodzaju działalność gospodarczą: handlową, edukacyjną, poligraficzną itp.

Regionalna Izba Gospodarcza

Regionalna Izba Gospodarcza w Przemyslu powstała 26 września 2000 roku jako organizacja samorządu gospodarczego, reprezentująca interesy podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność wytwórczą, handlową, budowlaną i usługową na terenie Powiatu Przemyskiego.

Idea powołania do życia izby wynikała z potrzeb lokalnego środowiska gospodarczego, a jej celem było zintegrowanie tego środowiska, ochrona jego interesów w regionie i w kraju poprzez m.in. współpracę z władzą szczebla centralnego i lokalnego w sprawach istotnych dla rozwoju gospodarczego na danym obszarze, w tym także dla pozyskiwania nowych inwestorów krajowych i zagranicznych.

Członkami - założycielami izby są przedstawiciele podmiotów gospodarczych z Powiatu Przemyskiego.

Główne zadania izby to m.in.:

- reprezentowanie i ochrona interesów gospodarczych zrzeszonych w niej podmiotów,
- wspieranie inicjatyw gospodarczych,
- prowadzenie działalności szkoleniowej,
- podnoszenie wiedzy ekonomicznej, prawnej, organizacyjnej i technologicznej,
- kształtowanie i upowszechnianie zasad etyki w działalności gospodarczej,
- opiniowanie planów rozwoju regionalnego,
- opracowywanych przez organy samorządu terytorialnego.

Krakowska Kongregacja Kupiecka – Oddział terenowy w Przemyslu

Krakowska Kongregacja Kupiecka jest organizacją społeczną i apolityczną samorządu zawodowego przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą.

Krakowska Kongregacja Kupiecka jest zrzeszeniem handlu i usług - spadkobiercą tradycji przedwojennej Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej. Działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorców (Dz. U. Nr 35, poz. 194 i Dz. U. Nr 121, poz. 770 z 1997 r.) oraz statutu.

Kongregację tworzą związki branżowe członków prowadzących działalność gospodarczą w zakresie:

- handlu artykułami spożywczo-rolnymi,
- handlu artykułami przemysłowymi,
- gastronomii,
- usług i innej działalności,
- handlu na placach targowych.

Do naczelných celów Kongregacji należy w szczególności:

- podejmowanie inicjatyw legislacyjnych oraz ocena funkcjonujących przepisów prawa,
- opiniowanie projektów prawnych i programów gospodarczych,
- uczestniczenie w tworzeniu aktów prawnych,
- promowanie wszelkich przedsięwzięć w zakresie ekologii i ochrony środowiska związanych z działalnością gospodarczą członków,
- prowadzenie szkoleń i kursów,
- reprezentowanie interesów członków wobec władz i instytucji państwowych, samorządowych i społecznych,
- utrwalanie więzi środowiskowej, tradycji i obyczajów handlowych oraz podstaw zgodnych z zasadami etyki i godności kupieckiej, a także prowadzenie przez członków pracy społeczno-wychowawczej, oświatowej i kulturalnej,
- podejmowanie inicjatyw sprzyjających rozwojowi prywatnej działalności gospodarczej oraz poprawianiu warunków tej działalności,
- współdziałanie z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami społecznymi celem umożliwienia członkom Kongregacji pracy we władzach samorządów terytorialnych,
- prowadzenie działalności socjalnej, samorządowej oraz kas zapomogowo-pożyczkowych w oparciu o utworzone fundusze,
- udzielanie pomocy członkom w załatwianiu wszelkich spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- prowadzenie doradztwa w sprawach organizacyjnych, prawnych i podatkowych oraz w dziedzinie rachunkowości podatkowej dla członków Kongregacji,
- powoływanie rzeczoznawców /biegłych/ w zakresie spraw związanych z działalnością gospodarczą członków,
- współpraca i utrzymywanie kontaktów z organizacjami kupieckimi w kraju i za granicą,
- wykonywanie innych zadań wynikających z aktualnych potrzeb zrzeszanych członków.

Zakład Doskonalenia Zawodowego

Zakład Doskonalenia Zawodowego w Przemysłu jest stowarzyszeniem działającym na rzecz doskonalenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych mieszkańców miast i obszarów wiejskich, osób bezrobotnych, byłych pracowników PGR-ów i ich rodzin oraz młodzieży.

Zakład prowadzi szkolenia:

- na uprawnienia palacza CO, energetyka, ciepłownika, elektryka i gazownika,

- obsługi: agregatów, pił motorowych, kosiarek i innego sprzętu,
- specjalistyczne dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych,
- dla grup ratowniczych z zakresu ratownictwa chemicznego,
- szkolenia z zakresu BHP.

Ponadto opracowuje instrukcje bezpieczeństwa pożarowego; dokonuje oceny ryzyka zawodowego dla każdego stanowiska pracy.

2.7 Ochrona zdrowia

Świadczenie w Przemysłu usług w zakresie opieki medycznej, zarówno podstawowej, jak i specjalistycznej zabezpieczone jest przez funkcjonujące na terenie miasta dwa szpitale – Wojewódzki Szpital w Przemysłu oraz 114 Szpital Wojskowy z Przychodnią – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, przychodnie specjalistyczne oraz Ośrodek Medycyny Pracy.

Szpital Wojewódzki w Przemysłu wchodzi w skład regionalnej infrastruktury ochrony zdrowia. Zasięg jego działania obejmuje woj. podkarpackie, a w szczególności Przemysłu - miasto na prawach powiatu oraz gminy: Przemysłu, Dubiecko, Bircza, Fredropol, Krasiczyn, Medyka, Orły, Stubno i Żurawica. Z usług szpitala korzysta również nieznaczna liczba pacjentów spoza województwa (około 500 rocznie) oraz pacjenci zagraniczni (około 90 rocznie). Ponad 60% ludności objętej oddziaływaniem szpitala zamieszkuje tereny wiejskie. Szpital w Przemysłu jest bowiem jedyną tak wysoce rozwiniętą placówką specjalistyczną we wschodniej części województwa podkarpackiego.

Organem założycielskim Szpitala jest Województwo Podkarpackie.

Wojewódzki Szpital w Przemysłu uzyskał osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Nadzór nad szpitalem objął Marszałek Województwa Podkarpackiego.

W Szpitalu Wojewódzkim w Przemysłu posiadającym 682 łóżka znajduje się 21 oddziałów szpitalnych, obejmujących wszystkie podstawowe dziedziny medyczne, tj.: interna, ortopedia, ginekologia i położnictwo, chirurgia, reumatologia, nefrologia, urologia, otolaryngologia, pulmonologia, kardiologia, dermatologia, okulistyka i neurologia oraz 12 przychodni specjalistycznych.

Wojewódzki Szpital w Przemysłu od stycznia 2005 roku uzyskał zgodę na otwarcie Pododdziału Udarowego i tym samym wszedł w Krajową Sieć Pododdziałów Udarowych, których głównym celem jest wczesne wykrycie udarów mózgu.

Placówka od 2000 roku mieści się w nowych obiektach przy ul. Monte Cassino 18.

W Szpitalu Wojskowym wraz z Przychodnią (20 poradni specjalistycznych), znajduje się 315 łóżek na 9 oddziałach.

Szpital został przystosowany do wymogów akredytacyjnych. Centrum Monitorowania Jakości w dniu 20 września 1999 roku przyznało 114 SzWzP - SP ZOZ status szpitala akredytowanego (Certyfikat Nr 99/17) jako pierwszemu wśród szpitali wojskowych.

W dniu 8 listopada 2002 roku szpital po raz drugi uzyskał na następne 3 lata akredytację Centrum Monitorowania Jakości (Certyfikat Nr 2002.25). W 2003 roku zakupiono nowoczesny sprzęt medyczny dla potrzeb zakładu rehabilitacji oraz sprzęt do artroskopii, utworzono także Szpitalny Oddział Ratunkowy. W 2004 roku szpital zakupił nowoczesny sprzęt dla Zakładu Diagnostyki Obrazowej w tym pantograf komputerowy, aparat Rtg - zdalnie sterujący, Rtg - TV "C ramię". W kwietniu 2004 roku po wykonaniu generalnego remontu budynku Nr 8 otwarto Oddział Psychiatryczny na 30 łóżek,

Tabela Nr 21. Charakterystyka służby zdrowia w Przemysłu.

Wyszczególnienie	Rok 2003
Szpitala	2
Liczba łóżek	997
Przychodnie ogółem	33
w tym publiczne	10
Apteki	29
Domy lub zakłady pomocy społecznej	4
Liczba lekarzy	269
na 10 000 mieszkańców	39,8
Liczba pielęgniarek	680
na 10 000 mieszkańców	100,7
Liczba dentystów	41
na 10 000 mieszkańców	6,1

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS.

2.8 Szkolnictwo, oświata i wychowanie

System edukacji na terenie Przemysła składa się z różnych typów szkół oraz poziomów kształcenia. Podstawowy i średni system edukacyjny w latach 2000 - 2004 prezentuje Tabela Nr 22.

Tabela Nr 22. System edukacyjny.

Wyszczególnienie	Rok szkolny			
	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004
Przedszkola	12	12	13	13
Liczba uczniów	1 301	1329	1349	1327
Szkoły podstawowe	14	13	13	13
Liczba uczniów	5 587	5 470	5 119	4 913
Gimnazja	9	9	9	9
Liczba uczniów	2 407	3 587	3 438	3 263
Licea ogólnokształcące	7	6	6	6
Liczba uczniów	2 662	2 058	2 249	2 331
Szkoły zawodowe i licea profilowane	8	8	8	8
Liczba uczniów	6 291	4 779	4 612	4 748
Ogółem uczniów	18 248	17 223	16 767	16 582

Źródło: Opracowanie własne.

W analizowanym okresie liczba uczniów maleje. W ciągu czterech lat zmniejszyła się z 18 248 do 16 582. Największy spadek można odnotować w szkołach zawodowych i liceach profilowanych (ponad 1 500 uczniów). Zmniejszyła się również liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych (ok. 700). W pozostałych placówkach edukacyjnych liczba dzieci utrzymuje się na podobnym poziomie.

Na terenie Przemysła funkcjonuje 6 świetlic środowiskowych, w tym 1 publiczna - świetlica środowiskowa przy MDK oraz 5 niepublicznych, zajmujących się opieką nad dziećmi i młodzieżą z tzw. „trudnych rodzin”:

- świetlica środowiskowa prowadzona przez Koło Stowarzyszenia Rodzin Katolickich przy parafii Miłosierdzia Bożego,
- świetlica terapeutyczno-wychowawcza „Wzrastanie”,
- katolicka świetlica profilaktyczno-wychowawcza „Oratorium”,

- świetlica „Serwus” prowadzona przez Salezjański Ruch Troski o Młodzież „Saltrom” przy parafii Św. Józefa,
- katolicka świetlica profilaktyczno-wychowawcza Zgromadzenia Sióstr Felicjanek.

Należy zaznaczyć, iż świetlice środowiskowe funkcjonujące na terenie Przemysła prowadzą niezwykle istotną działalność dydaktyczną i wychowawczą, zwłaszcza wśród dzieci wymagających specjalnej troski.

Ponadto, na terenie miasta Przemysła działają również specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze do których uczęszczają dzieci i młodzież specjalnej troski, a mianowicie:

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 im. M. Grzegorzewskiej, który zajmuje się dziećmi upośledzonymi umysłowo w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym,
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej, który obejmuje opieką częściową i całkowitą (internat) dziewczęta upośledzone umysłowo,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 im. doktora Janusza Korczaka, do którego uczęszczają dzieci i młodzież z wadami słuchu. Jest to jedyna takiego rodzaju placówka na terenie Polski południowo-wschodniej. Działające w jego ramach Liceum Zawodowe jest jednym z dwóch tego typu placówek na terenie Polski. Od 1994 roku przy ośrodku działa teatr „Pinokio”, w którego repertuarze znajdują się miniatury teatralne i taneczne. Teatr brał udział w Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Dzieci i Młodzieży w Sejnach „Baltic-Satelid”,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 3 umożliwia naukę młodzieży w wieku 15-24 lat z uszkodzeniami kończyn dolnych, górnych i kręgosłupa, schorzeniami ośrodkowego układu nerwowego (mózgowe porażenie dziecięce, epilepsja i in.), chorobami układu oddechowo-kръżeniowego. Ponadto przyjmowana jest młodzież z różnymi innymi schorzeniami wykluczającymi możliwość kontynuacji nauki w szkolnictwie otwartym,
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym (jest to placówka niepubliczna pobytu dziennego),
- Dom Dziecka „Nasza Chata” prowadzony przez Towarzystwo „Nasz Dom” (jest to placówka opieki całkowitej).

Wyrazem wzrastających aspiracji i dążeń młodzieży Przemysła i otaczających go obszarów do uzyskania wyższego wykształcenia jest dynamicznie rosnąca liczba studentów na wyższych

---

uczelniach zarówno prywatnych jak i posiadających uprawnienia uczelni publicznych. Bazę akademicką miasta tworzą następujące uczelnie:

- Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania,
- Kolegium Nauczycielskie Języków Obcych,
- Wyższe Seminarium Duchowne,
- Kolegium Nauczycielskie im. A. Fredry,
- Wyższa Szkoła Gospodarcza,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa.

Tabela Nr 23. Liczba studentów uczelni wyższych w Przemysłu.

Nazwa Uczelni	Rok akademicki			
	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004
Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania	2 317	1 659	1 832	1 306
Kolegium Nauczycielskie Języków Obcych	222	257	310	369
Wyższe Seminarium Duchowne	190	187	177	181
Kolegium Nauczycielskie im. A. Fredry	211	180	113	144
Wyższa Szkoła Gospodarcza	133	351	442	547
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa	311	720	935	1 068
Ogółem	3 384	3 354	3 809	3 615

Źródło: Opracowanie na podstawie danych uczelni wyższych.

Liczba studentów uczelni wyższych w analizowanym okresie utrzymuje się na poziomie około 3 500. Największą liczbę studentów odnotowano w roku akademickim 2002/2003 – 3 809. W roku następnym następuje spadek do liczby 3 615.

2.9 Turystyka

Ze względu na położenie komunikacyjne, walory krajoznawczo - przyrodnicze i klimatyczne oraz bliskość atrakcyjnych miejsc turystycznych (Krasiczyn, Kalwaria Paclawska) Przemysł stanowi atrakcyjne miejsce dla potencjalnych turystów. Jest również doskonałą bazą wypadową dla podróżujących w Bieszczady, do krajów Europy Wschodniej i na Bałkany.

Przemysł posiada unikalne walory historyczne (liczne autentyczne zabytki kultury materialnej). Czynnikiem równorzędnym z wartością zabytkową miasta jest otaczający go i współtowarzyszący zespołowi staromiejskiemu naturalny krajobraz (wzgórze Zniesienie i Kopiec Tatarski, Winna Góra, forty pierwszej linii obrony Twierdzy Przemysł).

2.9.1 Zabytki Przemysła

Przemysł należy do najatrakcyjniejszych pod względem turystycznym ośrodków miejskich w Polsce, a spacer ulicami Starego Miasta to swoista lekcja historii sztuki. Spośród ponad 400 objętych prawną ochroną konserwatorską zabytków architektury przedstawiono wybrane obiekty, które najwyraźniej obrazują charakter miasta oraz bogactwo jego spuścizny kulturowej.

Zespół zabudowy przyrynkowej

Obecny układ urbanistyczny Starego Miasta w Przemysłu ukształtowany został w II połowie XIV wieku. Integralną, a zarazem najważniejszą częścią powstałego wówczas założenia przestrzennego był plac rynkowy na rzucie zbliżonym do kwadratu o bokach długości 80 m. Początkowo w większości drewniana zabudowa, w II połowie XV i w XVI wieku zastąpiona zostaje trzytraktowymi murowanymi kamienicami, zajmującymi wąskie parcele usytuowane prostopadle do boków rynku. Kamienice poprzedzone zostały charakterystycznymi dwuosiowymi podcieniami, łączącymi się na długości całej pierzei. Wszystkie kamienice z biegiem czasu ulegały przebudowom i rozbudowom, niektóre zastępowano nowymi, a nawet likwidowano. W obecnej postaci przemyskie kamienice przyrynkowe ostatecznie ukształtowane zostały na przełomie XIX i XX wieku. Niegdyś centrum placu rynkowego wypełniał monumentalny budynek ratusza wzniesiony w połowie XVI wieku. Ratusz ten, znany m.in. z siedemnastowiecznej ikonografii, rozebrany został decyzją władz zaborczych w 1794 roku. Z czasem funkcję ratusza - siedziby władz miejskich - przejęła kamienica Rynek 1 przystosowana do funkcji administracyjnych.

Dawny klasztor OO. Dominikanów (obecnie siedziba starostwa)

Zamykający niemal całą zachodnią pierzeję Placu Dominikańskiego budynek obecnego Starostwa Przemyskiego pierwotnie stanowił, wznoszony etapami od 1589 do 1635 roku, kompleks klasztoru OO. Dominikanów. W 1787 roku klasztor dominikański decyzją cesarza Józefa II uległ kasacji. W II połowie XIX wieku budynek klasztorny, po kompleksowej przebudowie i rozbudowie, przeznaczono na sąd obwodowy i więzienie. W latach 1975 - 1998 mieścił się tutaj urząd wojewódzki ówczesnego woj. przemyskiego. Obecnie budynek użytkowany jest przez Starostwo Przemyskie i Delegaturę Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego.

Dawny klasztor SS. Dominikanek (obecnie Garnizonowy Klub Oficerski)

Przemyski klasztor sióstr Dominikanek w swej pierwotnej postaci wzniesiony został ok. połowy XVI wieku (pierwsza wzmianka pochodzi z 1595 roku). W 1787 roku po kasacji zgromadzenia przejęty został przez państwo austriackie i przekazany na cele wojskowe. Po II wojnie światowej w dawnej sali balowej kasyna zlokalizowano czynne do dzisiaj kino „Kosmos”. Od niedawna w należącym nadal do wojska budynku swą siedzibę znalazło Muzeum Twierdzy Przemysł.

Zamek Kazimierzowski

Początki rezydencji władczej na wzgórzu zamkowym w Przemysli sięgają I ćwierćwiecza XI wieku. W 1340 roku po zajęciu miasta przez Kazimierza Wielkiego, na miejscu dawnego grodu wzniesiony zostaje murowany zamek. Po spaleniu zamku przez Wołochów w 1498 roku kompleksową odbudowę rezydencji podjął starosta przemyski Piotr Kmita. Prace, realizowane w latach 1512 - 1553. przeobraziły gotycki zamek w nowoczesną, jak na owe czasy, fortecę. Kolejna przebudowa, prowadzona przez starostę Marcina Krasickiego, nadała zamkowi późnorenansowy charakter. Popadający w ruinę począwszy od II połowy XVII w. zamek wyremontował i znacznie przebudował w latach 1759 - 1762 starosta Stanisław Poniatowski. W okresie rozbiorów następuje ponowny upadek i rujnacja zamku, powstrzymana w II połowie XIX w. kiedy to przejęte przez miasto pozostałości zamku zaadaptowane zostają na cele kulturalne. W 1885 roku zamek obejmuje w użytkowanie Towarzystwo Dramatyczne "Fredreum". W latach 1975 - 1991 przeprowadzono kompleksowy remont obiektu.

Gmach rzymsko-katolickiego Wyższego Seminarium Duchownego

Przemyskie seminarium duchowne założone zostało w 1687 roku. We wnętrzu monumentalnego budynku szczególną uwagę zwraca kaplica seminaryjna ozdobiona w 1937 roku malowidłami autorstwa Jana Henryka Rosena, twórcy malarskiej dekoracji katedry ormiańskiej we Lwowie.

Szkoła katedralna

Budynek dawnej szkoły katedralnej w swej pierwotnej postaci wzniesiony został w II połowie XVI wieku. W XVIII wieku budynek uległ gruntownej przebudowie i rozbudowie, uzyskując obecną bryłę. Powojenne remonty i adaptacje z lat 1954 i 1965 całkowicie zmieniły charakter i wystrój wnętrza budynku, adaptując je na potrzeby najpierw szkoły muzycznej, a następnie pracowni i magazynów muzealnych. Przemyska szkoła katedralna była najstarszą średnią szkołą w mieście, stanowiącą filię Akademii Krakowskiej.

Archikatedra p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Jana Chrzciciela

Początki świątyni sięgają XII lub XIII wieku. Ostatecznie budowę gotyckiej katedry zakończono około 1559 roku. W latach 1724 - 1733 katedra uległa kompleksowej przebudowie w duchu panującej wówczas stylistyki barokowej. Kolejny gruntowny remont katedry odbył się etapami w latach 1883–1913. W tym to czasie m.in. gruntownie odnowiono prezbiterium przywracając mu częściowo formy gotyckie, wymieniono większość wyposażenia ruchomego (m.in. ołtarz główny, stalle, ambonę, ołtarze boczne) oraz sprawiono nowy wystrój malarski korpusu nawowego. W takiej to postaci z niewielkimi zmianami przemyska katedra przetrwała do naszych czasów. W roku 1992 Ojciec Święty Jan Paweł II ustanowił w Przemyslu metropolię, tym samym dotychczasowa katedra podniesiona została do rangi archikatedry metropolitalnej.

W sąsiedztwie katedry znajduje się monumentalna dzwonnica wznoszona etapami w latach 1759 - 1764 (dwie dolne kondygnacje) i w 1907 roku, kiedy to wzniesiono trzecią kondygnację wieńczącą ją monumentalnym neobarokowym hełmem.

Dworek kanoniczny (tzw. dworek Orzechowskiego)

Dworek kanoniczny, zwany popularnie dworkiem Orzechowskiego lub Orzechówką, to pozostałość licznej niegdyś zabudowy otaczającej przemyską katedrę. Zachowany do dnia dzisiejszego dworek nosi cechy architektury późnego baroku i klasycyzmu.

Kościół p.w. św. Teresy (OO. Karmelitów Bosych)

Budowa świątyni prowadzona była w latach 1625 - 1630. Równolegle z kościołem wzniesiono obszerny zespół zabudowań klasztornych, przylegający do świątyni od wschodu. W II połowie XVIII wieku kościół zyskał niezwyklej urody wyposażenie ruchome wykonane przez snycerzy lwowskich, w tym unikalną ambonę w kształcie "łodzi piotrowej". W roku 1784, po kasacie zakonu Karmelitów, kościół przekazany został miejscowej społeczności greckokatolickiej z przeznaczeniem na sobór katedralny. Funkcję tę świątynia pełniła do 1946 roku, kiedy to ponownie przejęli ją OO. Karmelici. Począwszy od 1979 roku trwa systematyczny proces przywracania budowli pierwotnej formy architektonicznej, czego skutkiem

stało się m.in. odtworzenie dawnego wyglądu fasady oraz zadaszenia. Przy kościele prowadzone jest duszpasterstwo garnizonowe.

Pałac biskupów grecko-katolickich (obecnie siedziba Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej)

Pałac biskupów grecko-katolickich w swej obecnej postaci wzniesiony został w latach 1894 - 1900. Po II wojnie światowej przejęty na rzecz Skarbu Państwa budynek przekazany został na nową siedzibę Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej, którego początki sięgają 1910 roku.

Sobór katedralny p.w. św. Jana Chrzciciela (dawny kościół p.w. Najświętszego Serca Jezusowego – OO. Jezuitów)

Kościół ten wzniesiony został etapami, pomiędzy rokiem 1627 a końcem XVIII wieku, uzyskując obecny późnobarokowy wyraz architektoniczny. Przebudowa kościoła, w trakcie której uzyskał on znakomitej klasy ruchome wyposażenie, uczyniła z niego jeden z najpiękniejszych kościołów ziemi przemyskiej. W 1773 roku po kasacie zakonu kościół stopniowo ulega zaniedbaniu i dewastacji. W I połowie XIX wieku przejęty przez władze austriackie kościół zamieniony został na magazyn wojskowy, czego skutkiem była dalsza profanacja i dewastacja świątyni. W 1903 roku przystąpiono do gruntownego remontu świątyni. Przez kilkadziesiąt lat służył jako świątynia garnizonowa. W roku 1991 kościół przekazany został Parafii Katedralnej Obrządku Grecko - katolickiego, stając się Archikatedrą Diecezji Przemysko-Warszawskiej Kościoła Grecko-katolickiego.

W przylegającym do świątyni budynku dawnego kolegium jezuickiego mieści się Muzeum Archidiecezjalne, jedno z najstarszych tego typu muzeów w Polsce, ze zbiorami sztuki sakralnej z terenu archidiecezji przemyskiej.

Kościół p.w. św. Marii Magdaleny (OO. Franciszkanów)

W 1379 roku wzniesiony został pierwotny drewniany kościół franciszkański p.w. św. Marii Magdaleny. Jego miejsce w XV i XVII wieku zajęły dwie kolejne świątynie: gotycka oraz wczesnobarokowa. Obecny kościół (czwarty na tym samym miejscu) wzniesiony został w latach 1754 - 1778 w stylu późnobarokowym. Kościół ten należy do najpiękniejszych późnobarokowych założeń kościelnych w południowo-wschodniej Polsce. W kościele przechowywane są relikwie św. Wincentego, patrona miasta.

Wieża zegarowa

Wieża wzniesiona została w latach 1775 - 1777. Dzwonnica, na której zawieszono zegar wieżowy (stąd obecna nazwa) z czasem zaczęła pełnić rolę wieży strażniczej, użytkowanej przez straż ogniową jako punkt obserwacyjny. W 1850 roku uległa częściowemu zniszczeniu

w wyniku pożaru, który m.in. strawił efektowny późnobarokowy hełm. Obecnie we wnętrzu wieży funkcjonuje unikatowe Muzeum Dzwonów i Fajek, stanowiące oddział Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej.

Gmach grecko-katolickiego Seminarium Duchownego

Budynek seminarium duchownego przy ul. Basztowej w Przemysłu wzniesiony został w 1912 roku. Do końca II wojny światowej pełnił funkcje seminarium duchownego przemyskiej diecezji greckokatolickiej. Po przejęciu przez państwo w 1945 roku budynek przeznaczono na cele dydaktyczne. Początkowo mieściło się tu Studium Nauczycielskie, a od 1977 roku liceum ogólnokształcące. W 1992 roku obiekt został przekazany Kurii Metropolitalnej Archidiecezji Przemysko - Warszawskiej Obrządku Greckokatolickiego.

Nowa synagoga (obecnie Przemyska Biblioteka Publiczna)

Budowa, którą rozpoczęto w 1910 roku przerwana została z chwilą wybuchu I wojny światowej. Prace wykończeniowe prowadzono od 1918 roku. W czasie II wojny światowej synagoga obrócona została decyzją władz okupacyjnych na stajnię dla koni. Dewastacje obiektu powstrzymano dopiero w latach 60 XX wieku, kiedy to zapadła decyzja o odbudowie zrujnowanego budynku z przeznaczeniem na miejską bibliotekę. Dziś w budynku synagogi mieści się Przemyska Biblioteka Publiczna.

Kościół p.w. św. Antoniego Padewskiego (OO. Franciszkanów Reformatów)

Obecna świątynia była wznoszona etapami wraz z przylegającym doń od północy klasztorem od 1641 do 1664 roku. Z uwagi na położenie poza murami obronnymi miasta w pobliżu strategicznej Bramy Lwowskiej w II połowie XVII wieku kościół został ufortyfikowany i włączony do miejskiego systemu fortyfikacyjnego. W latach 1870 - 1880 świątynia uległa gruntownej przebudowie, nadającej jej zewnętrznym elewacjom cechy niderlandzkiego manieryzmu.

Dworzec kolejowy

Przemyski dworzec kolejowy wzniesiony został w latach 1859 - 1860 staraniem Galicyjskiej Kolei Karola Ludwika, w związku z budową linii kolejowej Przemysł - Lwów, otwartej 4 listopada 1860 roku. Pierwotny budynek, którego trzon przetrwał do dnia dzisiejszego, w 1895 roku został gruntownie przebudowany i rozbudowany, uzyskując obecną neobarokową postać. Niezwykle bogatą formę architektoniczną, nawiązującą do architektury pałacowej, uzupełniła wyrafinowana dekoracja sztukatorska i malarska ogólnie dostępnych pomieszczeń dworcowych.

Kościół p.w. Trójcy Przenajświętszej (PP. Benedyktynek)

Zespół klasztorny sióstr Benedyktynek wzniesiony został w latach 1768 - 1777. Opactwo, położone przy przyczółku mostowym na Zasaniu, podobnie jak zespół klasztorny

OO. Franciszkanów Reformatów, włączone zostało do systemu fortyfikacyjnego miasta, uzyskując mury obronne ze strzelnicami (ich pozostałości przetrwały do dzisiaj).

Synagoga na Zasaniu

Synagoga zasańska wzniesiona została w latach 1890 - 1892. W okresie okupacji hitlerowskiej synagogę zamieniono na miejską elektrownię, w wyniku czego budynek uległ przebudowie i rozbudowie, a wystrój jego wnętrza całkowitemu zniszczeniu. Obecnie nieużytkowany budynek wymaga kapitalnego remontu.

Cerkiew p.w. Matki Bożej Bolesnej (OO. Bazylianów)

Pierwsza wzmianka o bazylikańskim klasztorze na Zasaniu pochodzi z roku 1542. W latach 1933 - 1935 w bezpośrednim sąsiedztwie budynku klasztorowego wzniesiona zostaje cerkiew, tworząc z nim jedną całość. W 1949 roku budynki klasztorne przejęte zostają na własność Skarbu Państwa z przeznaczeniem na Archiwum Państwowe, które użytkuje obiekt do 1991 roku, kiedy to ponownie przejmują go OO. Bazylianie. Prowadzone do 2001 roku prace remontowo-konserwatorskie przywróciły świątyni jej pierwotny, sakralny charakter.

Kościół p.w. św. Józefa (XX. Salezjanów)

W 1912 roku rozpoczęto budowę monumentalnego neogotyckiego kościoła. Wybuch I wojny światowej w 1914 roku przerwał na kilka lat prace, do których przystąpiono już w niepodległej Polsce w 1919 roku. Ostatecznie budowę kościoła, który zyskał wspaniałe neogotyckie wyposażenie korespondujące z architekturą świątyni, ukończono w 1927 roku.

Zespół Pałacowy Lubomirskich

W skład zespołu pałacowego wchodzi pałac wybudowany w latach 1885 - 1887, zaprojektowany przez architekta Maksymiliana Nitscha, spalony podczas I i II wojny światowej, gruntownie remontowany w 1962 roku, park z alejami dojazdowymi z XIX wieku, oficyna z końca XIX wieku, pozostałości ogrodzenia z kordegardą i bramą z II połowy XIX wieku oraz rządówka, stajniowo-zozownia, stodoła i spichlerz (II połowa XIX wieku).

Twierdza Pierścieniowa Przemysła - Fortyfikacje Rdzenia Twierdzy - Obwód Noyon – w granicach Miasta Przemysła obejmuje obóz warowny budowany w latach 1854 – 1857, obwód Noyon z 1873 roku, rozbudowany w latach 1878 – 1887 wg projektu gen. Salis Soglio, modernizacja 1892 – 1900, 1906 – 1910 i 1914, częściowo wysadzone ok. 1920 – 1930, częściowo rozebrane w latach 1956 – 1960. **W skład Obwodu wchodzi:** - Szaniec S 3 „Garbarze”, Szaniec S 2 „Wilcze”, Szaniec S 1 „Pobereże”, Szaniec S 1/1 „Pobereże Kleszcze”, Fort N XX „Przekopana”, Brama Krównicka, Szaniec SZ 12 „Lempertówka”, Brama na Lempertówce, Fort N XXI a „Kanał”, Brama Dobromilska, Szaniec N XXI a „Jamki”, Szaniec N XVI a „Laboratorium”, Szaniec N XVI a „Piła”, Szaniec N XVI b „Tatarski Kopiec”,

Zespół wojennego magazynu prochu Nr 1, Strzelnica wojskowa, szaniec N XVI b Nowa Bateria „Zniesienie”, Brama „Na Zniesieniu”, Szaniec N XVI Bramy „Zniesienie”, Szaniec N XVI a „Bateria”, Szaniec SZ 9 „Krzemieniec”, Fort N XVI c „Trzy Krzyże”, Brama Sanocka Górna, Brama Sanocka Dolna z Wartownią, Szaniec SZ 7, Szaniec SZ 6 Bramy Dubieckiej, Szaniec N XVII a „Browar”, Brama „Na Ostrowiu”, Szaniec Kleszczowy SZ 5 Bramy „Na Ostrowiu”, Szaniec N XVII b „Dynamit”, Prochownia „Na Ostrowiu”, Szaniec N XVIII a „Strzelnica”, Fort N XVIII b „Głęboka”, Brama „Na Lipowicy”, Szaniec Kleszczowy Bramy „Na Lipowicy”, Fort N XVIII „Lipowica”, Szaniec SZ 4 „Lipowica”, Szaniec N XVIII c „Las”, Zespół Strzelnicy Wojskowej i Wojennego Laboratorium Artyleryjskiego, Fort N XIX a „Buda”, Fort N XIX „Winna Góra”, Szaniec N XIX b „Winna Góra”.

Poza tym należy wspomnieć o cmentarzach. Na uwagę zasługują:

- cmentarz główny przy ulicy Słowackiego z ciekawymi okazami architektury „grobowcowej” z połowy i końca XIX stulecia w tym rzadkie nagrobki żeliwne,
- cmentarz żydowski założony w XIX wieku,
- cmentarz wojenno-wojskowy z 1916 roku,
- cmentarz Wojenny Twierdzy Przemysł z 1914 - 1915 roku,
- cmentarz żołnierzy Wehrmachtu poległych w latach 1939 - 1945.

Ochrona i konserwacja zabytków

Ochrona i konserwacja zabytków jest istotnym elementem polityki kulturalnej Państwa. Zabytki są świadectwem przeszłości oraz cennym składnikiem kultury współczesnej, przyczyniającym się do kształtowania przyjaznego człowiekowi środowiska życia.

Ochrona i konserwacja zabytków to działanie należące do istotnych w procesie edukacji, humanizacji społeczeństwa, jego kulturowej identyfikacji, posiadające także znaczenie dla sfery ekonomii i gospodarki.

Głównym zadaniem polityki Państwa w dziedzinie ochrony i konserwacji zabytków jest stworzenie nowych mechanizmów porządkujących tę sferę, wprowadzonych w taki sposób, aby z jednej strony nie dopuścić do utracenia dotychczasowego dorobku Polski w dziedzinie ochrony, a z drugiej umożliwić funkcjonowanie i rozwój tej dziedziny w zjednoczonej Europie.

W roku 2004 utworzono stanowisko ds. ochrony i konserwacji zabytków w Urzędzie Miejskim w Przemyslu. Najważniejsze zadania dla miejskiego konserwatora zabytków wynikają z ustawy o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku (Dz. U. Nr 162 poz. 1568).

Wśród nich najbardziej istotne są:

- opracowanie programu ochrony zabytków,
- aktualizacja gminnej ewidencji zabytków,
- współpraca z wojewódzkim konserwatorem zabytków,
- zapewnianie warunków naukowego badania i dokumentowania zabytków,
- sprawowanie nadzoru konserwatorskiego przy realizacjach konserwatorskich dofinansowywanych i finansowanych przez miasto,
- prowadzenie wszystkich spraw związanych z udzielaniem i przyjmowaniem dotacji na prace konserwatorskie.

W opracowaniu programu ochrony zabytków brane są pod uwagę następujące zagadnienia :

- stan zabytków i ich ocena,
- uwarunkowania i realizacja ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,
- działania o charakterze systemowym (powiązanie ochrony zabytków z polityką ekologiczną, ochroną przyrody, projektowaniem architektonicznym i przestrzennym, wypracowanie strategii ochrony dziedzictwa),
- system finansowania,
- dokumentowanie, monitorowanie i standaryzacja metod działania,
- kształcenie i edukacja (edukacja społeczeństwa, właścicieli i użytkowników),
- zestawienie nakładów finansowych – w skali województwa i wybranych miast w Polsce.

Rada Miejska w Przemyslu podjęła 17 lutego 2005 roku uchwałę nr 25/2005, w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Dotacje mogą być udzielane osobie fizycznej, jednostce samorządu terytorialnego lub innej jednostce organizacyjnej, będącej właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru zabytków albo posiadającej taki zabytek w trwałym zarządzie.

Wprowadzenie tej uchwały stworzyło warunki niezbędne do realizacji zadań ochrony zabytków, dało samorządowi dodatkową możliwość finansowego wsparcia prac konserwatorskich prowadzonych przy zabytkach.

2.9.2 Okolice Przemysła

Krasiczyn – z układem urbanistycznym z XVII w., w którego skład wchodzi : **Zespół Kościoła Parafialnego** p. w. SS. Barbary i Marcina z kościołem z 1760 roku, z dzwonnica z 1760 roku, ogrodzeniem z 1794 roku, **Zespół Zamkowy** z zamkiem z około 1550 roku, domkiem szwajcarskim z około połowy XIX w., oficyną z II połowy XIX w., parkiem ze „zwierzyńcem” z XVII w. i II połowy XIX w., bramą parkową i mostem z około 1630 roku, i początku XVII w., stajnią cugową z przełomu XVIII i XIX w., bramą wjazdową z dozorcówką z I połowy XIX w., pozostałościami fortyfikacji z XV i XVI w. , **ochronka** z 1905 roku, **szkoła** z 1909 roku, **11 domów** z końca XIX i początku XX w., **pozostałości zespołu browaru** z leżakownią beczek i halą produkcyjną z II połowy XIX w., i suszarnią chmielu z II połowy XIX w., **spichlerz** z I połowy XIX w.

Twierdza Pierścieniowa Przemysł – powstała w II połowie XIX w. i na początku XX w., składająca się z :

1. Fortyfikacji Rdzenia Twierdzy – Obwód Noyon, w granicach miasta Przemysła.
2. Fortyfikacji Pierwszego Pierścienia Fortów Twierdzy , tzw. Linii Wspierającej.
3. Fortyfikacji Drugiego Pierścienia Twierdzy.

Twierdza Przemysł jest trzecią pod względem wielkości twierdzą w Europie.

Kalwaria Paclawska – z układem urbanistycznym z II połowy XVII w., z **Zespołem Klasztornym Franciszkanów**, w którego skład wchodzi kościół p.w. Znalezienia Krzyża Świętego, wybudowany w latach 1770 - 1775, dzwonnica z I ćwierci XIX w., klasztor z II połowy XVII w., krużganki z początku XX w., budynek nowicjatu z początku XX w., kaplica Św. Anny z 1862 roku, fortyfikacje bastionowe z 1668 roku, domek komunikowy z przełomu XIX i XX w., ogrodzenie z bramą z końca XIX w, z **Zespołem Kaplic Kalwaryjskich (20 kaplic)**, **Zespołem Kapliczek Kalwaryjskich (19 kapliczek)** kaplicami **Św. Marii Magdaleny i Św. Michała Archanioła, Kaplicą Grobową, kapliczkami „Archanioł Gabriel” i „Wniebowstąpienie”, plebanią Greckokatolicką i 34 domami** z końca XIX w. i początku XX w.

Posada Rybotycka – z zespołem Cerkwi Obronnej Greckokatolickiej Parafii p.w. Św. Onufrego, w którego skład wchodzi najstarsza w Polsce **cerkiew warowna z XV w.**, przebudowana na przełomie XVI i XVII w., oraz pozostałości ogrodu obronnego z XVI i XVII w., **kaplicą** z XIX w. , **kapliczką** z końca XIX w., oraz **plebanią** Greckokatolicka z XIX w.

Arboretum w Bolestraszycach – Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytkowych Założeń Ogrodowych i Arboretum, mieszczące się w **Zespole Dworskim**, w którego skład wchodzi dwór z około połowy XIX w., kaplica p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego z XVII i XVIII w.,

pawilon parkowy z XVII w., pozostałości fortyfikacji ziemnych z XVII w., park krajobrazowy z I połowy XIX w.

2.9.3 Szlaki turystyczne

Warunki naturalne Pogórza Przemyskiego stwarzają doskonałe możliwości uprawiania różnorodnych form turystyki, zwłaszcza kwalifikowanej. Może to być turystyka piesza, narciarska, rowerowa, kajakowa, konna oraz wędkowanie.

Wędrując pieszo po Parku Krajobrazowym Pogórza Przemyskiego można poruszając się według własnego planu, wyznaczyć sobie trasę w zależności od zainteresowań, kondycji fizycznej i dyspozycji czasowej. Najlepiej jednak korzystać z wytyczonych i oznakowanych szlaków.

Trasy wszystkich szlaków turystycznych prowadzą przez atrakcyjne przyrodniczo, krajobrazowo i kulturowo tereny Pogórza Przemyskiego.

Są to:

Czarny	Przemysł – Szlak wzdłuż fortów Odcinek I: Kuńkowce - Łętownia - Ujkowce - Orzechowce - Duńkowiczki - Żurawica - Boleszasyce	20 km 6 godz.
Czarny	Przemysł – Szlak wzdłuż fortów Odcinek II: Łapajówka - Siedliska - Jaksmanice - Łuczyce - Optyń - Grochowce - Iwanowa Góra (407 m - Helicha) - Wapielnia - Prałkowce - Dybawka	28 km 8 godz.
Czerwony	Przemysł - Wapielnia - Brylińce - Kopyśno - Łodzinka - Bircza - Leszczawa Góra - Rozтока -Rakowa - Słonny (667 m) - Liszna - Orli Kamień (554 m) - Sanok	76 km 22 godz.
Zielony	Przemysł - Lipowica - Łętownia - Bukowy Garb (426 m) - Helusz - Bachórz - Dynów	52 km 17 godz.
Żółty	Pruchnik - Nienadowa - Dubiecko	15 km 4,30 godz.
Żółty	Posada Rybotycka - Rybotycze - Kanasin (555 m)- Makowa - Suchy Obycz (617 m)	14 km 4,30 godz.
Niebieski	Dynów - Piątkowa - Sufczyzna - Olszany - Krasieczyn - Dybawka - Kruhel Wielki - Huwniki - Kalwaria Paclawska - Suchy Obycz (617 m)- Arłamów - Wojtkówka - Kamienna Laworta (768 m) - Ustrzyki Dolne	107 km 31 godz.
Zielony	Bircza - Trójca - Arłamów	20 km 6 godz.
Pątniczny im. Jana Pawła II	Przemysł (ul. Grodzka) – Kalwaria Paclawska	22 km 7 godz.

2.10 Sport i rekreacja

Działalność sportowo-rekreacyjną i wypoczynkową w Przemyślu prowadzi przede wszystkim „Hala” Spółka z o.o., która nie tylko popularyzuje rozwój nowych form sportu i rekreacji, ale także organizuje imprezy w zakresie powszechnej kultury fizycznej oraz służy zapleczem (hotel, hala sportowa, basen, lodowisko, restauracja) klubom sportowym, stowarzyszeniom kultury fizycznej, poprzez odpłatną organizację zgrupowań, turniejów itp.

W Przemyślu aktywnie działają liczne uczniowskie kluby sportowe, m.in. GIM BASKETS 2 przy SP nr 3 i Gimnazjum Nr 2 (koszykówka), Polonia przy Gimnazjum Nr 1 (siatkówka), stowarzyszenia kultury fizycznej, np.: Przemyski Klub Sportu i Rekreacji Niewidomych i Słabowidzących, Przemyskie Stowarzyszenie Żeglarskie „SALING”, Stowarzyszenie Żeglarskie „KOTWICA”, Przemyskie Stowarzyszenie Taneczne „Bon-Ton”, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Infrastruktury i Turystyki w Euroregionie Karpaty, Stowarzyszenie AKTIV – Grupa Ludzi Aktywnych.

We wrześniu 2003 roku w ramach Polskiej Federacji Aikido rozpoczęło działalność Przemyskie Centrum Aikido, jednej z najbardziej wysublimowanych i wyrafinowanych sztuk walki, polegającej na obronie przed dowolnym atakiem zarówno jednego jak i wielu napastników.

W 1998 roku utworzono w Przemyślu Amatorską Ligę Siatkówki, a turnieje piłki siatkowej stały się nieodzownym elementem większości imprez rekreacyjno-sportowych odbywających się na terenie miasta, takich jak: Dni Patrona Miasta Św. Wincentego - "WINCENTIADA" (turniej piłki siatkowej plażowej), Wielkie Manewry Szwejkowskie w Twierdzy Przemyśl, Juwenalia i Podkarpacki Jarmark Turystyczny będący oficjalnym rozpoczęciem sezonu turystycznego w województwie podkarpackim.

Na terenie miasta Przemyśla organizowanych jest ponadto wiele innych imprez o charakterze sportowym promujących miasto i aktywny wypoczynek. Do najważniejszych w roku ubiegłym można zaliczyć:

- wyścig kolarski MTB o puchar Prezydenta Miasta Przemyśla,
- Otwarte Mistrzostwa Polski Niewidomych i Słabowidzących w Kolarstwie Tandemowym,
- V Podkarpacki Rajd Pojazdów Zabytkowych Przemyśl-Lwów,
- Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego z udziałem par zagranicznych "O Puchar Prezydenta Miasta Przemyśla" i „O Puchar Starosty Przemyskiego”.

Baza sportowo-rekreacyjna miasta to:

- MKS „Polonia” – stadion z bieżnią i kompleks trawiastych boisk do piłki nożnej,
- KKS „Czuwaj” - stadion i boisko do piłki nożnej, korty tenisowe i boiska do piłki ręcznej,
- sztuczne lodowisko,
- kryta pływalnia,
- hala sportowa stanowiąca zaplecze treningowe dla różnych dyscyplin sportowych,
- kilkadziesiąt boisk osiedlowych, szkolnych i sportowych o różnej nawierzchni.

Istniejąca baza sportowa w większości charakteryzuje się złym stanem technicznym i wymaga gruntownej modernizacji i rozbudowy.

2.11 Kultura

Na obraz życia kulturalnego Przemysła składa się wiele czynników. Kształtuje go zarówno bogata przeszłość, różnorodność kulturowo-etniczna, jak też uwarunkowania współczesne, przejawiające się w prężnym środowisku twórczym, otwartości na europejskie i światowe trendy w sztuce, a także coraz szersze kontakty zagraniczne. Wszystkie te czynniki sprawiają, że położone na pograniczu miasto ma swój klimat i różnorodną ofertę kulturalną, która jest w stanie zaspokoić potrzeby każdego odbiorcy.

Na terenie miasta działają liczne **instytucje kultury, m.in.:**

- Przemyska Biblioteka Publiczna im. Ignacego Krasickiego wraz z 6 filiami,
- Przemyskie Centrum Kultury i Nauki, które powstało z połączenia Miejskiego Ośrodka Kultury (na który składały się Klub "Niedźwiadek" i Zamek Kazimierzowski) oraz Regionalnego Ośrodka Kultury, Edukacji i Nauki (Pałac Lubomirskich),
- Zespół Pieśni i Tańca "Przemysł",
- Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej oraz Muzeum Archidiecezjalne,
- Centrum Kulturalne,
- Galeria Sztuki Współczesnej,
- Zespół Państwowych Szkół Muzycznych im. Artura Malawskiego,
- Klub Garnizonowy,
- dwa kina - „KOSMOS” i „CENTRUM”.

Oprócz w/w instytucji znaczący wpływ na kulturalny obraz miasta mają stowarzyszenia społeczno - kulturalne oraz współdziałający z nimi artyści.

Najszerzej i najpełniej prezentowana jest w Przemysłu **muzyka**.

Konsekwentne działania, prowadzone od lat 80-tych wykształciły w mieście grupę entuzjastów muzyki jazzowej, cenioną przez muzyków polskich i zagranicznych. Początkowo "Mikołajki Jazzowe" w Centrum Kulturalnym (dawniej WDK), a później "Jazz nad Sanem", Świętojańskie Noce Jazzowe oraz częste koncerty tego rodzaju muzyki w klubie "Niedźwiadek" sprawiły, że Przemysł stał się znanym w kraju ośrodkiem, w którym gra się i słucha jazzu "z najwyższej półki". Ważnym przedsięwzięciem ostatnich lat jest odbywający się jednocześnie w Przemysłu i Lwowie Polsko – Ukraiński Festiwal Jazzowy „Jazz Bez...” organizowany w grudniu przez Centrum Kulturalne.

Istniejący w Przemyślu Zespół Państwowych Szkół Muzycznych kształci muzyków, którzy po studiach często wracają do rodzinnego miasta, tworząc jego muzyczny wizerunek. Na bazie takich właśnie osób powstały m.in. Przemyska Orkiestra Kameralna czy Kwartet Smyczkowy, których koncerty odbywają się na Zamku Kazimierzowskim, w zabytkowych wnętrzach kościołów, a w sezonie letnim również na zamkowym dziedzińcu. Od wielu lat Towarzystwo Muzyczne organizuje w listopadzie Festiwal „Przemyska Jesień Muzyczna”. Do tradycyjnych imprez muzycznych należą również: Festiwal Muzyki Akordeonowej, Kurs Interpretacji Muzyki Wokalnej, Prezentacja Kultur Pogranicza, a także sięgający swoimi korzeniami lat 70-tych, Ogólnopolski Festiwal Kapel Podwórkowych.

W Przemyślu funkcjonuje najstarszy w kraju amatorski **teatr „Fredreum”**, który działa nieprzerwanie od ponad 130 lat (rok założenia 1869). Od kilku lat, w czerwcu, organizowana jest Przemyska Wiosna Fredrowska, impreza podczas której teatry z Polski, Ukrainy i Słowacji prezentują twórczość dramatyczną, związanego z tym regionem, Aleksandra Fredry. Spektakle w wykonaniu profesjonalnych aktorów scen polskich można obejrzeć również podczas Przemyskiej Jesieni Teatralnej. Od 1996 roku odbywa się tu Przemyska Wiosna Poetycka, do udziału w której zapraszani są współcześni poeci polscy.

Profesjonalne **środowisko plastyczne** skupione jest przede wszystkim wokół Galerii Sztuki Współczesnej. Instytucja ta regularnie prezentuje prace współczesnych artystów z kraju i zagranicy oraz organizuje bardzo prestiżowe przedsięwzięcie Euroregionu Karpaty – Międzynarodowe Triennale Malarstwa „Srebrny Czworokąt”. Działalność wystawienniczą prowadzą również inne instytucje oraz kluby i galerie działające w Przemyślu. Ponadto istnieje prężnie działające **środowisko fotografików**, wystawiających swoje prace w Przemyślu oraz uczestniczących w ogólnopolskich i międzynarodowych imprezach fotograficznych.

Kilka z działających w Przemyślu **zespołów artystycznych** stało się prawdziwymi wizytówkami miasta. Zaliczyć do nich należy Zespół Pieśni i Tańca „Przeźmyśl”, Archidiecezjalny Chór „Magnificat”, Przemyski Chór Gospel, kapele podwórkowe „Ta Joj” i „Fidelis”, Dziecięcy Zespół Taneczny „Koralik” czy Zespół Wokalno-Instrumentalny „Rytm”. Zespoły te są nagradzane na ogólnopolskich i międzynarodowych festiwalach i przeglądach, występują w kraju i za granicą, ciesząc się dużym uznaniem.

Wśród **najważniejszych imprez** należy wymienić, odbywające się w ostatni weekend sierpnia Dni Patrona Miasta Przemyśla Świętego Wincentego. Kilkuletnią tradycją mogą poszczycić się lipcowe „Manewry Szwejkowskie”, promujące miasto, Twierdzę Przemyśl oraz przywołujące postać bardzo popularnego w tym rejonie bohatera literackiego. Do nowej tradycji zaliczyć należy Wielokulturowy Festiwal „Galicja”, którego idea jest prezentacja dorobku kulturalnego narodów związanych współcześnie lub historycznie z Ziemią Przemyską.

2.12 Bezpieczeństwo publiczne

Zadaniami z zakresu bezpieczeństwa publicznego z ramienia miasta Przemysła zajmuje się Straż Miejska, działająca jako jednostka budżetowa, która zatrudnia obecnie 62 osoby. Zadania te mają często powtarzalny charakter i niejednokrotnie wymagają współdziałania z Policją, wydziałami urzędu miejskiego i innymi instytucjami realizującymi zadania z zakresu ładu i porządku publicznego, a także z organizacjami społecznymi i radami osiedlowymi.

Na terenie miasta za bezpieczeństwo w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej, ratownictwa technicznego, chemicznego, ekologicznego, medycznego i wodnego odpowiedzialna jest Jednostka Ratowniczo - Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej w Przemysłu zatrudniająca obecnie 124 osoby i posiadająca 10 samochodów ratowniczo-gaśniczych i specjalnych.

Wśród najczęstszych przejawów łamania prawa należy wymienić zakłócanie porządku publicznego, rozboje, kradzieże i dewastację mienia (tak publicznego, jak i prywatnego), głównie na skutek nadużywania alkoholu przez sprawców. Na terenach i w okolicy miejskich bazarów występują kradzieże oraz nielegalny handel (alkohol, papierosy, wyroby ze złota).

Raporty Komendy Miejskiej Policji oraz Straży Miejskiej do terenów najbardziej zagrożonych przestępczością zaliczają ulice: 3-go Maja, 22-go Stycznia, Krasińskiego, Monte Cassino, Sikorskiego, Bpa. Glazera, Sportową, Jagiellońską, Słowackiego (szczególnie odcinek od Placu Na Bramie do skrzyżowania z ul. Smolki), Dworskiego i Mickiewicza oraz osiedla Kmiecie, Kazanów, Lwowskie, Ofiar Katynia, Popielów, okolice dworca PKP i Rynek. Do miejsc średnio zagrożonych przestępczością można zaliczyć osiedla Krasińskiego, Borelowskiego, Wieniawskiego i Warneńczyka. Wybrane przestępstwa stwierdzone na terenie miasta przedstawia Tabela Nr 24.

Tabela Nr 24. Przestępczość na terenie miasta Przemysła w latach 2000 - 2003.

Lp.	Rodzaj przestępstwa	2000 r.		2001 r.		2002 r.		2003 r.	
		Ilość	Ilość	Dynamika	Ilość	Dynamika	Ilość	Dynamika	
	Wybrane przestępstwa	1 078	1 128	4,6%	1 141	1,2%	999	-12,4%	
1.	Zabójstwo	4	5	25,0%	4	-20,0%	1	-75,0%	
2.	Zgwałcenie	0	6	-	7	16,7%	4	-42,9%	
3.	Kradzież cudzej rzeczy	376	383	1,9%	345	-9,9%	395	14,5%	
4.	w tym kradzież kieszonkowa	1	b.d.	-	1	-	1	0%	
5.	w tym kradzież samochodu	11	5	-54,5	8	60,0%	7	-12,5%	
6.	Kradzież z włamaniem	566	614	8,5%	617	0,5%	426	-31,0%	
7.	Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	94	64	-31,9%	106	65,6%	100	-5,7%	
8.	Bójka i pobicie	19	14	-26,3%	13	-7,1%	16	23,1%	
9.	Przestępstwa akcyzowe	7	37	428,6%	40	8,1%	49	22,5%	
	Razem przestępstwa kryminalne	1 687	1 798	6,6%	1 849	2,8%	1 584	-14,3%	
	Ogółem przestępstwa	1 907	2 618	37,3%	2 627	0,3%	2 611	-0,6%	

Źródło: Opracowanie Komendy Miejskiej Policji w Przemysłu.

Dane zebrane przez Komendę Miejską Policji w Przemysłu pokazują wzrost ogólnej liczby przestępstw w latach 2000 - 2002 o prawie 40% z 1 907 do 2 627. Dopiero w roku 2003 widać zatrzymanie tego procesu (minimalny spadek o 0,6%). Wśród wybranych przestępstw największą ilość stanowią kradzieże, kradzieże z włamaniem oraz rozboje i wymuszenia.

W przypadku Przemysła czynnikami wpływającymi na stan bezpieczeństwa i porządku publicznego obok rozwijających się patologii społecznych jest również bliskość granicy z Ukrainą i wynikający stąd ruch przygraniczny oraz tranzytowy. Stąd też podejmowane są różnego rodzaju działania skierowane wobec cudzoziemców przeprowadzone często z Bieszczadzkiem Oddziałem Straży Granicznej, Służbą Ochrony Kolei i innymi służbami.

Ponadto Przemysł charakteryzuje się szczególnie wysokim zagrożeniem pożarowym, co spowodowane jest głównie dużą gęstością zaludnienia i zabudowy mieszkaniowej, a także koncentracją obiektów użyteczności publicznej oraz siedzib firm, zwłaszcza w obszarze śródmiejskim. Raport Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej dotyczący interwencji w latach 2000–2004 pokazuje, że w przeciągu analizowanego okresu zaznaczyła się wyraźna tendencja wzrostowa w ilości zdarzeń i interwencji Straży Pożarnej na terenie miasta co prezentuje Tabela Nr 25.

Tabela Nr 25. Interwencje Straży Pożarnej na terenie miasta w latach 2000 - 2004.

Wyszczególnienie	Požary	Zagrożenia miejscowe	Ogółem	Fałszywe alarmy
2000	204	318	522	54
2001	232	335	567	55
2002	289	352	641	64
2003	301	360	661	73
2004 (do 30.11.)	220	384	604	45

Zródło: Opracowanie na podstawie danych Państwowej Straży Pożarnej.

W podstawowych obszarach działań PSP stałą tendencję wzrostową wykazują zarówno pożary jak i zagrożenia miejscowe. Na ilość pożarów znaczny wpływ mają warunki pogodowe. Fałszywe alarmy stanowią około 10% wszystkich wyjazdów. W większości są to zgłoszenia złośliwe dotyczące, potencjalnie poważnych zagrożeń: pożar budynku mieszkalnego, wypadek z udziałem osób poszkodowanych.

Do istotnych zagrożeń bezpieczeństwa publicznego w Przemyslu zaliczyć należy również zagrożenia powodziowe. Na prawym brzegu Sanu objęte są nimi tereny przyległe do Zakładu Uzdatniania Wody, tereny sportowo-rekreacyjne klubu "Polonia" oraz części miasta „Przekopana”. Na lewym brzegu Sanu powódź zagraża: terenom przyległym do ulicy Węgierskiej, terenom sportowo-rekreacyjnym klubu "Czuwaj" oraz terenom przyległym do ulicy Focha i Buszkowickiej. Wpływ na poziom wody w Sanie ma przede wszystkim gospodarka wodna powadzona w zespole zbiorników wodnych Solina - Myczkowce. W razie awarii lub uszkodzenia urządzeń hydrotechnicznych zapory Solina - Myczkowce przewiduje się, że w ciągu 7 godzin i 20 minut do Przemysła dotrze fala powodziowa o wysokości około 14 m, która może spowodować zalanie około 50% obszaru miasta. Drugą - mniej groźną - rzeką zagrażającą wylewem terenom „Pikulic” jest rzeka Wiar.

2.13 Komunikacja i transport

2.13.1 Drogi

Układ uliczny Przemysła ma charakter mieszany, promienisto-rusztowy. Ewolucja tego układu - tak jak w większości historycznych miast - wynikała ze stopniowego dostosowania się układu historycznego miasta średniowiecznego do potrzeb wynikających z postępującej urbanizacji i ruchu pojazdów.

Układ podstawowych ulic miasta wyznaczają historycznie ukształtowane drogi krajowe (ich kontynuacja w obszarze zurbanizowanym) i co jest szczególnie niekorzystne - węzeł tych dróg znajduje się w samym śródmieściu. Kształt sieci ulicznej jest zdeterminowany przez czynniki fizjograficzne, historyczne położenie miasta w zakolu Sanu oraz kierunki dróg wylotowych.

Zbiegające się w Przemysłu dwie drogi krajowe, dają miastu - poprzez przejście graniczne w Medyce – bliskie połączenie z Ukrainą. Są to:

- nr 28 Zator – Wadowice – Przemysł – Medyka,
- nr 77 Lipnik – Sandomierz – Stalowa Wola – Jarosław – Radymno – Przemysł.

Przejście graniczne z Ukrainą w Medyce stopniowo będzie zwiększać swoje znaczenie w konsekwencji przystąpienia Polski do UE. Ruch tranzytowy w kierunku Medyki przebiega głównie ulicami: St. Augusta, Borelowskiego, W. Pola, Lwowską, Krakowską oraz ulicami leżącymi w ciągu drogi krajowej Nr 28 tj.: 3 Maja, Jagiellońską, Mickiewicza i Lwowską. Do czasu wybudowania wspomagającego połączenia mostowego (uliczne obejście północno-wschodnie) wszystkie relacje tranzytowe międzydzielnicowe, regionalne, krajowe i międzynarodowe przebiegać będą przez ścisłe centrum.

Pod względem technicznym można stwierdzić, że układ uliczny szczególnie śródmieścia - jest słabo dostosowany nawet do obecnych potrzeb. Podstawowymi jego cechami są wąskie ulice staromiejskie, małe promienie łuków, duże spadki podłużne oraz niska wytrzymałość nawierzchni.

Ogólnie stan techniczny dróg na terenie miasta Przemysła jest:

- dobry na drogach krajowych i wojewódzkich,
- niezadowolający na drogach powiatowych i gminnych.

Ulice w najgorszym stanie technicznym znajdują się przede wszystkim w rejonach: „Wysokie Góry - Tatarskie”, „Wilcze”, „Przekopana”, „Krzemieniec” oraz na osiedlach Warneńczyka i Bielskiego.

Na terenie miasta znajduje się:

- 13 ulic w ciągu dróg krajowych o łącznej długości 16,33 km
- 3 ulice w ciągu dróg wojewódzkich o łącznej długości 7,11 km
- 79 dróg powiatowych o łącznej długości 59,51 km
- 346 dróg gminnych o łącznej długości 112,63 km

2.13.2 Linie kolejowe

Przez Przemysł przebiega tranzytowa magistrala kolejowa, łącząca równoleżnikowo Niemcy z Ukrainą przez całą południową Polskę. Linia ta ma istotne znaczenie gospodarcze zarówno w przewozach pasażerskich, jak i towarowych. Z Przemysła wiodą trasy kolejowe do głównych ośrodków Ukrainy: Kijowa, Odessy czy Czerniowiec.

Przemysł ma dogodne połączenia kolejowe przez Rzeszów, Kraków, Górny Śląsk, Opole i Wrocław do Zgorzelca, Poznania, Szczecina oraz Berlina, Drezna i Pragi. Przesiadki na węzłowych stacjach kolejowych tej trasy (m.in. Przeworsk, Rzeszów, Dębica, Kraków, Katowice, Wrocław) pozwalają pasażerom uzyskać wygodne połączenia do wszystkich większych miast zarówno w kierunku północnym, jak i południowym.

2.13.3 Komunikacja pasażerska

Komunikacja międzynarodowa:

- dworzec kolejowy w centrum miasta – połączenia bezpośrednie z Niemcami i Ukrainą, a pośrednio - z innymi kierunkami;
- przystanek regularnych przewozów autobusowych w centrum miasta – bezpośrednie połączenia na Ukrainę i w kierunku zachodnim (Niemcy, Włochy, Francja).

Komunikacja miejska i podmiejska

Regularną komunikację zapewnia:

- MZK Sp. z o.o. w Przemysłu obsługujący 18 linii komunikacyjnych i dysponujący 58 autobusami,
- PKS Sp. z o.o. w Przemysłu dysponujący 75 autobusami.

Regularna krajowa komunikacja autobusowa jest dostosowana do lokalnych potrzeb, można z niej korzystać podróżując w kierunku większych miast województwa podkarpackiego, a także w kierunku Krakowa, Lublina, Warszawy. Na terenie miasta istnieje 7 przystanków tej komunikacji oraz jeden dworzec autobusowy.

Indywidualna komunikacja samochodowa zapewnia, ze względu na umiarkowane zatłoczenie dróg, dość dobre warunki poruszania się po mieście. Również w okolicach Przemysła istnieją dość dogodne warunki dla wykorzystania transportu samochodowego (np. w dojazdach do pracy).

2.13.4 Przewozy

Prywatne przewozy osób:

Obecnie na terenie miasta działa 217 taksówek oraz 11 firm przewożących osoby.

Przewozy ładunków

Ze względu na przygraniczne położenie, w Przemyslu dynamicznie rozwijają się firmy samochodowego transportu towarowego. Obecnie na terenie miasta działa 16 firm przewozowych. Ponadto można z łatwością korzystać z firm transportowych mających siedziby w Jarosławiu, Rzeszowie lub innych miastach województwa podkarpackiego.

Istnieje dogodna możliwość przewozu ładunków transportem kolejowym – najbliższy terminal kontenerowy oraz najbliższe miejsce rozładunku i załadunku wagonów kolejowych prowadzi w Przemyslu Zakład Przewozów Towarowych i Przeładunku przy dworcu kolejowym.

2.14 Infrastruktura techniczna i gospodarka komunalna

2.14.1 Gospodarka wodna

Źródłem wody dla wodociągów miasta Przemysła jest rzeka San, która pod względem bakteriologicznym lokuje się obecnie w zależności od pory roku w II bądź III klasie czystości, zaś pod względem właściwości fizyko - chemicznych w I i II klasie czystości. Wahania jakości wody mają związek ze zmiennością przepływów wody w Sanie w funkcji opadów deszczu.

Jakość wody dostarczanej odbiorcom poprawiła się zdecydowanie w czerwcu 1997 roku po uruchomieniu nowych filtrów w Zakładzie Uzdatniania Wody (ZUW). Od 2000 roku działa nowoczesna stacja ozonowania wody, dzięki czemu chlor używany jest tylko w ilościach niezbędnych do ochrony przed wtórnym zanieczyszczeniem w czasie dystrybucji.

Przemysł znajduje się w zasięgu obsługi wodociągu komunalnego. Zakład Uzdatniania Wody wybudowano w zachodniej części miasta przy prawym brzegu Sanu. Zdolność produkcyjna ZUW wynosi 24 000 m³ wody na dobę (w warunkach ekstremalnych do 29 000 m³/d) i może być łatwo zwiększona po rozbudowie urządzeń do 48 000 m³/d. Zapotrzebowanie wody w mieście jest pokrywane z nadmiarem. Nadwyżki produkcyjne ZUW są zagospodarowywane przez alimentowanie wodociągów w obszarach podmiejskich. Z wodociągu dla miasta Przemysła zaopatrywane są miejscowości w gminach Krasiczyn, Żurawica, Medyka oraz w gminie wiejskiej Przemysł.

Występujące ograniczenia w możliwościach dostawy wody na terenie Przemysła wynikają przede wszystkim z konfiguracji terenu. Duże zróżnicowanie wysokościowe powoduje konieczność strefowania wodociągu; w warunkach Przemysła granica pomiędzy I i II strefą zasilania przebiega na rzędnej 263,5 m npm, a między II i III strefą na rzędnej 344 m npm. Dla zapewnienia dostawy wody odbiorcom znajdującym się w II strefie wymagana jest budowa przepompowni. I tak aktualnie działa 6 przepompowni na osiedlach: Rycerskim, Kazanów, Lipowicy, Bielskiego, Tatarskie – Wysokie Góry oraz Pikulice.

Sieć magistralna ma układ pierścieniowy i składa się z przewodów wodociągowych ϕ 600 mm w Wybrzeżu Marszałka Piłsudskiego i ϕ 500 mm w Wybrzeżu Ojca Św. Jana Pawła II, połączonych wspólnym przewodem ϕ 500 mm w kierunku ulic Słowackiego i Basztowej, ϕ 375 mm w ul. Sanockiej, przebiegającym w kierunku ul. Popiełuszki, ϕ 300 mm w ulicach Borelowskiego, Bohaterów Getta w kierunku ul. Lwowskiej.

Długość sieci wodociągowej na terenie miasta na koniec 2003 roku wynosiła 130,2 km. Część sieci wodociągowej jest skorodowana i wymaga wymiany. Systematycznie prowadzona jest wymiana sieci wodociągowej w obrębie starego miasta oraz jej rozbudowa zgodnie z kierunkami

rozwoju budownictwa mieszkaniowego. W celu poszerzenia obszaru zasilania prowadzona jest działalność inwestycyjna w miejscowościach podmiejskich. Poprawiana jest w ten sposób rentowność wodociągu komunalnego, który przy dużych możliwościach produkcji posiada mały rozbiór. Obecnie buduje się nowe sieci wodociągowe z tworzywa i z żeliwa sferoidalnego.

W Przemysłu z wodociągu komunalnego korzysta około 94% mieszkańców. Jedyne tereny niezurbanizowane pozostają poza obsługą wodociągową. Duży potencjał - licząc w możliwościach pokrycia potrzeb wodnych - posiada sieć wodociągowa w południowej części miasta w obrębie ulic Herburtów, Obozowej i Słowackiego oraz we wschodniej części miasta - „Sielec”. Eksploatację sieci wodociągowej prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

2.14.2 Strefy ochrony ujęcia wody

Strefa ochrony bezpośredniej obejmuje rzekę San od km 168 + 790 tj. 60 m poniżej osi jazu, do km 169 + 130 tj. 280 m w górę od osi jazu, na lewym brzegu krawędź drogi wiejskiej w Ostrowie na odcinku wzdłuż rzeki San oraz prawy brzeg rzeki San łącznie z urządzeniami służącymi do ujmowania wody.

2.14.3 Gospodarka ściekowa

Kanalizacja miejska ma charakter ogólnospławny i tylko fragmentarycznie istnieją sieci rozdzielcze. Część kanałów deszczowych posiada wyloty bezpośrednio do wód rzek San i Wiar, a część do miejskich kanałów ogólnospławnych.

Ścieki bytowo-gospodarcze odprowadzane są kolektorami do oczyszczalni ścieków położonej we wschodniej części miasta. Z Zasania transport ścieków odbywa się z wykorzystaniem pompowni i kanałów tłocznych w moście im. Siwca, natomiast z części prawobrzeżnej w układzie grawitacyjnym.

Układ głównych kolektorów ogólnospławnych składa się z kolektora k1,25 do 1,40 m ułożonego prawostronnie wzdłuż doliny rzeki San od przepompowni do oczyszczalni, kolektora k1,40 do 1,50x1,70 m w ul. Lwowskiej, kolektora k1,0 do 2,0x2,0 m ułożonego wzdłuż lewego brzegu rzeki Wiar, kolektora od k0,4 do 1,4 m w ul. Buszkowickiej i Focha, kolektora od k0,4 do 1,0x1,40 m w ul. Opalińskiego i Borelowskiego, kolektora k0,6x0,8 m w ul. 29 listopada, kolektora od k0,8x1,4 do 0,9 m w ul. Kopernika, kolektora k0,8x1,2 m w ul. Okrzei, kolektora od k0,5x0,75 do 0,7x1,2m w ul. Czarnieckiego i Pola, kolektora od k0,7 do 0,7x1,2 m w ul. Mickiewicza, kolektora k0,7x1,2 m w ul. Węgierskiej, Wybrzeżu

Marszałka Piłsudskiego, Dworskiego, Nestora, Leszczyńskiego, Zielińskiego, Harcerskiej, Batorego, Grunwaldzkiej, Sportowej, kolektora od $\phi 0,75$ do $1,0 \times 1,7$ m w Wybrzeżu Ojca Świętego Jana Pawła II i ul. 22 – go Stycznia.

Do systemu kanalizacyjnego miasta odprowadzane są także ścieki sanitarne z miejscowości podmiejskich gminy Krasiczyn i gminy wiejskiej Przemysł. Kierunki rozbudowy kanalizacji wyznacza budownictwo mieszkaniowe oraz zapotrzebowanie społeczne w zakresie odnowy środowiska. W granicach miasta nastąpiła intensyfikacja rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej na osiedlu Tatarskie – Wysokie Góry, Pikulice, Zielonka. Poza granicami miasta postępuje planowana rozbudowa sieci w kierunku miejscowości Krówniki, Hermanowice oraz Kuńkowce.

Planowane jest wdrożenie rozdzielczego systemu sieci kanalizacyjnej, który pozwoli równoważyć naturalny obieg wody w przyrodzie, a równocześnie spowoduje wyrównanie wielkości dopływu ścieków do miejskiej oczyszczalni.

Miasto posiada oczyszczalnię mechaniczno – biologiczną, która od kwietnia 2004 roku znajduje się w modernizacji. Przebudowa oczyszczalni finansowana jest w ramach programu ISPA w 50% ze środków UE oraz w 50% ze środków krajowych. Po zrealizowaniu zadania średnia dobowa przepustowość oczyszczalni wyniesie $28\ 200\ m^3/d$. Oczyszczone ścieki będą odprowadzone do rzeki San a ich jakość będzie zgodna z europejską dyrektywą nr 91/271 w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych.

Ścieki będą oczyszczane w technologii mechaniczno – biologicznej z podwyższonym usuwaniem biogenów. Gospodarka osadami zostanie zmodernizowana. Nastąpi rekultywacja pól lagunowych, gdzie gromadzone były dotąd osady ściekowe. Natomiast przeróbka osadów odbywać się będzie poprzez fermentację beztlenową dwustopniową: termofilną i mezofilną.

Osad po fermentacji będzie zagęszczony i odwodniony mechanicznie. Przewiduje się możliwość jego przyrodniczego wykorzystania. Energia uzyskiwana ze spalania, powstającego w czasie fermentacji biogazu, będzie stanowić odnawialne źródło ciepła do ogrzewania komór fermentacji oraz w mniejszym stopniu do produkcji prądu.

Remont i modernizacja oczyszczalni prowadzone są na czynnym obiekcie – bez wyłączenia go z eksploatacji.

Nie ma na terenie miasta zbiorników retencyjnych pełniących funkcje odbiornika wód opadowych, który odciążałby układ kolektorów ogólnospławnych i oczyszczalnię ścieków w czasie ulewnych deszczy. Żaden ze zrzutów wód opadowych do rzek San i Wiar nie posiada podczyszczalni (separatorów zanieczyszczeń). Planuje się wybudować zbiorniki retencyjne dla zatrzymania pierwszej fali spływu deszczowego.

Warunki odbioru ścieków i wód opadowych w mieście są dobre. W Przemyslu z kanalizacji sanitarnej korzysta około 87% mieszkańców, w Śródmieściu można przyjąć około 98% obsługę kanalizacyjną.

Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2003 roku wynosiła 112,6 km. Część sieci kanalizacyjnej jest przeciążona i wymaga odciążenia lub przebudowy. Duży potencjał licząc w możliwościach przyjęcia ścieków tak sanitarnych jak i deszczowych posiada kolektor k1,40 do k2,00 m w części wschodniej miasta - „Sielec”. Kolektor ten powstał dla dużych niezrealizowanych osiedli mieszkaniowych. Eksploatację sieci kanalizacyjnej prowadzi Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

2.14.4 Gazownictwo

Obszar Przemysła ma zapewnioną dostawę gazu ziemnego zarówno średnioprężnego, jak i niskoprężnego z 5 stacji redukcyjno-pomiarowych I stopnia o przepustowości 22 500 Nm³/h, i 13 stacji redukcyjno-pomiarowych II stopnia o przepustowości 6 740 Nm³/h.

Warunki dostawy gazu w całym obszarze są bardzo dobre: bez ograniczeń ilościowych i przy dostatecznym ciśnieniu. Długość sieci gazowej na koniec 2003 roku wynosiła 163,2 km. W 2003 roku z sieci gazowej korzystało 16 550 gospodarstw domowych. Roczne zużycie gazu w gospodarstwach domowych wyniosło 8,8 hm³. Stan techniczny sieci jest zróżnicowany. Dostawcą gazu i eksploatatorem podsystemu jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie Oddział Zakład Gazowniczy Jarosław Rozdzielnia Gazu w Przemyslu. W latach 2000 – 2003 dostarczono dla miasta 82 666 000 Nm³ gazu ziemnego wysokometanowego – z tego w kolejnych latach:

- 2000 r. 20 284 000 Nm³,
- 2001 r. 21 663 600 Nm³,
- 2002 r. 20 177 900 Nm³,
- 2003 r. 20 540 500 Nm³.

2.14.5 Ciepłownictwo

Przemysł znajduje się w zasięgu obsługi centralnego systemu ciepłowniczego zasilanego przez miejską ciepłownię Zasanie oraz elektrociepłownię Fibris S.A. (dawne Zakłady Płyt Pilśniowych). Poza wyżej wymienionymi ciepłowniami na terenie miasta eksploatowanych jest obecnie około 160 źródeł ciepła opalanych paliwami stałymi i w niewielkiej ilości paliwami ciekłymi oraz gazem ziemnym.

Podstawowymi źródłami pozostają:

- ciepłownia Zasanie z 3-ma kotłami WR-25 o mocy 87MW opalanymi miałem węglowym, która zaopatruje w ciepło lewobrzeżną i częściowo prawobrzeżną część miasta,
- elektrociepłownia Fibris S.A. (dawne Zakłady Płyt Pilśniowych) z 2-ma kotłami OR-32 opalanymi miałem węglowym o osiągalnej mocy cieplnej 50,5 MW w parze i wodzie gorącej, która poza zakładem własnym zaopatruje w ciepło przyzakładowe osiedle.

Oba źródła pracują na dwa niezależne układy sieci przewidziane w koncepcjach uciepłownienia miasta do połączenia.

Moc zainstalowana ciepłowni pracujących na sieć miejską wynosi około 138 MW. Planowane jest rozbudowanie o jeden kocioł gazowy mocy rzędu 10-12 MW ciepłowni Zasanie oraz wybudowanie nowego źródła ciepła w prawobrzeżnej przemysłowej części miasta. Rozważa się też pozyskiwanie energii ze źródeł niekonwencjonalnych (przykładem takich rozwiązań ograniczonych skalą do ogrzewania wybranych obiektów jest pompa ciepła na wzniesieniu katedralnym).

Problemem dla władz miasta wiążącym się z rewitalizacją Starego Miasta jest wybór sposobu ogrzewania istniejącej kubatury po wyeliminowaniu niskosprawnych pieców kaflowych. Wybór sposobu ogrzewania budynków zabytkowych ma niezwykle istotne znaczenie. Przy spalaniu paliw (węgla, gazu węglowego, ropy, oleju itp.) w ciepłowniach i piecach wytwarzają się wszystkie rodzaje pyłów, kurz, sadze i inne substancje smołowate zawierające ślady metali. Są one zaliczane do tzw. kwaśnych zanieczyszczeń gazowych ze względu na zawartość SO_2 , który w powietrzu w obecności pary wodnej utlenia się do kwasu siarkowego bardzo szkodliwego dla zabytków. Zawartość tlenu siarki jest szczególnie duża w dużych skupiskach miejskich. System ciepłowniczy jest przygotowany do objęcia obsługą rewitalizowanej zabudowy. Decyzja o wyborze nośnika ciepła (rozważane jest alternatywnie ogrzewanie elektryczne) ma wymiar w większym stopniu ekonomiczny niż techniczny.

Podstawowe magistrale ciepłownicze to wyprowadzona z ciepłowni Zasanie sieć 2xDn500 mm z późniejszym rozdziałem na dwie trasy 2xDn300 mm oraz 2xDn250 mm w kierunku szpitala, 2xDn 300 mm w moście im. Siwca do rejonu dworca.

MPEC eksploatuje 141 wymiennikowni. Długość sieci cieplnej przesyłowej na koniec 2003 roku wynosiła 27,6 km. Istniejąca sieć ciepła wykonana jest częściowo w technologii tradycyjnej (w kanałach łupinowych) co oznacza m.in. dużą zajętość terenu i konieczność okresowych uciążliwych remontów a dla mniejszych średnic częściowo z rur preizolowanych układanych bezpośrednio w gruncie.

Eksploatację podsystemu ciepłowniczego prowadzi Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

2.14.6 Strefy bezpieczeństwa urządzeń gazowniczych

W granicach administracyjnych miasta znajdują się urządzenia źródłowe (kopalnie gazu ziemnego i stacje redukcyjno - pomiarowe I stopnia) oraz przesyłowe w postaci gazociągów wysokiego ciśnienia relacji tłoczni Maćkowice - tłoczni Żurawica, które generują specjalne strefy bezpieczeństwa. Wokół w/w urządzeń obowiązuje strefa bezpieczeństwa maksymalnie 65,0 m na stronę, w tym 17,5 m dla budownictwa mieszkaniowego. Strefy bezpieczeństwa są różne dla różnych urządzeń gazowniczych oraz dla różnych elementów zagospodarowania przestrzennego. Wielkość stref i ograniczenia w nich obowiązujące określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz. U. Nr 97 poz. 1055).

Nie przewiduje się wprowadzenia w obszar miasta nowych urządzeń gazowniczych wymagających specjalnych stref bezpieczeństwa.

2.14.7 Gospodarka odpadami

W Przemysłu jedną z głównych form zagospodarowania odpadów tak komunalnych jak i produkcyjnych jest ich składowanie. Nowe składowisko odpadów komunalnych dla miasta Przemysła oddane do użytku 30 kwietnia 2004 roku (I etap) mieści się przy ul. Piastowskiej w Przemysłu.

Całkowita powierzchnia składowania wynosi 6,63 ha, z czego: 1,40 ha to powierzchnia obecnie eksploatowana (I kwarta). Docelowa pojemność składowiska wyniesie 1 200 000 m³ w tym I kwarta – 144 000 m³. W kolejnych etapach planowane jest wybudowanie 6 kwart o łącznej pojemności 1 056 000 m³. Składowiskiem odpadów w imieniu miasta zarządza Zakład Usług Komunalnych. Ilość zgromadzonych odpadów na dzień 31 grudnia 2004 roku wyniosła 13 792 tony.

Obok składowania odpadów na coraz szerszą skalę prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów. W mieście funkcjonują dwa systemy zbiórki selektywnej tj.: gniazdowy i „u źródła”. Wprowadzone przed paru laty systemy dają coraz lepsze efekty. Sелеktywna zbiórkę w imieniu Gminy Miejskiej Przemysł prowadzi Przemyska Gospodarka Komunalna – SITA Sp. z o.o., która w 2004 roku odzyskała i przekazała do recyklingu 198 ton surowców wtórnych, co daje około 2 % odzysku.

Odzysk odpadów zbieranych selektywnie w latach 2000 - 2003 przedstawia się następująco:

- 2000 r. 36,77 ton,
- 2001 r. 43,75 ton,
- 2002 r. 81,15 ton,
- 2003 r. 146,10 ton.

PGK – SITA Sp. z o.o. zajmuje się również odbiorem odpadów przemysłowych i niebezpiecznych z przemyskich zakładów produkcyjnych.

W 2004 roku zebrano 79,63 ton odpadów przemysłowych i budowlanych z czego 45,01 ton przekazano do przerobu. Odpady te nie trafiły na składowisko lecz zostały przerobione w instalacjach na paliwo alternatywne dla cementowni.

Ilość odzyskiwanych odpadów z każdym rokiem ulega powiększeniu, jednak wskaźniki odzysku są o wiele za niskie w zestawieniu z wymogami stawianymi przez Unię Europejską.

2.15 Środowisko przyrodnicze

2.15.1 Rzeźba terenu

Pod względem morfologicznym miasto Przemysł leży wg J. Kondrackiego w obrębie trzech podprowincji morfologicznych:

- Karpat Zewnętrznych,
- Wschodniego Podkarpacia,
- Kotliny Sandomierskiej.

Zachodnia część miasta położona jest w obrębie Karpat Zewnętrznych zaliczanych do dwu mezoregionów: Pogórza Przemyskiego i Pogórza Dynowskiego.

Południowo-wschodnia część miasta leży w obrębie Płaskowyżu Sańsko – Dniestrzańskiego, stanowiącego zachodnią część podprowincji Wschodnie Przedkarpacie.

Północno-wschodnia część miasta leży w Kotlinie Sandomierskiej w obrębie fragmentów Podgórze Rzeszowskiego i Pradoliny Podkarpackiej.

Morfologia terenu stwarza określone trudności w możliwościach wykorzystania go do celów zagospodarowania przestrzennego.

Najmniejsze trudności z tego powodu występują w obrębie terasy nadzalewowej i wysokiej rzeki San, Pradoliny Podkarpackiej oraz w obrębie fragmentów Podgórze Rzeszowskiego i Płaskowyżu Sańsko – Dniestrzańskigo oraz pogórzy o nachyleniu do 12%.

Znaczne utrudnienia w możliwości zabudowy, przeprowadzeniu ciągów komunikacyjnych i innych elementów infrastruktury stwarzają fragmenty stoków o nachyleniu od 12 do 20%.

Niekorzystne do zagospodarowania przestrzennego są fragmenty stoków o nachyleniu ponad 20%, skarpy naturalne i sztuczne oraz ich bezpośrednie sąsiedztwo, doliny wciosowe i wąwozy, osuwiska i złaziska oraz terasa zalewowa rzek San oraz Wiar i ich starorzecza zalewane w czasie wysokich stanów wód w tych rzekach.

2.15.2 Budowa geologiczna

Miasto Przemysł leży na pograniczu trzech jednostek tektonicznych:

- Karpat Zewnętrznych,
- Brzeżnej strefy Wschodnio-Karpackiej,
- Zapadliska Przedkarpackiego.

Warunki geologiczno – gruntowe na terenie miasta są bardzo zróżnicowane i skomplikowane. Najkorzystniejsze warunki pod tym względem występują w obrębie fragmentów stoków pogórzy

w niewielkich nachyleniach oraz Podgórze Rzeszowskiego i Brzeźnej Strefy Wschodnio-Karpackiej.

Trudniejsze warunki geologiczno – gruntowe występuje w obrębie stoków o większych nachyleniach teras nadzalewowych Sanu i Pradoliny Podkarpackiej.

Niekorzystne warunki gruntowe, uniemożliwiające bezpośrednie posadowienie obiektów występują w obrębie osuwisk, gruntów nasypowych występujących w śródmieściu Przemyśla oraz lokalnie w dolinach Sanu i Wiaru, gdzie w podłożu występują grunty organiczne.

2.15.3 Surowce mineralne i budowlane

Na terenie miasta Przemyśla i na terenach sąsiadujących z nim znajduje się szereg otworów eksploatujących gaz ziemny. Złoże to jest związane ze strefą brzeźną nasunięcia Karpat na Zapadlisko Przedkarpackie.

Dla złoża gazu ziemnego został utworzony obszar Górniczy „Przemyśl – Jaksmanice” (nr decyzji DG/MG/6792/97 z dnia 11.09.1967 r.), który obejmuje swym zasięgiem całe miasto Przemyśl.

Surowce ceramiczne – stanowią je zasobne złoża lessów, pyłów i glin pylastych. Produkuje się z nich cegłę i inne wyroby ceramiczne w jednej czynnej w Przemyślu cegielni na Zasaniu – Buszkowicach. Złoże posiada uproszczoną dokumentację geologiczno – technologiczną z kartą rejestracyjną złoża. Szacowane zasoby tego surowca wynoszą 216 000 m³. Od 1907 roku istniały cegielnie w Nehrybce, które ostatnio uległy likwidacji. Korzystały one ze złoża o udokumentowanych zasobach wynoszących 200 000 m³. Szacowano, że wielkość złoża znacznie przekracza wielkość udokumentowaną. Aktualnie nie wydobywa się żwirów na terenie miasta Przemyśla. W dolinie Sanu w Prałkowcach eksploatowane były żwiry i piaski dla potrzeb budownictwa. Obecnie zaniechano eksploatacji, a wyrobiska poeksploatacyjne oczekują na decyzję o sposobie zagospodarowania.

2.15.4 Charakterystyka warunków wodnych

Wody powierzchniowe

Przemyśl leży w dorzeczu rzeki San, który płynie przez centrum miasta doliną o przebiegu równoleżnikowym, tworząc szereg łagodnych zakoli. Koryto rzeki o szerokości 45 – 50 m jest uregulowane i wcięte 2 – 6 m w dno terasy zalewowej.

Wodostany na rzece są kontrolowane w przekroju mostu drogowego w Przemyślu. Zmienność stanów wód w Sanie jest znaczna. Wyraźnie zaznaczają się wezbrania wiosenne, powodowane roztopami oraz letnie powodowane obfitymi opadami. Nizówki występują w zimie i jesieni.

Ekstremalne stany wód na Sanie łagodzone są przez pracę zespołu zbiorników retencyjnych w Solinie i Myczkowcach. Przy wysokich stanach wód San występuje z koryta i zalewa nieobwałowaną część terasy zalewowej i starorzecza.

Prowadzone badania stanu sanitarnego wykazują, że San na odcinku od Prałkowiec do ujścia Wiaru prowadzi wody III klasy czystości w ocenie ogólnej i fizykochemicznej. Poniżej ujścia Wiaru, wody Sanu nie odpowiadają normom ze względu na ocenę ogólną i fizykochemiczną.

Głównym dopływem Sanu na terenie miasta jest Wiar ze swym dopływem Jaworem. Płyną one głęboko wciętymi korytami. Wiar zachowuje w ujściowym odcinku kierunek południkowy.

Wody gruntowe

Warunki hydrogeologiczne na terenie miasta wykazują duże zróżnicowanie uzależnione od budowy geologicznej i morfologii terenu. Wydzielono trzy obszary o odmiennych warunkach hydrogeologicznych, a mianowicie:

Obszar 1 – obejmujący doliny Sanu i Wiaru oraz ich większych dopływów. Poziom ten charakteryzuje się lekko napiętym zwierciadłem stabilizującym się na głębokości 1,0–8,0m ppt. Zasilany on jest przez wody aluwialne i opadowe.

Obszar 2 – obejmuje rejon Podgórze Rzeszowskiego, gdzie występują obszary potencjalnie bezwodne. Poziom tych wód stabilizuje się na głębokości od 2,0 do ponad 20 m ppt. Zasilanie jego odbywa się głównie przez infiltrujące wody poopadowe.

Obszar 3 – obejmuje fragmenty terenu obejmującego Karpaty Zewnętrzne cechującego się skomplikowanymi warunkami hydrogeologicznymi. Występują tu niekorzystne warunki dla lokalizacji ujęć wód podziemnych, ze względu na skomplikowaną budowę geologiczną oraz niewielką wodoność skał. Zasilanie takich wód odbywa się przez infiltrację wód poopadowych.

2.15.5 Gleby

Gleby występujące w obrębie miasta Przemysła charakteryzują się zmiennością typów w zależności od skały macierzystej z jakiej powstały.

W obrębie pogórzy z utworów deluwialnych i eolicznych powstały gleby typu gleb brunatnych właściwych, czarnych ziem właściwych, czarnych ziem zdegradowanych i gleb szarych. Są to gleby bogate w składniki pokarmowe, łatwo przyswajalne przez rośliny, o odczynie obojętnym, dobrze przewietrzane o korzystnych warunkach wilgotnościowych. Należą one do

najżyźniejszych i zaliczane są do I – III klasy gleb ornyc. Na tym terenie spotykamy również gleby brunatne wylugowane, zaliczane do III – IV klasy gruntów ornyc.

W obrębie stoków objętych osuwiskami gleby narażone są na stałą rujnację. Najwłaściwszym sposobem zagospodarowania tych terenów będzie ich zalesianie lub przeznaczenie pod trwałe użytki zielone.

W obrębie dolin Sanu i Wiaru oraz ich większych dopływów wytworzyły się gleby typu mad i czarnoziemów deluwialnych. Gleby te odznaczają się dobrą strukturą i korzystnymi warunkami wodnymi. Nadają się pod uprawę wszystkich ziemiopłodów (klasa I – III).

Użytki zielone na terenie miasta zajmują niewielką powierzchnię w stosunku do powierzchni zajmowanej przez grunty orne. Występują one głównie w dorzeczu Sanu i Wiaru oraz dnach dolin bocznych.

2.15.6 Zieleń urządzona

Na terenie miasta znajdują się cztery parki miejskie spełniające rolę terenów rekreacyjnych.

Pierwszy z nich znajduje się na Wzgórzu Zamkowym z pięknym starodrzewem, objętym ochroną pomnikową. Stanowi miejsce spacerów mieszkańców miasta.

Drugi (Park 30-lecia w części miasta zwanej „Lipowica”) zlokalizowany w atrakcyjnym widokowo zespole dolin wciosowych stanowi młody drzewostan głównie liściasty. Ponadto w granicach miasta – „Bakończyce” umiejscowione są dwa parki podworskie, w których ciekawy starodrzew objęty jest również ochroną pomnikową.

Poza tym na terenie miasta znajduje się kilka niewielkich skwerów, zieleńców oraz zieleń przyuliczna i osiedlowa. W obrębie Śródmieścia dolina Sanu stanowi tereny rekreacyjne dostępne dla mieszkańców. Ciągłem spacerowym zadrzewionym i zakrzaczonym jest otaczający miasto pierścień fortów zabytkowej „Twierdzy Przemysł”.

2.15.7 Ochrona przyrody

Miasto Przemysł od zachodu przylega do Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego działającego w oparciu o zatwierdzony „Plan ochrony i użytkowania terenu”, którego celem jest ochrona unikalnych cech naturalnego środowiska przyrodniczego oraz wartości obszarów, obiektów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.

Otulinę dla tego Parku stanowi Przemysko – Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu, którego wschodnią granicę stanowi zachodnia granica miasta, w obrębie którego należy unikać

lokalizacji obiektów powodujących niszczenie oraz degradację środowiska poprzez zanieczyszczenia powietrza, gleby wód powierzchniowych i podziemnych.

W granicach miasta znajdują się dwa rezerваты przyrody. Jednym z nich jest rezerwat „Winna Góra” na powierzchni 0,10 ha utworzony w celu zachowania naturalnego stanowiska wisienki karłowatej. Drugim jest rezerwat „Jamy”, leżący w obrębie fortu „Winna Góra”, obejmujący unikalny zespół roślinności ze skupiskiem lnu austriackiego.

W bezpośrednim sąsiedztwie wschodniej granicy miasta leży rezerwat „Długołozą” w Krównikach, stanowiący zespół roślinności łąkowej z dużym skupiskiem szachownicy kostkowej.

2.15.8 Charakterystyka warunków klimatycznych

Z analizy długotrwałych obserwacji elementów meteorologicznych wynikają następujące wnioski:

- temperatura – zimy w Przemysłu są stosunkowo surowe i mroźne, wiosny charakteryzują się znaczną zmiennością temperatur, lato jest najczęściej upalne, a jesień ciepła i długa. Dni z przymrozkiem występują od października do kwietnia. Dni mroźnych (z temperaturą maksymalną poniżej 0⁰ C) notuje się ponad 30 w roku,
- wilgotność względna powietrza wykazuje zróżnicowany przebieg zarówno w ciągu roku jak i doby. Najwyższa wilgotność powietrza występuje zimą a najniższa latem. Wyższą wilgotność powietrza notuje się w dolinach, niższą na stokach i wierzchołkach,
- opady – ilość opadów na badanym terenie jest zróżnicowana i uzależniona od rzeźby terenu. Rejon Przemysła otrzymuje średnio około 700 mm opadów. Najmniej otrzymują styczeń i luty, najwięcej lipiec. Pokrywa śnieżna zalega średnio około 70 dni. Najobfitsze opady śniegu występują w styczniu i lutym. Spotykane są także w październiku i maju ale szybko topnieją. Na długość zalegania pokrywy śnieżnej ma również wpływ ekspozycja stoku. Najdłużej zalega ona na zalesionych stokach północnych,
- wiatry - kierunki wiatrów uzależnione są od rzeźby terenu, a szczególnie doliny rzeki San, która przesterowuje ogólny układ róży wiatrów w Przemysłu dominują wiatry z kierunku zachodniego i południowo – zachodniego.

2.15.9 Ocena warunków fizjograficznych

Za czynniki decydujące o wydzieleniach terenów przydatnych do zabudowy uznano: morfologię terenu, warunki gruntowo – wodne oraz warunki topoklimatyczne.

Najkorzystniejsze warunki fizjograficzne występują w obrębie zrównań wierzchowinowych i stoków o nachyleniu do 8%. Korzystne warunki fizjograficzne występują w obrębie stoków Pogórzy, wierzchowiny Płaskowyżu i Pogórza o nachyleniu 8–12% oraz terasy nadzalewowej II rzeki San. Mniej korzystne warunki fizjograficzne występują w obrębie stoków o nachyleniu 12–20%, trudno dostępne do zabudowy. Decyzje o zabudowie powinny być poprzedzone badaniami geologiczno – inżynierskimi.

2.15.10 Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Do największych emitentów zanieczyszczeń na terenie miasta zaliczają się: Zakłady WYROBÓW Powlekanych „SANWIL” S.A., Fibris S.A. (dawne Zakłady Płyt Pilśniowych S.A.), Zakłady Automatyki „POLNA” S.A. oraz Ciepłownia ZASANIE (MPEC). We wszystkich tych zakładach trwa proces unowocześniania technologii w celu ograniczenia emisji do atmosfery.

Ogólnie stan zanieczyszczenia powietrza w Przemyslu można scharakteryzować następująco:

- na stan czystości powietrza w mieście podstawowy wpływ mają źródła energetyczne i transport samochodowy,
- przekroczenia wartości dopuszczalnych dotyczą przede wszystkim centrum miasta i otoczenia ulic o największym natężeniu ruchu,
- usytuowanie przemysłowych źródeł zanieczyszczeń jest korzystne z punktu widzenia naturalnych warunków przewietrzania,
- obok działań organizacyjnych i technicznych zmierzających do ograniczenia emisji (zwłaszcza z lokalnych źródeł spalania w centrum i z ruchu samochodowego) należy w zagospodarowaniu przestrzennym miasta chronić naturalne warunki sprzyjające poziomej wymianie mas powietrza, w tym przede wszystkim funkcję doliny Sanu jako rynny przewietrzającej.

W raporcie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska „Ocena jakości powietrza w Polsce za rok 2003” miasto Przemysł zostało zaklasyfikowane do grupy C. Oznacza to, że emisja zanieczyszczeń na całym terenie jest znacznie większa od dopuszczalnych wartości. W strefie miasto Przemysł, jednoznacznie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀. W związku z tym opracowywany jest Program Ochrony Powietrza, który pomoże w identyfikacji oraz wyeliminowaniu głównych źródeł zanieczyszczeń pyłem PM₁₀.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że głównym źródłem emisji pyłu w Przemysłu jest:

- niska emisja 630 Mg/rok,
- źródła punktowe 340 Mg/rok,
- komunikacja 30 Mg/rok.

Dokładna analiza struktury zabudowy i sposobu pokrycia zapotrzebowania na ciepło pozwoliła wyznaczyć obszary niskiej emisji. Obszary koncentracji niskiej emisji pokrywają się z zabudową tradycyjną – kamienice (gdzie zapotrzebowanie na ciepło w głównej mierze pokrywane jest poprzez piece). Zjawisko to obrazuje **załącznik nr 1 - Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego - poziom emisji pyłu**.

Przewiduje się, że Program Ochrony Powietrza obejmować będzie następujące zagadnienia:

- uciepłnienie Starego Miasta oraz obszarów w obrębie systemu ciepłowniczego (w pierwszej kolejności),
- modernizacja źródła MPEC'u.

Istniejące bariery rozwoju systemu ciepłowniczego:

- zły stan zabudowy w obszarze koncentracji niskiej emisji,
- niemożność współfinansowania przedsięwzięcia przez mieszkańców, z uwagi na występujące w obszarze „problemowym” bezrobocie i ubóstwo (większość problemów związanych z biedą występuje na tym obszarze).

Wprowadzenie wewnętrznych instalacji c.o. do budynku możliwe będzie albo po wcześniejszej rewitalizacji albo w jej trakcie. Stworzenie warunków dla ochrony środowiska jest dodatkowym argumentem dla podjęcia działań rewitalizacyjnych.

Jednak rewitalizacja jest zadaniem długookresowym, dlatego należałoby wziąć pod uwagę jeszcze jedno rozwiązanie – zmianę paliwa spalanego w piecach na brykiety drzewne, które będą emitować niewiele pyłu:

- tymczasowe – dla budynków przeznaczonych do uciepłnienia,
- dla pozostałych na stałe.

2.15.11 Hałas

Głównym źródłem zakłóceń klimatu akustycznego środowiska w mieście jest hałas komunikacyjny. Gwałtowny rozwój motoryzacji w ostatnim dziesięcioleciu i związany z tym wzrost natężenia ruchu spowodowały znaczne pogorszenie klimatu akustycznego.

Najbardziej szczegółowe pomiary i dane na temat hałasu na terenie miasta Przemysła pochodzą z lat 1995 - 1996 i zostały zawarte w Raporcie o Stanie Środowiska w dawnym województwie przemyskim. Pomiary przeprowadzone w 41 punktach kontrolnych wykazały, że w około 70% punktów pomiarowych, zlokalizowanych przy budynkach mieszkalnych wybranych tras komunikacyjnych, progowy poziom hałasu został przekroczony. W późniejszych latach pomiary poziomu hałasu nie były przez WIOŚ prowadzone.

Rozpoznane zagrożenia spowodowane hałasem mogą zostać zmniejszone lub całkowicie wyeliminowane pod warunkiem:

- budowy zabezpieczeń akustycznych,
- ograniczenia intensywności ruchu (zwłaszcza w porze nocnej).

Największe natężenie dźwięku występuje w punktach zlokalizowanych na ulicach wychodzących z bardzo ruchliwego skrzyżowania Plac Na Bramie:

- przy ul. Słowackiego 23,
- przy ul. Dworskiego 7,
- przy ul. Jagiellońskiej 2.

Na wysokie natężenie hałasu ma wpływ duże natężenie ruchu drogowego w obrębie skrzyżowania, które między innymi przyjmuje około 90% ruchu autobusowego komunikacji miejskiej. Istotne znaczenie ma tutaj także rodzaj zabudowy (wąskie jezdnie z blisko przylegającymi kamienicami, co powoduje dodatkowe odbicia fal akustycznych) oraz częste przerywanie płynności ruchu (co powoduje wzmożony hałas podczas ruszania i przyspieszania pojazdów).

Wysokie natężenie hałasu drogowego zanotowano na ul. Jagiellońskiej oraz ulicach tworzących tzw. „małą obwodnicę”: ul. W. Pola, ul. Bohaterów Getta, ul. Borelowskiego, ul. Stanisława Augusta.

Występowanie tak wysokich poziomów dźwięku na małej obwodnicy wynika między innymi z faktu, że tymi ulicami przejeżdża większość ciężkiego ruchu tranzytowego i ruchu osobowego w kierunku granicy Państwa. Dodatkową uciążliwością są drgania (wibracje) wytwarzane przejazdem ciężkiego transportu.

2.16 Zagospodarowanie przestrzenne

2.16.1 Podstawowe założenia rozwoju.

Zgodnie z przyjętą strategią rozwoju społeczno - gospodarczego, rozwój przestrzenny miasta powinien uwzględniać i stwarzać warunki realizacyjne dla:

- umiarkowanego przyrostu liczby mieszkańców (6 do 7 tys. osób w okresie perspektywicznym),
- realizacji ok. 4 tys. nowych mieszkań w różnych formach zabudowy,
- realizacji ok. 6,5 tys. nowych miejsc pracy w różnych sektorach i działach gospodarczych,
- wzrostu atrakcyjności miasta jako celu i ponadlokalnego ośrodka obsługi ruchu turystycznego,
- wzrostu znaczenia i zasięgu oddziaływania Przemysła jako subregionalnego centrum usług wyższego rzędu (nauki, kultury, ochrony zdrowia i in.).

Realizacja tych założeń wymaga przyjęcia określonych polityk przestrzennych, odnoszących się zarówno do obecnego stanu zagospodarowania, jak i do przewidywanych przyszłych zdarzeń.

Polityki te obejmują:

- **politykę ochronną** – zmierzającą do przeciwdziałania degradacji istniejących walorów (dotyczy to głównie dziedzictwa historycznego i środowiska przyrodniczego, ale także innych dziedzin),
- **politykę wyrównawczą** – zmierzającą do łagodzenia dysproporcji (zwłaszcza w stanie wyposażenia różnych części miasta w infrastrukturę techniczną),
- **politykę modernizacyjną** – zmierzającą do poprawy standardu istniejących zasobów kubaturowych i funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej,
- **politykę prospektywną**, która powinna stworzyć warunki dla planowanego rozwoju i odpowiadać na wyzwania przyszłości.

2.16.2 Uwarunkowania rozwoju przestrzennego

W aktualnym zagospodarowaniu miasta występują znaczne dysproporcje negatywnie oddziałujące na warunki życia. Należą do nich:

- koncentracja zabudowy ze znacznym odsetkiem palenisk indywidualnych w centralnej - historycznej części miasta, co powoduje koncentrację zanieczyszczeń powietrza w najbardziej reprezentacyjnym obszarze Przemysła,

- rozwój nowych terenów mieszkaniowych głównie w części lewobrzeżnej, co przy niedorozwoju sieci komunikacyjnej wzmacnia uciążliwość ruchu samochodowego w centrum i w dolinie Sanu,
- zabudowa przemysłowa w części wschodniej miasta charakteryzuje się „rozrzutnością” w gospodarowaniu przestrzenią, co przyczynia się do degradacji środowiska i krajobrazu na obszarach znacznie większych niż wynikałoby to z aktualnych potrzeb,
- niewielka ilość urządzonych terenów zieleni publicznej w mieście i brak wykształconego spójnego systemu terenów zieleni miejskiej.

Stan zachowania dzisiejszych wnętrz urbanistycznych takich jak: Rynek, plac Katedralny, plac przed klasztorem OO. Karmelitów umożliwia przywrócenie im właściwej roli i rangi w staromiejskiej strukturze. Najistotniejszym problemem jest uchronienie istniejących zasobów kulturowych przed niszczeniem oraz poprawa warunków użytkowania obiektów komunalnych, podwyższenie standardu technicznego i porządkowanie wnętrz zabudowy XIX/XX wiekowej, poprawa komunikacji, warunków parkowania, uzupełnienie infrastruktury technicznej, ogrzewanie części zabytkowej miasta, rozwój bazy obsługowej turystyki przyjazdowej. Zintegrowanie dbałości o wartości środowiska kulturowego i dziedzictwa architektonicznego z życiem społecznym i jego nowymi potrzebami wymagać będzie prowadzenia intensywnej polityki ochronnej i modernizacyjnej zarówno dla zespołu staromiejskiego jaki i otaczającego miasto zespołu chronionego.

2.17 Kierunki działań

Kierunki działań określone w „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Przemysła”

1. Zespół staromiejski, będący historycznym centrum miasta, obejmuje zespoły budownictwa mieszkaniowego oraz usług wszelkich typów związanych z obsługą lokalną tego terenu oraz ponadlokalną, obsługującą ruch turystyczny i zaspokajającą większość potrzeb miasta w zakresie administracji samorządowej i kultury. Znajdują się tu ważniejsze urzędy, instytucje publiczne, banki i inne obiekty użyteczności publicznej. Ze względu na wartość historyczną większość obiektów podlega ochronie konserwatorskiej. Chroniony jest też staromiejski układ urbanistyczny. Obszar podlega stałym działaniom rewitalizacyjnym i rewaloryzacyjnym. Działania te podnoszą estetykę Starówki oraz przeciwdziałają degradacji lub nawet utracie walorów kulturowych obszaru. Podnoszą także atrakcyjność obszaru jako celu ruchu turystycznego i tętniącego życiem rejonu obsługi turystyki. Funkcje reprezentacyjne i turystyczne obszaru powinny harmonijnie koegzystować z funkcjami mieszkaniowymi. Aby ograniczyć ilość kolizji między nimi, należy podejmować działania zmierzające do sukcesywnej zmiany profilu społecznego mieszkańców Starówki na osoby, które akceptować będą odmienność rodzaju i intensywności życia w tym obszarze (w porównaniu z pozostałymi klasycznymi osiedlami mieszkaniowymi).

2. Strefa śródmiejska, obejmująca obszary miasta XIX-wiecznego po obydwu stronach Sanu, jest obszarem kontynuacji klimatu „miejskości”, historycznych tradycji budownictwa mieszkalno usługowego utożsamianego z pojęciem tzw. „tradycyjnego miasta europejskiego”. Obszar wymaga jednak działań o charakterze rewaloryzacyjnym i modernizacyjnym w odniesieniu do zasobów mieszkaniowych, administracyjnych i usługowych – zgodnych z charakterem obszaru. Działaniom tym powinna towarzyszyć relokacja funkcji o charakterze kolizyjnym z wiodącą funkcją śródmiejską (tj. magazynów, baz, warsztatów itp.) i uciążliwościami komunikacyjnymi. Na ich miejscu powinny rozwijać się funkcje o charakterze administracyjnym i usługowym oraz mieszkalnictwo. Należy dążyć do zapewnienia względnej równowagi między tymi funkcjami. Polityka komunikacyjna i parkingowa na tym obszarze powinna uwzględniać wymogi funkcjonowania aktywności gospodarczych ze sfery tzw. „otoczenia biznesu”. W pierzejach głównych ulic: 3-go Maja, Grunwaldzkiej, Krasieńskiego, Mickiewicza, Słowackiego, Wybrzeże Piłsudskiego, Dworskiego obserwuje się stałą tendencję do likwidacji funkcji

mieszkalnej na parterach i wprowadzanie funkcji usługowych. Zmienia się też standard nowych lokali użytkowych.

3. Strefa ogólnomiejska – obejmująca aktualne tereny funkcji mieszkaniowych, usługowych i innych o charakterze miejskim – zarówno starej pochodzącej sprzed II wojny światowej, jak również powojennej w formie zabudowy osiedlowej i zorganizowanej bądź rozproszonej zabudowy jednorodzinnej. Zasoby mieszkaniowe podlegają stałej modernizacji i kontynuacji rozwoju funkcji do wielkości wynikającej z wydolności miejskich systemów inżynierskich obsługujących ją.

4. Obszary rozwoju funkcji mieszkaniowej - jako główny obszar rozwoju budownictwa mieszkaniowego wskazuje się Budy Wielkie oraz uzupełniająco Osiedle Rycerskie. Są to wprawdzie obszary o relatywnie wysokich kosztach realizacji infrastruktury technicznej (inżynierskiej i komunikacyjnej), ale wysoka ocena społeczna tych terenów, jako miejsca zamieszkiwania, uzasadnia poniesienie zwiększonych nakładów inwestycyjnych. Ze względu na bardzo atrakcyjne krajobrazowo, ale i realizacyjnie trudne, ukształtowanie terenów, preferowaną formą zabudowy jest zabudowa jednorodzinna o wysokiej intensywności.

Jako uzupełniający obszar rozwoju skoncentrowanego budownictwa mieszkaniowego oraz funkcji usług ponadlokalnych i regionalnych wskazuje się Wilcze. Rejon ten posiada relatywnie najkorzystniejsze położenie względem istniejących już sieci inżynierskich. Jednak niekorzystne warunki fizjograficzne znacznie ograniczają możliwości rozwoju budownictwa na większą skalę. Słaba obecnie dostępność komunikacyjna ulegnie poprawie po zrealizowaniu projektu obwodnicy północno-wschodniej z mostem na Sanie.

Jako obszary rozwoju budownictwa rezydencjalnego, bazującego na indywidualnej obsłudze inżynierskiej, wskazuje się pasma prowadzące w kierunku Prałkowiec, Ostrowa i Lipowicy. Obserwuje się tendencje do przenoszenia się ludności miejskiej na tereny mniej zaludnione i atrakcyjne krajobrazowo, jak na przykład Kruhel, czy Zielonka oraz poza granice miasta, szczególnie wzdłuż doliny Sanu gminy: Przemysł, Krzywca, Krasiczyn), w kierunku północnym (gminy: Żurawica, Orły), południowym i południowo-wschodnim (gmina Przemysł). Sprzyjają temu ruchowi przede wszystkim: rozwój sieci dróg podmiejskich, rozwój usług komunikacyjnych świadczonych również przez Miejski Zakład Komunikacji, rozwój systemów infrastruktury technicznej powiązanych z miastem, wzrost zamożności społeczeństwa, ale również starzenie

się społeczeństwa, czego konsekwencją jest poszukiwanie nieuciążliwych i atrakcyjnych lokalizacji dla „spokojnej starości”.

5. Obszar rozwoju funkcji produkcyjnych i magazynowych – od wielu lat obejmuje tereny położone we wschodniej części Miasta (Krówniki). Obszar ten należy jednak do najbardziej zaniedbanych pod względem wyposażenia w system drogowy i infrastrukturę techniczną. Wymagania współczesnego transportu towarów nie znalazły jak dotąd odzwierciedlenia w poprawie jakości istniejącego układu, nie dostosowano szerokości ani nośności ulic do ciężkiego transportu. Poza ulica Lwowską, która odpowiada warunkom technicznym drogi głównej o przyśpieszonym ruchu, lecz skupia w swym zasięgu raczej obszary usług ponadlokalnych, żadna z ulic w całości nie odpowiada nawet klasie ulicy zbiorczej. Ulice Batorego, Jasińskiego oraz Sielecka pełnią rolę ulic zbiorczych, lecz ich nieprzystosowanie techniczne powoduje szybkie zużycie nawierzchni, zniszczenia poboczy, itp. trwające od lat starania o ustalenie lokalizacji południowo-wschodniej obwodnicy łączącej ulice: Lwowską i Słowackiego, obsługującą cały ten obszar, nadal pozostają w fazie postępowania planistycznego. Obszar ten powinien podlegać zorganizowanej i skoordynowanej działalności zmierzającej do powstania Przemyskiej Strefy Gospodarczej. Sposób prowadzenia działań przygotowawczych dla rozwoju aktywności gospodarczych powinien uwzględniać ofertowy charakter strefy – zachęcający inwestorów do lokowania tutaj swej działalności. Powinno to sprzyjać ożywieniu inwestycyjnemu, które jest jednym z głównych strategicznych celów rozwoju miasta.

6. Obszary ochrony przyrodniczej, kulturowej i o cennych walorach krajobrazowych – obejmują korytarze ekologiczne rzek: San – o znaczeniu międzynarodowym i Wiar – o znaczeniu regionalnym oraz potok Jawor – o znaczeniu lokalnym. Ponadto duże, słabo rozwinięte obszary, nieużytki i tereny dotychczas wykorzystywane rolniczo, na Lipowicy i Zielonce i dalej w kierunku południowym do Pikulic oraz na Krzemieńcu, Kruhelu i dalej w kierunku Krasiczyna stanowią bardzo cenne ekosystemy przyrodnicze o niepowtarzalnych walorach krajobrazowych. Wyznaczono 4 obszary predysponowane do wprowadzania ochrony krajobrazowej, dla których należy opracować zasady dopuszczalnego sposobu przekształceń przestrzennych i intensywności zainwestowania:

- Lipowica
- Winna Góra
- Kruhel – Krzemieniec

- Zielonka

Z punktu wartości krajobrazu kulturowego oraz możliwości rozwoju przestrzennego i dopuszczalnych procesów przekształceń przyjęto następującą delimitację obszarów ochrony dziedzictwa kulturowego:

- obszar zespołu staromiejskiego o najwyższych rygorach – bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich, utrzymanie istniejącej struktury przestrzennej oraz restytucja elementów zatartych,
- miasto XIX/XX wieczne, gdzie obowiązuje nadrzędność wymogów konserwatorskich; utrzymanie istniejącej struktury przestrzennej, dopuszczenie realizacji nowej zabudowy zgodnie z tradycją miejsca i według kryteriów konserwatorskich,
- zespoły elementów fortecznych Twierdzy Przemysł (linia wewnętrzna) – obowiązuje tu strefa ochrony konserwatorskiej z dopuszczeniem działań na rzecz udostępnienia zespołu dla celów turystycznych, zaś wszelka działalność wymaga uzgadniania ze Służbą Ochrony Zabytków na etapie projektowania,
- strefa zabezpieczająca ekspozycję relikwów zamkniętego obwodu Twierdzy Przemysł – zakaz zabudowy nie związanej z adaptacją relikwów,
- tereny wglądu na krajobraz zespołu staromiejskiego z punktów widokowych – dopuszcza się zainwestowanie kubaturowe z ograniczeniem gabarytów i wysokości obiektów a także wymogów co do sposobu ich usytuowania,
- obszar uzupełnień i przekształceń istniejącego zainwestowania, uwarunkowany uzgodnieniami konserwatorskimi w nawiązaniu do istniejących wartości kulturowych,
- obszar bezwzględnej ochrony wzniesień: Zniesienie, Kopiec Tatarski, Winna Góra ze stokiem południowym – zakaz przekształceń, rygory dla zabudowy uzupełniającej,
- tereny będące poza zainwestowaniem historycznym, nie mające wpływu na krajobraz kulturowy zespołu staromiejskiego.

Należy zaznaczyć, że na obszarze całego miasta obowiązuje ochrona prawna obiektów, zespołów urbanistycznych i elementów zagospodarowania oraz form małej architektury, wpisanych do rejestru zabytków, niezależnie od treści powyższych zapisów.

2.18 Granice stref ochrony konserwatorskiej

Układ urbanistyczny miasta Przemysła wraz z zespołem zabytków znajdujących się w strefach ochronnych oznaczonych jako strefy A i B oraz w granicach strefy C – ochrony krajobrazowej, którą wyznacza wewnętrzny pierścień linii fortyfikacji Twierdzy Przemysł, został wpisany do rejestru zabytków pod numerem A – 705, 20 maja 1972 roku.

Jako uzasadnienie wpisu podano:

„Zabytkowy zespół miasta Przemysła jest świadectwem jego rozwoju przestrzennego w okresie od X/XI w. i zawiera formy kilku historycznych układów osiedleńczych. Zachowane na terenie miasta zabytki architektury i budownictwa posiadają duże wartości historyczne, artystyczne i naukowe, i wraz z zabytkami archeologicznymi są świadectwem tysiącletniego istnienia i rozwoju miasta oraz jego znaczenia gospodarczego, kulturalnego i politycznego.”

Strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej określana jako Strefa A – to obszar pełnej struktury układu przestrzennego podlegający ochronie. Obejmuje swym zasięgiem obszar Starego Miasta i jego dawnych przedmieść usytuowanych na prawym brzegu Sanu i na Zasaniu. Na terenie tym znajduje się dawny układ zespołu miejskiego rozplanowanego około połowy XIV wieku w formie trzech równoległych pasm przyrynkowych bloków osiedlowych z rynkiem w środkowym paśmie i prostopadłej w stosunku do placu rynkowego sieci ulic – powstały na kanwie układu owalnicowego przedlokacyjnej osady targowej z XIII/XIV w. Układ został dostosowany do prawa magdeburskiego w 1389 roku i rozwinął się na przestrzeni od XIV/XV w. do końca XVII w. w kierunku północnym i południowym – przez zabudowę kolejnych tarasów wzgórza Zniesienie. Zachowały się tutaj relikty układów obronnych osad przygodowych z X/XI – XIII w. Czytelny jest - zachowany fragmentarycznie – system obwarowań miejskich, rozbudowanych i przebudowanych od XIV/XV w. do końca XVII w., otaczających niegdyś średniowieczny i nowożytny zespół miejski w postaci relikwów wałów, fos, murów, baszt, bastionów i bram miejskich – z inkastelowanymi zespołami klasztornymi usytuowanymi poza ciągłą linią systemu obronnego miasta.

Zabytkowa zabudowa miasta Przemysła, zachowana zasadniczo od XV wieku jest reprezentowana przez – zespół zamkowy, zespoły klasztorne i sakralne, domy mieszczkańskie wokół Rynku i zespoły zabytkowych ulic: Franciszkańskiej, Kazimierza Wielkiego, Kościuszki, Wybrzeże Piłsudskiego, Jagiellońskiej, Dworskiego i Mickiewicza, Placu Konstytucji 3-go Maja i Grunwaldzkiej, zespoły budownictwa obronnego i małą architekturę.

W strefie A – znajduje się 30 stanowisk archeologicznych.

Granica strefy A przebiega – od zachodu - wzdłuż ulicy Waygarta, obejmuje obszar wzgórza zamkowego z rozległym terenem poniżej, z zachowanymi elementami średniowiecznych

i nowożytnych obwarowań miejskich, od południa – obejmuje zespoły klasztorne SS. Karmelitanek i OO. Karmelitów, zabytkową zabudowę ulic Słowackiego i Smolki, od wschodu – zabytkową zabudowę ulic Dworskiego, Mickiewicza i Konarskiego, a od strony północnej przebiega – wzdłuż linii torów kolejowych – także po stronie Zasania, zamyka w swoim terytorium zespół klasztorny opactwa PP. Benedyktynek, zabytkową zabudowę Placu Konstytucji 3-go Maja i części ulicy Grunwaldzkiej, Piotra Skargi, Długosza, i pojedyncze domy „dzielnicy willowej” nad Sanem.

W centrum strefy A znajduje się plac Rynek z przyległymi do niego renesansowymi kamienicami, zespoły klasztorne OO. Franciszkanów, OO. Jezuitów, OO. Dominikanów, archikatedry rzymsko-katolicka i grecko-katolicka, pałace biskupów, zespół Seminarium Duchownego, szkoła katedralna, domy psalterzystów i altaryzistów, zespół klasztorny OO. Reformatów, zabudowa ulicy Jagiellońskiej i Placu na Bramie, dworzec kolejowy i inne.

Obszar strefy ochrony konserwatorskiej określany jako Strefa B – podlega ochronie w zakresie zasadniczych elementów rozplanowania i skali zabudowy. Obejmuje swym zasięgiem rozległy teren miasta położony na prawym brzegu Sanu - na północnych tarasach góry Zniesienie i na Zasaniu. Od północy zamyka w sobie obszary po obu stronach ulicy 3-go Maja, Okrzei, Lelewela, Grunwaldzkiej i zabudowę do linii Sanu..

W strefie ochrony konserwatorskiej B zaznaczono 3 stanowiska archeologiczne.

W obszarze strefy ochrony konserwatorskiej C – strefy ochrony krajobrazu, znajduje się teren zabytkowego fortu z jednym stanowiskiem archeologicznym – przylegający do Podzamcza od strony północno – zachodniej.

Na terenie strefy C znajdują się ponadto 4 stanowiska archeologiczne i pojedyncze zabytki architektury murowanej w różnych częściach miasta, a także zabytkowe cmentarze i miejsca pamięci.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Przemysła z 2000 roku, wyznacza trzy obszary działań związanych z wytyczeniem stref ochrony konserwatorskiej, tj.: zespół staromiejski, jako centrum miasta, który powinien podlegać działaniom rewitalizacyjnym i rewaloryzacyjnym, strefę śródmiejską obejmującą obszar miasta XIX wiecznego po obu stronach Sanu, gdzie powinny być przeprowadzone działania o charakterze rewaloryzacyjnym i modernizacyjnym, oraz strefę ogólnomiejską gdzie powinny zostać przeprowadzone działania adaptacyjne.

Studium to w dziale poświęconym dziedzictwu historycznemu i krajobrazowi kulturowemu wyznacza obszar otoczony nadbrzeżem Sanu, ulicami Waygarta, Piotra Kmity, Świętej Królowej

Jadwigi, Zamkową (na głębokość posesji), linią przebiegu południowych murów obronnych, ulicą Basztową i fragmentem ul. Słowackiego, Placem na Bramie, ulicami Jagiellońską, Mniszą i torami linii PKP jako obszar polityki ochronnej i kompleksowej rewitalizacji w zakresie dziedzictwa kulturowego, którego celem jest zachowanie unikatowego układu urbanistycznego miasta ze względu na jego złożoność, wyjątkową topografię i integrację w życie współczesnego miasta.

Działanie to ma polegać na rewitalizacji całego zespołu staromiejskiego. Wykluczono jednak z tego obszaru zabudowę monumentalną – tj. obiekty wielkogabarytowe, stylowe, sytuowane na rozległych parcelach, funkcjonalnie niezależne od otoczenia, takie jak: zespoły klasztorne i kościelne oraz kościoły zlokalizowane wewnątrz obszaru staromiejskiego, zabudowane, o charakterze reprezentacyjnym oraz obiekty administracji, szkolnictwa i kultury.

W wymienionym obszarze rewitalizacji wykreślono jednocześnie obszary określone jako historyczno – przestrzenne i wytyczono dla nich rodzaj i zakres działań rewitalizacyjnych.

Są to:

1. Góra Zamkowa – Wzgórze Zamkowe – grodzisko, relikt palladium, rotundy X – XI w. i zamku XIV – XVIII w.
2. Stare Miasto w obrębie murów obronnych z XIV - XV w., z wyznaczonymi kwartałami zabudowy:
  - między ulicami Piotra Kmity, Świętej Królowej Jadwigi, Zamkową, Katedralną - z obiektami: archikatedrą rzymsko-katolicką z dzwonnica z XV – XVII w., szkołą katedralną z XVI w., kurią biskupią z XIX w., pałacem biskupim z XIX w., fragmentem kurtyny obwarowań miejskich, zabudową mieszkaniową z przełomu XIX i XX wieku wolnostojącą,
  - między ulicami Grodzką, Fredry, Orłowicza i Placem Katedralnym,
  - z pozostałym terenem z ulicami Franciszkańską, Kazimierza Wielkiego, Serbańską, Śmigurskiego, Władycze i placem Rynek.
3. Przedmieście Lwowskie, fragment ściśle związany ze strukturą staromiejską, obszar ograniczony ulicami Mniszą, Jagiellońską, Rejtana, terenami kolejowymi.
4. Podzamcze, obszar ograniczony ulicami Sienkiewicza, Wybrzeże Piłsudskiego, Chopina.
5. Tereny klasztorne i kościelne (poza murami starego miasta), z zespołem gospodarczym seminarium duchownego, zespołem klasztorным SS. Karmelitanek, domem zakonnym SS. Sercanek, opactwem PP. Benedyktyn.
6. Obszar ograniczony ulicami Waygarta, Wyb. J. Piłsudskiego, Sienkiewicza, z historycznymi ulicami z XIX w., zabudową mieszkalną i usługową z XIX i XX w.

7. Miasto tradycyjne, z zabudową z XIX\XX wieku, z wydzieleniem następujących obszarów:
  - teren między ulicami 3 Maja (od ul. Popielów), Placem Konstytucji, ulicami Wybrzeże Ojca Świętego Jana Pawła II, Felicjanek, Grunwaldzką, Św. Jana Nepomucena,
  - pas zabudowy po stronie wschodniej ulicy 3 Maja i Placu Konstytucji z fragmentem terenu do linii kolejowej,
  - posesje zabudowy przylegające do ul. Słowackiego od strony zachodniej: kamienice mieszkalne z wbudowanymi usługami z końca XIX w. i z okresu międzywojennego, międzywojennego formie zabudowy zwartej,
  - teren pomiędzy ulicami Mickiewicza, Dworskiego, Konarskiego – zwarta zabudowa mieszkalno – usługowa z licznymi obiektami użyteczności publicznej.
8. Zabudowa willowa – teren zawarty między ulicami Tarnawskiego, Dworskiego, Leszczyńskiego, zabudowa z końca XIX i pocz. XX w., wille parterowe i piętrowe.
9. Winna Góra – zabudowa kolonii oficerskiej z lat 20 i 30– tych XX wieku, wille w ogrodach.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w dziale 3.4 poświęconym polityce prospektywnej dotyczącej obszaru staromiejskiego wyznacza jako działania inwestycyjne :

- rekonstrukcję zachodniego bloku przyrynkowego,
- uzupełnienie zabudowy południowej pierzei Rynku,
- budowa kamienic między ulicami Ratuszową i Wodną oraz Placem Rybim,
- przywrócenie zabudowy na obszarze dawnego „Miasta Żydowskiego”,
- uzupełnienie zabudowy między ulicami Serbańską, Kazimierza Wielkiego i Franciszkańską.

Zaznacza się jednak, że działania te nie są wzajemnie uwarunkowane i mogą być podejmowane niezależnie od siebie, w różnym czasie i przez różnych inwestorów, lecz zawsze w uzgodnieniu i pod nadzorem konserwatorskim.

Decyzje konserwatorskie nabierają szczególnego znaczenia zwłaszcza w przypadku rekonstrukcji. Nie bez głębszego uzasadnienia powinny być podejmowane nawet przy udziale szerokiego grona ekspertów, z udziałem najwyższych autorytetów.

3. KLUCZOWE PROBLEMY UTRUDNIAJĄCE ROZWÓJ I PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI OBSZARÓW MIASTA

Poniższe zestawienie wynika z analiz przeprowadzonych w ramach prac przygotowawczych nad niniejszym dokumentem, oraz analizy słabych i mocnych stron, oraz szans i zagrożeń rozwoju miasta.

Obszar społeczno - gospodarczy

- wysoka stopa bezrobocia - 20,5%, wyższa od średniej krajowej o 0,5% i wojewódzkiej o 0,2%,
- zła sytuacja finansowa sporej liczby mieszkańców połączona ze ujemnym saldem migracji oraz przyrostu naturalnego,
- niedostatecznie rozwinięty sektor małych i średnich przedsiębiorców oraz mała liczba instytucji z otoczenia biznesu, brak zainteresowania przedsiębiorców inwestowaniem w nowe miejsca pracy,
- spadek wymiany handlowej z Ukrainą, jako skutek wprowadzenia polityki wizowej wobec obywateli tego kraju,
- niezadowalająca oferta inwestycyjna dla dużych przedsiębiorstw, oferujących tzw. inwestycje „green field” czyli inwestycje od podstaw, w szczególności w obszarach produkcji i usług – brak spójnych, wydzielonych i odpowiednio przygotowanych obszarów inwestycyjnych w granicach administracyjnych miasta – brak lokalnego lotniska i lądowiska,
- mała liczba dużych przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 250 pracowników (5 podmiotów) i niski poziom inwestycji,
- niepełne wykorzystanie walorów turystycznych miasta i okolic, w szczególności przymiotów architektonicznych oraz środowiskowo – krajobrazowych, co wpływa negatywnie na rozwój branży usług hotelarskich i gastronomicznych, brak spójnej bazy rekreacyjno – sportowej oraz miejsc wypoczynku i spędzania wolnego czasu,
- brak inwestycji ze strony Państwa, szczególnie w modernizację dojazdowych dróg krajowych i międzynarodowych, modernizację i budowę nowych przejść granicznych.
- niska mobilność lokalnego rynku pracy, brak dostatecznych stymulatorów ze strony Państwa oraz samorządu dla idei samozatrudnienia,
- brak perspektyw dla młodzieży wchodzących na rynek pracy oraz spójnego systemu kształcenia ustawicznego,

- atomizacja części społeczności lokalnej, brak identyfikacji z miastem i jego problemami, przyjmowanie postaw roszczeniowych i pesymizm mieszkańców,
- wzrost patologii społecznych, destrukcja tkanki społecznej, wzrost liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej,
- marazm społeczny, niechęć do działań społecznych nie przynoszących bezpośrednich profitów finansowych.

Obszar przestrzenno - środowiskowy

- zły stan dróg powiatowych i gminnych, nadmierna koncentracja ruchu w śródmieściu, niedostateczna przepustowość większości ciągów komunikacyjnych.
- starzenie się substancji mieszkaniowej szczególnie w zespołach zabudowy z XIX i XX w., a także starych zespołach budownictwa mieszkaniowego, dekapitalizacja zasobów wpływa ponadto ujemnie na estetykę miasta,
- zły stan przyłączy kanalizacyjnych oraz niesprawne odwadnianie ulic w obrębie starego miasta,
- nadmierny ruch samochodowy w zabytkowym centrum miasta,
- brak systemu ścieżek rowerowych, biegowych, niedostateczne oznakowanie szlaków wycieczek pieszych,
- brak wdrożonego systemu informacji przestrzennej,
- niezadawalający, wymagający dużych nakładów inwestycyjnych system ochrony powodziowej,
- przekraczająca dopuszczalne normy emisja zanieczyszczeń pyłowych na obszarach starej zabudowy miasta, jako wynik ogrzewania w systemie pieców węglowych.

4. ANALIZA SWOT (Silne i Słabe strony, Szanse i Zagrożenia)

Analiza SWOT dla miasta Przemysła

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - korzystne położenie geograficzne - atrakcyjność krajobrazowa miasta dla zabudowy mieszkaniowej - położenie w obszarze stanowiącym unijny cel strategiczny nr 1 	<ul style="list-style-type: none"> - utrudnienia w pozyskiwaniu nowych terenów pod inwestycje mieszkaniowe spowodowane: <ul style="list-style-type: none"> - niedostępnością komunikacyjną - brakiem uzbrojenia technicznego - skomplikowaną konfiguracją terenów - zagrożeniem osuwiskami 	<ul style="list-style-type: none"> - położenie w bezpośrednim sąsiedztwie przejść granicznych z Ukrainą w Korczowej i Medyce - potencjalne otwarcie lokalnego przejścia granicznego w Malhovicach - pogłębianie współpracy gospodarczej, handlowej, kulturalnej, naukowej i sportowej z Ukrainą - możliwość lokalizacji urzędów i instytucji związanych z ruchem granicznym - wzrost atrakcyjności miasta jako ośrodka turystycznego, handlowego i kulturalnego o znaczeniu międzynarodowym 	<ul style="list-style-type: none"> - zahamowanie rozwoju i obniżenie standardu przejścia granicznego w Medyce spowodowane konkurencją przejścia w Korczowej - utrudnienia w ruchu granicznym spowodowane uszczelnieniem wschodniej granicy Unii Europejskiej - tendencja do koncentracji instytucji i urzędów o znaczeniu krajowym i regionalnym w Rzeszowie

SFERA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zmiana struktury gospodarki dominującej w mieście z wytwórczej na usługową, - bardzo dobre warunki klimatyczne i walory środowiska naturalnego dla wypoczynku i rekreacji - wysoka aktywność gospodarcza ludności - potencjalnie dobre warunki dla rozwoju demograficznego - dobra baza gastronomiczna 	<ul style="list-style-type: none"> - ujemne saldo przyrostu naturalnego - ujemne saldo migracji - niski wskaźnik udziału ludzi młodych w populacji - starzenie się substancji mieszkaniowej, szczególnie w zespołach zabudowy XIX/XX wiecznej - konieczność wysokich nakładów na modernizację starych zespołów budownictwa mieszkaniowego - średni i zły stan techniczny 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość napływu unijnego kapitału inwestycyjnego - korzystne warunki dla inwestorów zewnętrznych (potencjał ludzki, zasoby terenowe, atrakcyjne położenie w strefie przygranicznej) - położenie na szlakach międzynarodowej turystyki tranzytowej wschód - zachód, krajowej północ - południe, ponadlokalnej wzdłuż granicy polsko -ukraińskiej i w obszarze Pogórza Przemyskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - pogłębienie się różnic w rozwoju społeczno – gospodarczym Polski i Ukrainy - starzenie się społeczeństwa - wzrost cen energii elektrycznej i gazu ziemnego w wyniku polityki fiskalnej Państwa

	<ul style="list-style-type: none"> większości placówek edukacyjnych – brak nowoczesnej bazy sportowej – brak urządzonych terenów rekreacji i wypoczynku, obiektów całorocznych – brak systemu ścieżek rowerowych, tras biegowych i spacerowych – wysokie bezrobocie – brak lądowiska i lotniska lokalnego dla ruchu turystycznego i biznesowego – niski standard części obiektów hotelowo-noclegowych – zły stan przyłączy kanalizacyjnych do kamienic oraz niesprawne odwodnienie ulic w rejonie starego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój szkolnictwa wyższego – wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze – rezerwy terenów pod budownictwo mieszkaniowe 	
ŚRODOWISKO NATURALNE			
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – występowanie zasobów gazu ziemnego i kruszywa naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca ochrona przeciwpowodziowa – duża, przekraczająca dopuszczalne normy emisja zanieczyszczeń pyłowych na obszarach starej zabudowy – wynik ogrzewania piecami węglowymi 	<ul style="list-style-type: none"> – brak w otoczeniu obiektów o silnym negatywnym oddziaływaniu na stan środowiska – promocja obszarów czystych ekologicznie – możliwość stosowania niekonwencjonalnych źródeł energii: wiatrowej, geotermicznej, biogazów, itp. – wprowadzanie standardów Unii Europejskiej np. w zakresie dopuszczalnych zanieczyszczeń wód naturalnych, wody pitnej, stopnia oczyszczania ścieków, czystości powietrza atmosferycznego, dozwolonej emisji zanieczyszczeń, klasyfikacji odpadów i procedur postępowania z odpadami szczególnie niebezpiecznymi, itd.. 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost zanieczyszczeń pochodzących z terenów Ukrainy i gmin sąsiadujących (wody powierzchniowe, gleby, powietrze) – zwiększanie natężenia ruchu pojazdów związane z rozwojem ruchu tranzytowego i turystycznego – kolejowy i samochodowy transport materiałów niebezpiecznych – niska świadomość ekologiczna społeczeństwa

SRODOWISKO KULTUROWE			
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – działalność licznych towarzystw kulturalno-społecznych, centrów, ośrodków kultury i zespołów, również o znaczeniu ponadlokalnym – niezaprzeczalna spuścizna dziedzictwa kulturowego, duża liczba zabytkowych obiektów i unikalne zbiory muzealne – atrakcyjne zespoły zabytkowe w sąsiedztwie miasta (zamek i park w Krasiczynie, forty „Twierdzy Przemysł”, Arboretum w Bolestraszcach) – intensywna wymiana kulturalna z miastami partnerskimi 	<ul style="list-style-type: none"> – niedostateczne zabezpieczenia przeciwpożarowe i antywłamaniowe w tym najcenniejszych obiektów architektury drewnianej – niedorozwój i zły stan techniczny istniejącej bazy 	<ul style="list-style-type: none"> – położenie miasta w obszarze wielokulturowym, charakterystycznym dla terenów pogranicza 	
KOMUNIKACJA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA			
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – centralne położenie dworców: kolejowego i autobusowego – dobrze rozwinięta sieć gazowa, kanalizacyjna i wodociągowa – nielimitowane zasoby wody dla celów komunalnych i przemysłowych, – znacząca rezerwa w wydajności źródeł i wybranych magistral wodociągu komunalnego, – nowoczesna technologia uzdatniania wody miejskiej i dobra jakość wody przesyłanej do odbiorców – znacząca rezerwa w wydajności modernizowanej oczyszczalni ścieków – dobre warunki funkcjonowania telefonii komórkowej 	<ul style="list-style-type: none"> – niewydolność układu komunikacyjnego i parkingów na terenie miasta – słaby standard dworca autobusowego – brak rozwiązań w zakresie zagospodarowywania osadów ściekowych 	<ul style="list-style-type: none"> – położenie w III paneuropejskim korytarzu transportowym Berlin-Kijów – przebieg linii kolejowej magistralnej E – 30 o znaczeniu międzynarodowym – możliwość lokalizacji systemu ścieżek rowerowych o znaczeniu międzynarodowym (z Ukrainy), ponadlokalnym (w kierunku Pogórza Przemyskiego i Bieszczad) 	<ul style="list-style-type: none"> – zmiana przebiegu projektowanej autostrady A-4 na północ poza bezpośrednie sąsiedztwo miasta

5. POWIĄZANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Program rewitalizacji jest zgodny z priorytetami i celami rozwojowymi, zapisanymi zarówno w dokumentach strategicznych i długookresowych jak i programach operacyjnych, a w szczególności:

1. Strategią rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2000 - 2006, Aktualizacja 2004 – 2006, (zaktualizowany dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Podkarpackiego 24 kwietnia 2004 roku uchwałą nr XXII/232/04):

Priorytet: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i wzrostu konkurencyjności jako podstawa rozwoju gospodarczego i przeciwdziałania bezrobociu, rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Cel strategiczny nr 2 - Stworzenie sprzyjających warunków do zwiększenia napływu inwestycji.

Kierunek działania 1. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez rozbudowę odpowiedniej infrastruktury technicznej, przygotowanie ofert inwestycyjnych oraz ukształtowanie korzystnego klimatu dla inwestorów.

Priorytet: Rozwój kultury i ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych regionu jako warunek podniesienia konkurencyjności produktu turystycznego.

Cel strategiczny nr 1 - Wzbogacenie istniejących i kreowanie nowych produktów turystycznych opartych na dziedzictwie kulturowym i unikatowych wartościach przyrodniczo-krajoznawczych.

Kierunek działania 1 - Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego, wartości krajobrazowych i przyrodniczych oraz rozwój działalności kulturalnej jako podstawa tworzenia produktu turystycznego regionu.

Priorytet: Modernizacja podstawowego układu komunikacyjnego województwa oraz rozwój infrastruktury technicznej.

Cel strategiczny nr 1 - Zwiększenie dostępności komunikacyjnej regionu jako czynnik wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej.

Kierunek działania 1 - Modernizacja istniejącego układu drogowego.

Cel strategiczny nr 2 - Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej.

Kierunek działania 1 - Rozwój gospodarki ściekowej.

Kierunek działania 2 - Rozwój gospodarki wodnej.

Kierunek działania 5 - Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu.

2. Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Przemysła do 2015 roku, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 5 lipca 1999 roku uchwałą nr 122/99):

Cel strategiczny: Stała poprawa środowiskowych warunków życia mieszkańców.

Cel operacyjny: zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza w śródmieściu.

Cel strategiczny : systemowa ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego.

Cel operacyjny: ochrona i wyeksponowanie walorów przyrodniczych oraz wartościowych elementów przyrody nieożywionej w harmonii z ochroną i kształtowaniem wartości kulturowo – krajobrazowych.

Cel strategiczny: zachowanie unikatowego i złożonego układu urbanistycznego miasta, będącego przestrzennym świadectwem jego tożsamości kulturowej.

Cel operacyjny: zachowanie odmienności przestrzennej i architektonicznej poszczególnych fragmentów miasta.

Cel operacyjny: utrzymanie i restytucja układu urbanistycznego zespołu staromiejskiego, w tym siatki ulic oraz funkcji.

Cel operacyjny: ochrona zabytkowej substancji miejskiej przed degradacją powodowaną przez nadmierny ruch komunikacyjny.

Cel strategiczny: Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego miasta.

Cel operacyjny: Rewitalizacja starego miasta i rekonstrukcja zespołu fortów przemyskich jako istotnych elementów ochrony dziedzictwa kulturowego oraz podnoszenia atrakcyjności miasta dla turystów.

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przemysła, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 czerwca 2000 roku uchwałą nr 82/2000):

Postuluje realizację określonych polityk przestrzennych, odnoszących się zarówno do obecnego stanu zagospodarowania, jak i do przewidywanych przyszłych zdarzeń. Polityki te obejmują:

- **politykę ochronną** – zmierzającą do przeciwdziałania degradacji istniejących walorów (dotyczy to głównie dziedzictwa historycznego i środowiska przyrodniczego, ale także innych dziedzin tj. komunikacja),
- **politykę wyrównawczą** – zmierzającą do łagodzenia dysproporcji (zwłaszcza w stanie wyposażenia różnych części miasta w infrastrukturę techniczną),
- **politykę modernizacyjną** – zmierzającą do poprawy standardu istniejących zasobów kubaturowych i funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej,
- **politykę prospektywną**, która powinna stworzyć warunki dla planowanego rozwoju i odpowiadać na wyzwania przyszłości.

4. Planem Gospodarki Odpadami dla Miasta Przemysła, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 październik 2004 roku uchwałą nr 208/2004):

Cel strategiczny: Zminimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów w sektorze komunalnym oraz wdrożenie nowoczesnych systemów ich odzysku i unieszkodliwiania.

Kierunek działań 4: Konsekwentne wdrażanie systemu selektywnej zbiórki odpadów na obszarze całego miasta.

5. Programem Ochrony Środowiska dla Miasta Przemysła, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 październik 2004 roku uchwałą nr 208/2004):

Cel długookresowy nr 1 - Ochrona i kształtowanie stosunków wodnych.

Kierunek działań: Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom i ograniczenie emisji ze źródeł punktowych (osadniczych i przemysłowych) oraz powierzchniowych.

Cel długookresowy nr 3 - Ochrona przed hałasem.

Cel krótkookresowy nr 3/1- Ograniczenie hałasu drogowego na obszarach o intensywnej zabudowie.

Cel długookresowy nr 6 - Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza i przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Kierunek działań 1: przeciwdziałanie zanieczyszczeniom powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń z głównych ich źródeł: przemysłowych, komunalnych i komunikacyjnych.

Kierunek działań 2: Przeciwdziałanie zmianom klimatu poprzez ograniczenie emisji CO₂.

Cel długookresowy nr 7 - Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.

Cel krótkookresowy nr 7.1 Ochrona obiektów i obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych.

6. Miejskim Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych na lata 2003 – 2008, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemysłu 11 września 2003 roku uchwałą nr 100/2003):

Cel: nr 2. Likwidacja wszelkich przeszkód uniemożliwiających samodzielne, sprawne i aktywne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.

Zadanie 2. Likwidacja barier architektonicznych w ciągach ulicznych poprzez przebudowę chodników w zakresie obniżenia ich nawierzchni w obrębie skrzyżowań.

Zadanie: 4. Ułatwienie dostępu do urzędów i instytucji użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych.

Zadanie 5. Organizowanie turniejów, konkursów, spartakiad sportowych z udziałem osób niepełnosprawnych.

7. Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemysłu 28 października 2004 roku uchwałą nr 210/2004):

Cele (strategiczne): Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują, zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

8. Strategią Integracji i Polityki Społecznej Miasta Przemysła, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 maja 2004 roku uchwałą nr 82/2004):

Cel główny strategii:

Doskonalenie systemu pomocy w mieście Przemyslu. Realizacja misji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, którą jest pomoc wszystkim potrzebującym przezwyciężyć ich trudną sytuację życiową aby mogli samodzielnie funkcjonować we własnych środowiskach.

Ustalone kierunki działań obejmują:

- pomoc rodzinom zagrożonym dysfunkcjami,
- walkę z patologiami społecznymi,
- tworzenie systemu opieki i wsparcia dzieci i młodzieży,
- tworzenie i rozwój ośrodków wsparcia szczególnie dziennego uzupełniającego,
- standaryzację i rozwój funkcjonujących jednostek pomocy społecznej,
- poprawę kondycji finansowej osób i rodzin poprzez aktywną walkę z bezrobociem,
- poradnictwo dla osób i rodzin oraz szeroko pojętą profilaktyka,
- promocję rozwoju mieszkalnictwa szczególnie socjalnego dla najuboższych i osób wychodzących z bezdomności.

9. Programem Współpracy Gminy Miejskiej Przemysł z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 października 2004 roku uchwałą nr 226/2004):

Cele programu:

Celem programu jest pobudzanie aktywności obywatelskiej w zaspokajaniu potrzeb mieszkańców miasta Przemysła w szczególności poprzez:

- określenie priorytetowych zadań publicznych,
- zapewnienie udziału organizacji pozarządowych w realizacji tych zadań,

- zwiększenie efektywności świadczonych usług publicznych oraz podniesienie ich standardu,
- zapewnienie w budżecie Gminy Miejskiej Przemysła środków finansowych umożliwiających pełne i terminowe wykonywanie w/w zadań,
- prowadzenie nowatorskich działań na rzecz mieszkańców,
- realizację strategii rozwoju miasta.

Program obejmuje zadania publiczne w sferze: zdrowia i polityki społecznej; oświaty, wychowania i kultury fizycznej; ochrony zabytków i innych dóbr kultury; kultury, sztuki i tradycji; promocji Gminy Miejskiej Przemysła, współpracy ze społecznościami lokalnymi innych państw, porządku i bezpieczeństwa publicznego, działalności wspomagania rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi.

10. Programem zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli dla miasta Przemysła i Powiatu Przemyskiego, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 12 czerwca 2003 roku uchwałą nr 67/2003):

Cele główne:

- poprawa stanu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,
- poprawa bezpieczeństwa w miejscach zagrożonych,
- aktywna forma działalności Policji i administracji samorządowej,
- redukcja liczby przestępstw i zdarzeń kryminalnych,
- redukcja obaw przed staniem się ofiarą przestępstwa,
- inicjowanie działań mających na celu uświadomienie dzieciom i młodzieży istniejących zagrożeń oraz wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności pozwalające na ograniczenie niebezpiecznych zdarzeń i zachowań,
- stwarzanie warunków do bezpiecznego wypoczynku i rekreacji na terenie miasta Przemysła i Powiatu Przemyskiego,
- stwarzanie warunków do rozwoju transportu rowerowego i bezpiecznego korzystania z infrastruktury drogowej na terenie miasta i powiatu.

6. ZASIĘG TERYTORIALNY (WYZNACZENIE GRANIC) WRAZ Z UZASADNIENIEM

6.1. Kryteria wyboru obszaru rewitalizacji

Za obszar zdegradowany należy uznać te części miasta, w których mają miejsce zaległości w działalności remontowo – modernizacyjnej obiektów kubaturowych, zły stan infrastruktury komunalnej, niedostatki w zakresie usług publicznych. Ważnym czynnikiem świadczącym o degradacji danego obszaru miasta jest podwyższony stan bezrobocia wśród mieszkańców oraz występujące objawy patologii społecznych takich jak alkoholizm, narkomania, przestępczość.

Zgodnie z warunkami zapisanymi w **Uzupełnieniu Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego** oraz **Podręczniku Wdrażania ZPORR**, obszary miejskie poddawane rewitalizacji powinny zostać wyznaczone w **Lokalnym Programie Rewitalizacji**.

Granice obszarów powinny zostać wyznaczone na podstawie krytycznej analizy wyników badań i analiz (w tym wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji) przeprowadzonych dla potrzeb przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Wyznaczając obszary problemowe wzięto pod uwagę:

- priorytety przyjęte dla potrzeb analizy wniosków do Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- rozmieszczenie przestrzenne wniosków, w ramach poszczególnych priorytetów,
- wykaz siedzib organizacji pozarządowych, miejskich obiektów sportowych oraz obszary biedy i zagrożeń na terenie miasta Przemysła,
- decyzję Prezydium Rzeszowskiej Rady Narodowej w Rzeszowie - Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 20 maja 1972 r. znak KL.II-680/15/72 o wpisie do rejestru zabytków układu urbanistycznego miasta Przemysła Nr Rej. A-705/ 709,
- kryteria określające kwalifikację zagrożenia obszaru, na którym występuje co najmniej dwa z poniższych zjawisk:
  - wysoki poziom bezrobocia mieszkańców,
  - niski poziom wykształcenia mieszkańców,
  - niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców,
  - wysoki poziom wykluczenia i biedy,
  - wyraźnie zanieczyszczone środowisko naturalne,
  - komasacja obiektów o wartościach kulturowych, wpisanych do rejestru zabytków lub objętych ochroną konserwatorską – w złym stanie technicznym,
  - zły stan techniczny istniejącej zabudowy mieszkaniowej,

- opuszczone przestrzenie o dużym potencjale gospodarczym lub inwestycyjnym.
- wieloczynnikową analizę sytuacji społeczno - gospodarczej miasta rozpatrując problemy miasta w trzech, niżej wymienionych podstawowych płaszczyznach tj.:
1. Środowisko zabudowane:
    - stan zabudowy ze szczególnym uwzględnieniem zabudowy o wartościach kulturowych,
    - stan środowiska przyrodniczego oraz jego główne zagrożenia,
    - tendencje w strukturze własności gruntów i budynków,
    - infrastruktura techniczna i komunikacyjna.
  2. Sytuacja gospodarcza:
    - główni pracodawcy w mieście,
    - struktura podstawowych branż gospodarki w mieście,
    - podmioty gospodarcze i liczba osób zatrudnionych w poszczególnych sektorach.
  3. Sytuacja społeczna:
    - struktura demograficzna i społeczna miasta,
    - określenie grup społecznych wymagających wsparcia,
    - stan i zróżnicowanie dochodowości gospodarstw domowych,
    - struktura organizacji pozarządowych.

Wyniki analizy sytuacji wewnętrznej miasta przedstawiono w rozdziale II niniejszego opracowania wraz z podsumowaniami, wnioskami, tabelarycznym zestawieniem najważniejszych parametrów, dającym obraz miasta oraz umożliwiającym porównanie do podobnych parametrycznie miast w kraju i regionie.

6.2 Obszary Problemowe

W wyniku przeprowadzonej analizy wyodrębniono dwa obszary w ramach, których będą realizowane projekty inwestycyjne zgodnie z założeniami Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Przemysła.

Biorąc powyższe pod uwagę oraz fakt, iż Lokalnym Programem Rewitalizacji objęto obszar całego miasta, w celu umożliwienia równego uczestnictwa wszystkim potencjalnym beneficjentom - wyznaczone zostały następujące obszary problemowe.

6.2.1 OBSZAR Nr 1

Obejmuje tereny położone w obrębie wewnętrznego pierścienia Twierdzy Przemysł, tj. historycznego układu urbanistycznego miasta Przemysła, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A-705/709.

Granica obszaru:

przebiega ulicami Bolesława Chrobrego i St. Żółkiewskiego, przecina tor kolejowy, przebiega ulicą Buszkowicką i Sanem dochodząc do ulicy Sanowej, przebiega ulicami Sanową, Szańcową i Przekopaną, przecina tor kolejowy, przebiega ulicą Sienną, przecina drogę E-40, dochodzi do ul. Ks. J. Mogilnickiego, przebiega ulicą ul. Zamojskiego, przecina ul. Jasińskiego i tory kolejowe, przebiega ulicą ul. Bakończycką, dochodzi do ul. Słowackiego, wzdłuż cmentarzy żydowskiego i komunalnego, dochodzi do Kopca Tatarskiego; wzdłuż ulic Przemysława i Pasteura, Parku Miejskiego do ul. Sanockiej w pobliżu stadionu „Polnej” dochodzi do Sanu, przekracza San i Wybrzeżem Ojca Św. Jana Pawła II dochodzi do ulicy Grunwaldzkiej, przebiega ulicami Szańce, Ojca Augustyna Kordeckiego, Łokietka, Żurawicką i Armii Krajowej do ul. B. Chrobrego.

Charakterystyka obszaru:

Znajduje się on w zasięgu historycznego układu urbanistycznego miasta Przemysła, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A-705/709, ograniczonego wewnętrznym pierścieniem fortów Twierdzy Przemysł i jest świadectwem tysiącletniego istnienia i rozwoju miasta oraz jego znaczenia gospodarczego, kulturowego i politycznego.

Na powyższym obszarze, objętym ścisłą ochroną konserwatorską, występuje największe zagęszczenie obiektów i zespołów objętych indywidualnymi wpisami do rejestru zabytków jak również obiektów o znaczeniu historycznym i znacznych walorach zabytkowych, m.in.:

- relikty układów obronnych osad przygodowych z X/XI - XIII w.,
- relikty układu owalnicowego przedlokacyjnej osady targowej z XIII – XIV w.,
- układ zespołu miejskiego rozplanowanego ok. połowy XIV w.,
- fragmenty średniowiecznego i nowożytnego systemu obwarowań miejskich rozbudowanych i przebudowanych od XIV/XV w. do końca XVII w., otaczających średniowieczny i nowożytny zespół miejski w postaci reliktyw wałów, fos, murów, baszt, bastionów, bram miejskich i wzmocnionych przez inkastelowane zespoły klasztorne, usytuowane poza ciągłą linią systemu obronnego miasta,
- zespół zabytków Twierdzy Przemysł wzniesionej w pierwszej połowie XIX w. i początkach XX wieku usytuowanych w południowo-zachodniej części Obszaru Nr 1, (ok. ¼ pierścienia twierdzy),
- układ przedmieść ukształtowanych począwszy od drugiej połowy XVII w. do XIX/XX w.,
- dzielnica willowo - ogrodowa rozplanowana w pocz. XX w. na Zasaniu,
- zabytkowa zabudowa miasta Przemysła powstała na przestrzeni od X/XI w., zachowana zasadniczo z okresu od XV do XX w., reprezentowana przez zespoły sakralne, pałace, budynki użyteczności publicznej, dworki podmiejskie, domy mieszkalne, zespoły zabudowy ulic, zespoły budownictwa obronnego, małą architekturę,
- zabytkowe cmentarze,
- stanowiska archeologiczne.

W Obszarze Nr 1 znajdują się ważniejsze urzędy i instytucje publiczne, banki i inne obiekty użyteczności publicznej.

Podjęcie działań rewitalizacyjnych na tym obszarze zgodne jest z zapisem w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”, według którego obszar ten podlega stałym działaniom tego typu oraz działaniom rewaloryzacyjnym, które podnoszą estetykę Starego Miasta oraz przeciwdziałają jego degradacji. Podnoszą one także atrakcyjność tego obszaru jako celu ruchu turystycznego. Funkcje reprezentacyjne i turystyczne powinny harmonijnie koegzystować z funkcją mieszkaniową tego obszaru.

Obszar ten, zwłaszcza na terenach silnie zurbanizowanych, wymaga działań o charakterze rewaloryzacyjnym i remontowym w odniesieniu zarówno do zasobów mieszkalnych jak i do istniejącej tam infrastruktury technicznej.

Uzasadnienie:

Ze względu na wartości kulturowe i historyczne przeważającej części powyższego obszaru skupiającego największą ilość obiektów o znaczeniu historycznym, artystycznym i zabytkowym oraz większość wniosków zgłoszonych z tego obszaru do Lokalnego Programu Rewitalizacji, dotyczących zarówno działań inwestycyjnych jak i nie inwestycyjnych związanych przede wszystkim z pracami rewaloryzacyjnymi obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym - jest to obszar wyznaczony do objęcia go działaniami związanymi z jego rewitalizacją w pierwszej kolejności.

Ponadto występuje na nim większość problemów związanych z ubóstwem i zagrożeniami patologią wynikającymi z trwałego ubóstwa i bezrobocia, zagrożeniami bezpieczeństwa oraz kumulacją obiektów zdegradowanych technicznie o niskim standardzie wyposażenia.

W myśl przyjętej przez Radę Miejską w Przemyslu polityki społeczno – gospodarczej wyrażonej w Strategicznym Planie Rozwoju do 2015 roku, przyjętym uchwałą Nr 122/99 z dnia 5 lipca 1999 roku w ramach omawianego obszaru realizowana zostanie przede wszystkim:

- polityka ochronna – zmierzająca do przeciwdziałania degradacji istniejących walorów (dotyczy to głównie dziedzictwa historycznego i środowiska przyrodniczego, ale także innych dziedzin),
- polityka prospektywna, która powinna stworzyć warunki dla planowanego rozwoju i odpowiadać na wyzwania przyszłości.

Zgodnie zaś z polityką przestrzenną przyjętą przez Radę Miejską w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego przyjętym uchwałą Nr 82/2000 z dnia 26 czerwca 2000 roku w ramach przyjętego Obszaru Nr 1 wyodrębnione zostały następujące obszary działań:

Zespół staromiejski, będący historycznym centrum miasta, które powinno podlegać działaniom rewitalizacyjnym i rewaloryzacyjnym. Działania te powinny w efekcie przeciwdziałać degradacji lub nawet utracie walorów kulturowych obszaru. Powinny także podnosić atrakcyjność obszaru jako celu ruchu turystycznego i tętniącego życiem rejonu obsługi turystyki. Funkcje reprezentacyjne i turystyczne obszaru powinny harmonijnie koegzystować z funkcjami mieszkaniowymi. Aby ograniczyć ilość kolizji między nimi, należy podjąć działania zmierzające do sukcesywnej zmiany profilu społecznego mieszkańców Starówki na osoby, które akceptować będą odmienność rodzaju i intensywności życia w tym obszarze (w porównaniu z pozostałymi klasycznymi osiedlami mieszkaniowymi).

Strefa śródmiejska, obejmująca obszary miasta XIX-wiecznego po obydwu stronach Sanu, powinna stać się obszarem kontynuacji klimatu „miejskości”, utożsamianego z pojęciem

tzw. „tradycyjnego miasta europejskiego”. Wymaga to przeprowadzenia działań o charakterze rewaloryzacyjnym i modernizacyjnym w odniesieniu do zasobów mieszkaniowych, administracyjnych i usługowych – zgodnych z charakterem obszaru. Działaniom tym powinna towarzyszyć relokacja funkcji o charakterze kolizyjnym z wiodącą funkcją śródmiejską (tj. magazynów, baz, warsztatów itp.). Na ich miejscu powinny rozwijać się funkcje o charakterze administracyjnym i usługowym oraz mieszkalnictwo. Należy dążyć do zapewnienia względnej równowagi między tymi funkcjami. Polityka komunikacyjna i parkingowa na tym obszarze powinna uwzględniać wymogi funkcjonowania aktywności gospodarczych ze sfery tzw. „otoczenia biznesu”.

Strefa ogólnomiejska – obejmująca aktualne tereny funkcji mieszkaniowych, usługowych i innych o charakterze miejskim – powinna podlegać adaptacji i kontynuacji rozwoju tych funkcji do wielkości wynikającej z wydolności miejskich systemów inżynierskich obsługujących ją.

Obszar rozwoju turystyki przyjazdowej, i zagospodarowania czasu wolnego – Stare Miasto, Zamek Kazimierzowski, osiedla Podzamcze i Przedmieście Lwowskie, centrum Zasania, osiedle Winna Góra, tereny fortów i szańców wraz z bramami fortecznymi, rzeka San, zespół pałacowo-parkowy na Bakończycach.

Ponadto na obszarze tym występuje zagrożenie środowiska naturalnego spowodowane największym poziomem zanieczyszczenia powietrza w mieście, z licznie występującymi lokalnymi i indywidualnymi emiterami w postaci małych kotłowni węglowych i pieców. Poziom zanieczyszczenia tego obszaru wzrasta wzdłuż dróg, w wyniku nakładającego się zanieczyszczenia komunikacyjnego i hałasu. Zagęszczenie zabudowy powoduje niekorzystne warunki przewietrzania i powstawania zastoisk powietrza, a położenie w dolinie Sanu sprzyja powstawaniu inwersji. (Obszary problemowe wynikające ze stanu środowiska wchodzące w obszar Nr 1 – część obszaru A i obszar B).

6.2.2 OBSZAR Nr 2

Obejmuje pozostałą część terenów znajdujących się poza wewnętrznym pierścieniem Twierdzy Przemysł tj. poza historycznym układem urbanistycznym i sięgą granic miasta.

Granice obszaru:

Teren pomiędzy wewnętrznym pierścieniem Twierdzy Przemysł, a granicą administracyjną miasta Przemysła.

Charakterystyka obszaru:

Obejmuje on tereny położone poza obszarem historycznego układu urbanistycznego miasta Przemysła. Są to tereny dawnej zabudowy podmiejskiej, powstałej również w wyniku ekspansji rozwoju miasta po I wojnie światowej.

W jego granicach znajdują się tereny rozwoju dominującej funkcji mieszkaniowej o średniej intensywności zagospodarowania, jak również rejony, w których rozwój budownictwa mieszkaniowego wymaga równoczesnego rozwoju infrastruktury społecznej. Swoim zakresem obejmuje również teren restrukturyzacji rozwoju funkcji przemysłowych, magazynowych i handlu hurtowego tzw. teren Przemyskiej Strefy Gospodarczej w ramach, której występują również obszary powojaskowe.

Występuje na nim mniejsze nasycenie obiektów o znaczeniu historycznym z pojedynczymi obiektami wpisanymi do rejestru zabytków. Znajdują się tu również znaczne skupiska stanowisk archeologicznych.

W jego granicach mamy wiele terenów stanowiących podstawowy system przyrodniczy, którego walory zostają wykorzystane do utworzenia kompleksu sportowo – rekreacyjnego w południowo – zachodniej części obszaru.

Uzasadnienie:

W Obszarze Nr 2 występuje zdecydowanie mniejsza ilość wniosków do Lokalnego Programu Rewitalizacji, obejmujących tylko niektóre typy zagadnień inwestycyjnych. Obszar ten w znacznie mniejszym stopniu dotknięty jest przejawami patologii i zagrożenia bezpieczeństwa. Przeważająca ilość wniosków, zgłoszonych w tym obszarze, dotyczy zagadnień z zakresu prac remontowych i modernizacyjnych struktury ruchu drogowego oraz infrastruktury technicznej, a w szczególności realizacji wodociągów, kanalizacji, oświetlenia oraz ciepłownictwa związane z zagrożeniem środowiska naturalnego w mieście, jak również działań nie inwestycyjnych - społecznych. Występują tu również pojedyncze wnioski dotyczące innych zagadnień, m.in. zakresu prac remontowych obiektów o znaczeniu historycznym tj. zespołu pałacowo - parkowego w Sielcu itp.

Rejon biedy w granicach objętych Obszarem Nr 2 występuje w rejonie ulicy Grunwaldzkiej.

W myśl przyjętej przez Radę Miejską w Przemysłu polityki społeczno – gospodarczej wyrażonej w Strategicznym Planie Rozwoju do 2015 roku, przyjętej uchwałą Nr 122/99 z dnia 5 lipca 1999 r. w ramach omawianego obszaru realizowana zostanie przede wszystkim:

- polityka wyrównawcza – zmierzającą do łagodzenia dysproporcji (zwłaszcza w stanie wyposażenia różnych części miasta w infrastrukturę techniczną),

- polityka modernizacyjna – zmierzającą do poprawy standardu istniejących zasobów kubaturowych i funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej.

Zgodnie zaś z polityką przestrzenną przyjętą przez radę miejską w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego przyjętym uchwałą Nr 82/2000 z dnia 28 czerwca 2000 roku w ramach Obszaru Nr 2 wyodrębnione zostały następujące obszary działań:

Obszar rozwoju budownictwa mieszkaniowego - wskazuje się Budy Wielkie, uzupełniając osiedle Rycerskie, ulicę Słowackiego jak również pasma prowadzące ku Prałkowcom (Kruhel), Ostrowowi i Lipowicy. Są to wprawdzie obszary o relatywnie wysokich kosztach realizacji infrastruktury technicznej (inżynierskiej i komunikacyjnej), ale wysoka ocena społeczna tych terenów, jako miejsca zamieszkiwania, uzasadnia poniesienie zwiększonych nakładów inwestycyjnych. Ze względu na bardzo atrakcyjne krajobrazowo, ale i realizacyjnie trudne, ukształtowanie terenów, preferowaną formą zabudowy jest zabudowa jednorodzinna o wysokiej intensywności.

Obszar rozwoju funkcji produkcyjnych i magazynowych - wskazuje się tereny położone we wschodniej części miasta (Krówniki). Obszar ten powinien podlegać zorganizowanej i skoordynowanej działalności zmierzającej do powstania Przemyskiej Strefy Gospodarczej. Sposób prowadzenia działań przygotowawczych dla rozwoju aktywności gospodarczych powinien uwzględniać ofertowy charakter strefy – zachęcający inwestorów do lokowania tutaj swej działalności. Powinno to sprzyjać ożywieniu inwestycyjnemu, które jest jednym z głównych strategicznych celów rozwoju miasta.

Obszar rozwoju turystyki przyjazdowej, wyjazdowej i zagospodarowania czasu wolnego – tereny istotne dla rekreacji i zagospodarowania czasu wolnego jak również dla rozwoju sportu: parki miejskie, tereny szańców, terasy zalewowe i starorzecza w dolinach Sanu i Wiaru z propozycją ich zagospodarowania na cele rekreacji, tereny leśne, strome stoki i dolinki w obrębie pogórzy, strefa piesza z deptakami, obiekty sportowe istniejące i proponowane o większym znaczeniu rekreacyjnym (basen kryty i odkryty, lodowisko, kręgielnia, korty tenisowe, tory saneczkowe, crossowe trasy rowerowe), wyciąg narciarski, ścieżki rowerowe.

Obszar Nr 2 obejmuje część doliny Sanu, która pokrywa się z granicami Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 430 „Dolina Sanu” objętego ochroną z uwagi na ujęcie wód dla miasta Przemysła. Jednocześnie jest to obszar zagrożony powodzią i ponadnormatywnym, w klasyfikacji ogólnej, zanieczyszczeniem wód powierzchniowych rzeki San.

Występuje tu także zagrożenie dla środowiska naturalnego ze względu na negatywny wpływ zakładów przemysłowych na środowisko przyrodnicze miasta. (Obszary problemowe wynikające ze stanu środowiska wchodzące w obszar Nr 2 – część obszaru A, obszar C i obszar D).

Wyznaczone obszary obrazują następujące mapy:

- załącznik nr 2 - **Obszary problemowe,**
- załącznik nr 3 - **Charakterystyka obszarów,**
- załącznik nr 4 - **Obszary problemowe wynikające ze stanu środowiska.**

7. ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA PRZEMYSŁA

Podokresy Programowania 2004 – 2006 i w latach następnych

Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Przemysła przewidziany jest na lata 2005 - 2013. Ma to ścisły związek z członkostwem Polski w Unii Europejskiej, w której obowiązuje 7-letni okres planowania budżetu. Obecnie trwa okres budżetowania 2000-2006, w ramach którego przewidziano (również dla naszego kraju) konkretne instrumenty finansowe (m.in. ZPORR), za pomocą których można wspierać rozwój obszarów miejskich.

Trudno natomiast na obecnym etapie przewidzieć, jakie narzędzia dostępne będą w kolejnym okresie programowania Unii Europejskiej, dlatego też w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji należy stworzyć jak najszersze możliwości realizacji konkretnych, obecnie nie zdefiniowanych, zadań i projektów w przyszłości. Jedną z przesłanek jest, iż Polska po roku 2006 będzie mogła korzystać z Inicjatywy Wspólnotowej URBAN, która nakierowana jest na współpracę między miastami i m.in. ich rewitalizację.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Przemysła swoim zasięgiem będzie obejmował i koordynował wszelkiego typu projekty, których celem będzie poprawa sytuacji w mieście, w różnych aspektach życia, które takiej poprawy wymagają.

Program obejmuje szeroki zakres zadań, wśród których będą zarówno zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne.

Wśród zadań nieinwestycyjnych znajdują się m.in. prace projektowe, studialne, planistyczne, a także długofalowy program szkoleń, pomocy prawnej, doradztwa gospodarczego oraz pomoc o charakterze społecznym.

Zadania inwestycyjne pomogą odmienić obraz wizualny miasta od strony materialnej poprzez inwestycje w newralgicznych punktach miasta.

Ustala się podział na następujące podokresy planowania, związane z realizacją kolejnych grup zadań:

- **Podokres 2004 – 2006**
- **Podokres 2007 – 2013**

8. WYKAZ PLANOWANYCH ZADAŃ DO WYKONANIA NA OBSZARACH REWITALIZOWANYCH MIASTA PRZEMYŚLA W LATACH 2005 - 2015

8.1 OBSZAR Nr 1

TYP PROJEKTU : Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych.

Lp	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Rewitalizacja nawierzchni ulic Starego Miasta w Przemysłu	Celem projektu jest poprawa warunków ruchu kołowego i pieszego Starego Miasta oraz zapewnienie swobodnego dostępu do centrum miasta poprzez modernizację nawierzchni ulic wraz z chodnikami i oświetleniem ulicznym. Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości (szczególnie firm usługowych w centrum Przemysła). Niniejszy projekt jest kontynuacją rewitalizacji nawierzchni ulic Starego Miasta w Przemysłu rozpoczętej w 1999 roku. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła i okolic oraz turyści krajowi i zagraniczni odwiedzający miasto.	Gmina Miejska Przemysł
2.	Przebudowa ulic na osiedlu Wysokie Góry – Tatarskie	Celem projektu jest tworzenie dogodnych warunków sprzyjających rozwojowi nowoczesnych usług na obszarze osiedla Wysokie Góry - Tatarskie poprzez poprawę infrastruktury drogowej. Przedmiotem projektu jest modernizacja nawierzchni ulic wraz z chodnikami, oświetleniem ulicznym oraz infrastrukturą podziemną na osiedlu Wysokie Góry - Tatarskie.	Gmina Miejska Przemysł
3.	Przebudowa ulic Mickiewicza i Konarskiego w Przemysłu	Celem projektu jest poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz zwiększenie możliwości rozwoju nowoczesnych usług, co w konsekwencji będzie służyć zarówno mieszkańcom miasta i okolic, jak również turystom krajowym i zagranicznym odwiedzającym Przemysł. Przedmiot projektu dotyczy modernizacji nawierzchni jezdni i chodników ulicy Mickiewicza i Konarskiego w Przemysłu.	Gmina Miejska Przemysł
4.	Przebudowa ulic na osiedlu „Salezjańskie”	Realizacja projektu wpłynie pozytywnie na atrakcyjność turystyczną i gospodarczą miasta poprzez podniesienie standardu infrastruktury drogowej w obrębie osiedla „Salezjańskie”. Modernizacja obejmuje następujące ulice: Noskowskiego, Goszczyńskiego, Salezjańską, Grunwaldzką, Zawiszy Czarnego.	Gmina Miejska Przemysł
5.	Przebudowa ulic na osiedlu „Kopernika”	Przedmiotem projektu jest modernizacja nawierzchni ulic na osiedlu „Kopernika”. Modernizacja obejmuje następujące ulice: Kopernika, Sportowa, Bohaterów Getta, W. Pola, Szymanowskiego, Rokitniańska.	Gmina Miejska Przemysł

6.	Poprawa warunków ruchu kołowego i pieszego w zachodniej części miasta Przemysła	Celem projektu jest udostępnienie terenów pod nowe inwestycje oraz radykalna poprawa warunków komunikacyjnych osiedli mieszkaniowych zlokalizowanych w obszarze realizacji projektu (Kmiecie, Bielskiego, Malawskiego), a także zmniejszenie natężenia ruchu tranzytowego w centrum miasta poprzez budowę nowego obiektu mostowego. Zakres prac przewidzianych do wykonania obejmuje budowę mostu na rzece San w celu uzyskania nowego połączenia drogowego pomiędzy drogą wojewódzką nr 884 i drogą krajową nr 28.	Gmina Miejska Przemysł
7.	Rewitalizacja płyty Rynku	Zakres projektu obejmuje wykonanie zagospodarowania i zabudowy terenu obejmującej Rynek Starego Miasta, sąsiadujący plac „Przed Ratuszem” oraz uzupełnienie zabudowy pierzei południowej u zbiegu Rynku i ul. Fredry a w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> – uczytelnienie narysu i historycznego układu przestrzennego Rynku Starego Miasta oraz zagospodarowanie terenu i jego najbliższego otoczenia, w celu przywrócenia miastu najważniejszego placu w postaci zbliżonej do uformowania historycznego, – zagospodarowanie i przestrzenne wyodrębnienie placu „Przed Ratuszem”, jako placu reprezentacyjnego i miejsca spotkań oraz imprez publicznych, w powiązaniu funkcjonalno - przestrzennym z sąsiadującym Placem Dominikańskim i Rynkiem Starego Miasta, – zabudowę pierzei u zbiegu ulicy Fredry i Rynku, w miejscu dwóch nieistniejących kamienic wraz z propozycją programu funkcjonalnego projektowanej zabudowy. 	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Tworzenie stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach (montaż systemów monitoringu – kamery – budowa bądź modernizacja oświetlenia).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Budowa infrastruktury oświetleniowej w rejonie ulic: Siemiradzkiego, Zana, Nestora i Dworskiego	Celem zadania jest budowa oświetlenia wraz z niezbędną infrastrukturą przy ulicach: Siemiradzkiego, Zana, Nestora i Dworskiego. Zadanie ma na celu poprawę warunków mieszkaniowych ludności, estetyki i wizerunku miasta, oraz stanu bezpieczeństwa publicznego. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy miasta Przemysła (przede wszystkim wymienionych ulic i najbliższej okolicy). Realizacja projektu przyczyni się przede wszystkim do wzmocnienia poczucia bezpieczeństwa, wpłynie na zmniejszenie przestępczości i liczby wypadków drogowych, podniesie wartość zabytków architektury. Oświetlenie ma znaczenie również w tworzeniu nastroju danej okolicy.	Gmina Miejska Przemysł

2.	Budowa oświetlenia ulicy Płowieckiej	Celem zadania jest budowa pełnej infrastruktury oświetleniowej przy ulicy Płowieckiej. Zadanie ma na celu poprawę warunków mieszkaniowych, estetyki i wizerunku miasta oraz stanu bezpieczeństwa publicznego przy ulicy Płowieckiej. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy miasta Przemysła (przede wszystkim mieszkańcy wymienionej ulicy i najbliższej okolicy). Realizacja projektu przyczyni się przede wszystkim do poprawy lokalnych warunków życia.	Gmina Miejska Przemysł
3.	Budowa oświetlenia ulicy Kochanowskiego	Celem zadania jest budowa pełnej infrastruktury oświetleniowej przy ulicy Kochanowskiego. Zadanie ma na celu poprawę warunków mieszkaniowych, estetyki i wizerunku miasta oraz stanu bezpieczeństwa publicznego przy ulicy Kochanowskiego. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy miasta Przemysła (przede wszystkim mieszkańcy wymienionej ulicy i najbliższej okolicy).	Gmina Miejska Przemysł
4.	Budowa oświetlenia ulicy Brodzińskiego	Celem zadania jest budowa pełnej infrastruktury oświetleniowej przy ulicy Brodzińskiego. Zadanie ma na celu poprawę warunków mieszkaniowych, estetyki i wizerunku miasta oraz stanu bezpieczeństwa publicznego przy ulicy Brodzińskiego. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy miasta Przemysła (przede wszystkim mieszkańcy wymienionej ulicy i najbliższej okolicy).	Gmina Miejska Przemysł
5.	Iluminacja Zamku Kazimierzowskiego	Celem zadania jest modernizacja i rozbudowa istniejącego oświetlenia Zamku Kazimierzowskiego. Zadanie ma na celu ochronę dziedzictwa historycznego i krajobrazu kulturowego, rozwój turystyki, poprawę estetyki i wizerunku miasta oraz oświetlanego obiektu, wzrost rangi miasta w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła i okolic oraz turyści odwiedzający miasto.	Gmina Miejska Przemysł
6.	Iluminacja wieży katedralnej	Celem zadania jest wykonanie oświetlenia iluminacyjnego wieży katedralnej. Zadanie ma na celu ochronę dziedzictwa historycznego i krajobrazu kulturowego, rozwój turystyki, poprawę estetyki i wizerunku miasta oraz oświetlanego obiektu, wzrost rangi miasta w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła i okolic oraz turyści odwiedzający miasto.	Parafia Rzymsko-katolicka p.w. Św. Jana Chrzciciela przy Bazylice Archikatedralnej

7.	Iluminacja Kościoła OO. Karmelitów	<p>Celem zadania jest wykonanie oświetlenia iluminacyjnego Kościoła OO. Karmelitów. Zadanie ma na celu ochronę dziedzictwa historycznego i krajobrazu kulturowego, rozwój turystyki, poprawę estetyki i wizerunku miasta oraz oświetlanego obiektu, wzrost rangi miasta w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym.</p> <p>Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła i okolic oraz turyści odwiedzający miasto.</p>	Klasztor Ojców Karmelitów Bosych w Przemysłu
8.	System monitoringu wizyjnego miasta Przemysła	<p>Przedmiotem projektu jest montaż 12 kamer monitorujących najbardziej newralgiczne punkty miasta zagrożone przestępczością oraz rozbudowę stanowiska nadzoru systemu. Kamery zostaną umieszczone w okolicach Starego Miasta, dworca PKP, dworca PKS, skrzyżowania ulic Mickiewicza i Konarskiego, Dworskiego i Smolki, Krasińskiego i Focha oraz na ulicach Słowackiego i Sportowej.</p> <p>Realizacja projektu pozytywnie wpłynie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawę stanu bezpieczeństwa w tych miejscach i umożliwi skierowanie patroli w inne miejsca, - spadek przestępczości i innych negatywnych zjawisk społecznych oraz zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, - możliwość stworzenia bezpiecznych stref miasta, co pozwala na lepsze wykorzystanie patroli prewencyjnych Policji i Straży Miejskiej na obszarach objętych monitoringiem, - możliwość archiwizacji zaistniałych zdarzeń w systemie cyfrowym lub analogowym jako tzw. dowód wspomagający, - monitorowanie ciągów komunikacyjnych i skrzyżowań umożliwiające szybką reakcję na zdarzenia drogowe i podjęcie działań ratujących ludzkie życie, - natychmiastowy przekaz informacji do odpowiednich służb tj. Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej, Pogotowia Ratunkowego. 	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Prace remontowo - konserwatorskie budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu przyczyniające się do tworzenia stałych miejsc pracy.

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Renowacja zabytkowych budynków położonych w strefie staromiejskiej miasta Przemysła	<p>Wszystkie budynki objęte projektem są wpisane do rejestru zabytków i należą do najstarszych w Przemyslu. Ze względu na zły stan techniczny wymagają przeprowadzenia remontu kapitalnego obejmującego: remont dachu, wymianę wszystkich instalacji wewnętrznych, ocieplenie ścian oraz remontu elewacji zewnętrznej. Zagospodarowania wymaga również teren przyległy do tych nieruchomości. Budynki objęte projektem mieszczą się przy ulicach: Władycze 13, 15 i 19, Wałowa 7, Śmigurskiego 1, Ratuszowa 8, Serbańska 8 i 17, Kazimierza Wielkiego 2, 8 i 9, Franciszkańska 14 i 19, Karmelicka 5 i 7, Basztowa 6 i 14.</p> <p>Remonty przeprowadzone w poszczególnych budynkach podniosą ich standard, przyczynią się do wzrostu atrakcyjności nieruchomości, zmniejszą koszty eksploatacji oraz przyczynią się do poprawy stanu środowiska naturalnego (eliminacja palenisk domowych). Realizacja projektu pozytywnie wpłynie na poprawę estetyki zabudowy miasta oraz na poprawę wizerunku miasta a tym samym przyczyni się do wzmocnienia jego turystycznej i inwestycyjnej atrakcyjności.</p>	Gmina Miejska Przemysł
2.	Renowacja zabytkowych budynków położonych w strefie śródmiejskiej miasta Przemysła	<p>Wszystkie budynki objęte programem są obiektami zabytkowymi wpisanymi do rejestru zabytków. Ze względu na zły stan techniczny budynki wymagają przeprowadzenia remontu kapitalnego obejmującego: remont dachu, wymianę wszystkich instalacji wewnętrznych, ocieplenie ścian oraz remontu elewacji zewnętrznej. Zagospodarowania wymaga również teren przyległy do nieruchomości. Budynki objęte programem mieszczą się przy ulicach: Dworskiego 24, Słowackiego 41, Mickiewicza 11, 36, 69 i 71, Tatarska 1 i 3, Dąbrowskiego 2. Remonty przeprowadzone w poszczególnych budynkach podniosą ich standard, zmniejszą koszty eksploatacji i negatywny wpływ na środowisko (eliminacja palenisk domowych) oraz wpłyną na poprawę estetyki zabudowy miasta. Projekt pozytywnie wpłynie na poprawę wizerunku miasta a tym samym przyczyni się do wzmocnienia jego turystycznej atrakcyjności.</p>	Gmina Miejska Przemysł
3.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Kazimierza Wielkiego i Serbańskiej	<p>Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego kamienic administrowanych przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o. Celem projektu jest zachowanie dziedzictwa kulturowego i unikatowych walorów architektoniczno-kompozycyjnych miasta, utrzymujące jego kameralne zagospodarowanie, specyficzny klimat oraz duże wartości kulturowe. W wyniku realizacji projektu zostaną utworzone w obszarze poddanym rewitalizacji nowe miejsca pracy a tym samym nowe źródła dochodów umożliwiające bądź ułatwiające mieszkańcom ponoszenie nakładów na utrzymanie budynku i jego otoczenia.</p>	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej

4.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulicy Franciszkańskiej	Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego kamienic przy ulicy Franciszkańskiej co równocześnie będzie miało wpływ na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania. W związku z położeniem budynków w ścisłym centrum miasta, znajdują się one w ciągu zwiedzany przez turystów. Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu atrakcyjności tych budynków oraz uwydatnienia ich zabytkowego charakteru.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
5.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Wodna, Ratuszowa i Rybi Plac	Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego kamienic przy ulicach: Ratuszowej, Wodnej i Rybi Plac co równocześnie będzie miało wpływ na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
6.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie Rynku oraz ulic: Grodzkiej, Kościuszki i Wybrzeże Piłsudskiego	Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego kamienic w zabudowie Rynku oraz przy ulicach: Grodzkiej, Kościuszki, Wybrzeże J. Piłsudskiego oraz Plac Dominikański co równocześnie będzie miało wpływ na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania. Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu atrakcyjności nieruchomości, ich wartości estetycznych oraz uwydatni zabytkowy charakter zabudowy tych ulic, znajdujących się w ciągu zwiedzany przez turystów.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
7.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Jagiellońskiej i Wałowej	Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego kamienic przy ulicy Jagiellońskiej i Wałowej co równocześnie będzie miało wpływ na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
8.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulicy: Mickiewicza i Placu na Bramie	Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego kamienic przy ulicy Mickiewicza i Placu na Bramie co równocześnie będzie miało wpływ na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
9.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulicy Słowackiego	Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego kamienic przy ulicy Słowackiego co równocześnie będzie miało wpływ na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej

10.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Dworskiego, Smolki i Moniuszki	Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego kamienic przy ulicy Dworskiego, Smolki i Moniuszki co równocześnie będzie miało wpływ na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
11.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulicy 3-go Maja	Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego kamienic przy ulicy 3-go Maja co równocześnie będzie miało wpływ na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
12.	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Barskiej i Długosza	Projekt obejmuje poprawę stanu technicznego oraz estetyki budynków przy ulicy Barskiej i Długosza co równocześnie będzie miało wpływ na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
13.	Rewitalizacja budynków położonych w strefie śródmiejskiej Przemysła	Projekt rewitalizacji budynków położonych w strefie śródmiejskiej obejmuje poprawę stanu technicznego budynków (remont elewacji, przyłączenie do sieci gazowej) wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia, mieszczących się przy ulicach: Franciszkańska 9, 9a i 27, Jagiellońska 12, Słowackiego 18, Dworskiego 10 i 36, Sowińskiego 1, Mickiewicza 7, Jasińskiego 56, Rejtana 4 i Kasprowicza 24 oraz przy placu Rynek 19. Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu atrakcyjności poszczególnych nieruchomości, podniesienia ich walorów estetycznych oraz wyeksponuje ich zabytkowy charakter. Stworzy również ciekawą ofertę w postaci nowych lokali użytkowych takich jak sklepy, małe zakłady rzemieślnicze, kluby, kawiarnie, puby. W związku z położeniem nieruchomości w centrum miasta obiekty znajdują się w ciągu zwiedzanym przez turystów.	Zrzeszenie Właścicieli i Zarządców Domów
14.	Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Słowackiego 16	Kamienica położona jest w centrum miasta przy głównym szlaku komunikacyjnym w kierunku Kalwarii Paclawskiej i Arłamowa. Rozbudowa istniejącego sklepu spożywczego spowoduje jego modernizację a odnowienie elewacji, wymiana witryn przyczyni się do poprawy wizerunku miasta.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Słowackiego 16
15.	Renowacja kamienicy przy ul. Reja 1	Zakres projektu obejmuje konserwację i renowację fasady budynku oraz połaci dachowej. Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Reja 1

16.	Renowacja kamienicy przy ul. Reja 3	Zakres projektu obejmuje konserwację i renowację fasady budynku oraz połączenia dachowej. Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania	Wspólnota mieszkaniowa ul. Reja 3
17.	Renowacja kamienicy przy ul. Dworskiego 16	Zakres projektu obejmuje konserwację i renowację fasady budynku oraz połączenia dachowej. Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania	Wspólnota mieszkaniowa ul. Dworskiego 16
18.	Renowacja kamienicy przy ul. Dworskiego 27	Zakres projektu obejmuje konserwację i renowację fasady budynku oraz połączenia dachowej. Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania	Wspólnota mieszkaniowa ul. Dworskiego 27
19.	Renowacja kamienicy przy ul. Słowackiego 29	Zakres projektu obejmuje remont modernizacyjny budynku. Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania	Wspólnota mieszkaniowa ul. Słowackiego 29
20.	Renowacja kamienicy przy ul. Smolki 24	Zakres projektu obejmuje konserwację i renowację fasady budynku oraz połączenia dachowej. Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania	Wspólnota mieszkaniowa ul. Smolki 24
21.	Renowacja kamienicy przy ul. Tarnawskiego 14	Zakres projektu przewiduje remont modernizacyjny budynku oraz adaptację pomieszczeń suterrenowych. Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania	Wspólnota mieszkaniowa ul. Tarnawskiego 14
22.	Renowacja kamienicy przy ul. Barska 7	Zakres projektu obejmuje konserwację i renowację fasady budynku oraz połączenia dachowej. Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania	Wspólnota mieszkaniowa ul. Barska 7

23.	Renowacja kamienicy przy ul. Barska 8 i ul. Barska 8A	Zakres projektu obejmuje konserwację i renowację fasady budynku oraz połąci dachowej. Realizacja projektu wpłynie na poprawę warunków bytowo - społecznych i integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania	Wspólnota mieszkaniowa ul. Barska 8 i ul. Barska 8A
-----	---	---	---

TYP PROJEKTU: Remont, modernizacja lub adaptacja budynków i przestrzeni użyteczności publicznej wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu na cele edukacyjno-społeczne (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie i ponadgimnazjalne, centra kształcenia, ośrodki szkolno-wychowawcze, szkoły wyższe, domy kultury, bursy szkolne itp.).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Renowacja i modernizacja zabytkowych budynków przedszkoli nr 3 i nr 13 w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynków oraz stworzenie prawidłowych warunków do zabawy i pracy przebywającym tam dzieciom i wychowawcom.</p> <p>Przedszkole nr 3 Niezbędny zakres prac do wykonania obejmuje: remont dachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remont węzłów łazienkowych, modernizację kanalizacji sanitarnej, modernizację placu zabaw dla dzieci, renowację zabytkowej elewacji budynku oraz zagospodarowanie otoczenia przedszkola połączone z remontem ogrodzenia.</p> <p>Przedszkole nr 13 Niezbędny zakres prac do wykonania obejmuje: remont dachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę instalacji elektrycznej, centralnego ogrzewania i wodno-kanalizacyjnej, modernizację zaplecza kuchennego i łazienek, malowanie pomieszczeń, renowację podłóg oraz zagospodarowanie terenu wokół przedszkola w tym modernizację placu zabaw i ogrodzenia. Wykonanie, na obu obiektach przedszkolnych nowych elewacji wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku miasta Przemysła oraz podkreśli zabytkowy charakter obiektów. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie budynków pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania.</p>	Gmina Miejska Przemysł

2.	Renowacja i modernizacja budynków przedszkoli nr 4, nr 9 i nr 16 w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynków oraz stworzenie prawidłowych warunków do zabawy i pracy przebywającym tam dzieciom i wychowawcom.</p> <p>Przedszkole nr 4 Niezbędny zakres prac do wykonania obejmuje: remont węzłów sanitarnych wraz z wymianą instalacji wodno-kanalizacyjnej, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, renowację posadzek parkietowych, wymianę instalacji elektrycznej, remont kuchni, renowację elewacji, remont ogrodzenia i urządzeń na placu zabaw.</p> <p>Przedszkole nr 9 Niezbędny zakres prac do wykonania obejmuje: wymianę stolarki drzwiowej, wymianę instalacji centralnego ogrzewania, malowanie pomieszczeń, remont stropodachu, ocieplenie budynku, wykonanie elewacji oraz modernizację placu zabaw dla dzieci i ogrodzenia.</p> <p>Przedszkole nr 16 Niezbędny zakres prac do wykonania obejmuje: wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację sanitariatów, wymianę instalacji wewnętrznych, wykonanie kanalizacji deszczowej, malowanie pomieszczeń, ocieplenie budynku i wykonanie elewacji, remont placu zabaw dla dzieci oraz zagospodarowanie terenu wokół szkoły.</p> <p>Wykonanie nowych elewacji budynków przedszkoli wpłynie korzystnie na poprawę wyglądu miasta Przemysła. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie budynków pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania.</p>	Gmina Miejska Przemysł
3.	Renowacja i modernizacja zabytkowych budynków szkół podstawowych nr 1, nr 5 i nr 11 w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynków wpisanych do rejestru zabytków oraz stworzenie prawidłowych warunków nauczania dzieci.</p> <p>Zakres prac remontowych obejmuje: osuszenie i wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remont dachów, wymianę instalacji centralnego ogrzewania i elektrycznej, remont sal gimnastycznych, malowanie pomieszczeń, renowację elewacji, remont zabytkowych murów, modernizację boisk szkolnych oraz zagospodarowanie otoczenia szkoły wraz z remontem ogrodzenia.</p> <p>Wykonanie, na obu obiektach szkolnych, nowych elewacji wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku</p>	Gmina Miejska Przemysł

		<p>miasta Przemysła oraz podkreśli zabytkowy charakter obiektów. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania, osuszenie zaizolowanie oraz docieplenie budynków pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania. Wyremontowane sale gimnastyczne oraz boiska szkolne umożliwią dzieciom aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	
4.	<p>Renowacja i modernizacja budynków szkół podstawowych nr 4 i nr 6 w Przemyslu</p>	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynków oraz stworzenie prawidłowych warunków nauczania dzieci.</p> <p>Szkoła podstawowa nr 4 Niezbędny zakres prac do wykonania to: dokończenie wymiany kanalizacji ogólnospławnej wokół budynku szkoły, modernizacja sanitariatów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont stropodachu, wymiana instalacji centralnego ogrzewania i elektrycznej, malowanie pomieszczeń, renowacja posadzek parkietowych, termoizolacja budynku i wykonanie elewacji, remont boisk szkolnych i zagospodarowanie otoczenia szkoły.</p> <p>Szkoła podstawowa nr 6 Niezbędny zakres prac do wykonania to: remont stropodachu i zaplecza sali gimnastycznej, wymiana posadzek z płytek PCW w korytarzach i klasach, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja sanitariatów, wymiana instalacji wewnętrznych, wykonanie kanalizacji deszczowej, remont bloku żywieniowego, malowanie pomieszczeń, ocieplenie budynku i wykonanie elewacji, remont boisk szkolnych oraz zagospodarowanie terenu wokół szkoły.</p> <p>Wykonanie nowych elewacji wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku miasta Przemysła oraz wyeksponuje wygląd szkół na tle zabudowy sąsiedniej. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie budynków pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania. Wyremontowane boiska szkolne umożliwią dzieciom aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	<p>Gmina Miejska Przemysł</p>

5.	Renowacja i modernizacja budynku szkoły podstawowej nr 15 w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynku oraz stworzenie lepszych warunków nauczania dzieci.</p> <p>Zakres prac do wykonania to: wymiana instalacji centralnego ogrzewania, wymiana obróbek dachowych nad budynkiem szkoły, remont zaplecza sali gimnastycznej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja sanitariatów wraz z instalacją wodno-kanalizacyjną, wymiana instalacji elektrycznej, malowanie pomieszczeń, docieplenie budynku i wykonanie elewacji, remont boisk szkolnych i zagospodarowanie otoczenia wraz z remontem ogrodzenia.</p> <p>Wykonanie nowej elewacji wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku miasta Przemysła.</p> <p>Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie budynku pozwoli na zmniejszenie kosztów jego utrzymania.</p> <p>Wyremontowane boiska szkolne umożliwią dzieciom i młodzieży aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	Gmina Miejska Przemysł
6.	Renowacja budynku szkoły podstawowej nr 14 wraz z budową sali gimnastycznej	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowych mających na celu poprawę stanu technicznego budynku i stworzenie lepszych warunków nauczania dzieci oraz budowę nowej sali gimnastycznej w celu stworzenia odpowiedniego zaplecza do rozwoju sportu (szkoła prowadzi klasy o zwiększonej ilości zajęć sportowych).</p> <p>Zakres prac remontowych obejmuje: wymianę instalacji elektrycznej, remont sanitariatów, osuszenie ścian i wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, remont kanalizacji zewnętrznej, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę instalacji centralnego ogrzewania, remont zaplecza sali gimnastycznej, remont kuchni, malowanie pomieszczeń, docieplenie budynku i wykonanie elewacji a także remont boisk szkolnych oraz zagospodarowanie terenu wokół szkoły.</p> <p>Wykonanie nowej elewacji wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku miasta Przemysła.</p> <p>Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania, osuszenie i wykonanie izolacji przeciwwilgociowej oraz docieplenie budynku pozwoli na zmniejszenie kosztów jego utrzymania.</p> <p>Wyremontowana sala gimnastyczna i boiska szkolne umożliwią dzieciom aktywne spędzanie wolnego czasu.</p> <p>Rozbudowa szkoły o pełnowymiarową salę gimnastyczną poszerzy ofertę bazy sportowej o nowoczesny obiekt, na którym będą mogły być rozgrywane międzyszkolne zawody sportowe o randze lokalnej a nawet regionalnej. Z nowo wybudowanej sali będą mogli korzystać również mieszkańcy pobliskich osiedli mieszkaniowych (Focha, Rogozińskiego, Borelowskiego).</p>	Gmina Miejska Przemysł

7.	Renowacja budynków oświatowych z oddziałami integracyjnymi – Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi ul. Grunwaldzka 81 i przedszkole nr 11 Wybrzeże Ojca Świętego Jana Pawła II 68	<p>Projekt obejmuje remont budynków Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi i przedszkola nr 11. Budynki, w których zostały zlokalizowane w/w placówki oświatowe, zostały wykonane w technologii wielkopłytywowej i w chwili obecnej ze względu na ich zły stan techniczny wymagają przeprowadzenia prac remontowo-modernizacyjnych dostosowujących je do obecnie obowiązujących norm. Budynki służą dzieciom niepełnosprawnym uczącym się w klasach integracyjnych szkoły podstawowej, gimnazjum oraz uczęszczającym do przedszkola.</p> <p>W budynku szkoły należy przeprowadzić: remont sali gimnastycznej, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację sanitariatów i instalacji wodno-kanalizacyjnej, wymianę posadzek w klasach i na korytarzach, wymianę instalacji centralnego ogrzewania i elektrycznej, modernizację zaplecza żywieniowego, malowanie pomieszczeń, ocieplenie budynku i wykonanie elewacji. Zmodernizować należy również boiska szkolne oraz całe otoczenie szkoły.</p> <p>W przedszkolu nr 11 należy przeprowadzić remont węzłów sanitarno-łazienkowych, wymianę stolarki drzwiowej, wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej i centralnego ogrzewania, wymianę posadzek parkietowych, ocieplenie budynku i wykonanie elewacji, remont urządzeń placu zabaw i renowację ogrodu.</p> <p>Przywrócenie dobrego stanu technicznego budynków szkoły i przedszkola stworzy prawidłowe warunki nauki w szkole i zabawy w przedszkolu. Wykonanie termoizolacji pozwoli na zmniejszenie zużycia energii cieplnej, wykonanie elewacji poprawi estetykę budynków na tle osiedla gdzie wszystkie bloki mają nowe elewacje. Wyremontowane boiska szkolne umożliwią dzieciom aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	Gmina Miejska Przemysł
8.	Renowacja i modernizacja budynków gimnazjów: nr 1, nr 2 i nr 5 w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynków oraz stworzenie lepszych warunków nauczania.</p> <p>Gimnazjum nr 1</p> <p>Niezbędny zakres prac do wykonania to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sala gimnastyczna – remont sali wraz z zapleczem, m.in. wymiana stolarki okiennej, docieplenie sali, - budynek nr 1 - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont elewacji, - budynek nr 2 – remont dachu, osuszenie budynku, wykonanie kanalizacji deszczowej budynku, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji centralnego ogrzewania, malowanie pomieszczeń, remont elewacji, - renowacja boisk szkolnych, - zagospodarowanie terenu wokół budynków szkolnych połączone z modernizacją ogrodu. 	Gmina Miejska Przemysł

		<p>Gimnazjum nr 2 Niezbędny zakres prac do wykonania to: wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę instalacji centralnego ogrzewania, malowanie pomieszczeń, remont sali gimnastycznej wraz z zapleczem oraz elewacji, renowację boisk szkolnych i ogrodzenia, zagospodarowanie otoczenia szkoły.</p> <p>Gimnazjum nr 5 Niezbędny zakres prac do wykonania to: osuszenie piwnic z montażem zasuwy przeciwburzowej, remont dachu nad budynkiem dydaktycznym i nad salą gimnastyczną, remont sali gimnastycznej i adaptacja zaplecza dla sali, remont sanitariatów, wymiana instalacji centralnego ogrzewania, malowanie pomieszczeń renowacja posadzek parkietowych, renowacja elewacji i ogrodzenia.</p> <p>Wykonanie nowych elewacji wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku miasta Przemysła oraz podkreśli zabytkowy charakter obiektów szkolnych. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania, osuszenie, zaizolowanie oraz docieplenie budynków pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania. Wyremontowane sale gimnastyczne oraz boiska szkolne umożliwią dzieciom aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	
9.	Renowacja i modernizacja budynku gimnazjum nr 3 w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych budynków szkoły mających na celu poprawę stanu technicznego obiektów i dostosowania ich do obecnie obowiązujących norm oraz poprawę warunków nauczania młodzieży.</p> <p>Niezbędny zakres prac remontowych to: osuszenie piwnic poprzez wykonanie kanalizacji deszczowej, wymiana posadzek, remont sali gimnastycznej wraz z zapleczem, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, adaptacja stołówki szkolnej i zaplecza kuchennego na potrzeby dydaktyczne, wymiana instalacji centralnego ogrzewania i elektrycznej, malowanie pomieszczeń, remont i termoizolacja budynków, wykonanie elewacji, likwidacja czynnego usuwiska, remont boisk szkolnych oraz zagospodarowanie terenów wokół szkoły.</p> <p>Nowopowstałe sale przyczynią się do poprawy warunków nauczania w szkole. Termomodernizacja budynków połączona z wymianą stolarki okiennej pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania. Zmodernizowana baza sportowa stworzy młodzieży z terenu osiedla odpowiednie warunki do zajęć sportowo-rekreacyjnych.</p>	Gmina Miejska Przemysł

10.	Renowacja i modernizacja zabytkowego budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. J. Słowackiego w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych zabytkowego budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących oraz adaptację pomieszczeń po Zespole Szkół Gastronomicznych i Przemysłu Spożywczego na potrzeby ZSO. Ze względu na bardzo zły stan techniczny budynek wymaga przeprowadzenia remontu kapitalnego.</p> <p>Zakres prac do wykonania to: wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont elewacji, renowacja boisk szkolnych i ogrodzenia, modernizacja terenów przyszkolnych.</p> <p>W związku z reorganizacją szkolnictwa ponadgimnazjalnego część budynku zajmowanego obecnie przez Zespół Szkół Gastronomicznych i Przemysłu Spożywczego zostanie przeznaczona na potrzeby Zespołu Szkół Ogólnokształcących. Planuje się włączenie do remontu również tą część budynku. Modernizacja tej części budynku wymaga przeprowadzenia prac w zakresie budowlano-instalacyjnym.</p> <p>Wykonanie remontu całego budynku poprawi jego stan techniczny i zapewni prawidłowe warunki nauczania młodzieży i kadry nauczycielskiej.</p> <p>Renowacja zabytkowej elewacji obiektu wyeksponuje jej piękne zdobienia architektoniczne zaś uporządkowanie otoczenia i modernizacja boisk szkolnych poprawi estetykę otoczenia szkoły i części ulicy Słowackiego, co w efekcie podniesie walory turystyczne miasta.</p> <p>Zmodernizowane boiska umożliwią młodzieży aktywny wypoczynek.</p>	Gmina Miejska Przemysł
11.	Renowacja i modernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr II ul. Smolki 10	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych w budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr II mających na celu poprawę jego stan techniczny oraz stworzenia lepszych warunków nauczania dzieci i młodzieży.</p> <p>Zakres prac obejmuje: wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację sanitariatów, wymianę instalacji centralnego ogrzewania i elektrycznej, malowanie pomieszczeń, zabudowę tarasu w części dobudowanej na aulę, remont elewacji, renowację boisk i ogrodzenia oraz zagospodarowanie terenu szkoły.</p> <p>Renowacja zabytkowej elewacji – budynek mieści się w strefie zabudowy objętej ochroną konserwatorską – wyeksponuje jej piękne elementy architektoniczne. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie budynku pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania. Zmodernizowane boisko szkolne umożliwi młodzieży aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	Gmina Miejska Przemysł

<p>12.</p>	<p>Renowacja i modernizacja budynków Zespołu Szkół Mechanicznych i Drzewnych im. ks. F. Winnickiego, Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 im. I Armii Wojska Polskiego, oraz Zespołu Szkół Ekonomicznych im. K. Baczyńskiego w Przemysłu</p>	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynków oraz stworzenie lepszych warunków nauczania.</p> <p>Zespół Szkół Mechanicznych i Drzewnych im. ks. Franciszka Winnickiego Zakres prac remontowo-modernizacyjnych obejmuje: osuszenie budynków i wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, wymianę instalacji elektrycznej, centralnego ogrzewania i wodno-kanalizacyjnej, remont kominów i dachów, remont węzłów sanitarnych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, malowanie pomieszczeń, remont elewacji, renowację zabytkowego muru i ogrodzenia, zagospodarowanie otoczenia szkoły.</p> <p>Zespół Szkół Zawodowych nr 1 Zakres prac remontowo-modernizacyjnych obejmuje: remont stropodachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę instalacji wewnętrznych, malowanie pomieszczeń, modernizację węzłów sanitarnych, renowację podłóg parkietowych, remont sali gimnastycznej, ocieplenie budynku, wykonanie elewacji, remont boisk szkolnych, zagospodarowanie otoczenia wraz z remontem ogrodzenia.</p> <p>Zespół Szkół Ekonomicznych im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego Zakres prac remontowo-modernizacyjnych obejmuje: modernizację kotłowni, remont stropodachu, wymianę instalacji wewnętrznych, remont sanitariatów, osuszenie i wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, malowanie pomieszczeń, renowację parkietów, docieplenie budynku i wykonanie elewacji, remont boisk szkolnych, zagospodarowanie terenu szkoły wraz z remontem ogrodzenia. Renowacja zabytkowych elewacji budynków – budynki mieszczą się w strefie zabudowy objętej ochroną konserwatorską – wyeksponuje ich zabytkowy charakter i podniesie walory turystyczne miasta Przemysła. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania, osuszenie i zaizolowanie oraz docieplenie budynków pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania. Wyremontowana kotłownia w Zespole Szkół Ekonomicznych zmniejszy emisję zanieczyszczeń do atmosfery w tej części miasta, co dodatkowo pozytywnie wpłynie na wygląd chronionej konserwatorsko zabudowy ul. Dworskiego. Wyremontowane boiska szkolne umożliwią młodzieży aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	<p>Gmina Miejska Przemysł</p>
------------	---	---	-------------------------------

13.	Renowacja i modernizacja budynków Zespół Szkół Elektronicznych i Ogólnokształcących im. prof. J. Groszkowskiego w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego 4 budynków szkoły, z których 2 są wpisane do rejestru zabytków oraz stworzenie prawidłowych warunków nauczania młodzieży.</p> <p>Zakres prac remontowo-modernizacyjnych obejmuje: remont stropodachu, modernizację dachów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remont sali gimnastycznej, modernizację węzłów sanitarnych, wymianę instalacji wewnętrznych, remont elewacji, ocieplenie ścian, renowację ogrodzenia oraz zagospodarowanie otoczenia szkoły.</p> <p>Remont zabytkowej elewacji budynku wyeksponuje ich zabytkowy charakter i podniesie walory turystyczne miasta Przemysła.</p> <p>Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie budynków pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania.</p> <p>Wyremontowana sala gimnastyczna umożliwi młodzieży aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	Gmina Miejska Przemysł
14.	Renowacja i modernizacja budynków Zespołu Szkół Technicznych w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynku oraz stworzenie prawidłowych warunków nauczania młodzieży.</p> <p>Zakres prac remontowo-modernizacyjnych obejmuje: wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację stropodachu, wymianę instalacji wewnętrznych, malowanie pomieszczeń, modernizację węzłów sanitarnych, adaptację pomieszczeń internatu dla celów dydaktycznych, budowę łącznika w celu połączenia budynku dydaktycznego z budynkiem po byłym internacie, renowację podłóg, zagospodarowanie pomieszczeń po zlikwidowanej kotłowni węglowej, ocieplenie budynku, wykonanie elewacji, remont boisk szkolnych oraz zagospodarowanie terenu szkoły.</p> <p>Nowopowstałe sale polepszą warunki dydaktyczne szkoły.</p> <p>Wykonanie nowej elewacji wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku miasta Przemysła.</p> <p>Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie budynku pozwoli na zmniejszenie kosztów jego utrzymania.</p> <p>Wyremontowane boiska szkolne umożliwią młodzieży aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	Gmina Miejska Przemysł

15.	Renowacja i modernizacja budynków Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego nr 1 i nr 2 w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynków oraz stworzenie prawidłowych warunków dla przebywających tam dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.</p> <p>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 ul. Kopernika14 Zakres prac remontowo-modernizacyjnych obejmuje: wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, budowę łącznika do sali gimnastycznej, remont instalacji centralnego ogrzewania oraz remont elewacji. Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynków oraz stworzenie prawidłowych warunków dla przebywających tam dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.</p> <p>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 ul. Czarnieckiego 27 Ośrodek mieści się w 5 budynkach, które zostaną przystosowane do zmniejszającej się liczby dzieci i młodzieży niepełnosprawnej (dzieci i młodzież niedosłysząca i głucha). Zakres prac remontowo-modernizacyjnych obejmuje: pokrycie stropodachu nad budynkiem szkoły remont sali gimnastycznej, modernizację i nadbudowę internatu męskiego w celu dostosowania budynku dla potrzeb połączonego internatu męsko-żeńskiego, likwidację internatu żeńskiego z uwagi na zły stan techniczny budynku, remont budynku szkoły zawodowej, zagospodarowanie terenu wokół budynków Ośrodka.</p> <p>Wykonanie nowej elewacji wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku miasta Przemysła. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie budynków pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania. Wyremontowane sale gimnastyczne umożliwią młodzieży aktywne spędzanie wolnego czasu.</p>	Gmina Miejska Przemysł
16.	Renowacja i modernizacja Specjalnego Ośrodka Szkolno- Wychowawczego nr 3 w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych mających na celu poprawę stanu technicznego budynków zespołu szkół ponadgimnazjalnych, internatu i basenu przeznaczonych dla młodzieży niepełnosprawnej ruchowo z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością sprzężoną. Zakres prac remontowo-modernizacyjnych obejmuje: modernizację zaplecza sanitarno-łazienkowego z przystosowaniem dla osób niepełnosprawnych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, modernizację sanitariatów części dydaktycznej, wymianę instalacji centralnego ogrzewania i elektrycznej, malowanie pomieszczeń, modernizację sali gimnastycznej, remont klatki schodowej, remont zaplecza żywieniowego w internacie, remont elewacji oraz zagospodarowanie otoczenia szkoły wraz z modernizacją ogrodzenia.</p> <p>Wykonanie nowej elewacji wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku miasta Przemysła. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania</p>	Gmina Miejska Przemysł

		<p>oraz docieplenie budynków pozwoli na zmniejszenie kosztów ich utrzymania. Wyremontowana sala gimnastyczna umożliwi młodzieży niepełnosprawnej rehabilitację ruchową.</p>	
17.	<p>Renowacja i przebudowa budynków Centrum Kształcenia Praktycznego w Przemysłu</p>	<p>Projekt obejmuje remont i przebudowę budynków Centrum Kształcenia Praktycznego. Przebudowa 5 budynków o łącznej powierzchni 2500 m² i przystosowanie ich dla potrzeb nowoczesnego kształcenia w zakresie praktycznej nauki zawodu stworzy zarówno młodzieży jak i osobom dorosłym możliwość kształcenia się, poszerzanie i pogłębianie kwalifikacji zawodowych natomiast osobom bezrobotnym stworzy odpowiednie możliwości i warunki przekwalifikowania się. W zaadoptowanych pomieszczeniach powstanie pracownia technologii drewna, pracownia elektrotechniki i elektroniki samochodowej oraz pracownia instalacji sanitarnych a także stacja diagnostyki pojazdów samochodowych. Cel ten zostanie osiągnięty przez dostosowanie budynków do obowiązujących standardów technicznych i użytkowych obowiązujących w budownictwie oraz wymogów funkcjonalnych określonych dla pomieszczeń dydaktycznych przez reformę oświaty. Ekonomicznym efektem zadania będzie zmniejszenie bezrobocia poprzez dostosowanie kształcenia młodzieży do wymogów rynku pracy i poprawę standardu życia ludzi bezrobotnych a tym samym odciążenia Państwa od świadczeń socjalnych. Renowacja zabytkowych elewacji budynków – budynki mieszczą się w strefie zabudowy objętej ochroną konserwatorską – wyeksponuje ich zabytkowy charakter i przyczyni się do wzmocnienia atrakcyjności turystycznej miasta Przemysła</p>	<p>Gmina Miejska Przemysł</p>
18.	<p>Renowacja i modernizacja budynków Centrum Kształcenia Ustawicznego przy ulicach: 3-go Maja 11 i Bilana 1</p>	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych na jednym z trzech budynków Centrum Kształcenia Praktycznego mieszczącym się przy ul. Bilana 1. Zakres tych prac to: modernizacja kotłowni, remont pokrycia dachowego, osuszenie i wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji centralnego ogrzewania, malowanie pomieszczeń, renowacja parkietów, docieplenie budynku i wykonanie elewacji, zagospodarowanie otoczenia centrum wraz z remontem ogrodzenia. Centrum Kształcenia Ustawicznego prowadzi różne formy kształcenia młodzieży i dorosłych, uaktywnia zawodowo i pozwala uzupełniać średnie wykształcenie młodzieży. Prowadzi ośrodek kariery zawodowej. Wykonanie remontu budynku przy ul. Bilana poprawi warunki do prowadzenia zajęć z młodzieżą i dorosłymi. Zmodernizowana kotłownia zmniejszy emisję zanieczyszczeń do atmosfery oraz pozwoli na zmniejszenie kosztów związanych z ogrzewaniem obiektu. Nowa elewacja wpłynie korzystnie na poprawę wizerunku tej części miasta Przemysła.</p>	<p>Gmina Miejska Przemysł</p>

19.	Renowacja i modernizacja budynku bursy szkolnej przy ul. Dworskiego 104	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowo-modernizacyjnych budynku bursy szkolnej. Po wyremontowaniu i modernizacji bursa będzie pełniła funkcję:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaplecza mieszkaniowego dla młodzieży uczącej się w pobliskich szkołach ponadgimnazjalnych, - bazy noclegowej dla uczestników zawodów sportowych – w sąsiedztwie znajduje się stadion szkolny, uczestników kursów szkoleniowych organizowanych przez Centrum Kształcenia Praktycznego i Centrum Kształcenia Ustawicznego, studentów przemyskich uczelni. <p>Zakres prac obejmuje: remont stropodachu, węzłów sanitarno-łazienkowych, wymianę całej instalacji wewnętrznej, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, malowanie pomieszczeń, renowację podłóg, modernizację kuchni i stołówki, docieplenie budynku i wykonanie elewacji, zagospodarowanie otoczenia wraz remontem ogrodu.</p> <p>Nowa elewacja wpłynie korzystnie na poprawę wyglądu objętej ochroną konserwatorską zabudowy ul. Dworskiego. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie budynku pozwoli na zmniejszenie kosztów jego utrzymania.</p>	Gmina Miejska Przemysł
20.	Renowacja i adaptacja pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje wykonanie prac remontowych, w tym adaptację strychu na pracownię w celu polepszenia warunków i rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych kierowanej do dzieci i młodzieży. Dobrze przygotowana baza oświatowa pozwoli również na organizowanie opieki pozaszkolnej dla dzieci z rodzin patologicznych.</p> <p>Niezbędny zakres prac do wykonania to: wymiana instalacji elektrycznej i centralnego ogrzewania, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, malowanie pomieszczeń, remont posadzek w pracowniach, osuszenie i renowacja zabytkowej elewacji budynku, adaptacja strychu na potrzeby pracowni. Remont elewacji korzystnie wpłynie na poprawę estetyki miasta.</p> <p>Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacja instalacji centralnego ogrzewania oraz docieplenie i osuszenie budynku pozwoli na zmniejszenie kosztów jego utrzymania.</p>	Gmina Miejska Przemysł
21.	Rewaloryzacja zespołu pałacowo-parkowego Lubomirskich na cele edukacyjne – etap I	<p>Projekt ma na celu wzmocnienie zaplecza edukacyjnego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Przemysłu zapewniającego wysoki poziom edukacji oraz zaliczenie strefy parku Lubomirskich do ważniejszych atrakcji turystycznych miasta Przemysła. Wiąże się to przede wszystkim z odnowieniem historycznych obiektów znajdujących się na terenie parku. Połączenie nowoczesnych funkcji edukacyjnych przy zachowaniu historycznego charakteru zabytków i ich otoczenia uwarunkowane jest kompleksowym ujęciem zagospodarowania przedmiotowego obszaru. Rewitalizacja parku Lubomirskich oraz jego otoczenia przyczyni się rozwojowi społeczno-gospodarczego miasta poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost potencjału turystycznego rewitalizowanego parku, - stworzenie dogodnych warunków do wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców miasta, turystów, studentów i wykładowców, - zachowanie historycznego charakteru zabytkowych obiektów w połączeniu z pełnieniem 	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Przemysłu

		<p>nowoczesnych funkcji edukacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępu do wiedzy (większa liczba sal dydaktycznych, laboratoriów, biblioteka), - napływ kadry naukowej, mogącej w przyszłości współtworzyć przemyskie środowisko naukowe, - tworzenie stałych miejsc pracy związanych zarówno z funkcjonowaniem uczelni jak i samego parku (np. powstanie drobnej działalności gospodarczej, ochrona parku itp.) - powstanie ośrodka skupiającego środowisko artystyczne oraz inteligentkie poprzez stworzenie warunków do prowadzenia wystaw plenerowych, koncertów, sympozjów, sesji naukowych itp. 	
22.	Renowacja budynku na cele dydaktyczno-hotelowe Wyższej Szkoły Administracji i Zarządzania w Przemysłu	<p>Zdewastowany zabytkowy budynek przeznaczony do rozbiórki, zostanie w drodze pseudorestytucji przeznaczony na cele edukacyjno – społeczne. Planowane jest wykonanie 3 pokoi gościnnych oraz sali seminaryjno-konferencyjnej o łącznej powierzchni 170 m².</p> <p>Renowacja budynku pozwoli uratować unikalny XIX wieczny obiekt architektoniczny (dawny dom flisacki) położony w centrum miasta. Zabezpieczenie miejsc hotelowo - noclegowych w bezpośrednim otoczeniu budynku uczelni będzie dodatkowym argumentem zatrudnienia kadry naukowej z renomowanych ośrodków akademickich zarówno polskich jak i zagranicznych, co wpłynie na podwyższenie poziomu kształcenia studentów. Dodatkowe pomieszczenia dydaktyczne zwiększą bazę dydaktyczną i komfort nauki. Kilkanaście miejsc parkingowych złagodzi poważny problem braku miejsc postojowych w tej części miasta. Konieczność obsługi budynku stworzy dodatkowe miejsca pracy.</p>	Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemysłu
23.	Renowacja budynku Komendy Miejskiej Policji w Przemysłu	<p>Celem projektu jest poprawa stanu technicznego i estetyki budynku a tym samym i warunków funkcjonalnych jednostki</p> <p>Zakres projektu obejmuje: remont dachu, wymianę stolarki okiennej, odnowienie elewacji, wykonanie podjazdu dla niepełnosprawnych wraz z wymianą 2 dźwigów oraz zagospodarowanie otoczenia wraz z modernizacją ogrodzenia oraz rozbiórkę parterowego budynku od ul. Kopernika wraz z przystosowaniem „odzyskanego” terenu na parking samochodowy.</p>	Komenda Miejska Policji w Przemysłu
24.	Adaptacja budynku na bursę dla studentów z rodzin najuboższych	<p>Projekt obejmuje adaptację budynku mieszczącego się przy ul. Piotra Skargi 6 na bursę dla studentów z rodzin najuboższych.</p> <p>Powszechne ubożenie społeczeństwa, na które w dużej mierze wywiera wpływ rosnące bezrobocie, brak perspektywy na przyszłość dla młodzieży z rodzin o niskim statusie materialnym to problem, który ciągle przybiera na sile. Młodzi ludzie pochodzący z ubogich rodzin, szczególnie mieszkający w małych miejscowościach oddalonych od miast, w których są szkoły ponadpodstawowe lub uczelnie kończą często swoją edukację na poziomie szkoły podstawowej. Niejednokrotnie to właśnie sytuacja materialna zmusza ich do zaprzestania dalszej nauki.</p> <p>W poszukiwaniu wiedzy coraz liczniej przybywa także do nas młodzież z Ukrainy. Dla ich rodzin wiąże się to z ogromnymi wydatkami, gdyż nawet opłacenie akademika to wydatek, który często przekracza miesięczny dochód. Wychodząc naprzeciw tym problemom chcemy uruchomić w Przemysłu bursę dla ubogiej młodzieży uczącej się z tym mieście. Dzięki tej inicjatywie chcemy</p>	Caritas Archidiecezji Przemyskiej

	umożliwić młodym ludziom dalszą edukację zapewniając im możliwość nieodpłatnego zakwaterowania.	
--	---	--

TYP PROJEKTU: Poprawa warunków uprawiania sportu, turystyki i rekreacji na terenie miasta Przemysła.

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Rewaloryzacja Kopca Tatarskiego i forteczna trasa turystyczna	<p>Projekt obejmuje rewaloryzację Kopca Tatarskiego i utworzenie fortecznej trasy turystycznej. Twierdza Przemysł na początku XX w. stanowiła trzecie pod względem wielkości po Verdun i Antwerpii założenie obronne w Europie. Realizacja projektu ma na celu udostępnienie wewnętrznego pierścienia XIX w. fortyfikacji Twierdzy Przemysł.</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adaptację Kopca Tatarskiego na cele punktu widokowego wraz z odtworzeniem kapliczki św. Leonarda, - organizację placu rekreacyjnego od strony wschodniej podnóża Kopca Tatarskiego, - adaptację Fortu „Zniesienie” na cele rekreacyjne – amfiteatr, - wykonanie parkingu przy Krzyżu Zawierzenia, - adaptację Bramy Sanockiej Dolnej (wartowni) na cele muzealno – ekspozycyjne, - wykonanie ciągów trasy turystycznej wzdłuż narysu szaców ziemnych od Bramy Sanockiej Dolnej na Kopic Tatarski. <p>Rewaloryzacja Kopca Tatarskiego i forteczna trasa turystyczna pełniąc funkcję dydaktyczną związaną z historią miasta ma również na celu poszerzenie oferty turystycznej.</p>	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Przebudowa lub remont publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji rekreacyjnych i sportowych umożliwiających integrację osób zdrowych i niepełnosprawnych.

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Przebudowa stadionu KKS „Czuwaj” w Przemysłu wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych	<p>Projekt obejmuje remont i modernizację kompleksu sportowego „Czuwaj” położonego przy ul. 22 Stycznia w Przemysłu. W skład kompleksu wchodzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budynek zaplecza stadionu wraz z miejscami noclegowymi - boisko sportowe - korty tenisowe - boisko do koszykówki 	Gmina Miejska Przemysł

		<p>- budynek przystani wodnej z placem zabaw dla dzieci.</p> <p>Budynek o konstrukcji drewnianej przy ul. 22 Stycznia nr 6 w Przemyslu został wzniesiony na początku XX wieku. Ze względu na ciekawą formę oraz użyty materiał do jego budowy (drewno) umieszczony jest w spisie „Zabytki Architektury i Budownictwa w Polsce”. Obecnie trwa procedura wpisania obiektu do rejestru zabytków. Błędy wykonawcze przy robotach remontowych przeprowadzonych w latach osiemdziesiątych spowodowały, iż obiekt ten znajduje się w złym stanie technicznym. Pilnego remontu wymaga w szczególności konstrukcja dachu oraz jego pokrycie (gonty drewniane).</p> <p>Remont budynku pozwoli odzyskać dawną świetność oraz zapewni bezpieczeństwo użytkowania. Niezbędne jest wybudowanie zespołu sanitarnego. Obecnie dla widowni stadionu dostępne są jedynie tzw. „suche ustępy”. Remontu wymagają również trybuny, płyta boiska, korty tenisowe oraz plac zabaw dla dzieci. W celu rozszerzenia oferty sportowej planuje się zainstalowanie w sąsiedztwie kortów tenisowych i budynku przystani wodnej, urządzeń do uprawiania sportów wrotkarskich.</p> <p>Celem projektu jest przywrócenie całemu kompleksowi dawnej świetności – jako miejsca rekreacji fizycznej i sportu, aktywnego i biernego wypoczynku oraz miejsca zabaw dla dzieci i młodzieży.</p>	
2.	Modernizacja stadionu szkolnego „Juwena” przy Zespole Szkół Mechanicznych i Drzewnych w Przemyslu	<p>Projekt obejmuje kompleksową przebudowę stadionu szkolnego „Juwena”.</p> <p>Nowopowstałe boiska i urządzenia sportowe (spełniające wymagane normy i standardy do uprawiania poszczególnych dyscyplin sportowych) pozwolą na prowadzenie zajęć wychowania fizycznego, zawodów międzyszkolnych i zajęć treningowych.</p> <p>Zakres projektu obejmuje: modernizację budynków gospodarczych, budowę nowego pawilonu sportowego z szatniami i zapleczem sanitarno-magazynowym. Realizacja projektu przyczyni się do wzmocnienia bazy sportowej miasta o nowoczesny obiekt, na którym będzie można organizować zajęcia sportowe i rekreacyjne oraz organizować różnorodne formy aktywnego wypoczynku zarówno dla zdrowej jak i niepełnosprawnej młodzieży.</p>	Gmina Miejska Przemysł
3.	Rewitalizacja Parku Miejskiego w Przemyslu	<p>Projekt rewitalizacji Parku Miejskiego ma za zadanie stworzenie odpowiednich warunków do wypoczynku zarówno mieszkańcom jak i turystom odwiedzającym Przemysł.</p> <p>Park Miejski w Przemyslu (zwany też parkiem zamkowym) został założony w połowie XIX wieku i należy do najciekawszych i najbardziej wartościowych obiektów tego typu w Polsce. Obecnie jest w stanie bardzo zaniedbanym. W znacznym stopniu zniszczona lub zdegradowana jest cała infrastruktura parkowa (zespół „domu ogrodnika”, szalet, alejki, oświetlenie, altany, place zabaw, fontanna, ławki i kosze na śmieci). W znacznej mierze zaniedbana jest parkowa zieleń.</p> <p>W powszechnej opinii mieszkańców Przemysła obecnie park jest miejscem mało atrakcyjnym i niebezpiecznym, przede wszystkim ze względu na nagminne w tym miejscu picie alkoholu oraz częste akty wandalizmu.</p>	Gmina Miejska Przemysł

		<p>Celem projektu rewitalizacji parku miejskiego jest przywrócenie go do dawnej świetności i pożądanego stanu oraz pełne wykorzystanie jego możliwości jako miejsca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wypoczynku (biernego i aktywnego), - rekreacji fizycznej i sportu (zawody rowerowe, zawody biegowe, biegi na orientację, „ścieżka zdrowia”), - kultury (koncerty kameralne, plenery plastyczne, kino letnie), - edukacji (przyrodniczej, ekologicznej, historycznej, topograficznej oraz o odnawialnych źródłach energii). <p>Realizacja projektu przyczyni się do powstania 7-9 nowych miejsc pracy</p>	
4.	Rewitalizacja Parku 30-lecia.	<p>Celem projektu rewitalizacji Parku 30 - lecia jest poprawienie istniejącego stanu tak, aby Park mógł spełniać rolę wypoczynkową, rekreacyjną, sportową i edukacyjną dla mieszkańców i przyjeżdżających turystów.</p> <p>Park 30 – lecia mieści się przy ulicy Armii Krajowej i ma charakter leśny. Jest miejscem często odwiedzanym przez mieszkańców Przemysła, jak też osoby podróżujące, które zatrzymują się na pobliskim parkingu.</p> <p>Odpowiednia przecinka drzewostanu, modernizacja alejek, zainstalowanie oświetlenia parkowego, zamontowanie ławek i koszy na śmieci oraz remont i modernizacja placu zabaw przywróci parkowi dawną świetność.</p>	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Remonty nieruchomości i modernizacja infrastruktury umożliwiającej rozwój działalności społeczno-opiekuńczej i zdrowotnej (domy opieki społecznej, ośrodki pomocy społecznej, hospicja, zakłady opiekuńczo-lecznicze).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Adaptacja budynku przy ul. Tatarskiej 4 na potrzeby Domu Pomocy Społecznej	<p>Celem projektu jest poprawa warunków świadczenia usług dla mieszkańców Przemysła oraz integracja lokalnych społeczności.</p> <p>Projekt obejmuje adaptację budynku przy ul. Tatarskiej 4 na potrzeby Domu Pomocy Społecznej. Obecnie Dom Pomocy Społecznej mieści się w budynku przy ul. Basztowej 17, który ze względu na bardzo zły stan techniczny nie będzie mógł, mimo remontów, osiągnąć wymogów standaryzacji (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15.09.2000 r. w sprawie domów pomocy społecznej - Dz. U. Nr 82, poz. 929 z późniejszymi zmianami)</p> <p>Adaptacja polega na przebudowie i modernizacji wewnętrznej części budynku z zachowaniem bryły zewnętrznej oraz zagospodarowaniu przyległych terenów zielonych.</p>	Gmina Miejska Przemysł

2.	Adaptacja budynku na Zakład opiekuńczo-leczniczy ul. Ks. J. Popiełuszki	Celem projektu jest adaptacja budynku przy ul. Ks. J. Popiełuszki na potrzeby hospicjum. W ostatnich latach obserwujemy zjawisko starzenia się społeczeństwa, które z roku na rok przybiera na sile. Coraz więcej też osób zapada na choroby m.in. nowotworowe. Osoby dotknięte tym problemem niejednokrotnie wymagają stałej opieki medycznej. Chcemy zapewnić im tę opiekę poprzez utworzenie hospicjum dla nieuleczalnie chorych. Działalność tej placówki nie będzie ograniczała się wyłącznie do opieki nad chorymi, lecz udzielana będzie także pomoc ich rodzinom. Pragniemy zapewnić opiekę medyczną i socjalną pensjonariuszom oraz tym rodzinom, które niejednokrotnie znajdują się w trudnej sytuacji materialnej. Celem naszego działania jest zapewnienie możliwie najlepszego poziomu życia dla pacjenta i jego rodziny.	Caritas Archidiecezji Przemyskiej
----	---	--	-----------------------------------

TYP PROJEKTU: Prace konserwatorskie i remonty historycznych obiektów wpisanych do rejestru zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu przyczyniające się do zachowania dziedzictwa kulturowego, rozwoju turystyki, działalności kulturalnej i społecznej oraz tworzenia stałych miejsc pracy.

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Budowa podziemnej trasy turystycznej	<p>Celem projektu jest udostępnienie nowego „produktu turystycznego” o wysokich walorach historycznych przybliżających historię miasta Przemysła zarówno jego mieszkańcom jak i też przyjeżdżającym turystom.</p> <p>Kamienica Rynek 1, wpisana do rejestru zabytków (pod numerem A-302), zawiera w partiach piwnic dobrze zachowany na kilku kondygnacjach układ pomieszczeń, będących świadectwem bogatej historii począwszy od XII.</p> <p>Planowane jest wykonanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zewnętrznego wejścia do piwnic, - hollu wejściowego z szatnią oraz pomieszczeniem gospodarczym i punktem informacji, - sal ekspozycyjnych, - sal promocji z przeznaczeniem na prezentację historii miasta, - zespołu korytarzowego ekspozycji, - zespołu socjalno-sanitarnego, - robót z przystosowaniem historycznego kolektora sanitarnego - dla potrzeb podziemnej trasy turystycznej. <p>Odnowa zabytku o znaczeniu historycznym, jakim jest zespół jedno - i dwukondygnacyjnych piwnic pod kamienicami przemyskiej Starówki pochodzącymi z XIX i początku XX w., nada mu nową funkcję dydaktyczno-poznawczą tworząc niezwykle atrakcyjny ciąg turystyczny promujący walory miasta.</p>	Gmina Miejska Przemysł

2.	Zamek Kazimierzowski - Przemyskie Centrum Kultury	<p>Projekt obejmuje, zgodnie z opracowaną koncepcją Zamek Kazimierzowski – Przemyskie Centrum Kultury, wykonanie: rezerwatu archeologicznego (rotunda piastowska i palatium), amfiteatru kamiennego, przywrócenie dawnego wystroju sali teatralnej, zaadaptowanie części pomieszczeń zamkowych na potrzeby restauracji oraz dobudowanie części hotelowej. Niezależnie od zakresu wymienionych powyżej robót wymagane są roboty remontowe, takie jak: osuszenie murów i wymiana tynków renowacyjnych budynku bramy wjazdowej, uszczelnienie i wymiana posadzek na basztach, wymiana instalacji przeciwpożarowej.</p> <p>Zamek Kazimierzowski w Przemyslu należy do najciekawszych zabytków architektury w Polsce południowo-wschodniej. Jest wielofazowym obiektem o bardzo skomplikowanej i nie do końca wyjaśnionej stratygrafii, zawierającej relikty jednej z najstarszych w Polsce budowli średniowiecznych – piastowskiej rotundy z palatium książęcym. Jest monumentalnym średniowiecznym założeniem obronnym, modernizowanym w epoce nowożytnej wielokrotnie, dziś będącym siedzibą wielu instytucji kulturalnych i atrakcją turystyczną o znaczeniu ponadregionalnym.</p> <p>Ekspozycja wszystkich wartości Zamku Kazimierzowskiego, jako części dziedzictwa narodowej kultury przyczyni się do utrwalania regionalnej tożsamości jak i charakterystycznych lokalnych odrębności.</p>	Gmina Miejska Przemysł
3.	Renowacja i konserwacja murów obronnych Starego Miasta w Przemyslu	<p>Celem projektu jest utrzymanie w dobrym stanie technicznym oraz estetycznym zabytkowych murów obronnych Starego Miasta. Zachowany zespół fortyfikacji miejskich (murów obronnych, fos, wałów) jest świadectwem tysiącletniego istnienia i rozwoju miasta. Mury obronne oprócz roli obronnej pełniły i pełnią funkcje użytkowe- jako zabezpieczające mury oporowe.</p> <p>Decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 20 maja 1972 r. L.dz. KL II-680/15/72 zespół fortyfikacji został wpisany do Rejestru Zabytków pod Nr A-705.</p> <p>Brak należytej dbałości w okresie minionym spowodował, że ich stan wymaga pilnych działań remontowych i zabezpieczających.</p> <p>W celu planowych działań w tym zakresie konieczne jest opracowanie ekspertyzy technicznej stanu zachowania, typowania kolejności remontów oraz odtworzeniowych projektów budowlanych i wykonawczych.</p> <p>Po opracowaniu dokumentacji oraz uzyskaniu pozwoleń na budowę można będzie przystąpić do skoordynowanych działań remontowych i zabezpieczających zespół fortyfikacji.</p>	Gmina Miejska Przemysł

4.	Rewaloryzacja zespołu klasztornego Sióstr Karmelitanek Bosych w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje przeprowadzenie prac rewaloryzacyjnych zespołu klasztornego Sióstr Karmelitanek Bosych. Zespół klasztorny jest obiektem o dużej wartości historycznej i architektonicznej. Brak od 100 lat generalnego remontu spowodował konieczność przeprowadzeni w trybie pilnym następujących prac: wymianę dachówki oraz więźby dachowej z obróbkami blacharskimi i rekonstrukcją kominów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wymianę instalacji centralnego ogrzewania wraz z kotłownią, renowację muru ogradzającego klasztor.</p> <p>Realizacja projektu pozytywnie wpłynie na atrakcyjność turystyczną miasta i przyczyni się do wzrostu zatrudnienia w usługach okołoturystycznych.</p>	Klasztor Sióstr Karmelitanek Bosych w Przemysłu
5.	Rewitalizacja klasztoru Ojców Karmelitów Bosych w Przemysłu	<p>Projekt obejmuje przeprowadzenie prac rewaloryzacyjnych zabytkowego zespołu klasztoro-obronnego Ojców Karmelitów Bosych. Klasztor Karmelitów Bosych w Przemysłu z uwagi na swoje położenie stanowi dominantę w krajobrazie kulturowym miasta. Odbudowa założenia kościelno - klasztornego wiąże się również z zachowaniem i kontynuacją treści barokowych oraz dziedzictwa wielokulturowego tego regionu Europy.</p> <p>Zakres projektu obejmuje: prace remontowe wewnątrz, wymianę okien, wymianę dachu na nawie bocznej kościoła, elewację kościoła i klasztoru, iluminację obiektu, wykonanie podjazdów, restaurację murów i baszt obronnych.</p> <p>Realizacja projektu pozytywnie wpłynie na atrakcyjność turystyczną miasta i wywoła wzrost zatrudnienia w usługach okołoturystycznych.</p>	Klasztor Ojców Karmelitów Bosych w Przemysłu
6.	Renowacja zabytkowego zespołu opactwa Sióstr Benedyktynek i kościoła Św. Trójcy	<p>Zabytkowy XVIII wieczny kompleks opactwa Sióstr Benedyktynek z kościołem p.w. Św. Trójcy wymaga pilnych prac remontowych i rewaloryzacyjnych z powodu złego stanu technicznego obiektów. Przyczyny są wielostronne, ale wyróżnić można zasadnicze t.j.: niekorzystna lokalizacja przy głównym ciągu komunikacyjnym miasta, usytuowanie w terasie zlewni rzeki San oraz deprecjacja z tytułu wieku obiektów. Zakres projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osuszenie obiektów w tym izolacja przeciwwilgociowa, - wymianę zewnętrznej sieci kanalizacyjnej na terenie opactwa, - wykonanie chodników wokół kościoła i klasztoru, - renowację elewacji budynków klasztornych i kościoła, - wymianę stolarki okiennej na termoizolacyjną, - renowację murów. <p>Realizacja projektu wpłynie na wzmocnienie i poszerzenie działalności kulturalnej prowadzonej przez beneficjenta, a także przyczyni się do redukcji zużycia energii cieplnej, a tym samym zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.</p>	Opactwo Sióstr Benedyktynek, Parafia rzymskokatolicka p.w. Św. Trójcy

7.	Prace renowacyjno-konserwatorskie w Bazylice Archikatedralnej w Przemysłu	<p>Archikatedra przemyska jest jedną z najstarszych budowli sakralnych w Polsce. Trzynawowa budowla o wystroju barokowym zespolonym z gotyckim prezbiterium posiada cenną figurę Matki Bożej Jackowej – wykonaną z alabastru w XV w., relikwie św. Józefa Sebastiana Pelczara oraz błogosławionego ks. Jana Balickiego. W podziemiach katedry znajdują się pozostałości murów romańskiego kościoła p.w. św. Mikołaja. W sąsiedztwie katedry znajduje się monumentalna dzwonnica nakryta neobarokowym hełmem.</p> <p>Projekt obejmuje wykonanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konserwacji witraży w prezbiterium oraz dodatkowe oszklenie celem zabezpieczenia zabytkowych szkła przed postępującymi procesami korozyjnymi i przed utratą ciepła, - konserwacji stali i boazerii, - konserwacji belki tęczowej z rzeźbami, - konserwacji kraty do kaplicy Fredrów, - konserwacji cokołu kościoła, - osuszenia ścian, - prac konserwatorskich przy relikwach rotundy romańskiej celem udostępnienia do zwiedzania, - prac remontowo – budowlanych i elewacji wieży katedralnej. 	<p>Parafia Rzymsko-katolicka p.w. Św. Jana Chrzciciela przy Bazylice Archikatedra -lnej</p>
8.	Rozbudowa i adaptacja budynków na siedzibę Muzeum Archidiecezjalnego im. Św. Bpa J.S. Pelczara	<p>Celem projektu jest tworzenie odpowiednich warunków dla działalności kulturalnej i edukacyjnej. Realizacja projektu pozytywnie wpłynie na atrakcyjność turystyczną miasta. Obcowanie ze sztuką umożliwi wzbogacenie zaplecza kulturalnego miasta Przemysła.</p> <p>Projekt obejmuje adaptację budynku przy placu Katedralnym 2 i 3 wraz zagospodarowaniem otoczenia na nową siedzibę Muzeum Archidiecezjalnego.</p> <p>Muzeum zostało założone ponad 100 lat temu i posiada wiele bezcennych eksponatów – głównie zabytków sztuki sakralnej. W muzeum znajduje się ekspozycja cennych tkanin od XV wieku, na którą składają się szaty liturgiczne, makaty wschodnie, gobeliny polskie, kapy zdobyte pod Wiedniem itp. Godnym uwagi zabytkiem są gobeliny mediolańskie sprowadzone w 1730 roku przez biskupa A. Fredrę, przedstawiające czterech ewangelistów. Poza tym w zbiorach muzeum znajdują się wytwory rzemiosła artystycznego oraz naczynia ceramiczne z epoki przedchrześcijańskiej, judaika, zbiór grafik ks. Jana Kwolka, a także dworskie meble.</p> <p>Decyzją Ojca Świętego Jana Pawła II z dnia 2 czerwca 1991 roku kościół p.w. Najświętszego Serca Jezusa, przy którym mieści się obecnie Muzeum Archidiecezjalne został przekazany na własność archidiecezji przemysko-warszawskiej obrządku greckokatolickiego. Z powodu tej decyzji wynika konieczność przeniesienia wszystkich zbiorów muzealnych do nowej siedziby gdyż w przeciwnym przypadku zbiory muzealne ulegną likwidacji.</p>	<p>Archidiecezja Przemyska Obrządku Łacińskiego</p>

9.	Renowacja i modernizacja budynku Przemyskiej Biblioteki Publicznej	Projekt obejmuje renowację i modernizację budynku Przemyskiej Biblioteki Publicznej w celu pełnego zaspokojenie potrzeb w zakresie czytelnictwa, nauki i informatyzacji. Biblioteka mieści się w budynku dawnej synagogi, który jest ważnym elementem pejzażu architektonicznego Przemysła i świadectwem wielokulturowości w historii południowo - wschodniego regionu Polski. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy stanu technicznego i estetyki budynku, Wymiana wszystkich instalacji zapewni bezpieczeństwo przeciwpożarowe, a nowa stolarka okienna wyeliminuje ubytki ciepła. Z tego względu realizacja projektu podniesie poziom świadczonych usług w zakresie udostępniania informacji naukowej i stworzy lepsze warunki do prowadzenia działalności wystawienniczej prezentującej dorobek artystyczny uznanych jak i nowych pisarzy (prozaików), poetów polskich i zagranicznych oraz prace nagradzane w organizowanych tutaj konkursach dla dzieci i młodzieży.	Przemyska Biblioteka Publiczna
10.	Zagospodarowanie terenu przyległego do budynku Archiwum Państwowego w Przemysłu	Projekt obejmuje wykonanie zagospodarowanie terenu wokół Archiwum Państwowego w celu stworzenia dogodnych warunków dla osób odwiedzających Archiwum oraz poprawy ogólnego wizerunku budynku. I estetyki otoczenia. Archiwum Państwowego w Przemysłu – placówka naukowa i oświatowa przechowująca świadectwa historii miasta i okolic – jest licznie odwiedzane przez badaczy krajowych i zagranicznych, przez co, obok muzeum i zespołu staromiejskiego, jest jedną z wizytówek miasta Przemysła. W zakres projektu wchodzi wykonanie nawierzchni drogi wewnętrznej oraz wymiana ogrodzenia w celu jego dostosowania do stylu architektonicznego budynku. Realizacja projektu polepszy dostęp do Archiwum, a tym samym umożliwi szerszej grupie zainteresowanych korzystanie ze zgromadzonych zbiorów, takich jak: akta urzędów administracji państwowej i specjalnej, instytucji kulturalnych, akta sądowe i notarialne, akta szkół.	Archiwum Państwowe w Przemysłu
11	Renowacja i adaptacja zabytkowych budynków na siedzibę Przemyskiej Biblioteki Publicznej	Realizacja projektu polega na adaptacji i remoncie budynków powojkowych przy ul. Słowackiego 89. Dwa z nich zostaną zaadoptowane na nową siedzibę Przemyskiej Biblioteki Publicznej. W trzecim z budynków planowane jest utworzenie sali widowiskowo-koncertowej. Koncepcja zakłada stworzenie centrum kulturalnego skupiającego młodzież i dorosłych zainteresowanych odbiorem kultury. Budynki pozbawione barier architektonicznych będą zachęcać do uczestniczenia w życiu kulturalnym również osoby niepełnosprawne.	Gmina Miejska Przemysł (pod warunkiem uzyskania prawa do dysponowania nieruchomością).

12	Renowacja i adaptacja pomieszczeń Domu Katolickiego „ROMA”	Budynek z okresu międzywojennego w chwili obecnej jest bardzo mocno wyeksploatowany i wymaga kapitalnego remontu. Zakres projektu obejmuje: wymianę drzwi i okien budynku, osuszanie budynku, poprawę odwodnienia burzowego, wymianę instalacji elektrycznej i c.o. w sali widowiskowej, adaptacje pomieszczeń na cele biblioteki, czytelnicy i kawiarenki, cyklinowanie parkietów i malowanie sali widowiskowej, zakup foteli do sali widowiskowej, malowanie klatek schodowych oraz renowację elewacji budynku.	Archidiecezjalny Dom Katolicki – ośrodek młodzieżowy „ROMA”
----	--	---	---

TYP PROJEKTU: Remont budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne i kulturalne przyczyniające się do tworzenia stałych miejsc pracy.

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Dom Europy „Galicja”	Przedmiotem projektu jest renowacja zabytkowej kamienicy Rynek 5 w Przemysłu oraz jej adaptacja na cele turystyczno-gospodarcze, których realizacja przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości i współpracy międzynarodowej o znaczeniu biznesowym. Kompleksowy remont i opracowanie koncepcji funkcjonowania kamienicy zostaną przygotowane w oparciu o niezbędną dokumentację projektowo-budowlaną oraz opracowany materiał historyczno - architektoniczny, ukazujący pełny obraz tego obiektu w przeszłości. Materiał będzie pomocny przy sporządzeniu projektu dotyczącego odrestaurowania elewacji i wyboru stylizacji wystroju wnętrz. Planowany remont kamienicy zostanie przeprowadzony w okresie 1 roku na przełomie lat 2005/2007. Renowacja kamienicy przy ul. Rynek 5, umożliwi przywrócenie dawnej świetności kamienicy i będzie przykładem pielęgnowania dziedzictwa kulturowego w Przemysłu oraz przyczyni się do tworzenia stałych miejsc pracy.	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
2.	Renowacja kamienicy przy ul. Kościuszki 5	Projekt stanowi część programu rewitalizacji zabytkowych budynków Starego Miasta, którego realizację planuje się na lata 2005 - 2013. Realizacja projektu pozwoli na renowację kamienicy oraz przywrócenie jej estetyki oraz historycznego wyglądu. Zakres prac obejmuje m.in.: remont dachu, wymianę instalacji elektrycznej, remont klatki schodowej, remont sali widowiskowej i modernizację ogrzewania.	Gmina Miejska Przemysł
3.	Modernizacja i renowacja obiektu przy ul. Konarskiego 5	Budynek przy ul. Konarskiego 5 wcześniej pełnił funkcję domu kultury kolejarza. W połowie 2004 roku budynek Konarskiego 5 został przekazany w wieczyste użytkowanie Gminie Miejskiej Przemysł. Obecnie siedzibę ma tutaj placówka upowszechniania kultury pn. Zespół Pieśni i Tańca „Przemysł” oraz filia Przemyskiej Biblioteki Publicznej. Podmioty te ulokowane są na parterze budynku. Wyższe kondygnacje są dotychczas nie zagospodarowane i wymagają remontu. Od dnia 1 stycznia 2005 roku mieści się tutaj siedziba nowej instytucji kultury – Przemyskiego Centrum Kultury i Nauki.	Gmina Miejska Przemysł

	<p>Przedmiotowy budynek jest wpisany do rejestru zabytków Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako element w kompleksie urbanistycznym wraz ze Szkołą Podstawową nr 5 oraz instytucją kultury, która m. in. prowadzi kino.</p> <p>Wykonanie remontu budynku przy ul. Konarskiego 5 przyczyni się do ożywienia prowadzonej w nim działalności ze szczególnym uwzględnieniem udziału w życiu kulturalnym miasta Przemysła osób niepełnosprawnych. Lokalizacja obiektu pozwoli stworzyć kolejne miejsce, gdzie skupiona będzie aktywność młodzieży i osób dorosłych, w zakresie rozwijania i umacniania artystycznych zainteresowań i zdolności. Ponadto, w sali widowiskowej można będzie realizować przedsięwzięcia kulturalne, poszerzając w ten sposób liczbę miejsc gdzie mieszkańcy miasta w sposób przystępny i łatwy mogą korzystać z oferty kulturalnej przygotowywanej przez podmioty działające na rzecz kultury.</p>	
--	--	--

TYP PROJEKTU: Remont i modernizacja infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie ochrony środowiska (sieci wodociągowe i kanalizacyjne, termomodernizacja budynków, ograniczenie korzystania z indywidualnych źródeł ciepła na rzecz podłączenia do sieci ciepłych).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Zbiorniki retencyjne i kanał ulgi	<p>Celem projektu jest odciążenie przeciążonych odcinków kanalizacji poprzez czasowe retencjonowanie ścieków w zbiornikach i kanałach.</p> <p>Zapobieganie zatapianiu ściekami z przeciążonego kanału budynków położonych przy Wybrzeżu Ojca św. Jana Pawła II i ulicach bocznych podczas deszczów.</p> <p>Zapewnienie max. 10-krotne w roku odprowadzanie wód opadowych do Sanu, zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska.</p> <p>Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła.</p>	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
2.	Budowa sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami w strefie staromiejskiej miasta Przemysła	<p>Celem projektu jest budowa sieci ciepłowniczej wraz przyłączami i węzłami cieplnymi w rejonie ulic: Grodzka - Rynek, Jagiellońska – Wałowa - Ratuszowa, Katedralna – Śmigurskiego – Karmelicka - Władycze i Kościuszki - Grodzka.</p> <p>Wybudowana sieć ciepłownicza umożliwi likwidację palenisk domowych a tym samym zmniejszy emisję zanieczyszczeń do atmosfery, co pozytywnie wpłynie na wygląd zabytkowych, odrestaurowanych elewacji secesyjnych kamienic znajdujących się w tej części miasta</p> <p>Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła a także turyści krajowi i zagraniczni przebywający odwiedzający miasto.</p>	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej

3.	Budowa sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami w rejonie ulic Mickiewicza - Dworskiego	Celem projektu jest budowa sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami i węzłami cieplnymi w ulicach: Mickiewicza, Siemiradzkiego i Dworskiego. Wybudowana sieć ciepłownicza umożliwi likwidację istniejących w tym rejonie kotłowni lokalnych i palenisk domowych. Przyczyni się to do poprawy środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie emisji pyłów do atmosfery oraz pozytywnie wpłynie na wygląd chronionej konserwatorsko zabudowy ulicy Mickiewicza i Dworskiego. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła a także turyści krajowi i zagraniczni przebywający odwiedzający miasto.	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej
4.	Budowa sieci ciepłowniczej od ulicy Sportowej w kierunku Wybrzeża J. Piłsudskiego	Celem projektu jest budowa sieci ciepłowniczej na odcinku od ul. Sportowej do ul. Wybrzeża J. Piłsudskiego. Wykonana sieć ma za zadanie spięcie sieci w pierścień oraz ograniczenie niskiej emisji poprzez likwidację kotłowni lokalnych i palenisk domowych. Przyczyni się to do poprawy środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie emisji pyłów do atmosfery oraz pozytywnie wpłynie na wygląd chronionej konserwatorsko zabudowy ul. Wybrzeża Józefa Piłsudskiego. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła a także turyści krajowi i zagraniczni przebywający odwiedzający miasto.	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej

8.2 OBSZAR Nr 2

TYP PROJEKTU: Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych.

Lp	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Drogi dojazdowe do Przemyskiego Parku Sportowo – Rekreacyjnego – Stok Narciarski	Celem projektu jest poprawa warunków ruchu drogowego i pieszego oraz zapewnienie dogodnego dojazdu do Przemyskiego Parku Sportowo – Rekreacyjnego. Przedmiotem projektu jest modernizacja nawierzchni ulic i chodników ulic: Kruhelskiej, Przemysława oraz Pasteura do skrzyżowania z ul. Kruhelską wraz z oświetleniem ulicznym i infrastrukturą podziemną oraz modernizacja przyległych terenów zielonych. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła i okolic oraz turyści krajowi i zagraniczni odwiedzający Przemysł.	Gmina Miejska Przemysł
2.	Remont odcinka ul. Topolowej w Przemysłu wraz z przebudową mostu w ciągu tej ulicy	Celem projektu jest stworzenie dogodnych możliwości sprzyjających rozwojowi nowoczesnych usług oraz zapewnienie atrakcyjnego dojazdu do terenów przemysłowych, a także zmniejszenie natężenia ruchu tranzytowego w centrum miasta poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej. Przedmiotem projektu jest przebudowa mostu w celu uzyskania lepszych parametrów użytkowych i nośności minimum 30 T oraz przebudowa odcinka ul. Topolowej.	Gmina Miejska Przemysł

3.	Modernizacja ulic na osiedlu „Krakowskie”	Celem projektu jest zwiększenie możliwości rozwoju miasta poprzez unowocześnienie infrastruktury drogowej w obrębie drogi krajowej nr 77. Zakres rzeczowy obejmuje modernizację nawierzchni następujących ulic: Cicha, Bukowa, Zakopiańska, Orłowicza, Gurbiela, Monte Cassino.	Gmina Miejska Przemysł
----	---	---	------------------------

TYP PROJEKTU: Tworzenie stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach (montaż systemów monitoringu – kamery – budowa bądź modernizacja oświetlenia).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Budowa infrastruktury oświetleniowej w rejonie ulic: Łokietka i Wysockiego	Celem zadania jest budowa oświetlenia wraz z niezbędną infrastrukturą przy ulicach: Łokietka i Wysockiego. Zadanie ma na celu poprawę warunków mieszkaniowych ludności, estetyki i wizerunku miasta, a przede wszystkim stanu bezpieczeństwa publicznego przy tych ulicach Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy miasta (przede wszystkim wymienionych ulic i najbliższej okolicy) oraz turyści odwiedzający Przemysł.	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Remont, modernizacja lub adaptacja budynków i przestrzeni użyteczności publicznej wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu na cele edukacyjno-społeczne (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie i ponadgimnazjalne, centra kształcenia, ośrodki szkolno-wychowawcze, szkoły wyższe, domy kultury, bursy szkolne itp.).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Renowacja i adaptacja budynków zabytkowego Zespołu Dworsko-Pałacowego „Sielec” na potrzeby Wyższej Szkoły Gospodarczej	Projekt ma na celu wzmocnienie zaplecza edukacyjnego Wyższej Szkoły Gospodarczej w Przemysłu celem uzyskania pomieszczeń na cele dydaktyczne i poprawę warunków nauczania. Renowacja jest niezbędna z uwagi na wiek budynków (80 lat) oraz konieczność adaptacji ich na potrzeby oświatowe w związku z rozwojem uczelni. Zakres projektu obejmuje: wymianę więźby dachowej i dachówki, odnowienie elewacji, adaptację budynku (stajnia) z przeznaczeniem na bibliotekę, renowację parku wraz z wykonaniem małej architektury.	Wyższa Szkoła Gospodarcza w Przemysłu

TYP PROJEKTU: Poprawa warunków do uprawiania sportu, rekreacji i turystyki na terenie miasta Przemysła.

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Przemyski Park Sportowo-Rekreacyjny – Stok Narciarski	<p>Głównym celem projektu jest zwiększenie wykorzystania potencjału turystycznego miasta Przemysła poprzez: wzrost zainteresowania turystów regionem Pogórza Przemysko - Dynowskiego, rozwinięcie istniejących i powstanie nowych podmiotów gospodarczych w branży turystycznej, poprawę jakości działań promujących region. W wyniku realizacji projektu powstanie atrakcyjne miejsce aktywnego wypoczynku, zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci i młodzieży, wzbogacona zostanie oferta turystyczna miasta w dotychczas „martwym” sezonie zimowym, zostaną wykorzystane obecnie niezagospodarowane tereny miejskie.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia zostaną wykonane cztery trasy zjazdowe, kolej krzeselkowa o łącznej dł. 958 m, szkółka narciarska dla dzieci, snowpark, letni tor saneczkowy, wyciągi orczykowe dla snowparku i toru saneczkowego oraz przy stoku dla dzieci, wiadukty nad ul. Pasteura oraz ul. Sanocką, obiekty małej architektury (plac zabaw dla dzieci, polana widokowo-piknikowa, sztuczna ściana wspinaczkowa), piesze i rowerowe trasy turystyczne, dwa parkingi dla samochodów osobowych i autokarów, zaplecze socjalne oraz niezbędna infrastruktura techniczna w zakresie oświetlenia, naśnieżania i odwodnienia tras narciarskich.</p>	Gmina Miejska Przemysł
2.	Przemyski Park Sportowo-Rekreacyjny – Akwen Wodny	<p>Projekt przyczyni się do ożywienia gospodarczego miasta Przemysła tworząc przesłanki do powstania nowych miejsc pracy m.in. poprzez stworzenie atrakcyjnej bazy sportowo-rekreacyjnej, a tym samym zwiększenie ruchu turystycznego w mieście i regionie.</p> <p>Koncepcja zagospodarowania terenów starorzecza Sanu dotyczy dostosowania zbiorników wodnych do: żeglugi, uprawiania sportów wodnych i wędkarstwa, pełnienia roli kąpieliska.</p> <p>W szczególności zakres rzeczowy inwestycji obejmuje: miejsca do plażowania, stację kolejową do wody, ścieżki spacerowe, rowerowe i ścieżki zdrowia, obiekty handlowo - gastronomiczne i techniczno - magazynowe, obiekt socjalno - biurowy z zapleczem sanitarnym i natryskami, korty tenisowe, skatepark, boiska do koszykówki, siatkówki i piłki plażowej, pola do mini - golfa, parking oraz sieci infrastruktury technicznej: wodno - kanalizacyjnej, energetycznej i teletechnicznej. Realizacja projektu będzie miała znaczący wpływ na polepszenie koniunktury usług i handlu.</p>	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Remonty nieruchomości i modernizacja infrastruktury umożliwiającej rozwój działalności społeczno - opiekuńczej i zdrowotnej (domy opieki społecznej, ośrodki pomocy społecznej, hospicja, zakłady opiekuńczo-lecznicze).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Renowacja i modernizacja obiektów Domu Pomocy Społecznej przy ul. Wysockiego 99	Projekt obejmuje remont pomieszczeń i przebudowę pawilonów mieszkalnych dla pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej zgodnie z wymogami standaryzacji (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia z dnia 15.09.2000 roku w sprawie domów pomocy społecznej - Dz. U. Nr 82, poz. 929 z późniejszymi zmianami). Renowacja całego obiektu ma na celu podniesienie stanu technicznego substancji lokalowej oraz zabiegi pielęgnacyjno-konserwacyjne przyległych terenów zielonych. Realizacja projektu znacznie polepszy warunki socjalno-bytowe pensjonariuszy oraz warunki pracy personelu. Przyczyni się również do poprawy stanu estetycznego obiektu.	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Remont i modernizacja infrastruktury technicznej szczególnie w zakresie ochrony środowiska (sieci wodociągowe i kanalizacyjne, termomodernizacja budynków, ograniczenie korzystania z indywidualnych źródeł ciepła na rzecz podłączenia do sieci ciepłych).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę – Zakład Uzdatniania Wody	Celem projektu jest zapewnienie niezawodności systemu zaopatrzenia mieszkańców miasta Przemysła w wodę pitną oraz dostosowanie gospodarki odpadami do wymogów obowiązującej ustawy o odpadach. Rezultatami projektu będzie: zmniejszenie energochłonności urządzeń zainstalowanych w Zakładzie Uzdatniania Wody a tym samym zmniejszenie kosztów ich utrzymania, zapewnienie bezawaryjnej pracy Zakładu Uzdatniania Wody w warunkach powodziowych oraz prawidłowa i mniej kosztowa gospodarka osadem.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

TYP PROJEKTU: Remont, przebudowa lub przystosowanie budynków i przestrzeni dla potrzeb tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Przemyski Inkubator Przedsiębiorczości: etap I – uzbrojenie terenu	Przemyski Inkubator Przedsiębiorczości stanowić będzie element lokalnego systemu wsparcia osób, które mają zamiar rozpocząć działalność gospodarczą oraz młodych firm funkcjonujących na rynku nie dłużej niż 2 lata. Nieruchomości zlokalizowane są przy ul. Słowackiego w Przemysłu. Misją Inkubatora będzie rozwój subregionu przemyskiego poprzez tworzenie miejsca i warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Projekt będzie realizowany w formie zorganizowanego kompleksu gospodarczego poprzez dostarczanie odpowiedniej do potrzeb działających w inkubatorze firm powierzchni na działalność gospodarczą, usług biurowych oraz usług doradczych wspierających biznes, w tym pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Łączna powierzchnia działek przeznaczonych na potrzeby inkubatora wynosi 56,75 ha. Obszar oddziaływania Przemyskiego Inkubatora Przedsiębiorczości stanowić będzie teren Powiatu Przemyskiego - 9 sąsiednich gmin oraz miasto Przemysł.	Gmina Miejska Przemysł

8.3 OBSZAR Nr 1, OBSZAR Nr 2 – PROJEKTY WSPÓLNE

TYP PROJEKTU: Poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych.

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Poprawa warunków ruchu kołowego i pieszego północno - zachodniej części miasta Przemysła	Celem projektu jest poprawa warunków ruchu drogowego pomiędzy zachodnią częścią miasta i drogą wojewódzką nr 884 a północnymi osiedlami miasta Przemysła oraz wylotem drogi krajowej nr 77 w kierunku Rzeszowa obejmująca ulice: Wysockiego, Paderewskiego – od ul. Chrzanowskiej do ul. Wysockiego, odcinek ul. Chrzanowskiej – od Bielskiego do Paderewskiego, Armii Krajowej. Dzięki modernizacji ulic tereny i obiekty do nich przyległe, jak również leżące w zakresie oddziaływania dogodnego połączenia zachód - północ miasta, będą miały możliwość pełnego realizowania swoich funkcji gospodarczych, społecznych i turystycznych. Istotnym elementem realizacji tego projektu jest potrzeba udostępnienia terenów możliwych dla nowych inwestycji oraz radykalna poprawa warunków dla już zlokalizowanych osiedli mieszkaniowych. Przedmiotem projektu jest modernizacja ulic wraz z chodnikami, oświetleniem ulicznym	Gmina Miejska Przemysł

		<p>i infrastrukturą podziemną.</p> <p>Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła i okolic, mali i średni przedsiębiorcy czy potencjalni inwestorzy, którzy w tym rejonie będą chcieli zlokalizować swoje inwestycje a także turyści krajowi i zagraniczni odwiedzający miasto.</p>	
2.	<p>Poprawa warunków ruchu kołowego i pieszego w południowo - wschodniej części miasta Przemysła</p>	<p>Celem projektu jest poprawa warunków ruchu drogowego pomiędzy wschodnią częścią miasta w której zlokalizowane są obszary przewidziane pod inwestycje gospodarcze a terenami południowymi oraz wylotem drogi wojewódzkiej nr 885 w kierunku granicy Państwa. Zmodernizowane ulice Bakończycka i Batorego wraz z nowowzbudowanym wiaduktem nad torami kolejowymi utworzą ciąg łączący ulicę Lwowską z ulicą J. Słowackiego a tereny i obiekty do nich przyległe, jak również leżące w zakresie oddziaływania nowego połączenia wschód - południe miasta, będą miały możliwość pełnego realizowania swoich funkcji gospodarczych, społecznych i turystycznych. Istotnym elementem realizacji tego projektu jest potrzeba udostępnienia terenów możliwych dla nowych inwestycji oraz radykalna poprawa warunków dla już istniejących osiedli mieszkaniowych.</p> <p>Przedmiotem projektu jest modernizacja ulic wraz z chodnikami, oświetleniem ulicznym i infrastrukturą podziemną a także budowa wiaduktu nad torami kolejowymi.</p> <p>Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła, inwestorzy, którzy w tym rejonie będą chcieli zlokalizować swoje inwestycje oraz turyści krajowi i zagraniczni odwiedzający miasto.</p>	<p>Gmina Miejska Przemysł</p>
3.	<p>Przebudowa ulic na osiedlu Winna Góra</p>	<p>Przedmiotem projektu jest modernizacja nawierzchni ulic na osiedlu Winna Góra w Przemysłu, tj.: Romera, Wyszyńskiego, Chodźki, Mireckiego, Tarnowskiego, Wyspiańskiego, Zygmuntowska, Żółkiewskiego, Idzikowskiego, Gliniana, Dobra, Graniczna, E. Plater.</p>	<p>Gmina Miejska Przemysł</p>
4.	<p>Infrastruktura rowerowa w Przemysłu</p>	<p>Celem projektu jest stworzenie spójnego podsystemu komunikacji rowerowej oraz budowa odpowiedniej infrastruktury stanowiącej nieodzowny element zrównoważonego rozwoju miasta.</p> <p>Projekt posiada walory:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikacyjne – ruch rowerowy jako alternatywa ruchu samochodowego i uzupełnienie systemu transportowego miasta o brakujące ogniwo, - ekologiczne – redukcja emisji spalin, hałasu, przestrzeni, nieodnawialnych zasobów, - turystyczne – wraz z trasami podmiejskimi, - społeczne – bezpieczeństwo, mobilność, aktywizacja sektora usług dla rowerzystów, - gospodarcze – wyrost miejsc prac w sferze usług rowerowych, komunikacyjnych i turystycznych. 	<p>Towarzystwo Ulepszania Miasta</p>

TYP PROJEKTU: Tworzenie stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach (montaż systemów monitoringu – kamery – budowa bądź modernizacja oświetlenia).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Kompleksowa modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie miasta Przemysła	Projekt obejmuje kompleksową modernizację istniejącego oświetlenia ulicznego miasta Przemysła celem zmniejszenia energochłonności oświetlenia ulicznego oraz opłat za energię elektryczną i konserwację urządzeń. Istniejące oświetlenie wykonane jest w oparciu o oprawy rtęciowe (projekt zakłada wymianę na sodowe), w dość dużym stopniu już wyeksploatowane. Istniejące oświetlenie nie spełnia wymagań i norm, co do natężenia oświetlenia oraz jego równomierności, latarnie są przestarzałe technicznie, posiadają zardzewiałe odbłyśniki oraz małą szczelność układu optycznego, co powoduje ograniczenie strumienia świetlnego wysyłanego z opraw oraz znaczne straty pobieranej energii elektrycznej. Przy modernizacji zostanie zmniejszona moc zainstalowana, co pozwoli uzyskać oszczędności w opłatach za energię. Ponadto w okresie eksploatacji nie będą ponoszone pełne koszty materiałowe za konserwację sieci oświetleniowej (efekty ekonomiczne). Oświetlenie zintegrowane ze środowiskiem ma ogromne znaczenie w tworzeniu nastroju danej okolicy i wpływa na lokalne warunki życia, wzmacnia poczucie bezpieczeństwa, wpływa na zmniejszenie przestępczości i liczby wypadków drogowych, podnosi wartość zabytków architektury (efekty społeczne). Modernizacja oświetlenia ma na celu oszczędności zużycia energii elektrycznej. W wyniku tych oszczędności zmniejszają się wielkości emisji do atmosfery i ilości popiołów produkowanych przez elektrownie węglowe (efekt ekologiczny).	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Przebudowa lub remont publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji rekreacyjnych i sportowych umożliwiających integrację osób zdrowych i niepełnosprawnych.

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Modernizacja boisk osiedlowych na terenie miasta Przemysła	Osiedlowe boiska sportowe wymagają modernizacji i remontów, wyposażenia w urządzenia sportowe oraz ogrodzenia ich terenu. Modernizacja znacznie poprawi stan techniczny trawiastej murawy i zapewni możliwość bezpiecznego korzystania z niej przez młodzież mieszkającą w obrębie poszczególnych osiedli.	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Prace konserwatorskie i remonty historycznych obiektów wpisanych do rejestru zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu przyczyniające się do zachowania dziedzictwa kulturowego, rozwoju turystyki, działalności kulturalnej i społecznej oraz tworzenia stałych miejsc pracy.

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Zagospodarowanie miejskich fortyfikacji Twierdzy Przemysł	<p>Fortyfikacje Twierdzy Przemysł stanowią dużą atrakcję turystyczną miasta ze względu na wysokie walory historyczno - militarne. Przygotowywany projekt rewitalizacji fortyfikacji może przynieść efekty dla rozwoju miasta, wpłynie na wzrost gospodarczy, może łagodzić skutki restrukturyzacji przemysłu na rynku pracy poprzez tworzenie nowych miejsc w sektorze usług. Wykorzystanie zasobów dziedzictwa historycznego w tym wypadku pozostałości fortyfikacji do celów turystycznych będzie sprzyjać rozwojowi gospodarczemu zarówno w skali lokalnej jak i powiatu przemyskiego. Turystyka historyczno - militarna podniesie atrakcyjność turystyczną miasta a przez to wzmocni potencjał gospodarczy miasta. Stworzenie dzięki szeregowi działań produktu turystycznego pod nazwą „Miejskie Fortyfikacje Twierdzy Przemysł” opartego na tradycjach Monarchii Austro-Węgierskiej tworzyłoby dla społeczeństwa obszarów przygranicznych ogromną szansę na alternatywne źródła dochodu a przez to na poprawienie jakości życia.</p> <p>Zakres rzeczowy obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prace związane z adaptacją i uporządkowaniem fortów oraz ich otoczenia (wycinka krzaków i samosiewów, odsłonięcie z ziemi i zachwaszczeń, poprawa dróg dojazdowych), - zagospodarowanie obiektów i wyznaczenie ścieżki historycznej pn. „Miejski Szlak Forteczny” (lokalizacja tablic informacyjnych). 	Gmina Miejska Przemysł

TYP PROJEKTU: Remont i modernizacja infrastruktury technicznej szczególnie w zakresie ochrony środowiska (sieci wodociągowe i kanalizacyjne, termomodernizacja budynków, ograniczenie korzystania z indywidualnych źródeł ciepła na rzecz podłączenia do sieci ciepłych).

Lp.	Tytuł projektu	Opis projektu	Wnioskodawca
1.	Modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej miasta Przemysła	Założeniem projektu jest przeprowadzenie modernizacji 80-letniej sieci kanalizacyjnej miasta Przemysła w celu zmniejszenia jej awaryjności sieci i kosztów utrzymania. Zmodernizowana sieć kanalizacyjna wpłynie korzystnie na ochronę wód wglębnych przed zanieczyszczeniami a tym samym zwiększy ochronę środowiska naturalnego oraz ochronę dróg i budynków. Łączna długość zmodernizowanej sieci wyniesie około 14,543 km. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła i mieszkańcy gmin podmiejskich.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
2.	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej miasta Przemysła	Celem projektu jest modernizacja magistrali wodociągowych poprzez wykonanie wykładziny wewnętrznej oraz odcinkową wymianę rur stalowych na rury z materiałów odpornych na korozję. Przewidziane do modernizacji sieci wodociągowe będą w ulicach: Słowackiego, 3-go Maja – os. Kazanów, Jagiellońska - Rejtana, Bielskiego - os. Rycerskie, Krasińskiego - os. Kosynierów, Most Orłąt i ZUW - Most Orłąt. Łączna długości zmodernizowanych magistrali wodociągowych wyniesie około 11,68 km. Efektem przeprowadzonej modernizacji będzie lepsza jakość wody pitnej, poprawa hydrauliki sieci wodociągowej oraz zmniejszenie kosztów utrzymania sieci. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
3.	Przebudowa istniejącej sieci wodociągowej miasta Przemysła	Założeniem projektu jest przebudowa istniejącej 80 - letniej sieci wodociągowej miasta Przemysła w celu zmniejszenia jej awaryjności, kosztów utrzymania, strat wody pitnej a także zapewnienia ciągłej - bez awaryjnej - dostawy wody do odbiorców. Łączna długość przebudowanej sieci wodociągowej wyniesie około 7,663 km. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
4.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Przemysła	Projekt ma za zadanie poszerzenie obszaru podłączonego do kanalizacji miejskiej o tereny zamieszkałe a pozbawione sieci kanalizacyjnej, o tereny przyszłej zabudowy mieszkaniowej oraz stworzenie możliwości podłączenia się do systemu kanalizacji miejskiej miejscowościom leżącym w gminach podmiejskich. Zakres projektu obejmuje sieci kanalizacyjne na osiedlach: Wysokie Góry - Tatarskie, Bolesława Chrobrego, Zielonka, Za Wiarem, Pikulice, Budy Wielkie, Wilcze i Lipowica oraz w ulicach: Witoszyńska, Sanocka, Radosna , Węgierska w raz bocznymi ulicami. Łączna długości wykonanej kanalizacji wyniesie około 35,792 km. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła i mieszkańcy gmin podmiejskich.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

5.	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie miasta Przemysła	Projekt ma za zadanie poszerzenie obszaru zaopatrywanego w wodę o tereny zamieszkałe a pozbawione sieci wodociągowej oraz o tereny przyszłej zabudowy mieszkaniowej. Zakres projektu obejmuje wykonanie sieci wodociągowej na osiedlach: Wysokie Góry - Tatarskie, Zielonka, Bolesława Chrobrego, w części miasta „Lipowica” oraz w ulicach: Batorego i Korzeniowskiego. Łączna długość wykonanych sieci wodociągowych wyniesie około 10,39 km. Docelowymi odbiorcami projektu są mieszkańcy Przemysła i mieszkańcy gmin podmiejskich.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
6.	Modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków	W wyniku realizacji projektu zmodernizowane zostaną przepompownie ścieków przy ul. Focha, Ofiar Katynia, Rosłońskiego, Węgierskiej (m.in. wymiana wyposażenia technologicznego, wymiana instalacji elektrycznej, budowa piaskownika). Celem projektu jest zapewnienie niezawodności funkcjonowania istniejących przepompowni ścieków poprzez zastosowanie energooszczędnych urządzeń.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji

Wszystkie obiekty modernizowane i adoptowane na cele kulturalne będą dostosowane w pełnym zakresie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

8.4 Działania nieinwestycyjne

8.4.1 Projekty mające na celu integrację mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

1. „Wejdźmy w rynek” – kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy oraz korzystających z różnych form pomocy społecznej.

Projekt realizowany jest w ramach Partnerstwa pn. „Porozumienie dla Reintegracji Społecznej - Nowy Początek”

Wnioskodawca – Małopolska Szkoła Administracji Publicznej w Krakowie

Lokalni partnerzy: Urząd Miejski w Przemysłu, Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemysłu oraz instytucje i organizacje działające na rzecz beneficjentów projektu, w tym Caritas i Schronisko Brata Alberta.

Działania zapisane w projekcie mają charakter lokalny i dotyczą ludności zamieszkałej na terenie Przemysła. Adresaci projektu stanowią grupę osób korzystających w sposób regularny z różnych form pomocy społecznej organizowanej przede wszystkim przez organizacje pozarządowe działające na rzecz wykluczonych (m.in. Caritas i Stowarzyszenie im. Św. Brata Alberta).

Zakres projektu obejmuje: serię spotkań konsultacyjnych o charakterze wewnętrznym, przygotowanie oraz doposażenie sprzętowe biura doradztwa socjalnego, prowadzącego działalność na rzecz odbiorców projektu (np. przygotowanie do zatrudnienia socjalnego i sezonowego), blok szkoleniowo-edukacyjny mający na celu dostosowanie umiejętności i kwalifikacji beneficjentów do potrzeb rynku pracy, staże i praktyki dla wytypowanych uczestników kursów w stworzonym w strukturze biura doradztwa inkubatorze, utworzenie strony internetowej poświęconej opisowi i realizacji projektu, wydanie publikacji zawierającej opracowane w trakcie projektu diagnozy wraz ze sformułowanymi rekomendacjami.

2. Dostosowanie kwalifikacji zawodowych młodzieży do nowych wyzwań rynku pracy.

Wnioskodawca – Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Partner: Powiatowy Urząd Pracy w Przemysłu

Niniejszy projekt skierowany jest przede wszystkim do młodzieży bez wykształcenia, młodzieży po szkołach zawodowych oraz absolwentów szkół średnich i wyższych pozostających bez pracy. Projekt polegać będzie na prowadzeniu kształcenia uzupełniającego stanowiącego praktyczną

pomoc młodym ludziom w znalezieniu pracy, prowadzenie reorientacji zawodowej innych bezrobotnych odpowiadającej aktualnym wymogom rynku pracy, podnoszenie motywacji, mobilności i aktywności grup docelowych na rynku pracy oraz prowadzenie działań towarzyszących obejmujących opiekę nad osobami zależnymi od osób bezrobotnych. Główne zadania w projekcie obejmować będą prowadzenie indywidualnych planów kształcenia zawodowego, trening motywacyjny, praktyki i staże zawodowe, kształcenie zawodowe, przygotowanie do założenia własnej działalności gospodarczej, opiekę socjalną oraz pedagogiczno-psychologiczną. Projekt przewiduje skoncentrowanie się na branżach gastronomiczno - hotelarskiej, turystycznej i budowlanej.

W związku z powyższym zakłada się współpracę z obiektami gastronomicznymi, hotelowymi oraz firmami budowlanymi w zakresie praktyk lub staży zawodowych odbiorców projektu.

3. Aktywizacja mieszkańców w ramach imprez rekreacyjno-sportowych organizowanych w Parku Miejskim.

Wnioskodawca – Gmina Miejska Przemysł

Projekt zakłada organizację szeregu imprez sportowo – rekreacyjnych kulturalnych, turystycznych i edukacyjnych w Parku Miejskim dla mieszkańców miasta i okolic.

Zrewitalizowany Park Miejski będzie stanowił doskonałe miejsce integracji osób w każdym wieku – dzieci, młodzieży, studentów, osób pracujących oraz emerytów. Jest to również doskonałe miejsce do integracji osób zdrowych i niepełnosprawnych (ruchowo, umysłowo).

Dla dobrej koordynacji i realizacji wszystkich inicjatyw związanych z projektem rewitalizacji Parku Miejskiego oraz powiązaniem ich z realizacją budowy Parku Sportowe - Rekreacyjnego (tereny przyległe do Parku Miejskiego i tereny Starorzecza Sanu) stworzone zostało stanowisko Pełnomocnika ds. Uruchomienia Parku Sportowo – Rekreacyjnego, który w swoim zakresie obowiązków ma szereg zadań związanych z uruchomieniem Parku Sportowo – Rekreacyjnego oraz funkcjonowaniem Parku Miejskiego.

8.4.2 Projekty o charakterze strategicznym

1. Koncepcja scenografii miasta – kolorystyka elewacji zespołów kamienic i projekty parterów

Koncepcja dotyczy odnowy wizerunku centrum miasta w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej, opracowanie scenografii ulic wpłynie na wzrost vitalności tych miejsc i ich rangę, rezultaty będą szybko widoczne, co może pomóc w pozyskiwaniu środków

finansowych na inne cele związane z rozwojem społeczno – gospodarczym miasta. Rozwój tych miejsc wpłynie na inne części miasta. Kompleksowe opracowanie koncepcji całych ścian ulic pomoże w utrwaleniu wizerunku miasta, atrakcyjnego turystycznie ze względu na swoją tysiącletnią historię i walory architektoniczno – krajobrazowe.

2. Opracowania planistyczne

Wykonanie planów umożliwi określenie funkcji i przygotowanie terenów dla realizacji programów i zamierzeń objętych Lokalnym Planem Rewitalizacji. Pozwoli ponadto na szczegółowe określenie zagospodarowania i przeznaczenia terenów wskazanych do ich opracowania, co w rezultacie wpłynie na uporządkowanie przestrzeni. Projekty obejmują przygotowanie materiałów wyjściowych, uruchomienie procedury, zebranie i analizę złożonych wniosków, opracowanie projektu planu, sporządzenie prognozy skutków finansowych, uzyskanie zgodny na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych, udostępnienie projektu do publicznego wglądu i w konsekwencji uchwalenie planu wraz z jego publikacją.

Opracowania planistyczne podzielono na dwie grupy tematyczne

GRUPA I – OBSZAR ZADAŃ PUBLICZNYCH

W ramach grupy tematycznej NR I uwzględnione zostały cele publiczne zdefiniowane przez art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t. jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późniejszymi zmianami) związane z :

- I. budowaniem oferty inwestycyjnej miasta
- II. realizacją programów pomocowych Unii Europejskiej
- III. wizerunkiem miasta
- IV. uporządkowaniem przestrzeni w obszarach ważnych dla celów strategicznych

I. Oferta inwestycyjna miasta

Tereny:

- wnioskowane przez gminę do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- będące w większości własnością gminy,
- zlokalizowane w ramach przemyskiej strefy gospodarczej,
- wymagające opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwagi na dezaktualizację istniejącej funkcji,

- rozwojowe dla zabudowy.

II. Realizacja programów pomocowych Unii Europejskiej

Tereny:

- będące w większości własnością gminy,
- ujęte w priorytetach strategicznych.

III. Wizerunek miasta

Tereny:

- zlokalizowane w centrum miasta,
- wpływające na otwarcia widokowe miasta,
- położone przy wjazdach do miasta,
- mające wpływ na odbiór miasta przez turystów i osoby „z zewnątrz”,
- zróżnicowane pod względem własnościowym.

IV. Obszary strategiczne:

Tereny:

- związane z rozwojem infrastruktury technicznej,
- zlokalizowane przy głównych traktach komunikacyjnych,
- zróżnicowane pod względem własnościowym,
- umożliwiające rozszerzenie oferty sportowo - rekreacyjnej i turystycznej miasta.

GRUPA II - OBSZARY ZADAŃ LOKALNYCH I INDYWIDUALNYCH

W grupie niniejszej znalazły odzwierciedlenie wnioski osób fizycznych, prawnych oraz innych jednostek organizacyjnych. W obecnym obrocie prawnym o sposobie zagospodarowania terenu decyduje zarówno miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jak i decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. W programie przyjęto - w ramach omawianej grupy - jako priorytet wyboru obszary, na których nie ma możliwości (lub w znacznym stopniu jest ona ograniczona) uruchomienia terenu pod zabudowę w trybie decyzji administracyjnej, w tym:

V. wnioski instytucji

VI. wnioski indywidualne.

Szczegółowy zakres prac planistycznych określa Tabela Nr 26. oraz **załącznik nr 5 - Działania nieinwestycyjne - opracowania planistyczne.**

Tabela Nr 26. Opracowania planistyczne dla przygotowania terenów w granicach objętych LPR.

Rok	GRUPA I - OBSZARY ZADAŃ PUBLICZNYCH				GRUPA II - OBSZARY ZADAŃ LOKALNYCH I INDYWIDUALNYCH	
	I	II	III	IV	V	VI
	Oferta inwestycyjna miasta	Przygotowanie terenów w ramach programów pomocowych i zadań ponadlok.	Poprawa wizerunku miasta	Obszary aktywizacji gospodarczej	Wnioski instytucji	Wnioski indywidualne
2004 - 2006	<ul style="list-style-type: none"> Wysockiego I/04 Wysockiego II/04 „Chrobrego I” Bakończyce III Słowackiego I Strefa gospodarcza I 	<ul style="list-style-type: none"> „Plac Berka Joselewicza „Oczka wodne” Rynek Starego Miasta Wzgórze Zamkowe 	<ul style="list-style-type: none"> Plac Niepodległości „Stare Miasto” 	<ul style="list-style-type: none"> „Obwodnica południowo-wschodnia miasta Przemysła” 	<ul style="list-style-type: none"> „Bator ego I”. Nad Sane m I/04 	<ul style="list-style-type: none"> Lipowica I Winna Góra I Herburtów II Winna Góra II Wysockiego III Wysockiego IV Rosłańskiego II
2007 - 2013	<ul style="list-style-type: none"> Strefa gospodarcza II Strefa gospodarcza III Ofiar Katynia Kruhel Wielki I Strefa gospodarcza IV Zielonka II Ostrów II Zielonka III Wilcze II Szańce Strefa gospodarcza V 		<ul style="list-style-type: none"> „Monte Cassino I” Monte Cassino II Budy Wielkie I 	<ul style="list-style-type: none"> Sanocka I Lwowska II Lwowska III 		<ul style="list-style-type: none"> Słowackiego II Wilcze I Wysokie Góry I Zielonka I Ostrów I Lipowica III Lipowica IV Lipowica V Kruhel Mały I Kruhel Wielki II Pikulice I Grunwaldzka I Lwowska IV Przekopana I Słowackiego III Sielec

Źródło: Opracowanie własne.

3. Koncepcja zagospodarowania płyty Rynku Starego Miasta

Opracowanie koncepcji wyłonionej w ramach konkursu przeprowadzonego w trybie Prawa zamówień publicznych pozwoli na uporządkowanie przestrzeni publicznej w ramach ścisłego centrum zespołu Starego Miasta z uwzględnieniem jego historycznego charakteru. Projekt obejmuje przygotowanie materiałów wyjściowych, w tym historycznych, promocyjnych i konserwatorskich, opracowanie koncepcji programowo - przestrzennej.

8.4.3 Projekty o charakterze promocyjnym mające na celu wzmocnienie rozwoju miasta w oparciu o potencjał turystyczny i wartości kulturowe

1. Wielokulturowy Festiwal „Galicja” ma na celu prezentację kultury zarówno Polski jak i narodów związanych historycznie lub współcześnie z Ziemią Przemyską (Austria, Węgry, Rumunia, Ukraina, Słowacja, Czechy). W ramach festiwalu będą się odbywać liczne wystawy malarstwa i fotograficzne, koncerty muzyki pop, muzyki klasycznej i ludowej, przedstawienia teatralne, pokazy mody artystycznej, degustacje kuchni regionalnych, kiermasze rzemiosła artystycznego oraz sesje naukowe.

2. Podkarpacki Jarmark Turystyczny. Celem imprezy jest oficjalna inauguracja sezonu turystycznego w województwie podkarpackim. Kilkudziesięciu wystawców z regionu podkarpackiego oraz z zagranicy – m.in. z Lwowa, Truskawca, Kamieńca Podolskiego, Egeru, Zlin zaprezentuje swoje oferty branży turystycznej, wytwory rzemiosła regionalnego i potrawy regionalnych kuchni.

W ramach imprezy prowadzone będą również konferencje poruszające tematykę potencjału turystycznego regionu podkarpackiego oraz szans rozwoju tej dziedziny gospodarki.

Jarmark jest również okazją do wyróżnienia wybranych podmiotów branży turystycznej (m.in. hotele, biura podróży, muzea, obiekty gastronomiczne) ze względu na ich szczególną ofertę i wysoką jakość świadczonych usług.

Ponadto w trakcie jarmarku odbędą się liczne imprezy sportowe, jak: turnieje piłki plażowej, Zawody Wędkarskie o Puchar Prezydenta Miasta Przemyśla, wiosenny przełajowy wyścig kolarski.

8.4.4 Projekty o charakterze gospodarczym

„Start w przedsiębiorczość”

Program w ramach, którego planowane jest złożenie wniosku:

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,

Priorytet II „Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach”

Działanie 2.5 „Promocja przedsiębiorczości”

Streszczenie projektu:

Podstawowymi barierami, na które napotykają osoby decydujące się rozpocząć działalność gospodarczą jest przede wszystkim brak odpowiedniej wiedzy niezbędnej do prowadzenia firmy, w tym z zakresu prawa gospodarczego, podatkowego, finansowego, podstaw księgowości, prawa pracy oraz podstaw zarządzania firmą, wysokie koszty ponoszone z tytułu prowadzenia działalności (m.in. z tytułu składek na ZUS) oraz brak środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Rozwiązaniu powyższych kwestii ma służyć niniejszy projekt.

Projekt polega na zapewnieniu kompleksowej pomocy doradczo-szkoleniowej oraz finansowej osobom zamierzającym rozpocząć działalność gospodarczą. Działania będą realizowane poprzez organizację cyklu szkoleń oraz prowadzenie doradztwa z zakresu rozpoczynania i prowadzenia własnej firmy. Szkolenia będą przeprowadzane w formie kilkunastu cykli obejmujących kilkadziesiąt godzin szkoleniowych, z których każdy będzie składał się z pięciu modułów tematycznych, obejmujących najważniejsze aspekty związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej. Istotnym punktem szkolenia będzie przygotowanie przez wszystkich uczestników biznes planu własnej firmy. Wstępnie przygotowane wersje biznes planów będą dopracowywane podczas dalszego indywidualnego doradztwa. Osobom, które zdecydują się na uruchomienie własnej działalności, po jej zarejestrowaniu będzie przekazywana pomoc finansowa w formie jednorazowej dotacji inwestycyjnej oraz dotacji pomostowych. Każda z osób, które rozpocznie działalność gospodarczą w czasie realizacji projektu będzie mogła korzystać także z doradztwa przy rozwiązywaniu problemów, które napotka w czasie prowadzenia własnej firmy.

Beneficjentami projektu będą osoby fizyczne nie zarejestrowane jako bezrobotne, w szczególności studenci, absolwenci szkół wyższych oraz osoby uczące się w szkołach ponadgimnazjalnych zainteresowane założeniem własnej działalności gospodarczej.

9. PLAN FINANSOWY REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA PRZEMYŚLA W LATACH 2005 – 2006

Plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Przemysła obejmuje zidentyfikowane w okresie opracowywania Programu planowane przedsięwzięcia inwestycyjne w okresie **2005 - 2006** (z możliwą rzeczową realizacją do 2008 roku.) oraz okresie 2007 – 2013 (z możliwą rzeczową realizacją do 2015 roku). Ze względu na dużą liczbę przedsięwzięć możliwych do realizacji oraz długi okres objęty programem, wykraczający poza horyzont planistyczny wielu podmiotów (co uzależnione jest m.in. od wielkości posiadanych środków własnych oraz formy własności obiektów) w przewadze wymienione projekty oraz zakres finansowy mają jedynie charakter szacunkowy. Wielkość nakładów na poszczególne zadania będzie uzależniona także od zmiany cen na rynku usług i materiałów budowlanych.

9.1 Planowane do wykonania zadania w podokresie 2004 – 2006 (rzeczowa realizacja możliwa do 2008 r.)

Inwestor: Gmina Miejska Przemysł

Lp.	Nazwa projektu	Przewidywany koszt realizacji w zł
1.	Rewitalizacja nawierzchni ulic Starego Miasta w Przemysłu – etap II	3 302 325,00
2.	Drogi dojazdowe do Przemyskiego Parku Sportowo – Rekreacyjnego – Stok Narciarski	3 425 975,00
3.	Poprawa warunków ruchu kołowego i pieszego północno-zachodniej części miasta Przemysła	16 896 583,00
4.	Poprawa warunków ruchu kołowego i pieszego w południowo-wschodniej części miasta Przemysła - I etap	7 348 818,00
5.	Przebudowa ulic na osiedlu Wysokie Góry - Tatarskie – etap I	1 086 796,00
6.	Przebudowa ulic Mickiewicza i Konarskiego w Przemysłu	3 984 520,00
7.	Rewitalizacja płyty Rynku	b.d.
8.	Budowa infrastruktury oświetleniowej w rejonie ulic: Siemiradzkiego, Zana, Nestora i Dworskiego	126 000,00
9.	Budowa oświetlenia ulicy Płowieckiej	27 000,00
10.	Budowa oświetlenia ulicy Brodzińskiego	37 000,00
11.	Kompleksowa modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie miasta Przemysła	2 583 370,00
12.	Iluminacja Zamku Kazimierzowskiego	209 300,00

13.	Iluminacja wieży katedralnej	122 000,00
14.	Iluminacja Kościoła OO. Karmelitów	122 000,00
15.	System monitoringu wizyjnego miasta Przemysła	210 000,00
16.	Renowacja zabytkowych budynków położonych w strefie staromiejskiej miasta Przemysła	2 136 000,00
17.	Renowacja zabytkowych budynków położonych w strefie śródmiejskiej miasta Przemysła	1 511 000,00
18.	Renowacja i modernizacja budynków szkół podstawowych nr 4 i nr 6 – etap I	1 030 000,00
19.	Renowacja i modernizacja budynku szkoły podstawowej nr 15 w Przemysłu – etap I	410 000,00
20.	Renowacja i modernizacja budynków gimnazjów: nr 1, nr 2 i nr 5 w Przemysłu - I etap	1 452 000,00
21.	Renowacja i modernizacja zabytkowego budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. J. Słowackiego w Przemysłu	2 798 000,00
22.	Renowacja i modernizacja budynków Zespołu Szkół Mechanicznych i Drzewnych im. ks. F. Winnickiego, Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 im. I Armii Wojska Polskiego, oraz Zespołu Szkół Ekonomicznych im. K.K. Baczyńskiego w Przemysłu - etap I	1 360 000,00
23.	Renowacja i przebudowa budynków Centrum Kształcenia Praktycznego w Przemysłu	2 676 000,00
24.	Przemyski Park Sportowo-Rekreacyjny – Stok Narciarski – etap I	15 700 000,00
25.	Przemyski Park Sportowo-Rekreacyjny – Akwen Wodny – etap I	b.d.
26.	Rewaloryzacja Kopca Tatarskiego i forteczna trasa turystyczna	1 100 000,00
27.	Modernizacja stadionu szkolnego „Juwena” przy Zespole Szkół Mechanicznych i Drzewnych w Przemysłu	2 830 000,00
28.	Rewitalizacja Parku Miejskiego w Przemysłu - I etap	1 699 000,00
29.	Modernizacja boisk osiedlowych na terenie miasta Przemysła	180 000,00
30.	Adaptacja budynku przy ul. Tatarskiej 4 na potrzeby Domu Pomocy Społecznej	6 367 000,00
31.	Renowacja i modernizacja obiektów Domu Pomocy Społecznej przy ul. Wysockiego 99	5 600 000,00
32.	Budowa podziemnej trasy turystycznej	1 757 000,00
33.	Zagospodarowanie miejskich fortyfikacji Twierdzy Przemysł	420 000,00
34.	Budowa sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami w strefie staromiejskiej miasta Przemysła	1 696 000,00
35.	Budowa sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami w rejonie ulic Mickiewicza - Dworskiego	935 000,00
36.	Modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę – Zakład Uzdatniania Wody - I etap	2 890 000,00
37.	Przebudowa istniejącej sieci wodociągowej miasta Przemysła - etap I	1 853 000,00
38.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Przemysła - etap I	4 605 000,00
39.	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie miasta Przemysła - etap I	1 990 000,00

9.2 Planowane do wykonania zadania w podokresie 2007 – 2013

Inwestor: Gmina Miejska Przemysł

Lp.	Nazwa projektu	Przewidywany koszt realizacji w zł
1.	Rewitalizacja nawierzchni ulic Starego Miasta w Przemysłu – etap III	17 033 087,00
2.	Przebudowa ulic na osiedlu Wysokie Góry - Tatarskie - etap II	1 208 696,00
3.	Poprawa warunków ruchu kołowego i pieszego w południowo-wschodniej części miasta Przemysła - II etap	18 000 000,00
4.	Przebudowa ulic na osiedlu "Salezjańskie"	10 677 080,00
5.	Przebudowa ulic na osiedlu "Kopernika"	6 047 940,00
6.	Poprawa warunków ruchu kołowego i pieszego w zachodniej części miasta Przemysła	8 000 000,00
7.	Modernizacja ulic na osiedlu "Krakowskie"	3 044 870,00
8.	Przebudowa ulic na osiedlu Winna Góra	3 710 590,00
9.	Remont odcinka ul. Topolowej w Przemysłu wraz z przebudową mostu drogowego w ciągu tej ulicy	2 000 000,00
10.	Budowa oświetlenia ulicy Kochanowskiego	40 000,00
11.	Budowa infrastruktury oświetleniowej w rejonie ulic: Łokietka i Wysockiego	120 000,00
12.	Renowacja i modernizacja zabytkowych budynków przedszkoli nr 3 i nr 13 w Przemysłu	3 210 000,00
13.	Renowacja i modernizacja budynków przedszkoli nr 4, nr 9 i nr 16 w Przemysłu	2 268 000,00
14.	Renowacja i modernizacja zabytkowych budynków szkół podstawowych nr 1, nr 5 i nr 11 w Przemysłu	2 100 000,00
15.	Renowacja i modernizacja budynków szkół podstawowych nr 4 i nr 6 w Przemysłu – etap II	3 000 000,00
16.	Renowacja i modernizacja budynku szkoły podstawowej nr 15 w Przemysłu - II etap	1 200 000,00
17.	Renowacja budynku szkoły podstawowej nr 14 wraz z budową sali gimnastycznej	16 120 000,00
18.	Renowacja budynków oświatowych z oddziałami integracyjnymi – Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi ul. Grunwaldzka 81 i przedszkole nr 11 Wybrzeże Ojca Świętego Jana Pawła II 68	4 750 000,00
19.	Renowacja i modernizacja budynków gimnazjów: nr 1, nr 2 i nr 5 w Przemysłu - II etap	2 090 000,00
20.	Renowacja i modernizacja budynku gimnazjum nr 3 w Przemysłu	1 370 000,00
21.	Renowacja i modernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr II ul. Smolki 10	580 000,00
22.	Renowacja i modernizacja budynków Zespołu Szkół Mechanicznych i Drzewnych im. ks. F. Winnickiego, Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 im. I Armii Wojska Polskiego, oraz Zespołu Szkół Ekonomicznych im. K.K. Baczyńskiego w Przemysłu - etap II	4 100 000,00

23.	Renowacja i modernizacja budynków Zespół Szkół Elektronicznych i Ogólnokształcących im. prof. J. Groszkowskiego w Przemysłu	1 500 000,00
24.	Renowacja i modernizacja budynków Zespół Szkół Technicznych w Przemysłu	1 500 000,00
25.	Renowacja i modernizacja budynków Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego nr 1 i nr 2 w Przemysłu	2 315 000,00
26.	Renowacja i modernizacja Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego nr 3 w Przemysłu	1 700 000,00
27.	Renowacja i modernizacja budynków Centrum Kształcenia Ustawicznego ul. 3-go Maja 11 i ul. Bilana 1	1 270 000,00
28.	Renowacja i modernizacja budynku bursy szkolnej przy ul. Dworskiego 104	1 500 000,00
29.	Renowacja i adaptacja pomieszczeń Młodzieżowego Domu Kultury w Przemysłu	750 000,00
30.	Przemyski Park Sportowo-Rekreacyjny – Stok Narciarski - etap II	15 000 000,00
31.	Przemyski Park Sportowo-Rekreacyjny – Akwen Wodny - etap II	b.d.
32.	Przebudowa stadionu KKS „Czuwaj” w Przemysłu wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych	1 500 000,00
33.	Rewitalizacja Parku Miejskiego w Przemysłu - etap II	865 000,00
34.	Rewitalizacja Parku 30-lecia	315 000,00
35.	Zamek Kazimierzowski - Przemyskie Centrum Kultury	4 796 000,00
36.	Renowacja i konserwacja murów obronnych Starego Miasta w Przemysłu	2 500 000,00
37.	Renowacja kamienicy przy ul. Kościuszki 5	
38.	Modernizacja i renowacja obiektu przy ul. Konarskiego 5	
39.	Zbiorniki retencyjne i kanał ulgi	19 478 000,00
40.	Budowa sieci ciepłowniczej od ulicy Sportowej w kierunku Wybrzeża J. Piłsudskiego	2 620 000,00
41.	Modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę – Zakład Uzdatniania Wody - II etap	10 480 000,00
42.	Modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej miasta Przemysła	20 377 000,00
43.	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej miasta Przemysła	10 830 000,00
44.	Przebudowa istniejącej sieci wodociągowej miasta Przemysła - II etap	2 387 000,00
45.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Przemysła - II etap	14 547 000,00
46.	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie miasta Przemysła - II etap	1 899 000,00
47.	Modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków	
48.	Przemyski Inkubator Przedsiębiorczości: etap I – uzbrojenie terenu	9 000 000,00

9.3 Zadanie realizowane przez pozostałych inwestorów

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa projektu	Lata realizacji	Przewidywany koszt realizacji w zł
1.	Towarzystwo Ulepszania Miasta	Infrastruktura rowerowa w Przemysłu	2005 - 2006 2007 - 2013	23 000 000,00
2.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Kazimierza Wielkiego i Serbańskiej	2005 - 2007	940 000,00
3.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulicy Franciszkańskiej	2005 - 2007	226 000,00
4.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Wodna, Ratuszowa i Plac Rybi	2005 - 2007	1 010 000,00
5.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie Rynku oraz ulic: Grodzkiej, Kościuszki i Wybrzeże Piłsudskiego	2005 - 2007	2 140 000,00
6.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Jagiellońskiej i Wałowej	2005 - 2007	850 000,00
7.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulicy Mickiewicza i Placu na Bramie	2005 - 2007	801 000,00
8.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulicy Słowackiego	2005 - 2007	910 000,00
9.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Dworskiego, Smolki i Moniuszki	2005 - 2007	910 000,00

10.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulicy 3-go Maja	2005 - 2007	530 000,00
11.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	Rewaloryzacja kamienic w zabudowie ulic: Barskiej i Długosza	2005 - 2007	190 000,00
12.	Zrzeszenie Właścicieli i Zarządców Domów	Rewitalizacja budynków położonych w strefie śródmiejskiej Przemysła	2005 - 2007	5 359 000,00
13.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Słowackiego 16	Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Słowackiego 16	2005 - 2008	310 000,00
14.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Reja 1	Renowacja kamienicy przy ul. Reja 1	2005 - 2008	380 000,00
15.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Reja 3	Renowacja kamienicy przy ul. Reja 3	2005 - 2008	380 000,00
16.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Dworskiego 16	Renowacja kamienicy przy ul. Dworskiego 16	2005 - 2008	385 000,00
17.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Dworskiego 27	Renowacja kamienicy przy ul. Dworskiego 27	2005 - 2008	350 000,00
18.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Słowackiego 29	Renowacja kamienicy przy ul. Słowackiego 29	2005 - 2008	300 000,00
19.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Smolki 24	Renowacja kamienicy przy ul. Smolki 24	2005 - 2008	310 000,00
20.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Tamawskie-go 14	Renowacja kamienicy przy ul. Tarnawskiego 14	2005 - 2008	315 000,00
21.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Barska 7	Renowacja kamienicy przy ul. Barska 7	2005 - 2008	350 000,00
22.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Barska 8 i ul. Barska 8A	Renowacja kamienicy przy ul. Barska 8 i ul. Barska 8A	2005 - 2008	450 000,00
23.	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Przemysłu	Rewaloryzacja zespołu pałacowo-parkowego Lubomirskich na cele edukacyjne – etap I	2005 - 2006	6 657 370,00

24.	Wyższa Szkoła Gospodarcza w Przemysłu	Adaptacja i renowacja budynków zabytkowego Zespołu Dworsko-Pałacowego „Sielec” na potrzeby Wyższej Szkoły Gospodarczej	2005 - 2006 2007 - 2013	1 140 000,00
25.	Wyższa Szkoła Administracji i Zarządzania w Przemysłu	Renowacja budynku na cele dydaktyczno-hotelowe Wyższej Szkoły Administracji i Zarządzania w Przemysłu	2005 - 2007	400 000,00
26.	Komenda Miejska Policji w Przemysłu	Renowacja budynku Komendy Miejskiej Policji w Przemysłu	2005 - 2007	947 000,00
27.	Caritas Archidiecezji Przemyskiej	Adaptacja budynku na bursę dla studentów z rodzin najuboższych	2005 - 2007	623 000,00
28.	Caritas Archidiecezji Przemyskiej	Adaptacja budynku na zakład opiekuńczo-leczniczy ul. Ks. J. Popiełuszki	2005 - 2007	661 000,00
29.	Klasztor Sióstr Karmelitanek Bosych w Przemysłu	Rewaloryzacja zespołu klasztornego Sióstr Karmelitanek Bosych w Przemysłu	2005 - 2007	15 000 000,00
30.	Klasztor Ojców Karmelitów Bosych w Przemysłu	Rewitalizacja Klasztoru Ojców Karmelitów Bosych w Przemysłu	2005 - 2006 2007 - 2013	2 406 050,00
31.	Opactwo Sióstr Benedyktynek, Parafia rzymsko-katolicka p.w. Św. Trójcy	Renowacja zabytkowego zespołu opactwa Sióstr Benedyktynek i kościoła Św. Trójcy		
32.	Parafia Rzymsko-katolicka p.w. Św. Jana Chrzciciela przy Bazylice Archikatedralnej	Prace renowacyjno-konserwatorskie w Bazylice Archikatedralnej w Przemysłu	2005 - 2007	400 000,00
33.	Archidiecezja Przemyska Obrządku Łacińskiego	Rozbudowa i adaptacja budynków na siedzibę Muzeum Archidiecezjalnego im. Św. Bpa J.S. Pelczara	2005 - 2008	3 020 000,00
34.	Przemyska Biblioteka Publiczna	Renowacja i modernizacja budynku Przemyskiej Biblioteki Publicznej	b.d.	b.d.
35.	Archiwum Państwowe w Przemysłu	Zagospodarowanie terenu przyległego do budynku Archiwum Państwowego w Przemysłu	2005 - 2006	180 000,00

36.	Gmina Miejska Przemysł (pod warunkiem uzyskania prawa do dysponowania nieruchomością).	Renowacja i adaptacja zabytkowych budynków na siedzibę Przemyskiej Biblioteki Publicznej		
37.	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A	Dom Europy „Galicja”		
38.	Archidiecezjalny Dom Katolicki – ośrodek młodzieżowy „ROMA”	Renowacja i adaptacja pomieszczeń Domu Katolickiego „ROMA”	2005 - 2008	745 000,00

W przypadku realizacji inwestycji finansowanych w ramach Programu Rewitalizacji Miasta Przemysła należy spełnić następujące warunki:

- uzyskanie zaświadczenia o zgodności inwestycji z celami Programu,
- podjęcie uchwał (wydanie decyzji) potwierdzających decyzję realizacji przedsięwzięcia przez odpowiednie organy uchwałodawcze właściwe dla poszczególnych instytucji (np. rada miejska, rada mieszkańców, dyrektor placówki),
- zabezpieczenie kwoty udziału własnego zgodnie z zasadami określonymi dla programów pomocowych; kwota ta musi zostać potwierdzona niezależnymi dokumentami (np. uchwałą budżetową, zapisem w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym, dokumentami bankowymi, promesą otrzymania pożyczki/kredytu).

9.4 Kolejność realizacji inwestycji

Proponuje się, aby pierwszy podokres planowania głównie koncentrował się na Obszarze Nr 1. Wynika to z najlepszego przygotowania tego obszaru pod względem projektowym, oraz silnego oddziaływania śródmieścia zarówno na pozostałe fragmenty miasta, jak i na wizerunek całego miasta, z którym identyfikuje się wielu mieszkańców. Program rewitalizacji dla tego obszaru określi kolejność realizacji kolejnych zadań inwestycyjnych i projektów.

Niezbędne jest zwłaszcza uzupełnienie dokumentacji planistycznej i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji projektowej, szczegółowo określającej zakres działań. Na tej podstawie będą mogły być zrealizowane kolejne elementy programu rewitalizacji dla całego obszaru objętego programem rewitalizacji.

Ustala się, że na obecnym wstępnym etapie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji tj. w pierwszym podokresie planowania priorytetowo będą traktowane projekty koncentrujące się na obszarze śródmieścia.

10. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ NA OBSZARACH OBJĘTYCH LOKALNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI

Realizacja projektów ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji będzie skutkować polepszeniem się sytuacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej na rewitalizowanym obszarze. Znajdzie to swoje odbicie w wartościach poszczególnych wskaźników, przyjętych jako mierniki powodzenia procesu.

- wskaźniki produktu
- wskaźniki rezultatu
- wskaźniki oddziaływania

Produkty to konkretne przedsięwzięcia przeprowadzone w ramach danego projektu, są to bezpośrednie, materialne efekty realizacji przedsięwzięcia, mierzone konkretnymi wielkościami.

Do wskaźników produktu należą:

długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	km
długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	km
liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	szt.
powierzchnia wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej	m ²
powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury drogowej	m ²
powierzchnia wybudowanych „plomb” w zabudowie	m ²
liczba budynków poddanych renowacji	szt.
powierzchnia budynków poddanych renowacji	m ²
liczba budynków poddanych termorenowacji	szt.
powierzchnia budynków poddanych termorenowacji	m ²
liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	szt.
powierzchnia budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	m ²
długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska	km
długość przebudowanej/wyremontowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska	km
powierzchnia zdegradowanych dzielnic i obszarów miast poddanych rehabilitacji	m ²
liczba projektów walki z przestępczością i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców	szt.
powierzchnia usługowa w wybudowanych „plombach”	m ²

---

powierzchnia usługowa w budynkach poddanych renowacji	m ²
liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne	szt.
powierzchnia budynków zmodernizowanych na cele edukacyjno/społeczne	m ²
liczba budynków zmodernizowanych na inkubatory przedsiębiorczości	szt.
powierzchnia budynków zmodernizowanych na inkubatory przedsiębiorczości	m ²
powierzchnia zmodernizowanej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	m ²
liczba wybudowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej	szt.
liczba zmodernizowanych lokalnych punktów informacji kulturalnej i turystycznej	szt.
powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę	m ²
liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	szt.
powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	m ²
liczba systemów zabezpieczeń w obiektach dziedzictwa kulturowego	szt.
liczba nowych miejsc noclegowych	szt.
powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego	m ²
powierzchnia usługowa na zrewitalizowanych terenach poprzemysłowych i powojaskowych	m ²
powierzchnia wyremontowanej i przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym	m ²

Rezultaty można zdefiniować jako korzyści, jakie wynikną dla beneficjenta bezpośrednio po zakończeniu projektu w związku ze zrealizowanymi działaniami, tj. dostarczonymi mu usługami/dostawami materialnymi/inwestycjami, określają zatem efekty, które zostaną osiągnięte dzięki realizacji projektu.

Do wskaźników rezultatu należą:

liczba przestępstw w mieście	szt.
wskaźnik wykrywalności przestępstw	%
liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie zrewitalizowanym	szt.
liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt.
liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	szt.
liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych	szt.
liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej	osoby
powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana	m ²

---

liczba nowych przedsiębiorstw **szt.**

liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych **szt.**

Oddziaływanie to długofalowe konsekwencje realizacji projektu, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów oraz osób i organizacji pozostających poza bezpośrednim oddziaływaniem projektu.

Do wskaźników oddziaływania należą:

wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych **%**

migracje z terenów poddanych rewitalizacji **saldo**

liczba mieszkańców na terenach zrewitalizowanych **osoby**

liczba pożarów, włamań do obiektów zabytkowych **szt.**

liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki **osoby**

stałe miejsca pracy w obszarze kultury i turystyki **szt.**

wskaźnik wykształcenia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych **%**

liczba absolwentów szkół średnich na terenie zrewitalizowanym **osoby**

liczba utrzymanych miejsc pracy (w okresie 2 lat) **szt.**

liczba utrzymanych punktów usługowych (w okresie 2 lat) **szt.**

11. SYSTEM MONITOROWANIA, OCENY, AKTUALIZACJI I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Przemysła stanowi dokument otwarty, który powinien odzwierciedlać potrzeby oraz priorytetowe działania związane z rozwojem społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta oraz lokalnej społeczności.

Lokalny Program Rewitalizacji poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz będzie w razie potrzeby aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań.

Analiza, ocena i aktualizacja programu odbywać się będzie w oparciu o zasadę współpracy z zainteresowanymi partnerami.

Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami programu oraz osiągane wskaźniki produktów, rezultatów i oddziaływania.

W trakcie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji pojawia się potrzeba porównywania zgodności i stopnia realizacji poszczególnych celów programu z założeniami. Monitoring wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji prowadzić będzie powołany przez Prezydenta Miasta Przemysła Zespół Zadaniowy ds. Monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji, dokonując oceny jego realizacji raz w roku, podczas spotkania grupy. W przypadku stwierdzenia konieczności dokonania korekt w Lokalnym Programie Rewitalizacji fakt ten jest przekazywany Prezydentowi Miasta Przemysła, który zleca wykonanie niezbędnych korekt i uaktualnień Wydziałowi Inwestycji i Strategii Rozwoju Urzędu Miejskiego w Przemysłu.

Zmieniony program po zatwierdzeniu przez Zespół Zadaniowy ds. Monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji, a następnie przez Prezydenta Miasta Przemysła, przedkładany jest pod obrady Rady Miejskiej w Przemysłu w celu dokonania zmian właściwą uchwałą.

System monitorowania i kontroli realizacji strategicznych programów realizacyjnych powinien być skierowany na:

- analizę postępów w realizacji programu,
- kontrolę terminów wykonania poszczególnych zadań,
- jakość wykonanych zadań,
- stopień osiągnięcia wskaźników założonych w programie.

Zespół Zadaniowy ds. Monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji dokona raz w roku ewaluacji programu. Ocena ex – ante bazować będzie na stanie wyjściowym, zdefiniowanym

w Lokalnym Programie Rewitalizacji, ocena ex – post, będzie wskaźnikiem kompatybilności stanu faktycznego na dany okres, i prognozy przewidzianej w programie. Przyjmuje się, że ewaluacja będzie przebiegać dwutorowo; z jednej strony wykorzystana dane jednostek publicznych zaangażowanych w proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji, z drugiej efekty konsultacji społecznych i opinii samych mieszkańców.

W systemie okresowej analizy, monitorowania i aktualizacji mieszczą się:

1. Zespół Zadaniowy ds. Monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji.
2. Partnerzy instytucjonalni:
  - spółdzielnie mieszkaniowe,
  - Powiatowy Urząd Pracy w Przemyślu,
  - Powiatowa Komenda Policji w Przemyślu,
  - partnerzy społeczno – gospodarczy,
  - stowarzyszenia, instytucje z otoczenia biznesu.
3. Partnerzy indywidualni i zbiorowi:
  - mieszkańcy rewaloryzowanych i modernizowanych budynków,
  - wspólnoty mieszkaniowe,
  - najemcy mieszkań komunalnych,
  - rady osiedlowe,
  - społeczność lokalna (ogół).

Pozyskanie partnerów instytucjonalnych do procesu monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji przyczyni się do skutecznej weryfikacji danych oraz ich interpretacji. Współpraca partnerów instytucjonalnych z zespołem zadaniowym będzie odbywać się poprzez:

- spotkania informacyjne odbywające się raz na kwartał,
- przesyłanie danych statystycznych, niezbędnych do weryfikacji wskaźników monitorowania,
- wypełnianie ankiety przez wybranych przedstawicieli partnerów instytucjonalnych.

W przypadku partnerów społecznych konieczne jest wypracowanie zasad komunikacji społecznej w celu uzyskania partycypacji mieszkańców w procesie rewitalizacji, jej aktywnego udziału w programowaniu, decyzjach, odpowiedzialności finansowej oraz ocenie. Podstawą partycypacji jest informacja, wymieniana pomiędzy partnerami, zorganizowana w sprawny system.

Komunikacja społeczna powinna partnerom zapewnić:

- dostęp do informacji na temat przedmiotu, problemów i celów rewitalizacji,
- pobudzić ich do wyrażania własnych opinii i aktywnego uczestnictwa w sprawach „małej ojczyzny”.

Sprawny system komunikacji społecznej w przeważającej mierze zależy od podmiotu publicznego. Dla potrzeb ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zakłada się, że w jego skład będzie wchodził:

1. Zespół Zadaniowy ds. Monitoringu LPR, czyli podmiot inicjujący proces komunikowania,
2. Podmiot odbierający informacje i przekazujący informację zwrotną do wykorzystania, czyli partnerzy indywidualni i zbiorowi.

Zasady działania sprawnego systemu komunikacji społecznej (środki komunikacji społecznej):

1. Środki komunikacji społecznej bezpośredniej:

- spotkania mieszkańców z urzędnikami podczas załatwiania spraw,
- spotkania prezydenta z mieszkańcami w czasie przyjmowania stron,
- spotkania prezydenta z przedstawicielami samorządów dzielnic,
- kontakt z Urzędem za pośrednictwem poczty, rozmów telefonicznych oraz poczty elektronicznej.

Powyższe metody, choć trudne do kwantyfikowania, są dobrym materiałem pomocniczym, szczególnie przy ocenie stopnia zadowolenia/akceptacji mieszkańców dla działań podejmowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego.

2. Środki komunikacji społecznej pośredniej:

- relacje z dziennikarzami prasy, radia i telewizji,
- informacja w formie papierowej: (ulotki, biuletyny, informatory),
- informacje na nośnikach cyfrowych: (płyty CD, prezentacje multimedialne podczas spotkań z partnerami społecznymi, informacja na stronach internetowych).

Ponadto, system powinien wykorzystywać dokumentację własną: uchwały rady miejskiej, zarządzenia i decyzje prezydenta oraz opracowania materiałów ankietowych.

Ewaluacja dokonana przez zespół zadaniowy przyjmie postać raportu przyjmowanego przez Prezydenta Miasta Przemysła. Wnioski z monitoringu posłużą jako materiał dla Wydziału Inwestycji i Strategii Rozwoju Urzędu Miejskiego w Przemysłu, który przygotowuje propozycje aktualizacji i zmian LPR oraz przedstawi projekt uchwały Radzie Miejskiej w Przemysłu.

---

12. DOKUMENTY WYKORZYSTANE PRZY OPRACOWYWANIU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Przemysła został stworzony w oparciu i z wykorzystaniem następujących dokumentów i opacowań:

1. Strategia rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2000 - 2006, Aktualizacja 2004 – 2006, (zaktualizowany dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Podkarpackiego 24 kwietnia 2004 roku uchwałą nr XXII/232/04),
2. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Przemysła do 2015 roku, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 5 lipca 1999 roku uchwałą nr 122/99),
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przemysła, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 czerwca 2000 roku uchwałą nr 82/2000),
4. Program Ochrony Środowiska dla miasta Przemysła, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 październik 2004 roku uchwałą nr 208/2004),
5. Plan Gospodarki Odpadami dla miasta Przemysła, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 październik 2004 roku uchwałą nr 208/2004),
6. Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych na lata 2003 – 2008, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 11 września 2003 roku uchwałą nr 100/2003),
7. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 października 2004 roku uchwałą nr 210/2004),
8. Strategia Integracji i Polityki Społecznej miasta Przemysła, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 maja 2004 roku uchwałą nr 82/2004),
9. Program współpracy Gminy Miejskiej Przemysł z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 28 października 2004 roku uchwałą nr 226/2004),
10. Program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli dla miasta Przemysła i Powiatu Przemyskiego, (dokument przyjęty przez Radę Miejską w Przemyslu 12 czerwca 2003 roku uchwałą nr 67/2003),

11. Podręcznik rewitalizacji, GTZ Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit przy współpracy Institut für Wohnen und Umwelt Darmstadt, Warszawa 2003,
12. Przewodnik dotyczący kryteriów planowania oraz zarządzania projektami dotyczącymi rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego finansowanego ze środków funduszy strukturalnych, dokument roboczy Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Warszawa 2004.

W **Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Przemyśla** wykorzystano także materiały, opracowania oraz dane:

- Biura Rozwoju Miasta,
- Głównego Urzędu Statystycznego,
- Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, Oddział w Przemyślu
- Powiatowego Urzędu Pracy w Przemyślu,
- Komendy Miejskiej Policji w Przemyślu,
- Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Przemyślu,
- uczelni wyższych w Przemyślu,
- spółdzielni mieszkaniowych z terenu miasta Przemyśla.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 - Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego - poziom emisji pyłu

Załącznik nr 2 - Obszary problemowe

Załącznik nr 3 - Charakterystyka obszarów

Załącznik nr 4 - Obszary problemowe wynikające ze stanu środowiska

Załącznik nr 5 - Działania nieinwestycyjne – opracowania planistyczne